

**РАЙОННЕ КОМУНАЛЬНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «КОРЮКІВКАЛІС»**

15300, Чернігівська область, м. Корюківка, вул. Дудко, 46, тл(04657) 2-16-60, 2-17-59,
e-mail : rkslp-korukles@ukr.net, код ЄДРПОУ: 05389126

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор РКСПП «Корюківкаліс»
ГРИЦЕНКО ОЛЕКСАНДР
_____ 2026 р.

ЗВІТ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

**«Використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування
та суцільних санітарних рубок на території лісового фонду Районного комунального
спеціалізованого лісогосподарського підприємства «Корюківкаліс»»**

рубки головного користування – площа 153,1 га щорічно

суцільні санітарні рубки – площа 27,6га щорічно та площа 133,1 га згідно Акту поточного
лісопатологічного обстеження

Корюківський район Чернігівської області

18888

(реєстраційний номер справи про оцінку
впливу на довкілля планованої діяльності)

Зміст

1	Опис планованої діяльності	5
1.1	Опис місця провадження планованої діяльності	5
1.2	Цілі діяльності.....	10
1.3	Опис характеристик діяльності протягом виконання підготовчих і будівельних робіт.....	10
1.4	Опис характеристик провадження планованої діяльності (зокрема виробничих процесів) виду і кількості матеріалів та природних ресурсів, які планується використовувати	12
1.5	Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів, викидів, скидів, забруднення води, повітря, ґрунту та надр, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінення, які виникають у результаті проведення підготовчих робіт.	26
1.5.1	Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів	26
1.5.2	Оцінка очікуваних викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря	30
1.5.3	Оцінка очікуваного впливу на водні ресурси.....	38
1.5.4	Оцінка очікуваного впливу на ґрунти	50
1.5.5	Оцінка за видами та кількістю шумового та вібраційного забруднення.....	56
1.5.6	Оцінка за видами та кількістю електромагнітного, радіаційного, світлового та теплового забруднення.....	57
2.	Опис виправданих альтернатив планованої діяльності, основних причин обрання запропонованого варіанта з урахуванням екологічних наслідків.....	58
3.	Опис поточного стану довкілля (базовий сценарій) та опис його ймовірної зміни без провадження планованої діяльності	68
3.1	Кліматичні фактори	68
3.2	Атмосферні умови.....	70
3.3	Геоморфологічні та ландшафтні умови	70
3.4	Водні об'єкти і водні ресурси.....	71
3.5	Ґрунтові умови	93
3.6	Пожежна ситуація.....	95
3.7	Флора, фауна, біорізноманіття	98
3.8	Історико-культурна спадщина.....	148
3.9	Соціально-економічні умови.....	152
3.10	Ймовірні зміни базового сценарію без здійснення планованої діяльності.....	153
4	Опис факторів довкілля, які ймовірно зазнають впливу з боку планованої діяльності та її альтернативних варіантів	155
4.1	Земельні угіддя та ґрунти	155
4.2	Води	156
4.3	Надра	158
4.4	Ландшафт	158
4.5	Фауна, флора біорізноманіття	158
4.6	Атмосферне повітря.....	163
4.7	Здоров'я населення	165
4.8	Соціально-економічні умови.....	173
4.9	Матеріальні об'єкти.....	174
5	Опис та оцінка можливого впливу на довкілля планованої діяльності.....	176

6	Опис методів прогнозування, що використовувалися для оцінки впливу на довкілля, та припущень, покладених в основу такого прогнозування, а також використовувані дані про стан довкілля.....	178
7	Опис передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля, у тому числі (за можливості) компенсаційних заходів.....	182
8	Опис очікуваного значного негативного впливу діяльності на довкілля.....	192
9	Визначення усіх труднощів (технічних недоліків, відсутності достатніх технічних засобів або знань), виявлених у процесі підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля	200
10	Усі зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля ..	201
11	Стислий зміст програм моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля під час провадження планованої діяльності, а також (за потреби) планів післяпроектного моніторингу	202
12	Резюме нетехнічного характеру.....	203
13	Список посилань із зазначенням посилань джерел, що використовуються для описів та оцінок, що містяться у звіті з оцінки впливу на довкілля	207

Перелік додатків

- Додаток А Кліматичні характеристики
- Додаток Б клопотання щодо проведення існуючого поділу лісів
- Додаток В клопотання щодо виділення особливо захисних лісових ділянок
- Додаток Г Акт лісопатологічного обстеження та оцінки санітарного стану насаджень
- Додаток Д висновок щодо відповідності лісових ділянок або її частин критеріям пралісів, квазіпралісів або природних лісів
- Додаток Ж оцінка впливу на гідрологічні об'єкти, у межах ділянок планованої діяльності
- Додаток З оцінка впливу на ґрунтовий покрив, окремих лісових кварталів та ділянок господарської діяльності
- Додаток К лист щодо наявності об'єктів архітектурної та культурної спадщини
- Додаток Л лист щодо об'єктів природно-заповідного фонду
- Додаток М фонд рубок головного користування
- Додаток Н відомість рубок головного користування
- Додаток П розрахунок розсіювання забруднюючих речовин в атмосфері
- Додаток Р звіт дослідження рідкісних видів флори і фауни
- Додаток С плани лісонасаджень

1 ОПИС ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1 Опис місця провадження планованої діяльності

Планована діяльність – спеціальне використання лісових ресурсів в порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок. Заготівля деревини здійснюється в межах розрахункової лісосіки, фонду рубок головного користування та Актів лісопатологічного обстеження, на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка.

Районне комунальне спеціалізоване лісогосподарське підприємства «Корюківкаліс» розташоване в північній частині Чернігівської області на території Корюківського району.

Площа Районного комунального спеціалізованого лісогосподарського підприємства «Корюківкаліс» складає 14 848,9 га.

Поштова адреса: 15300, Чернігівська область, Корюківський район, м. Корюківка, вул. Дудко, 46, тел. +380 (4657) 3-46-62; e-mail: rkslp-korukles@ukr.net.

Районне комунальне спеціалізоване лісогосподарське підприємство «Корюківкаліс» було створено в 2000 році згідно рішення Корюківської районної Ради від 17 жовтня 2000 року за рахунок лісів, що знаходились у користуванні колишніх колективних сільськогосподарських підприємств, та внаслідок реорганізації Корюківського міжгосподарського лісгоспу.

Рішенням Чернігівської обласної Ради (п'ятнадцята сесія двадцять третього скликання) від 27 березня 2001 року землі лісового фонду колишніх сільськогосподарських підприємств Корюківського району передані в постійне користування підприємству для ведення лісового господарства.

Підприємство «Корюківкаліс» підпорядковане Корюківській міській раді.

Перше лісовпорядкування лісів, які входять до складу підприємства проведено в 1975 році. Наступні лісовпорядкувальні роботи проводились в 1978, в 1988, в 1994, 2003 роках.

Попереднє лісовпорядкування було проведено в 2014 р. Харківською експедицією. Роботи виконувались відповідно до вимог «Інструкції з впорядкування лісового фонду України» (2006).

Нинішнє повторне лісовпорядкування проведено відповідно до «Порядку здійснення лісовпорядкування», затвердженого постановою КМ України від 7 лютого 2023 року № 112, «Інструктивно-методичних вказівок щодо здійснення лісовпорядкування», затверджених наказом Українського державного проектного лісовпорядного виробничого об'єднання 6 вересня 2024 року № 76, рішень першої лісовпорядної наради і технічної наради за підсумками польових робіт. Основні показники проведеного лісовпорядкування наведені в таблиці 1.2.1.

Лісовпорядкування проведено за методом класів віку, який полягає в утворенні госпчастин, господарств, господарських секцій, які складаються з сукупності однорідних за

складом і продуктивністю деревостанів, об'єднаних одним віком і способом рубки лісу. Первинною обліковою одиницею є таксаційний виділ, а первинною розрахунковою одиницею – господарська секція. Усі розрахунки здійснені на основі підсумків розподілу площ і запасів насаджень господарських секцій за класами віку.

Адміністративно-організаційна структура та загальна площа підприємства, наведена у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Адміністративно-організаційна структура РКСЛП «Корюківкаліс»

Найменування лісництв, місцезнаходження контор	Адміністративні райони	Площа, га
Районне комунальне спеціалізоване лісгосподарське підприємства «Корюківкаліс»	Корюківський	14 848,9
Усього по лісгоспу:	Корюківський	14 848,9

Віднесення лісів до місцевих органів влади наведено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Віднесення лісів до місцевих органів влади

Назви органів влади	Назви лісництв	Перелік кварталів	Площа, га
Корюківська ОТГ	Районне комунальне спеціалізоване лісгосподарське підприємства «Корюківкаліс»	1-40, 112-123, 165-170, 145-156, 176-232	9390,7
Холминська ОТГ		74-77, 91-96, 124-126	762,9
Всього по лісгоспу			14 848,9

Існуючий поділ лісів на категорії проведено відповідно постанови КМ України від 16.04.07 р. № 733 «Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок», постанов КМ України від 30 січня 2019 р. № 55 «Про затвердження переліку автомобільних доріг загального користування державного значення».

Існуючий поділ лісів на категорії Районного комунального спеціалізованого лісгосподарського підприємства «Корюківкаліс» наведено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Існуючий поділ лісів на категорії Районного комунального спеціалізованого лісгосподарського підприємства «Корюківкаліс»

Категорії лісів	Площа за даними лісовпорядкування	
	га	%
ЛІСИ ПРИРОДООХОРОННОГО, НАУКОВОГО, ІСТОРИКО - КУЛЬТУРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ		
Разом:	89,5	0,6
втому числі:		
- заказники	88,2	0,6
- ліси історико-культурного призначення	1,3	-
РЕКРЕАЦІЙНО - ОЗДОРОВЧІ ЛІСИ		
Разом:	14,4	0,1
втому числі:		
- лісові ділянки у межах міст, селищ та інших населених пунктів	1,5	-
- лісгосподарська частина лісів зелених зон	12,9	0,1
ЗАХИСНІ ЛІСИ		
Разом:	1839,5	12,4
втому числі:		

Категорії лісів	Площа за даними лісовпорядкування	
	га	%
- лісові ділянки, які прилягають до смуг відведення залізниць	318,9	2,1
- лісові ділянки, які прилягають до смуг відведення автомобільних доріг державного значення	590,4	4,0
- лісові ділянки уздовж берегів річок, навколо озер та інших водойм	300,2	2,0
- інші захисні ліси	630,0	4,3
ЕКСПЛУАТАЦІЙНІ ЛІСИ		
Разом:	12905,5	86,9
Усього по лісовому господарству:	14848,9	100

Клопотання щодо проведення існуючого поділу лісів наведено додатку Б.

Клопотання щодо виділення особливо захисних лісових ділянок наведено додатку В.

Територія розташування Районного комунального спеціалізованого лісгосподарського підприємства «Корюківкаліс» наведена на рисунку 1.1.

Карта-схема поділу лісів за категоріями наведена на рисунку 1.2.

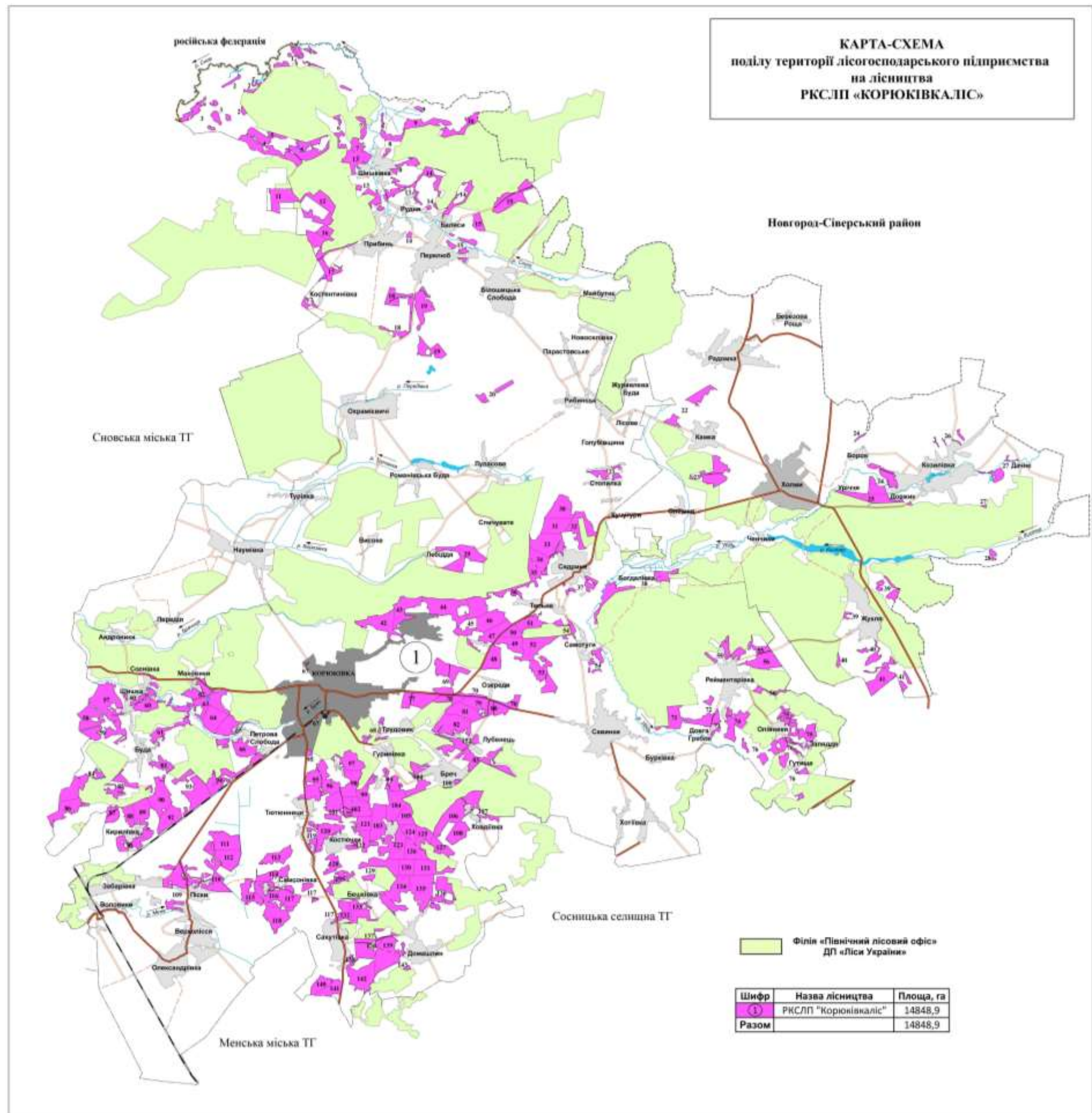

Рисунок 1.1 – Територія розташування Районного комунального спеціалізованого лісгосподарського підприємства «Корюківкаліс»

1.2 Цілі діяльності

Площа Районного комунального спеціалізованого лісгосподарського підприємства «Корюківкаліс» складає 14 848,9 га.

Щорічний обсяг рубок головного користування запроектовано в об'ємі 36,23 тис. м³ ліквідної деревини на площі 153,1 га, в тому числі захисні ліси – 2,17 тис. м³ на площі 10,7 га, експлуатаційні ліси – 34,06 тис. м³ на площі 142,4 га.

Щорічний обсяг суцільних санітарних рубок запроектовано в об'ємі 6,21 тис. м³ на площі 27,6 га, в тому числі захисні ліси – 1,56 тис. м³ на площі 6,4 га, експлуатаційні ліси – 4,65 тис. м³ на площі 21,2 га.

Проведення суцільних санітарних рубок у відповідності до Акту поточного лісопатологічного обстеження від 12 листопада 2025 року на площі 133,1 га.

1.3 Опис характеристик діяльності протягом виконання підготовчих і будівельних робіт

Нинішнє базове лісовпорядкування 2024 року проведено за I розрядом у відповідності з вимогами чинної лісовпорядної інструкції, рішеннями першої лісовпорядної наради, технічної наради за підсумками польових робіт та координаційно-технічної наради. Основні показники проведеного лісовпорядкування наведені в таблиці 1.4.

Лісовпорядкування проведено за методом класів віку, який полягає в утворенні госпчастин, господарств, господарських секцій, які складаються з сукупності однорідних за складом і продуктивністю деревостанів, об'єднаних одним віком і способом рубки лісу. Первинною обліковою одиницею є таксаційний виділ, а первинною розрахунковою одиницею – господарська секція. Усі розрахунки здійснені на основі підсумків розподілу площ і запасів насаджень господарських секцій за класами віку.

Під час проведення лісовпорядних робіт керувалися Лісовим кодексом України, Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України, протоколом першої лісовпорядної наради.

Таблиця 1.4 – Основні показники проведеного лісовпорядкування

Показники	Одиниці вимірювання	Обсяги
1. Площа лісовпорядкування	га	14848,9
в. т.ч. з використанням ортофотопланів, аерофото-знімків, космічних знімків	га	14848,9
2. Кількість кварталів	шт.	145
3. Середня площа кварталу	га	102,4
4. Кількість таксаційних виділів	шт.	7063
5. Середня площа таксаційного виділу	га	2,1
6. Закладено площадок вибіркових методів таксації	шт.	-
6.1. Вибірково-перелікова таксація	шт.	-
6.2. Вибірково-вимірювальна таксація	шт.	-

Показники	Одиниці вимірювання	Обсяги
6.3. Санітарне обстеження насаджень	шт.	-
7. Закладено площадок на визначення сум площ поперечних перерізів деревостанів	шт.	-
8. Закладено пробних площ – усього	шт.	-
в т.ч. на рубки догляду	шт.	-
9. Обстежено лісових культур	га	-
10. Обстежено природного поновлення*	м ²	-
11. Кількість планшетів	шт.	42

Геодезичною (картографічною) основою для складання лісовпорядних планшетів стали правовстановлюючі документи на право постійного користування земельними ділянками та планшети минулого лісовпорядкування.

Для таксації деревостанів використовувались космічні знімки масштабу 1:10000, середньої якості, зйомки 2020-2022 року.

Зміни, які відбулися в площі лісгоспу за обліковий період, наведено в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Зміна площі за проектний період

Найменування лісництва	Найменування адміністративних районів	Площа в га за даними		
		теперішнього лісовпорядкування	попереднього лісовпорядкування	земельного балансу станом на 01.01.2025р.
РКСЛП «Корюківкаліс»	Чернігівський	14848,9	10153,6	14848,9
Усього по лісовому господарству:		14848,9	10153,6	14848,9

Розбіжність площі теперішнього лісовпорядкування з минулим пояснюється виготовленням підприємством правовстановлюючих документів на право постійного користування землею.

Таксація лісового фонду здійснювалась поєднанням окомірної таксації з вибірковою вимірювальною і переліковою таксацією, дані якої слугували основою для таксаційної характеристики виділу. Для коригування запасів насаджень на 1 га під час окомірної таксації, а також визначення відносних повнот під час вибіркової вимірювальної і перелікової таксації використовувався таблиці «Сум площ перерізів та запасів деревостанів при повноті 1,0», поміщених в «Лісотаксаційному довіднику» (Київ-2013), затвердженого Держлісагентством України (протокол засідання НТР Держлісагентства України від 16.12.2020 р.).

Крім зазначених таблиць використовувались такі нормативно-методичні матеріали: «Пробні площі лісовпорядні. Метод закладання. СОУ 02.02-37-476:20056», Київ 2006; «Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів», Київ, 2010; «Методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України», Київ, 2010; «Робочі правила з проведення вибіркового методів таксації деревостанів під час лісовпорядкування», Ірпінь, 2012; «Робочі правила з обстеження лісових культур і природного поновлення під час лісовпорядкування», Ірпінь-2012; «Технологічна інструкція із

заповнення карток таксації для оброблення на персональному комп'ютері», Ірпінь, 2003.

Рубки головного користування запроектовані у відповідності до «Порядку спеціального використання лісових ресурсів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 року №761, і «Правил рубок головного користування» затверджених наказом Державного комітету лісового господарства України 23.12.2009 року № 364.

З метою проведення планованої діяльності здійснюватимуться наступні підготовчі роботи:

1. Визначення на місцевості меж лісосіки (не потребує додаткового використання техніки, матеріалів та сировини).

2. Визначення меж зон безпеки навколо лісосіки (не потребує додаткового використання техніки, матеріалів та сировини).

3. Установлення заборонних знаків огороження небезпечних зон (не потребує залучення додаткової техніки, матеріалів та сировини, стандартні заборонні знаки встановлюються з використанням наявного матеріального фонду, від 4 шт. на ділянку).

4. Розмітка лісосіки на пасіки (не потребує додаткового використання техніки, матеріалів та сировини).

5. Визначення пасічних волоків (не потребує додаткового використання техніки, матеріалів та сировини).

Будівництво нових лісогосподарських доріг не проектується.

Інтенсивне використання лісових багатств поєднується з їхнім збереженням, поліпшенням та відновленням. Одним із найважливіших завдань лісового господарства є розширене відтворення лісу та раціональне використання всіх багатогранних корисних властивостей лісу.

Рубки головного користування в лісах проводяться таким чином, аби одержання деревини супроводжувалося збереженням ґрунтозахисних, водорегулювальних та інших корисних властивостей лісу, забезпеченням природного лісовідновлення. Ці рубки спрямовані на раціональне використання лісосічного фонду, підвищення продуктивності й поліпшення складу нових лісів.

Під час проведення рубок головного користування застосовуються технології, які дають змогу максимально зберігати дерева, що не підлягають вирубуванню, підріст, підлісок, трав'яний покрив та ґрунти.

1.4 Опис характеристик провадження планованої діяльності (зокрема виробничих процесів) виду і кількості матеріалів та природних ресурсів, які планується використовувати

Площа лісового фонду Районного комунального спеціалізованого лісогосподарського підприємства «Корюківкаліс» складає 14 848,9 га.

Господарська діяльність лісгоспу спрямована на цільове та ефективне виконання на базі науково-технічних досягнень і передового досвіду повного комплексу лісгосподарських, лісовідновлювальних та лісозаготівельних заходів, які забезпечують раціональне і невиснажливе використання та відтворення лісових ресурсів, охорону навколишнього природного середовища.

Технологія виробничої діяльності включає наступні технологічні операції:

1. *звалювання* дерев проводиться бензопилами марок Stihl-462; Stihl-361 та багатофункціональною лісозаготівельною машиною харвестер PONSSE-FOX 8W або аналогами.

2. *очищення дерев від сучків* виконується бензопилами марок Stihl-462; Stihl-361 багатофункціональною лісозаготівельною машиною харвестер PONSSE-FOX 8W або аналогами від підземка до верхівки дерева;

3. *трелювання лісу* здійснюється колісними тракторами марок МТЗ-82.1, МТЗ-920, ЛКТ-81 та форвардером PONSSE ELK 8W або аналогами на трелювальних волоках хлистами чи напівхлистами в залежності від об'єму хлиста.

4. *розкрязування деревини* виконується бензопилами марок Stihl-462; Stihl-361 та багатофункціональною лісозаготівельною машиною харвестер PONSSE-FOX 8W або аналогами.

5. *очищення місць рубок* проводиться одночасно з лісосічними роботами, але не пізніше ніж через 30 днів після звалювання дерев. Спосіб утилізації порубкових решток залежить від призначення лісосіки:

- у лісосіках, що призначені для штучного лісовідновлення відбувається збирання порубкових решток у купи та вали вручну та укладання дрібних відходів лісозаготівель за допомогою грабелів в агрегаті з подрібнювачем МТЗ-82.1;
- укладання порубкових решток у місцях проїзду агрегатних лісових машин;
- збирання порубкових решток у купи з подальшим їх спалюванням.

6. *навантаження деревини* проводиться гідроманіпулятором на базі тракторів Беларус-1221.2 з маніпулятором FORESTER DL-10.1-M, LOVOL FT 1304 з маніпулятором НЛП-10 та ЗІЛ-131 або аналогами;

7. *вивезення деревини* здійснюється транспортом: трактором Беларус-1221.2 з маніпулятором FORESTER DL-10.1-M; трактором LOVOL FT1304 з маніпулятором НЛП-10 та ЗІЛ-131 або аналогами.

Рубки головного користування

Розміщення рубок головного користування запроектовано дійсним лісовпорядкуванням та проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по підприємству, стану насаджень і схеми існуючої дорожньої мережі. При територіальному розміщенні лісосік необхідно дотримуватись рекомендацій лісовпорядкування.

Фонд рубок головного користування наведено в Додатку М.

Щорічний обсяг рубок головного користування запроектовано в об'ємі 36,23 тис. м³ ліквідної деревини на площі 153,1 га, в тому числі захисні ліси – 2,17 тис. м³ на площі 10,7 га, експлуатаційні ліси – 34,06 тис. м³ на площі 142,4 га.

Розподіл проекту рубок головного користування за категоріями, кварталами, господарськими секціями, типом рубок та віковою структурою надано в додатку Н.

Щорічні обсяги рубок головного користування наведені в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Щорічні обсяги рубок головного користування

Господарство, господарська секція	Експлуатаційний фонд: площа.га запас, тис.м ³	Прийнята розрахункова лісосіка							
		лісовпорядкуванням				другою л/в наradoю			
		площа, га	запас, тис.м ³			площа, га	запас, тис.м ³		
			стовбурний	ліквідний	ділової деревини		стовбурний	ліквідний	ділової деревини
КАТЕГОРІЯ ЛІСІВ - ЗАХИСНІ ЛІСИ									
Господарська частина - Захисні ліси з обмеженим режимом користування на рівнині									
Суцільнолісосічні рубки									
Твердолистяне - всього	<u>28,3</u> 5,02	1,4	0,25	0,23	0,07	1,4	0,25	0,23	0,07
в тому числі по госпсекціях:									
Дубова низькостовбурна	<u>28,3</u> 5,02	1,4	0,25	0,23	0,07	1,4	0,25	0,23	0,07
М'яколистяне - всього	<u>315,7</u> 72,74	9,3	2,15	1,94	0,90	9,3	2,15	1,94	0,90
в тому числі по госпсекціях:									
Березова	<u>244,3</u> 53,77	7,1	1,56	1,42	0,67	7,1	1,56	1,42	0,67
Вільхова	<u>64,3</u> 17,05	1,8	0,48	0,42	0,20	1,8	0,48	0,42	0,20
Осікова	<u>7,1</u> 1,92	0,4	0,11	0,10	0,03	0,4	0,11	0,10	0,03
Разом по способу рубок:	<u>344,0</u> 77,76	10,7	2,40	2,17	0,97	10,7	2,40	2,17	0,97
КАТЕГОРІЯ ЛІСІВ - ЕКСПЛУАТАЦІЙНІ ЛІСИ									
Господарська частина - Експлуатаційні ліси на рівнині									
Суцільнолісосічні рубки									
Хвойне - всього	<u>908,9</u> 308,55	55,1	18,71	16,96	12,72	55,1	18,71	16,96	12,72
в тому числі по госпсекціях:									
Соснова	<u>906,0</u> 307,64	55,1	18,71	16,96	12,72	55,1	18,71	16,96	12,72
Ялинова	<u>2,9</u> 0,91	-	-	-	-	-	-	-	-
Твердолистяне - всього	<u>53,8</u> 8,94	2,4	0,38	0,35	0,11	2,4	0,38	0,35	0,11
в тому числі по госпсекціях:									
Дубова високостовбурна	<u>0,5</u> 0,10	-	-	-	-	-	-	-	-
Дубова низькостовбурна	<u>47,8</u> 7,64	2,4	0,38	0,35	0,11	2,4	0,38	0,35	0,11
Ясенева	<u>3,7</u>	-	-	-	-	-	-	-	-

Господарство, господарська секція	Експлуатаційний фонд: площа.га запас, тис.м ³	Прийнята розрахункова лісосіка							
		лісовпорядкуванням				другою л/в наradoю			
		площа, га	запас, тис.м ³			площа, га	запас, тис.м ³		
			стовбурний	ліквідний	ділової деревини		стовбурний	ліквідний	ділової деревини
	0,86								
Грабова	<u>1,8</u> 0,34	-	-	-	-	-	-	-	-
М'яколистяне - всього	<u>1918,8</u> 425,82	84,9	18,82	16,75	7,83	84,9	18,82	16,75	7,83
в тому числі по госпсекціях:									
Березова	<u>1378,2</u> 287,58	61,3	12,79	11,45	5,38	61,3	12,79	11,45	5,38
Вільхова	<u>482,5</u> 123,66	20,2	5,18	4,51	2,21	20,2	5,18	4,51	2,21
Осікова	<u>57,1</u> 14,27	3,4	0,85	0,79	0,24	3,4	0,85	0,79	0,24
Тополева	<u>1,0</u> 0,31	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом по способу рубок:	<u>2881,5</u> 743,31	142,4	37,91	34,06	20,66	142,4	37,91	34,06	20,66
Усього по підприємству:	<u>3225,5</u> 821,07	153,1	40,31	36,23	21,63	153,1	40,31	36,23	21,63
в тому числі:									
Хвойне - всього	<u>908,9</u> 308,55	55,1	18,71	16,96	12,72	55,1	18,71	16,96	12,72
в тому числі по госпсекціях:									
Соснова	<u>906,0</u> 307,64	55,1	18,71	16,96	12,72	55,1	18,71	16,96	12,72
Ялинова	<u>2,9</u> 0,91	-	-	-	-	-	-	-	-
Твердолистяне - всього	<u>82,1</u> 13,96	3,8	0,63	0,58	0,18	3,8	0,63	0,58	0,18
в тому числі по госпсекціях:									
Дубова високостовбурна	<u>0,5</u> 0,10	-	-	-	-	-	-	-	-
Дубова низькостовбурна	<u>76,1</u> 12,66	3,8	0,63	0,58	0,18	3,8	0,63	0,58	0,18
Ясенєва	<u>3,7</u> 0,86	-	-	-	-	-	-	-	-
Грабова	<u>1,8</u> 0,34	-	-	-	-	-	-	-	-
М'яколистяне - всього	<u>2234,5</u> 498,56	94,2	20,97	18,69	8,73	94,2	20,97	18,69	8,73
в тому числі по госпсекціях:									
Березова	<u>1622,5</u> 341,35	68,4	14,35	12,87	6,05	68,4	14,35	12,87	6,05
Вільхова	<u>546,8</u> 140,71	22,0	5,66	4,93	2,41	22,0	5,66	4,93	2,41
Осікова	<u>64,2</u> 16,19	3,8	0,96	0,89	0,27	3,8	0,96	0,89	0,27
Тополева	<u>1,0</u> 0,31	-	-	-	-	-	-	-	-

Суцільні санітарні рубки

Суцільні санітарні рубки проводяться шляхом вирубування сухостійних, відмираючих і дуже ослаблених дерев, пошкоджених пожежами, шкідниками, хворобами лісу і внаслідок аварій та стихійного лиха, лише у деревостанах, в яких проведення вибіркового санітарного рубку призведе до зменшення повноти насаджень нижче встановленого показника повноти.

Щорічний обсяг суцільних санітарних рубок запроектовано в об'ємі 6,21 тис. м³ на площі 27,6 га, в тому числі захисні ліси – 1,56 тис. м³ на площі 6,4 га, експлуатаційні ліси – 4,65 тис. м³ на площі 21,2 га.

Проведення суцільних санітарних рубок у відповідності до Акту поточного лісопатологічного обстеження від 12 листопада 2025 року на площі 133,1 га.

Термін проведення запроектованих обсягів суцільних санітарних рубок встановлено 5 років, вибіркового санітарного рубку 3 роки.

У таблиці 1.7 наведено обсяги санітарних рубок.

Таблиця 1.7 – Обсяги санітарних рубок

Групи порід	Фонд рубок				Термін виконання, років	Щорічний обсяг рубок			
	площа, га	запас стовбурний, тис. куб. м				площа, га	запас, що вирубується, тис. куб. м		
		загальний	що вирубується				стовбурний	ліквідний	ділової деревини
			ростучої деревини	сухостою					
1. СУЦІЛЬНІ САНІТАРНІ РУБКИ									
Захисні ліси									
Разом	32,2	8,00	8,00	0,66	-	6,4	1,73	1,56	0,54
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	32,2	8,00	8,00	0,66	5	6,4	1,73	1,56	0,55
Експлуатаційні ліси									
Разом	105,9	22,98	22,92	2,91	-	21,2	5,17	4,65	1,63
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	105,9	22,98	22,92	2,91	5	21,2	5,17	4,65	1,63
Усього	138,1	30,98	30,92	3,57	-	27,6	6,90	6,21	2,17
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	138,1	30,98	30,92	3,57	-	27,6	6,90	6,21	2,17
2. ВИБІРКОВІ САНІТАРНІ РУБКИ									
Ліси природоохоронного, наукового, історико - культурного призначення									
Разом	5,3	1,98	-	0,09	-	1,8	0,03	0,02	-
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	5,3	1,98	-	0,09	3	1,8	0,03	0,02	-
Захисні ліси									
Разом	158,2	47,42	0,02	1,91	-	52,7	0,64	0,55	0,11
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	154,8	46,73	0,02	1,84	3	51,6	0,62	0,53	0,11
М'яко листяні	3,4	0,69	-	0,07	3	1,1	0,02	0,02	-
Експлуатаційні ліси									
Разом	903,3	293,45	0,13	11,05	-	301,1	3,73	3,17	0,63
в т.ч. за групами порід:									

Групи порід	Фонд рубок				Термін виконання, років	Щорічний обсяг рубок			
	площа, га	запас стовбурний, тис. куб. м				площа, га	запас, що вирубується, тис. куб. м		
		загальний	що вирубується				стовбурний	ліквідний	ділової деревини
			ростучої деревини	сухостою					
Хвойні	890,2	290,57	0,13	10,92	3	296,7	3,69	3,13	0,63
Твердолистяні	13,1	2,88	-	0,13	3	4,4	0,04	0,04	-
Усього	1066,8	342,85	0,15	13,05	-	355,6	4,40	3,74	0,74
в т.ч. за групами порід:									
Хвойні	1050,3	339,28	0,15	12,85	-	350,1	4,34	3,68	0,74
Твердолистяні	13,1	2,88	-	0,13	-	4,4	0,04	0,04	-
М'яко листяні	3,4	0,69	-	0,07	-	1,1	0,02	0,02	-

Акти поточного лісопатологічного обстеження лісових насаджень наведено в додатку Г.

Акт лісопатологічного обстеження та оцінки санітарного стану насаджень лісових насаджень на предмет призначення суцільної санітарної рубки Районного комунального спеціалізованого лісогосподарського підприємства «Корюківкаліс» від 12.11.2025 року.

Головним лісопатологом ДСЛП «Харківлісозахист» Вороб'єм Є. В., головним мікробіологом - начальником відділу лісової фітопатології ДСЛП «Харківлісозахист» Воробей А. Д., заступником директора РКСЛП «Корюківкаліс» Ходашем А. М., інженером з охорони і захисту лісу РКСЛП «Корюківкаліс» Тосенком А. В., разом з лісовою охороною проведено лісопатологічне обстеження насаджень РКСЛП «Корюківкаліс» Чернігівської області з метою визначення та оцінки їх санітарного стану.

Загальна площа обстеження – 133,1 гектара.

В результаті обстеження встановлено наступне:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа ділянки, га.	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування 2025 року						
			склад	вік, років	повнота	бонітет	Середня висота, м	Середній діаметр, см	Запас деревостану, куб. м. на 1 га
19	10	0,5	10СЗ+ДЗ	75	0.40	1А	27	32	250
28	2	0,6	10СЗ	75	0.40	1	21	24	170
29	23	2,2	7СЗК2БП1ВЛЧ	85	0.30	1	26	36	150
34	11	1,7	10СЗК	61	0.50	1	23	24	240
44	2	1,7	6СЗ4БП+ВЛЧ	71	0.30	2	22	28	110
77	17	0,4	10СЗК+БП	65	0.30	1А	25	28	170
77	48	3,4	8СЗК2БП	66	0.30	1А	25	26	140
77	49	1,0	10СЗК	66	0.40	1	23	24	190
54	6	1,5	10СЗ	81	0.30	1А	29	40	200
55	32	1,2	10СЗК	55	0.30	1А	22	24	150
73	6	2,0	10СЗК+БП	60	0.40	1	21	24	170
78	22	0,8	10СЗК	65	0.40	1А	27	28	250
78	34	0,3	10СЗК	65	0.40	1А	27	28	250

Номер кварталу	Номер виділу	Площа ділянки, га.	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування 2025 року						
			склад	вік, років	повнота	бонітет	Середня висота, м	Середній діаметр, см	Запас деревостану, куб. м. на 1 га
79	9	0,9	10СЗК+БП	62	0.40	1А	26	28	230
79	21	0,4	10СЗ+БП	65	0.40	1А	25	28	210
79	30	1,6	9СЗ1БП	65	0.40	1А	25	28	210
80	19	0,7	10СЗК	64	0.40	1А	25	28	220
80	31	1,1	10СЗК	65	0.40	1А	27	28	240
80	46	0,8	8СЗК2БП	64	0.40	1А	25	28	190
57	8	0,9	10СЗ	60	0.40	1А	25	28	220
57	12	1,7	9СЗ1БП	70	0.40	1А	27	30	220
57	20	1,1	10СЗ	60	0.50	1А	26	28	290
60	11	1,5	9СЗ1БП	50	0.50	1А	23	24	250
60	19	0,6	10СЗ	60	0.40	1А	26	28	230
60	32	1,9	10СЗ	65	0.40	1	24	26	210
60	56	0,7	9СЗ1БП	75	0.40	1А	27	30	220
60	58	1,0	10СЗ+БП	65	0.40	1А	26	28	230
61	29	5,1	10СЗК+БП	50	0.40	1Б	24	26	210
62	42	0,9	10СЗК	55	0.50	1А	23	24	240
62	53	0,9	10СЗК	60	0.40	1А	24	26	210
62	55	0,3	10СЗ+БП	85	0.40	1	27	32	240
63	34	0,9	10СЗК+БП	60	0.40	1А	24	26	210
63	69	1,5	10СЗК	60	0.40	1А	25	26	220
64	29	0,3	9СЗ1БП	60	0.40	1А	24	26	190
65	3	0,7	10СЗК	75	0.40	1А	28	32	250
65	7	0,3	10СЗК	65	0.40	1А	26	30	230
85	10	5,4	9СЗК1БП	70	0.40	1	25	26	200
85	11	0,5	6СЗК4БП	70	0.60	1А	28	36	280
85	13	0,9	9СЗК1БП	70	0.40	1	25	26	220
87	28	3,4	8СЗК1БП1ОС	65	0.50	1А	25	28	250
92	38	0,8	5СЗ5БП	56	0.40	1Б	26	28	170
95	6	0,4	10СЗК	71	0.30	1	25	28	160
95	7	0,7	10СЗК	71	0.30	1	25	28	160
95	57	1,1	10СЗК+БП	65	0.40	1А	26	28	230
95	58	2,4	10СЗК+БП	65	0.30	1А	26	28	170
96	45	1,5	10СЗК	66	0.30	1А	27	30	180
96	76	0,4	7СЗК3БП	59	0.40	1Б	26	28	190
97	61	0,5	8СЗК2БП	62	0.30	1А	26	30	150
101	68	0,7	9СЗК1БП	62	0.50	1А	26	28	270
120	11	0,6	10СЗ+БП	66	0.30	1А	27	30	180
120	18	2,8	10СЗ+БП	66	0.50	1А	27	30	310
122	40	1,1	10СЗК	71	0.50	1А	27	28	300
128	39	1,7	10СЗ+1БП	70	0.40	1А	23	26	190

При проведенні лісопатологічного обстеження даних насаджень встановлено, що насадження розладнані та стрімко деградують в наслідок ураження інфекційними хворобами та пошкодження стовбуровими шкідниками. Ступінь ураження та пошкодження сильний, характер

розповсюдження суцільний. Відмічено ознаки ураження кореневою губкою, сосною губкою, березовою губкою, облямованим трутовиком, березовим трутовиком, бактеріальним раком-водянкою, раком-сірянкою. В середині та по периметру куртин знаходяться стоячі та повалені дерева V-VI категорії стану, відпрацьовані стовбуровими шкідниками (вусачі, златки). Коренева система вивалених дерев уражена гнилизною корозійно-деструктивного типу. Ослаблені дерева (III-IV категорії стану) мають вкорочену блідо-зелену хвою, вкорочений приріст, ознаки заселення стовбуровими шкідниками з родини короїдів (шестиzubчастий та верхівковий короїди, великий та малий сосновий лубоїди). В насадженнях присутні дерева вивалені з коренем, зі зламаними стовбурами, вершинами, дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі.

Номер кварталу	Номер виділу	Площа ділянки, га.	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування 2025 року						
			склад	вік, років	повнота	бонітет	Середня висота, м	Середній діаметр, см	Запас деревостану, куб. м. на 1 га
34	36	0,9	10СЗ+БП	81	0.60	1	27	32	360
34	40	0,8	7СЗЗБП	61	0.40	1	23	24	160

В результаті лісопатологічного обстеження вищеперелічених насаджень встановлено, що деревостани пошкоджено аваріями та стихійними лихами (вітровал та вітролом минулих років). Ступінь пошкодження сильний, характер пошкодження суцільний, насадження можна вважати безперспективними. В насадженнях присутні дерева зі зламаними стовбурами та вивалені з коренем, відмічено наявність дерев з підірваною кореневою системою, механічними пошкодженнями стовбурів та кореневих лап на 2/3 периметра і більше, дерева зі зламаним гіллям та вершинами. Також присутні окремі дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі та дугоподібно зігнутими стовбурами. Зламані та повалені дерева відпрацьовані стовбуровими шкідниками. Ослаблені дерева (III-IV категорії санітарного стану) мають вкорочену блідо-зелену хвою, вкорочений приріст, ознаки заселення стовбуровими шкідниками з родини короїдів. При закладанні палеток відмічено характерні входні отвори шлюбні камери камбіофагів та ксилофагів.

Номер кварталу	Номер виділу	Площа ділянки, га.	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування 2025 року						
			склад	вік, років	повнота	бонітет	Середня висота, м	Середній діаметр, см	Запас деревостану, куб. м. на 1 га
18	49	3,7	8СЗ2БП	64	0.60	1А	25	28	280
20	4	12,1	8СЗ2БП	70	0.60	1А	25	28	310
20	6	3,8	6СЗ4БП	76	0.40	1А	25	28	180
23	46	0,7	10СЗ+БП	67	0.30	1А	25	28	150

Номер кварталу	Номер виділу	Площа ділянки, га.	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування 2025 року						
			склад	вік, років	повнота	бонітет	Середня висота, м	Середній діаметр, см	Запас деревостану, куб. м. на 1 га
23	47	1,2	10СЗ	67	0.30	1А	25	28	150
23	50	2,2	10СЗ	67	0.30	1А	25	28	150
27	17	2,6	8С32БП+ЯЛЕ	59	0.50	1А	23	24	200
29	26	1,6	7СЗКЗБП	86	0.40	1	26	28	200
29	57	0,3	7СЗКЗБП	58	0.30	1Б	26	28	140
33	87	0,4	10СЗ	68	0.40	1А	27	28	240
55	22	0,4	9СЗК1БП	65	0.40	1	24	26	190
109	5	1,5	10СЗК	65	0.40	1А	27	30	240
109	26	0,6	10СЗК	65	0.40	1А	27	30	240
113	21	3,8	9С31БП+ОС	80	0.40	1А	29	32	240

Лісопатологічним обстеженням даних насаджень встановлено, що насадження розладнані та активно деградують в наслідок ураження інфекційними хворобами, пошкодження аваріями та стихійними лихами (вітровал, вітролом минулих років), стовбуровими шкідниками. Ступінь ураження та пошкодження сильний, характер розповсюдження суцільний. В насадженнях присутня значна кількість дерев зі зламаними стовбурами та вивалених з коренем, відмічено наявність дерев з підірваною кореневою системою, механічними пошкодженнями стовбурів та кореневих лап на 2/3 периметра і більше, дерева зі зламаним гіллям та вершинами. Також присутні дерева з нахилом 30° і більше від вертикальної осі та дугоподібно зігнутими стовбурами. Зламані та повалені дерева відпрацьовані стовбуровими шкідниками. Відмічено ознаки ураження інфекційними хворобами: коренева губка, соснова губка, облямований трутовик, березовий трутовик, березова губка, рак-сірянка та бактеріальний рак-водянка. В середині та по периметру куртин знаходяться стоячі та повалені дерева V-VI категорії стану, відпрацьовані стовбуровими шкідниками (вусачі, златки). Коренева система вивалених дерев уражена гнилизною корозійно-деструктивного типу. Ослаблені дерева (III-IV категорії стану) мають вкорочену блідо-зелену хвою, вкорочений приріст, ознаки заселення стовбуровими шкідниками з родини короїдів (шестизубчастий та верхівковий короїди, великий та малий сосновий лубоїди).

Номер кварталу	Номер виділу	Площа ділянки, га.	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування 2025 року						
			склад	вік, років	повнота	бонітет	Середня висота, м	Середній діаметр, см	Запас деревостану, куб. м. на 1 га
63	36	5,6	10СЗК+БП	60	0.40	1А	24	26	210

Номер кварталу	Номер виділу	Площа ділянки, га.	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування 2025 року						
			склад	вік, років	повнота	бонітет	Середня висота, м	Середній діаметр, см	Запас деревостану, куб. м. на 1 га
63	60	3,9	10СЗК+БП	60	0.40	1А	24	26	210
63	63	2,9	9СЗК1БП+ДЗ+ЯЛЕ	65	0.40	1А	26	28	210
64	1	4,3	10СЗ+БП	65	0.40	1А	24	26	210
64	35	6,3	10СЗК+ЯЛЕ	60	0.60	1А	25	26	330
66	55	1,0	8СЗ1БП1ВЛЧ	70	0.40	1А	27	30	210
66	60	1,1	8СЗ1БП1ВЛЧ	70	0.40	1А	27	30	210
110	31	1,0	10СЗ	70	0.40	1Б	29	30	260
111	26	2,4	10СЗ+БП	81	0.40	1А	25	32	210

Під час проведення лісопатологічного обстеження даних насаджень встановлено, що насадження розладнані внаслідок пошкодження пожежами минулих років та впливом високих температур, стовбуровими шкідниками та ураження інфекційними хворобами. Ступінь ураження та пошкодження сильний, характер розповсюдження суцільний. Деревостани майже повністю всохли, на нижній частині стовбурів дерев відмічаються ознаки пошкодження вогнем. На ділянках відмічено велика кількість старого та поваленого сухостою. Також дерева та їх групи в насадженнях мають ознаки ураження кореневою губкою, облямованим трутовиком, березовим трутовиком, раком-сірянкою та бактеріальним раком-водяною. Коренева система вивалених дерев уражена гнилизною корозійно-деструктивного типу. Ослаблені дерева (III-IV категорії стану) мають вкорочену блідо-зелену хвою, вкорочений приріст, ознаки заселення стовбуровими шкідниками з родини короїдів (шестизубчастий та верхівковий короїди, великий та малий сосновий лубоїди).

В обстежених насадженнях виявлено пошкодження аваріями та стихійними лихами (вітровал, вітролом та пожежі минулих років), стовбуровими шкідниками та ураження інфекційними хворобами, наявність яких значно ослаблює деревостани та негативно впливає на їх загальний санітарний стан, який на час обстеження можна характеризувати як незадовільний, збільшує можливість подальшого розповсюдження інфекційних хвороб та стовбурових шкідників. Зважаючи на пошкодження аваріями та стихійними лихами, біологічні особливості та ступінь розвитку, виявлених у вищеперелічених насадженнях шкідників та хвороб рекомендовано керуватись «Санітарними правилами в лісах України» у найкоротший термін провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів. Враховуючи ступінь пошкодження аваріями та стихійними лихами, розповсюдження інфекційних хвороб та стовбурових шкідників - суцільні санітарні рубки з урахуванням вимог закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (на загальній площі 133,1 га), з вилученням з деревостанів небезпечних, сухостійних дерев,

дерев уражених стовбуровими та комлевими гнилями, дерев з ознаками пошкодження стовбуровими шкідниками, дерев з плодовими тілами дереворуїнівних інфекційних хвороб. Адже ліквідація наслідків стихійних явищ, попередження та недопущення подальшого розповсюдження інфекційних хвороб, розмноження стовбурових шкідників можлива тільки при своєчасному та обґрунтованому застосуванні комплексу заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Акт лісопатологічного і санітарного обстеження насаджень наведено в Додатку Г.

На наступні роки ревізійного періоду обсяги санітарних рубок встановлюються виходячи з фактичного санітарного стану лісів.

Лісовідновлення

Відтворення лісів проектується здійснювати шляхом лісовідновлення на зрубках ревізійного періоду.

Із загальної площі не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок і лісосік проектного періоду (1918,4 га) потребують лісовідновлення 1796,1 га. Решта площі залишається під біогалявинами і ремізами та лісовідновлення не потребує.

З усієї площі лісових ділянок, що потребують лісовідновлення, природне поновлення можливе на площі 301,7 га. На всій іншій площі 1494,4 га створення високопродуктивних лісів із господарсько-цінних порід можливе тільки штучним шляхом.

Проектуючи різні способи лісовідновлення, лісовпорядкування брало до уваги напрямки і успішність ходу природного поновлення в різних типах лісу і різних категоріях лісових ділянок.

Запроєктовані обсяги лісовідновних заходів на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках і лісосіках проектного періоду (площа, га) наведені в таблиці 1.8.

Таблиця 1.8 – Запроєктовані обсяги лісовідновних заходів на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках і лісосіках проектного періоду

Породи, запроєктовані для відновлення	Категорії лісових ділянок			Разом
	не вкриті лісовою рослинністю (рідколісся, зруби, згарища, загиблі нас.)	лісосіки проектного періоду		
		головного ко-рисування	інших рубок	
1. ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ				
Сосна звичайна	217,8	1104,3	131,7	1453,8
Дуб звичайний	4,5	29,7	-	34,2
Береза повисла	-	-	6,4	6,4
Разом:	222,3	1134,0	138,1	1494,4
2. ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ				
Сосна звичайна	-	4,6	-	4,6
Береза повисла	7,7	3,1	-	10,8
Осика	2,7	34,7	-	37,4

Породи, запроєктовані для відновлення	Категорії лісових ділянок			Разом
	не вкриті лісовою рослинністю (рідколіся, зруби, згарища, загіблі нас.)	лісосіки проектного періоду		
		головного користування	інших рубок	
Вільха чорна	46,9	202,0	-	248,9
Разом:	57,3	244,4	-	301,7
УСЬОГО ПО ЛІСГОСПУ:				
Сосна звичайна	217,8	1108,9	131,7	1458,4
Дуб звичайний	4,5	29,7	-	34,2
Береза повисла	7,7	3,1	6,4	17,2
Осика	2,7	34,7	-	37,4
Вільха чорна	46,9	202,0	-	248,9
Разом:	279,6	1378,4	138,1	1796,1

Термін відновлювального періоду для ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий в середньому 4 роки.

Сприяння природному поновленню на наступний ревізійний період не передбачається.

Терміни змикання лісових культур і переведення їх у вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, в залежності від групи типів лісу і цільової породи, прийняті в середньому 6-7 років. Переведення здійснюється за умови досягання незімкнутими культурами у певному віці відповідної зімкнутості крони, густоти та висоти головної породи у відповідності з «Інструкцією з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів», затверджених наказом Державного комітету лісового господарства України від 19.08.2010 року №260.

Створення лісових культур передбачається в наступні терміни: на існуючих зрубках протягом двох років, на лісосіках рубок головного користування і суцільних санітарних рубок – в наступний після рубки рік.

Створення лісових культур шляхом лісовідновлення рекомендується згідно технологічних схем, приведених в додатках до таксаційних описів. З врахуванням природного поновлення, типу лісорослинних умов, особливостей ділянки в технологічній схемі вказані способи обробітку ґрунту, спосіб створення, схема змішування порід тощо. Технологічні схеми складені на основі «Типів лісових культур за лісорослинними зонами», ухвалених секцією організації управління лісовим господарством науково-технічної ради Держкомлісгоспу України (протокол № 1 від 18 березня 2010 року).

Розподіл запроєктованих загальних обсягів лісових культур за технологічними схемами (площа, га) наведений в таблиці 1.9.

Таблиця 1.9 – Розподіл запроєктованих загальних обсягів лісових культур за технологічними схемами

Номер технологічної схеми	Не вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки	Лісосіки проектного періоду	Разом
18	4,6	0,9	5,5
38	-	1,2	1,2
47	49,6	659,4	709,0
52	7,1	2,4	9,5
55	36,0	103,9	139,9
56	-	4,2	4,2
67	2,9	-	2,9
69	6,7	189,5	196,2
71	2,2	-	2,2
72	2,1	-	2,1
87	-	46,0	46,0
106	0,5	1,0	1,5
111	11,2	-	11,2
113	4,1	7,1	11,2
118	-	2,2	2,2
125	79,2	230,0	309,2
133	5,0	-	5,0
134	-	22,6	22,6
137	9,2	1,7	10,9
146	1,5	-	1,5
182	0,4	-	0,4
Разом	222,3	1272,1	1494,4

Створення лісових культур в рекреаційних лісах не проєктується.

Протягом перших 4 роки за лісовими культурами проєктується проведення 10-ти кратного догляду за схемою 4-3-2-1.

Загальний обсяг доглядів за наявними незімкнутими культурами і за культурами, що проєктуються, з врахуванням обсягів реконструкції насаджень і лісорозведення в проєктному періоді, при переведенні на однократний, становитиме 17282 га або в середньому щорічно 1728,2 га.

В незімкнутих культурах останніх років, які мають значний відпад, запроєктовано доповнення на загальній площі 15,2 га або 6,1 га при переведенні на суцільні культури. Увесь обсяг доповнень проєктується виконати протягом одного року.

Доповнення лісових культур, які створюватимуться протягом проєктного періоду, повинно проводитись при відпаді більше 15%, як правило весною наступного року після садіння культур. Середній щорічний обсяг доповнення культур, які створюватимуться, становитиме орієнтовно 6,0 га або 2,4 га при переведенні на суцільні культури. Доповнення культур передбачається проводити весною на наступний рік, а при сприятливих погодних умовах і восени в рік садіння, однорічними сіянцями.

За умови виконання запроєктованих заходів з відтворення лісів на кінець проєктного періоду в категорії не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок залишаться 126,0 га зрубів

проектного періоду, запроєктованих під створення лісових культур, і 109,7 га зрубів, які знаходяться в стадії природного відновлення.

Використання угідь і ресурсів побічних користувань

В лісовому господарстві використовуються наступні види побічних лісових користувань: випасання худоби.

Лісове господарство не має бджолиних пасік.

Під час виявлення ресурсів побічних лісокористувань лісовпорядкування виходило з того, що заготівля ягід проєктувалася в насадженнях з проєктивним покриттям з 10%, лікарських рослин – з 5%, плодових і горіхоплідних кущів і дерев на 1 га – від 50 штук.

До випасу худоби не проєктувалися об'єкти природно-заповідного фонду, ліси в населених пунктах.

Не проєктувалося випасання худоби в частині кварталів, в яких площа, де можливий випас в них, становить менше 25% загальної площі, молодняки висотою до 3 м, зруби, незімкнуті лісові культури і ділянки, залишені під природне поновлення.

Можливі обсяги заготівлі основних видів грибів визначені згідно з відповідними рекомендаціями («Лісотаксаційний довідник», видавничий дім «Виниченко», Київ, 2013, «Нормативно-довідкові матеріали для таксації лісів України і Молдови», вид. «Урожай», Київ, 1987), «Інструктивно-методичні вказівки з проведення таксації ресурсів не деревної рослинної сировини при лісовпорядкуванні», Київ-1982, «Методика виявлення дикорослих сировинних ресурсів при лісовпорядкуванні» (1987). При цьому враховувалося насадження головних порід в типах лісу, де вони найбільш часто зростають, з в залежності від частоти урожайних років та категорії врожайності.

Можливий обсяг промислової заготівлі грибів (експлуатаційний запас) складає 30% від біологічної урожайності

Обсяги побічних користувань наведено в таблиці 1.10.

Таблиця 1.10 – Проєкт використання ресурсів побічних лісових користувань

Найменування ресурсів побічних користувань	Одиниця вимірювання	Виявлений щорічний експлуатаційний ресурс	Запроєктований обсяг заготівлі, щорічно	Запроєктований % використання ресурсів
Випасання худоби	га/голів	<u>12225,0</u> 2445		

Використання земель лісогосподарського призначення для потреб мисливського господарства і культурно-оздоровчих цілей

Важливим завданням ведення мисливського господарства є збереження оптимальної кількості тварин і створення для них сприятливих умов. Надмірна, нерегульована чисельність тварин може принести значну шкоду лісовим насадженням. Збитків від диких тварин за останні

роки не спостерігалось.

Мисливським господарством лісогосподарське підприємство не займається. Мисливські угіддя закріплені за мисливсько-рибальським підприємством «Корюківське» Корюківської районної організації УТМР та ТОВ «Племінне господарство «Бреч».

Лісовпорядкуванням в лісовому господарстві виділено біогалявин на площі 103,9 га.

1.5 Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів, викидів, скидів, забруднення води, повітря, ґрунту та надр, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінення, які виникають у результаті проведення підготовчих робіт

1.5.1. Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів

Згідно із статтею 1 Закону України «Про управління відходами», відходи – це будь-які речовини, матеріали і предмети, яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про управління відходами» утворювачі або власники відходів, які не є суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, зобов'язані забезпечувати зберігання відходів у спосіб, що є безпечним для здоров'я людини та навколишнього природного середовища, та передавати відходи суб'єктам господарювання у сфері управління відходами протягом одного року з моменту їх утворення.

У ході планованої діяльності з проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок утворюються такі промислові відходи: відходи експлуатації та обслуговування транспортного обладнання; одяг захисний зіпсований, відпрацьований чи забруднений; взуття зношене чи зіпсоване (відпрацьоване спецвзуття); змішані побутові відходи; абсорбенти, фільтрувальні матеріали (включаючи оливні фільтри інакше не зазначені), обтиральне ганчір'я та захисний одяг, забруднені небезпечними речовинами; шлами септичних ємностей.

Відходи експлуатації та обслуговування транспортного обладнання (відпрацьовані акумуляторні батареї, фільтруючі елементи масляних і повітряних фільтрів відпрацьовані, відпрацьовані мастила, промаслене ганчір'я, автошини відпрацьовані) в даному розділі не оцінюються, оскільки ремонт і обслуговуванням транспортного обладнання буде проводитися ремонтними службами підрядника на його основному проммайданчику

Кількість працівників Районного комунального спеціалізованого лісогосподарського підприємства «Корюківкаліс» – 120 осіб, з них 96 осіб забезпечується спецодягом та спецвзуттям.

20 03 01 Змішані побутові відходи; Побутові відходи

Розрахунок кількості утворення твердих побутових відходів (М, т) визначався з урахуванням:

– норми утворення твердих побутових відходів за рік на людину (згідно ДБН Б.2.2-12:2019, п.11.2.1, табл. 11.2 – 300-350 кг/на людину).

Таблиця 1.11 – Кількість побутових відходів, що утворюється на підприємстві

Джерело утворення побутових відходів	Кількість прац.	Норматив утворення	Кількість ТПВ, т/рік
Працівники підприємства, люд	120	0,35	42,0

20 01 10 Одяг; В3030 Текстильні відходи

До складу зазначеної групи відходів відносяться вилучені з ужитку куртки бавовняно-поліестереві (53/47%) та ЗІЗ (рукавиці, біруші). Середні показники періодичності заміни спецодягу становлять:

- теплою - 1 раз на 3 роки;
- бавовняного - 1 раз на 3 роки;
- рукавиці - 1 раз на місяць;
- біруші - 1 раз на квартал;

Середня вага спецодягу відпрацьованого:

- теплою - 2,5 кг/людину;
- бавовняного - 1,8 кг/людину;
- рукавиці - 200 г (в середньому)
- біруші - 140 г (пакет 50 пар)

На підприємстві 96 працівників забезпечується спецодягом та ЗІЗ, тобто нормативно-допустимий обсяг утворення спецодягу розраховується наступним чином:

$$M = \sum (m_i / t_i \times n_i) \times 10^{-3}, \text{ т/рік}$$

де: m_i – маса спецодягу (ЗІЗ), кг;

t_i – періодичність заміни спецодягу (ЗІЗ), років;

n_i – кількість працівників забезпечених спецодягом (ЗІЗ);

Таблиця 1.12 – Кількість одягу захисного зіпсованого, відпрацьованого чи забрудненого, що утворюється на підприємстві

№	Тип спецодягу	Маса спецодягу, кг/людину	Періодичність заміни спецодягу (ЗІЗ)	Кількість працівників забезпечених спецодягом (ЗІЗ)	Маса відпрацьованого спецодягу, т	Загальна кількість відходів, т/рік
1	Теплий одяг	2,5	0,33	96	0,240	0,418
2	Бавовняний одяг	1,8	0,33		0,173	
3	Рукавиці	0,2	12		0,002	
4	Біруші	0,14	4		0,003	

20 01 10 Одяг; В3030 Текстильні відходи

До складу зазначеної групи відходів включено вилучене з ужитку спецвзуття.

Середній показник періодичності заміни спецвзуття становить – 2 роки;

Середня вага спецвзуття відпрацьованого – 1,5 кг.

На підприємстві 96 працівників забезпечуються спецвзуттям, тобто нормативно-

$$H_{\text{доу}} = \sum (m_i / t_i \times n_i) \times 10^{-3}, \text{ тонн}$$

допустимий обсяг утворення спецвзуття відпрацьованого можна встановити за формулою:

де: m_i – маса спецвзуття, кг
 t_i – періодичність заміни спецвзуття;
 n_i – кількість працівників забезпечених спецвзуттям;

Таблиця 1.13 – Кількість взуття зношеного чи відпрацьованого, що утворюється на підприємстві

№	Маса спецвзуття, кг/1 пару	Періодичність зміни спецвзуття	Кількість працівників, що забезпечуються спецвзуттям	Кількість утвореного зношеного взуття, т/рік
1	1,5	0,5	96	0,144

15 02 02 Абсорбенти, фільтрувальні матеріали (включаючи оливні фільтри інакше не зазначені), обтиральне ганчір'я та захисний одяг, забруднені небезпечними речовинами*

У разі аварійних ситуацій можливе утворення тирси забрудненої нафтопродуктами.

Розрахункова кількість тирси для локалізації та абсорбування аварійних проливів мастильних матеріалів визначається за формулою:

$$m = \frac{V_{max}}{q} \cdot K,$$

де:

V_{max} – максимальний можливий об'єм проливу мастильних матеріалів,

q – питомий об'єм поглинання мастильних матеріалів 1 кг тирси (прийнято $q = 1,5$ л/кг згідно з літературними даними),

K – коефіцієнт запасу ($K = 1,5$).

Максимально-можливий пролив мастильних матеріалів, розраховується виходячи з об'ємів баків техніки:

Техніка	Кількість	Макс. пролив, л
Stihl-361	1	1,01
Stihl-462	1	1,08
MT3-82.1	1	207
PONSSE-FOX 8W	1	700
Белорус-1221.2	1	230
LOVOL FT-1304	1	240
ЗЛІ-131	1	190
Разом		1569,09

$$m = \frac{1569,09}{1,5} \cdot 1,5 = 1569,09 \text{ кг}$$

Об'єм утворення абсорбентів, фільтрувальних матеріалів (включаючи оливні фільтри інакше не зазначені), обтирального ганчір'я та захисного одягу, забруднені небезпечними речовинами становить – 1,569 тонн на рік.

20 03 04 Шлами септичних ємностей; Побутові відходи

Рідкі відходи що утворюються при санітарному обслуговуванні робітників на лісосіці.

Кількість рідких відходів, що утворюються на одного робітника в середньому становить 0,5 л/добу. Максимально на одній лісосіці можуть бути задіяні 16 робітників.

$$M_{\text{год}} = T / 1000 \times P \times 250, \text{ т/рік, де:}$$

P – кількість людей; чол.;

T – норматив утворення даного виду відходу, 0,5 л/добу на 1 людину;

250 – кількість робочих днів на рік.

Всього відходу:

$$M_{\text{год}} = 0,5/1000 * 16 * 250 = 2,0 \text{ т/рік.}$$

Об'єм утворення відходів шламу септиків становить – 2,0 тонн на рік.

Зберігання рідких відходів до вивезення на знешкодження здійснюється в герметичному контейнері біотуалету. Вивезення відходів для знешкодження на міські очисні споруди здійснює спеціалізоване підприємство.

Характеристика та кількість відходів, що утворюється у процесі експлуатації об'єкту наведена в таблиці 1.14.

Таблиця 1.14 – Характеристика та кількість відходів, що утворюється на підприємстві

№	Назва та код згідно Національного переліку відходів	Назва і код відходів згідно Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів	Обсяг утворення, т/рік
1	20 03 01 Змішані побутові відходи	Побутові відходи	42,000
2	20 01 10 Одяг	V3030 Текстильні відходи	0,418
3	20 01 10 Одяг	V3030 Текстильні відходи	0,144
4	15 02 02* Абсорбенти, фільтрувальні матеріали (включаючи оливні фільтри інакше не зазначені), обтиральне ганчір'я та захисний одяг, забруднені небезпечними речовинами	Y18 Залишки від операцій по видаленню промислових відходів	1,569
5	20 03 04 Шлами септичних ємностей	Побутові відходи	2,000

Управління відходами на об'єкті здійснюється згідно вимог закону України «Про управління відходами».

Зберігання відходів здійснюватиметься відповідно до законодавства та санітарних норм. Буде здійснюватися передача відходів спеціалізованим підприємствам згідно із укладеними договорами.

Районним комунальним спеціалізованим лісогосподарським підприємством «Корюківкаліс» будуть укладені Договори з спеціалізованими підприємствами (які мають ліцензію на провадження діяльності у сфері поводження з відходами) для передачі утворених відходів.

Враховуючи кількість та клас небезпеки відходів, що утворюються при реалізації планованої діяльності, забезпечення управління відходами відповідно до вимог чинного законодавства, можна зробити висновок, що негативний вплив на стан навколишнього природного середовища відходів, що утворюються на підприємстві буде допустимим.

1.5.2 Оцінка очікуваних викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря

Потенційними технологічними процесами, що можуть впливати на атмосферне повітря при провадженні планованої діяльності є: різання деревини бензопилами та переміщення деревини автотранспортом.

У результаті провадження планованої діяльності виявлено 2 джерела утворення забруднюючих речовин:

1. Розробка лісосіки;
2. Спалювання порубкових решток.

Джерело №1 Розробка лісосіки

Розрахунок викидів здійснюється для типової ділянки роботи технологічного обладнання у кожному лісництві. Обсяг спожитого палива бензопилами розраховується за формулою (т/рік):

$$M_1 = G_{\text{в.п.}} \cdot k_m \cdot n_{\text{д.}} \cdot n_{\text{зм.}} \cdot t_{\text{зм.}} \cdot 10^{-3},$$

де:

$G_{\text{в.п.}}$ – норма витрат пального на одиницю робочого часу, фактична характеристика двигуна, л/год;

k_m – коефіцієнт переведення з об'ємних одиниць у вагові, кг/л;

$n_{\text{д.}}$ – кількість робочих днів, днів/рік;

$n_{\text{зм.}}$ – кількість змін на добу;

$t_{\text{зм.}}$ – тривалість різання деревини, год.

Районним комунальним спеціалізованим лісогосподарським підприємством «Корюківкаліс» характеризується однозмінним режимом роботи, кожна зміна триває 8 годин. Бензопили працюють протягом 5 годин.

Вихідні дані для проведення розрахунку викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та результати проведеного розрахунку наведено в таблицях нижче.

Таблиця 1.15 – Розрахунок об'єму спожитого палива

Марка бензопили	Кількість	G _{в.п.}	k _п	n _{д.}	n _{зм.}	t _{зм.}	M _i
Типова лісосіка							
Stihl 361	1	1	0,85	250	1	5	1,063
Stihl 462	1	2,3	0,85	250	1	5	2,444

Валовий викид і-ї шкідливої речовини в атмосферне повітря, що надходить за рахунок працюючого двигуна бензопили розраховується за формулою (т/рік):

$$V_i = M_i \cdot A_i,$$

де: A_i – питомі викиди і-ї забруднюючої речовини, т/т (взяті з «Методики розрахунку викидів забруднюючих речовин пересувними джерелами» (УкрНТЕК, 1999; Ліпський Г.Є.)).

Максимально-разовий викид і-ї шкідливої речовини в атмосферне повітря, що надходить за рахунок працюючого двигуна бензопили розраховується за формулою (г/с):

$$Q_i = \frac{V_i \cdot 10^6}{n_{д.} \cdot n_{зм.} \cdot t_{зм.} \cdot 3600}$$

Таблиця 1.16 – Питомі показники і-ї забруднюючої речовини

№ п/п	Забруднююча речовина			Питомий показник викиду, т/т
	МОЗ	CAS N	назва	
1	337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,1965
2	2754	–	Вуглеводні граничні C ₁₂ -C ₁₉ (розчинник РПК–26511 та інш.)	0,037
3	301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,0218
4	330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	0,0006

Таблиця 1.17 – Результати розрахунку викидів забруднюючих речовин від роботи бензопил

№ п/п	Забруднююча речовина			Валовий викид, т/рік	Максимально-разовий викид, г/с
	МОЗ	CAS N	назва		
Типова лісосіка					
1	337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,689	0,306
2	2754	–	Вуглеводні граничні C ₁₂ -C ₁₉ (розчинник РПК-26511 та інш.)	0,130	0,058
3	301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,076	0,034
4	330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	0,002	0,001

Пересувними джерелами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря є також транспортні засоби, необхідні для переміщення деревини.

Розрахунок викидів забруднюючих речовин проводиться згідно «Методики розрахунку викидів забруднюючих речовин пересувними джерелами» (УкрНТЕК, 1999; Ліпський Г.Є.) за формулою:

$$V_{jikm} = M_{ikm} \cdot K_{ПВjik} \cdot K_{ТСjik}$$

де: V_{jikm} – обсяги викидів j-ї забруднюючої речовини (крім свинцю) від спожитого палива і-го виду k-ю групою автотранспорту m-го суб'єкта господарської діяльності;

M_{ikm} – обсяги спожитого палива і-го виду к-ю групою автотранспорту m-го суб'єкта господарської діяльності;

$K_{ПВjik}$ – питомі викиди j-ї забруднюючої речовини (крім свинцю) від використання палива і-го виду к-ю групою автотранспорту, таблиця 1.19.

$K_{ТСjik}$ – коефіцієнт впливу технічного стану на питомі викиди j-ї забруднюючої речовини (крім свинцю) від спожитого палива і-го виду к-ю групою автотранспорту, таблиця 1.20.

Всі вказані джерела впливу на довкілля є неорганізованими та пересувними і будуть проявлятися лише в межах виробничої території.

Таблиця 1.18 – Вихідні дані для визначення викидів забруднюючих речовин

Характеристика автомобіля	Кількість одиниць, шт	Тип палива	Густина палива, кг/л	Витрата палива, л/рік	Витрата палива, т/рік
Типова лісосіка					
MT3-82.1	1	ДП	0,85	570	0,485
PONSSE-FOX 8W	1	ДП	0,85	1020	0,867
Белорус-1221.2	1	ДП	0,85	480	0,408
LOVOL FT-1304	1	ДП	0,85	490	0,417
ЗІЛ-131	1	ДП	0,85	500	0,425

Таблиця 1.19 – Показники питомих викидів j-ї забруднюючої речовини від використання палива і-го виду к-ю групою автотранспорту (кг/т)

Група авто	Вид палива	Оксид вуглецю	НМЛОС	Сажа	Оксид азоту	Діоксид сірки
Вантажні автомобілі	ДП	29,3	5,3	3,85	33,7	5
Трактори	ДП	29,3	5,3	3,85	33,7	5

Таблиця 1.20 – Коефіцієнт впливу технічного стану автотранспорту на питомі викиди забруднюючих речовин

Група авто	Вид палива	Оксид вуглецю	НМЛОС	Сажа	Оксид азоту	Діоксид сірки
Вантажні автомобілі	ДП	1,5	1	1,8	1	1
Трактори	ДП	1,5	1	1,8	1	1

Таблиця 1.21 – Розрахунок викидів забруднюючих речовин від автотранспорту

Код речовини		Назва забруднюючої речовини	Валові викиди, т/рік	Максимально-разові викиди, г/с
МОЗ	CAS N			
Типова лісосіка				
337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,096	0,013283
2754	–	Вуглеводні граничні C ₁₂ -C ₁₉ (розчинник РПК–26511 та інш.)	0,016	0,002242
328	1333-86-4	Сажа	0,015	0,002094
301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,073	0,010185
330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	0,011	0,001511

Розрахунок викидів пилу при русі автотранспорту

При русі автомобільного транспорту (перевезенні деревини вантажівками) при взаємодії коліс із автомобільною дорогою відбувається викид пилу.

Одночасно у виробничому процесі може бути задіяно 1 автомобіль для вивезення та 4 трактори.

Максимально-разовий викид пилу при вивезенні розраховується за формулою:

$$Q = \frac{C_1 \cdot C_2 \cdot C_3 \cdot C_6 \cdot N \cdot L \cdot C_7 \cdot q_1}{3600} + C_4 \cdot C_5 \cdot C_6 \cdot q_2' \cdot F_0 \cdot n$$

- де: C_1 – коефіцієнт, що враховує середню вантажопід'ємність одиниці транспорту, $C_1 = 1$;
 C_2 – коефіцієнт, що враховує середню швидкість руху транспорту, $C_2 = 1$;
 C_3 – коефіцієнт, що враховує стан доріг, $C_3 = 1$;
 C_6 – коефіцієнт, що враховує вологість поверхневого шару матеріалу, $C_6 = 0,6$;
 N – кількість ходок всього транспорту в годину, $N = 2$;
 L – середня протяжність однієї ходки, км, $L = 12$;
 C_7 – коефіцієнт, що враховує долю пилу, що виноситься в атмосферу, $C_7 = 0,01$;
 q_1 – пиловиділення в атмосферу на 1 км пробігу, $q_1 = 1450$;
 C_4 – коефіцієнт, що враховує профіль поверхні матеріалу на платформі, $C_4 = 1,3$;
 C_5 – коефіцієнт, що враховує швидкість обдуву матеріалу, $C_5 = 1,2$;
 q_2 – пиловиділення з одиниці фактичної поверхні матеріалу на платформі, $г/м^2$ в с, $q_2 = 0,002$;
 F_0 – середня площа платформи, $F_0 = 40$;
 n – кількість машин, що працюють одночасно, $n = 1$.

Таблиця 1.22 – Результати розрахунку викидів при пилінні

Назва речовини	Час роботи транспорту, год/рік	Величина викиду		
		г/с	кг/год	т/рік
Типова лісосіка				
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	1250	0,133	0,478	0,598

Максимально-разовий викид пилу при русі колісного трактору розраховується за формулою наведеною вище, з вихідними даними:

- C_1 – коефіцієнт, що враховує середню вантажопід'ємність одиниці транспорту, $C_1 = 0,8$;
 C_2 – коефіцієнт, що враховує середню швидкість руху транспорту, $C_2 = 0,6$;
 C_3 – коефіцієнт, що враховує стан доріг, $C_3 = 1$;
 C_6 – коефіцієнт, що враховує вологість поверхневого шару матеріалу, $C_6 = 0,6$;
 N – кількість ходок всього транспорту в годину, $N = 2$;
 L – середня протяжність однієї ходки, км, $L = 10$;
 C_7 – коефіцієнт, що враховує долю пилу, що виноситься в атмосферу, $C_7 = 0,01$;
 q_1 – пиловиділення в атмосферу на 1 км пробігу, $q_1 = 1450$;
 C_4 – коефіцієнт, що враховує профіль поверхні матеріалу на платформі, $C_4 = 1,3$;

C_5 – коефіцієнт, що враховує швидкість обдуву матеріалу, $C_5 = 1,2$;

q_2 – пиловиділення з одиниці фактичної поверхні матеріалу на платформі, $г/м^2$ в с, $q_2 = 0,002$;

F_0 – середня площа платформи, $F_0 = 20$;

n – кількість машин, що працюють одночасно, $n = 4$.

Таблиця 1.23 – Результати розрахунку викидів при пилінні

Назва речовини	Час роботи транс- порту, год/рік	Величина викиду		
		г/с	кг/год	т/рік
Типова лісосіка				
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	1250	0,173	0,623	0,778

Розрахунок викидів деревного пилу при розпилювання деревини

Проаналізувавши розмірні характеристики дерев (діаметр стовбура) до розрахунку прийнято, що на типових ділянках Районного комунального спеціалізованого лісогосподарського підприємства «Корюківкаліс» здійснюють розрізання соснової господарської секції, оскільки вона характеризується найбільшим діаметром стовбура – 80 см серед наявних у лісництві.

Згідно даних підприємства за робочу зміну здійснюється звалювання за допомогою 2 бензопил, протягом 5 годин. Таким чином, для розрахунку загальної кількості деревного пилу (г/с) прийнято наступну формулу:

$$G_n = 0,108 \cdot 10^{-4} \cdot h \cdot v \cdot H \cdot j \cdot n \cdot 0,2$$

де: h – товщина розпилу, $h = 6$ мм (технічні характеристики бензопили);

v – подача, $v = 50$ мм/хв (технічні характеристики бензопили);

H – товщина матеріалу, що обробляється, $H = 300$ мм;

j – щільність матеріалу, що обробляється, $j = 0,65$ кг/м³;

n – кількість бензопил, $n = 2$ шт;

0,2 – коефіцієнт, що враховує розподіл розмірів частинок з віддаленням від джерела виділення з урахуванням гравітаційного осадження.

Таблиця 1.24 – Результати розрахунку викидів деревного пилу

Код/CAS N	Назва речовини	Час роботи транс- порту, год/рік	Величина викиду		
			г/с	кг/год	т/рік
Типова лісосіка					
2902/-	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	1250	0,253	0,910	1,137

Таблиця 1.25 – Результати розрахунку викидів при розробці лісосіки

Забруднююча речовина			Потужність викиду	
CAS N	назва	г/с	т/рік	
337	630-08-0 Вуглецю оксид	0,319	0,785	
2754	– Вуглеводні граничні C ₁₂ -C ₁₉ (розчинник РПК-26511 та інш.)	0,060	0,146	

Забруднююча речовина			Потужність викиду	
	CAS N	назва	г/с	т/рік
328	1333-86-4	Сажа	0,002094	0,015080
301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,044	0,150
330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	0,002	0,013
2902	–	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок неідиференційованих за складом	0,559	2,514

Джерело №2 Спалювання порубкових решток

Розрахунок викидів забруднюючих речовин від процесу спалювання порубкових решток проводимо згідно «Збірник показників емісії (питомих викидів) забруднюючих речовин в атмосферне повітря різними виробництвами». Том I. Український науковий центр технічної екології. Донецьк – 2004 для однієї типової лісосіки.

Секундна витрата палива визначається:

$$V_c = V_p \cdot \frac{10^6}{P_{ф.р}} \cdot 3600 = 11,36$$

де: V_p – річна витрата порубкових решток, $V_p = 4,5$ т/рік;

$P_{ф.р.}$ – середньорічний час спалювання, $P_{ф.р.} = 110$ год/рік.

Нижча теплота згорання = 12,50 МДж/кг.

Викид забруднюючої речовини, що надходить в атмосферне повітря з димовими газами г/с, т/рік визначається за формулою:

$$M_i = 10^{-6} \cdot k_i \cdot V \cdot Q_H^p$$

де: k_i - показник емісії забруднюючої речовини, г/ГДж;

V – витрата палива г/с, т/рік.

Загальна формула, що визначає викид забруднюючої речовини, яка надходить в атмосферне повітря (г/с, т/рік):

$$M_i = 10^{-6} \cdot k_i \cdot V \cdot Q_H^p$$

де: k_i - показник емісії забруднюючої речовини, г/ГДж;

V – витрата палива г/с, т/рік.

Азоту діоксид (розрахунковий метод)

Показник емісії діоксиду азоту – 70 г/ГДж.

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Азоту діоксид	0,010	0,004

Вуглецю оксид (розрахунковий метод)

Показник емісії оксиду вуглецю – 195 г/ГДж

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Вуглецю оксид	0,028	0,011

*Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом
(розрахунковий метод)*

Показник емісії речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (далі – твердих частинок) визначається як специфічний і розраховується за формулою

$$k_{\text{ТВ}} = \frac{10^6}{Q_i^r} a_{\text{вин}} \frac{A^r}{100 - \Gamma_{\text{вин}}} (1 - \eta_{\text{зу}}) + k_{\text{ТВS}},$$

де: $k_{\text{ТВ}}$ – показник емісії твердих частинок, $k_{\text{ТВ}} = 8,0$ г/ГДж;

Q_i^r – нижча робоча теплота згоряння палива, $Q_i^r = 12,5$ МДж/кг;

A^r – масовий вміст золи в паливі на робочу масу, $A^r = 0,01\%$;

$a_{\text{вин}}$ – частка золи, яка виходить у вигляді леткої золи;

$\eta_{\text{зу}}$ – ефективність очищення димових газів від твердих частинок, $\eta_{\text{зу}} = 0$;

$\Gamma_{\text{вин}}$ – масовий вміст горючих речовин у викидах твердих частинок, $\Gamma_{\text{вин}} = 0,01\%$;

$k_{\text{ТВS}}$ – показник емісії твердих продуктів взаємодії сорбенту та оксидів сірки і твердих частинок сорбенту, $k_{\text{ТВS}} = 0$ г/ГДж.

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,001	0,0005

Діоксид вуглецю

Показник емісії діоксиду вуглецю K_{CO_2} , г/ГДж визначається за формулою:

$$k_{\text{CO}_2} = 3,67 \cdot k_c \cdot \varepsilon_c$$

де: k_c – показник емісії вуглецю палива, $k_c = 28\ 130$ г/ГДж;

ε_c – ступінь окислення вуглецю палива, $\varepsilon_c = 0,995$.

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Діоксид вуглецю	14,591	5,778

Азоту (1) оксид (N_2O)

Показник емісії оксиду діазоту 4 г/ГДж

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Азоту (1) оксид (N_2O)	0,00057	0,00023

Метан

Показник емісії метану 5 г/ГДж

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Метан	0,0007	0,00028

Вуглеводнів граничні $C_{12}-C_{19}$

Показник емісії вуглеводнів 45 г/ГДж

Назва речовини	Величина викиду	
	г/с	т/рік
Вуглеводнів граничні C12-C19	0,0064	0,0025

Таблиця 1.26 – Результати розрахунку викидів при спалюванні порубкових решток

Забруднююча речовина			Порубкові рештки	
код	CAS N	назва	г/с	т/рік
301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,010	0,004
337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,028	0,011
2 902	–	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,001	0,0005
2 754	–	Вуглеводні граничні C ₁₂ -C ₁₉ (розчинник РПК-26511 та інш.)	0,006	0,003
11 812	–	Вуглецю діоксид	14,591	5,778
410	74-82-8	Метан	0,001	0,0003
11 815	–	Азоту (1) оксид (N ₂ O)	0,00057	0,0002

Сумарна кількість викидів забруднюючих речовин, які викидаються у атмосферне повітря в процесі планованої діяльності, та їх характеристики наведені в таблиці 1.27.

Таблиця 1.27 – Сумарна кількість викидів забруднюючих речовин, які викидаються у атмосферне повітря

№	Найменування джерела	Забруднююча речовина			Визначена потужність викиду	
		код	CAS N	найменування забруднюючої речовини	г/с	т/рік
1	2	3	4	5	6	7
1	Розробка лісосіки	337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,319	0,785
		2754	–	Вуглеводні граничні C ₁₂ -C ₁₉ (розчинник РПК-26511 та інш.)	0,060	0,146
		328	1333-86-4	Сажа	0,002094	0,015080
		301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,044	0,150
		330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	0,002	0,013
		2902	–	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,559	2,514
2	Спалювання порубкових решток	301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,010	0,004
		337	630-08-0	Вуглецю оксид	0,028	0,011
		2 902	–	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,001	0,00045
		2 754	–	Вуглеводні граничні C ₁₂ -C ₁₉ (розчинник РПК-26511 та інш.)	0,006	0,003
		11 812	–	Вуглецю діоксид	14,591	5,778
		410	74-82-8	Метан	0,001	2,813E-04
		11 815	–	Азоту (1) оксид (N ₂ O)	0,001	2,250E-04

Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні.

Під час провадження планованої діяльності викиди парникових газів на одній лісосіці (3,0 га) становитимуть: CO₂ – 5,778 т/рік, CH₄ – 0,0002813 т/рік, N₂O – 0,000225 т/рік.

Загальний викид парникових газів по підприємству, на щорічний обсяг рубок головного користування – 153,1 га, становить: CO₂ – 294,873 т/рік, CH₄ – 0,0144 т/рік, N₂O – 0,0115 т/рік.

Оскільки суцільні санітарні рубки передбачаються на площі 133,1 га, то викиди парникових газів становлять: CO₂ – 256,353 тонн, CH₄ – 0,0125 тонн, N₂O – 0,00998 тонн.

Вплив на клімат має середньостроковий, тимчасовий, місцевий характер, помірної значимості.

1.5.3 Оцінка очікуваного впливу на водні ресурси

Господарська діяльність підприємства спрямована на поступове розширення, використання і відновлення лісових ресурсів, підвищення якісного складу і продуктивності лісів, а також посилення їх водорегулюючих, ґрунтозахисних та рекреаційних функцій.

Згідно договору з Районним комунальним спеціалізованим лісгосподарським підприємством «Корюківкаліс» (надалі РКСЛП «Корюківкаліс») виконано оцінку впливу планованої лісгосподарської діяльності на водотоки території її проведення (Додаток Ж).

Проведено гідрологічні та гідрохімічні дослідження і дана експертна оцінка гідроекологічного стану водних об'єктів. Виконано науково-обґрунтоване прогнозування впливу лісорубних робіт на стан поверхневих вод в межах території дослідження.

На підставі комплексного аналізу ґрунтово-кліматичних умов території, характеристики ландшафту та рельєфу місцевості, гідрологічного режиму території і аналізу якості поверхневих вод проводилось встановлення впливу діяльності на гідрологічні об'єкти.

На території запланованої лісгосподарської діяльності РКСЛП «Корюківкаліс» визначено 7 водних об'єктів. Це річки: Убідь, Ревна, Слот, Бреч, Турчанка, Кистер, Бречиця.

Нижче наведений перелік лісництв, кварталів та виділів, головного користування, що знаходяться на відстані до 1000 метрів від водних об'єктів.

Квартал	Виділ	Площа, га	Головна порода	Вік породи	Назва водного об'єкту, відстань до нього
37	2	3,2	9Бп1Сз	81	Убідь - 800 м
37	8	0,1	10Бп	81	Убідь - 580 м
38	1	1,0	7Бп3Влч	66	Убідь - 220 м
38	5	1,3	8Бп1Сз1Влч	76	Убідь - 410 м
71	22	4,5	7Бп3Влч	76	Убідь - 210 м
76	67	0,6	9Бп1Влч	76	Убідь - 330 м
25	54	2,0	9Бп1Сз	55	Убідь - 170 м
38	17	2,6	6Бп4Влч	51	Убідь - 300 м
37	25	4,3	10Влч	65	Убідь - 680 м
38	2	6,3	7Влч3Бп	76	Убідь - 230 м
38	3	6,2	9Влч1Бп	66	Убідь - 230 м
38	10	1,1	10Влч	81	Убідь - 160 м
38	13	2,5	10Влч	81	Убідь - 190 м
38	16	3,6	10Влч	66	Убідь - 200 м

Квартал	Виділ	Площа, га	Головна порода	Вік породи	Назва водного об'єкту, відстань до нього
38	23	0,2	9Влч1Бп	75	Убідь - 110 м
60	4	0,5	10Влч	65	Бреч - 350 м
71	27	5,3	8Влч2Бп	76	Убідь - 210 м
71	28	3,3	10Влч	76	Убідь - 210 м
71	29	2,5	8Влч2Бп	76	Убідь - 210 м
10	8	3,9	5Сз5Бп	86	Ревна - 900 м
10	9	1,2	9Сз1Бп	81	Ревна - 970 м
13	8	1,8	7Сз3Сз	91	Слот - 790 м
13	10	1,4	6Сз4Сз	91	Слот - 750 м
13	12	4,4	8Сз2Сз	95	Слот - 970 м
13	15	6,3	10Сз	85	Слот - 670 м
13	20	5,6	10Сз	85	Слот - 810 м
13	22	5,8	10Сз	81	Слот - 850 м
13	53	5,4	7Сз3Сз	86	Слот - 440 м
25	7	1,8	10Сз	86	Убідь - 330 м
25	10	1,5	10Сз	90	Убідь - 390 м
25	11	2,6	10Сз	86	Убідь - 460 м
25	36	2,7	10Сз	91	Убідь - 670 м
25	38	3,6	10Сз	91	Убідь - 560 м
25	41	3,9	9Сз1Бп	91	Убідь - 550 м
25	60	0,2	10Сз	86	Убідь - 740 м
25	62	2,0	10Сз	86	Убідь - 910 м
25	64	0,7	8Сз2Бп	92	Убідь - 760 м
14	56	2,5	10Сз	86	Слот - 840 м
60	36	0,3	7Сз3Бп	85	Бреч - 150 м
63	43	1,2	10Сз	85	Бреч - 520 м
63	46	2,1	10Сз	90	Бреч - 240 м
64	32	0,5	8Сз2Дз	85	Бреч - 450 м
65	18	21,1	8Сз2Бп	81	Бреч - 400 м
65	23	4,2	10Сз	85	Бреч - 530 м
65	26	2,2	10Сз	85	Бреч - 180 м
65	29	1,3	10Сз	90	Бреч - 490 м
65	34	4,0	10Сз	85	Бреч - 180 м
66	1	6,0	10Сз	100	Бреч - 222 м
66	7	2,5	10Сз	90	Бреч - 530 м
66	20	37,5	10Сз	90	Бреч - 240 м
66	24	1,5	4Сз4Влч2Бп	100	Бреч - 170 м
66	27	0,5	10Сз	120	Бреч - 150 м
66	30	4,3	10Сз	85	Бреч - 380 м
7	29	2,2	10Сз	76	Слот - 740 м
7	34	3,4	10Сз	76	Слот - 290 м
7	38	5,9	10Сз	80	Слот - 110 м
9	22	1,3	8Сз2Сз	76	Ревна - 980 м
10	12	1,0	8Сз2Бп	71	Ревна - 970 м
13	16	6,3	10Сз	71	Слот - 300 м
13	28	1,4	10Сз	71	Слот - 550 м
13	41	1,2	10Сз	76	Слот - 400 м
13	42	1,9	10Сз	76	Слот - 220 м
13	62	10,5	10Сз	76	Слот - 800 м
13	65	13,6	9Сз1Бп	76	Слот - 180 м
13	73	0,6	10Сз	76	Слот - 400 м
14	61	3,8	10Сз	74	Слот - 790 м
24	27	9,1	10Сз	75	Убідь - 330 м

Квартал	Виділ	Площа, га	Головна порода	Вік породи	Назва водного об'єкту, відстань до нього
25	14	0,8	10Сз	75	Убідь - 580 м
25	17	0,6	10Сз	75	Убідь - 800 м
25	40	1,8	8Сз2Бп	75	Убідь - 340 м
25	47	0,7	9Сз1Бп	75	Убідь - 420 м
38	51	3,4	7Сз2Бп1Влч	71	Убідь - 540 м
42	13	0,8	7Сз3Бп	71	Бречиця - 100м
42	17	0,8	6Сз4Бп	71	Бречиця - 440м
42	19	0,3	9Сз1Бп	71	Бречиця - 720м
57	37	48,5	10Сз	75	Бреч - 640 м
60	55	2,7	9Сз1Бп	75	Бреч - 600 м
60	56	0,7	9Сз1Бп	75	Бреч - 780 м
61	25	9,9	8Сз1Бп1Влч	60	Бреч - 470 м
64	25	5,4	7Сз2Бп1Дз	80	Бреч - 420 м
64	26	0,8	7Сз3Сз	75	Бреч - 810 м
64	33	4,1	10Сз	75	Бреч - 220 м
64	40	6,3	8Сз2Бп	75	Бреч - 980 м
65	12	0,9	8Сз2Влч	75	Бреч - 850 м
65	28	4,9	10Сз	75	Бреч - 140 м
66	17	4,4	10Сз	75	Бреч - 710 м
76	52	1,1	10Сз	76	Убідь - 570 м
76	60	1,8	10Сз	71	Убідь - 810 м
65	3	0,7	10Сзк	75	Бреч - 960 м
10	1	1,9	5Бп4Влч1Сз	61	Ревна - 750 м
10	3	2,7	7Бп2Сз1Влч	71	Ревна - 760 м
10	6	1,5	7Бп2Сз1Влч	71	Ревна - 800 м
10	11	1,6	8Бп2Влч	71	Ревна - 955 м
14	51	0,8	7Бп3Сз	71	Слот - 580 м
24	25	0,7	10Бп	65	Слот - 490 м
24	30	0,7	9Бп1Сз	65	Убідь - 870 м
25	12	0,3	10Бп	71	Убідь - 530 м
42	16	11,5	8Бп1Ос1Влч	61	Бречиця- 700м
42	26	6,9	10Бп	71	Бречиця- 630м
76	53	0,6	9Бп1Влч	76	Убідь - 415 м
76	61	0,8	6Бп4Влч	61	Убідь - 570 м
72	10	4,3	6Бп4Влч	76	Убідь - 600 м
73	1	12,0	8Бп2Влч	66	Убідь - 800 м
9	24	0,8	10Бп	51	Ревна - 970 м
9	25	0,8	7Бп2Влч1Сз	56	Ревна - 850 м
9	26	2,2	7Бп3Влч	56	Ревна - 820 м
10	4	1,0	10Бп	56	Ревна - 920 м
13	37	2,5	10Бп	53	Слот - 300 м
14	60	2,7	10Бп	54	Слот - 710 м
25	44	0,8	8Бп2Сз	54	Убідь - 460 м
38	38	2,1	7Бп2Сз1Влч	56	Убідь - 580 м
42	25	7,6	7Бп2Ос1Влч	51	Бречиця- 690м
54	26	3,2	10Бп	51	Убідь - 470 м
54	35	2,2	8Бп2Ос	60	Убідь - 670 м
57	10	1,2	10Бп	60	Бреч - 160 м
57	17	0,4	7Бп1Ос2Влч	60	Бреч - 370 м
57	26	0,2	7Бп3Сз	55	Бреч - 460 м
60	41	1,3	8Бп1Ос1Бп	55	Бреч - 430 м
60	46	2,8	8Бп2Сз	60	Бреч - 460 м
60	52	1,3	7Бп3Влч	55	Бреч - 400 м

Квартал	Виділ	Площа, га	Головна порода	Вік породи	Назва водного об'єкту, відстань до нього
7	17	1,9	10Влч	81	Слот - 740 м
7	25	1,6	10Влч	81	Слот - 530 м
7	28	0,9	9Влч1Бп	81	Слот - 970 м
7	30	3,0	10Влч	81	Слот - 300 м
60	6	0,9	10Ос	35	Бреч - 260 м
9	2	0,8	7Влч3Бп	61	Ревна - 660 м
9	5	0,4	7Влч3Бп	61	Ревна - 440 м
9	8	2,5	8Влч2Бп	71	Ревна - 890 м
9	11	5,6	9Влч1Бп	71	Ревна - 730 м
10	5	3,0	9Влч1Бп	71	Ревна - 870 м
38	35	11,1	7Влч2Бп1Ос	66	Убідь - 300 м
38	48	0,5	10Влч	81	Убідь - 400 м
38	52	1,2	8Влч2Бп	76	Убідь - 450 м
60	38	7,8	10Влч	65	Бреч - 100 м
62	28	5,0	10Влч	65	Бреч - 600 м
66	19	2,8	9Влч1Сз	65	Бреч - 700 м
9	9	6,7	9Влч1Бп	56	Ревна - 650 м
9	13	6,7	9Влч1Бп	51	Ревна - 650 м
9	16	2,2	9Влч1Бп	56	Ревна - 950 м
42	6	2,6	10Влч	55	Бречиця- 200м
42	10	5,9	5Влч2Бп2Ос1Дз	56	Бречиця- 10м
42	23	32,3	10Влч	55	Бречиця- 10м
43	44	4,3	8Влч2Влч	55	Бречиця- 200м
54	19	1,3	9Влч1Бп	56	Убідь - 500 м
71	11	4,0	8Влч2Бп	71	Убідь - 700 м
71	18	15,0	8Влч2Бп	76	Убідь - 150 м
71	19	1,3	10Влч	76	Убідь - 200 м
72	6	4,3	9Влч1Бп	76	Убідь - 750 м
72	9	3,8	9Влч1Бп	76	Убідь - 500 м
72	13	5,2	10Влч	76	Убідь - 450 м
73	4	4,7	6Влч4Бп	76	Убідь - 950 м
76	51	1,2	10Влч	61	Убідь - 550 м
57	52	0,3	7Ос2Бп1Сз	60	Бреч - 1000 м
61	36	2,4	6Ос2Бп2Влч	50	Бреч - 450 м
60	40	0,9	10Влч	55	Бреч - 350 м
62	30	0,7	5Влч2Сз2Ос1Дз	60	Бреч - 850 м
62	35	1,7	10Влч	60	Бреч - 600 м
62	38	1,0	7Влч1Сз1Ос1Дз	60	Бреч - 850 м
64	17	5,4	8Влч2Бп	55	Бреч - 900 м
65	22	0,5	10Влч	60	Бреч - 350 м
66	2	3,0	10Влч	60	Бреч - 10 м
66	13	0,4	10Влч	60	Бреч - 550 м

У складі деревостанів досліджуваних виділів переважають хвойні та листяні породи, серед яких домінують сосна звичайна, вільха чорна, береза повисла та осика. У ролі супутніх і другорядних порід трапляються дуб звичайний, береза повисла та сосна звичайна. Підріст сформований переважно сосною, березою, черемхою, горобиною та глodom, що свідчить про наявність природного поновлення деревної рослинності та достатньо сприятливі умови для розвитку лісових екосистем.

Трав'яно-чагарниковий ярус представлений типовими для поліських та змішаних лісів видами рослинності, зокрема вересом, мохами, нечуйвітром, фіалкою та різнотрав'ям. На поверхні ґрунту спостерігається значна кількість опалого листя та рослинних решток, які беруть участь у формуванні лісової підстилки, процесах гумусоутворення та регуляції водного режиму території.

Обрані для проведення гідроекологічних досліджень ділянки лісництва є репрезентативними та відображають характерні природні умови всієї території планованої діяльності. Їх типологічна структура, породний склад насаджень, особливості рослинного покриву та гідрологічні умови є типовими для досліджуваного лісгосподарського району. Це дає можливість екстраполювати результати проведених досліджень на інші ділянки лісового господарства та використовувати отримані дані для комплексної характеристики стану водних ресурсів у межах усього підприємства.

Нижче наведено опис окремих об'єктів планованої діяльності, які найбільш повно характеризують типовий породний склад деревостанів, особливості рослинного покриву, рельєфу та інші ландшафтно-екологічні характеристики кварталів і виділів досліджуваної території.

Перший об'єкт планованої діяльності: 25 квартал, 54 виділ ($S = 2,0$ га). Головна порода представлена березою повислою (*Betula pendula* Roth.) віком 55 років, супутня порода – сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.). Підріст – сосна, береза. Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий вересом, мохом, нечуйвітром, різнотрав'ям (проективне покриття 30 %), опалим листям, хвоєю.

Другий об'єкт планованої діяльності: 10 квартал, 9 виділ ($S = 1,2$ га). Головна порода представлена сосною звичайною (*Pinus sylvestris* L.) віком 81 рік, супутня порода – береза повисла (*Betula pendula* Roth.); підріст – дуб, горобина, крушина. Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий мохом, малиною, різнотрав'ям (проективне покриття 10 %), хвоєю, опалим листям.

Третій об'єкт планованої діяльності: 38 квартал, 3 виділ ($S = 6,2$ га). Головна порода представлена вільхою чорною (*Alnus glutinosa* (L.) Gaerth.) віком 66 років; супутня порода – береза повисла (*Betula pendula* Roth.); підріст – черемха, горобина, вільха. Виділ являє собою слабохвилясту рівнину. У виділі наявні штучні горби. Ґрунт вкритий розхідником звичайним, хмелем, різнотрав'ям (проективне покриття 10 %), опалим листям.

Четвертий об'єкт планованої діяльності: 64 квартал, 40 виділ ($S = 6,3$ га). Головна порода представлена сосною звичайною (*Pinus sylvestris* L.) віком 75 років, супутня порода – береза повисла (*Betula pendula* Roth.); підріст – сосна, горобина, крушина, осика, береза, дуб. Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий різнотрав'ям (проективне покриття 5 %), хвоєю, опалим листям.

П'ятий об'єкт планованої діяльності: 42 квартал, 25 виділ (S = 7,6 га). Головна порода представлена березою повислою (*Betula pendula* Roth.) віком 51 рік; супутні породи – осика звичайна (*Populus tremula* L.), вільха чорна (*Alnus glutinosa* (L.) Gaerth.); підріст – крушина, черемха. Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий різнотрав'ям (проективне покриття 15 %), опалим листям.

На вказаних ділянках проводилося визначення геоморфологічних і ландшафтних умов. У польових умовах проводився опис ландшафтних особливостей, які можуть впливати на водообмін, характер і швидкість ерозійних процесів, або деформації земної поверхні, на поверхневий стік, міграцію осадового матеріалу. Дана характеристика водних об'єктів за гідрографічними показниками. Для водотоків: довжина, площа водозбірного басейну, середня і максимальна глибина. Для річок середній багаторічний об'єм стоку (км³/рік), середній багаторічний модуль стоку (л/с/км²), шар стоку (мм), максимальний стік (за рахунок талих вод і дощів), літні й зимові мінімальні витрати води або модулі стоку.

З метою забезпечення охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення, засмічення та виснаження, а також для збереження їх природного гідрологічного режиму і водності, вздовж берегів річок, навколо озер, водосховищ та інших водних об'єктів виділяються спеціальні лісові ділянки (смуги лісів), які належать до категорії захисних лісів. Їх формування та режим використання визначаються відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України № 733 «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок», згідно з установленими нормативами мінімальної ширини прибережних захисних смуг і водоохоронних лісових насаджень.

Проведена оцінка дотримання нормативної ширини лісових смуг уздовж берегів водних об'єктів засвідчила, що на всіх обстежених ділянках їх параметри відповідають вимогам чинного водного та лісового законодавства. Порушень режиму використання прибережних захисних територій та випадків недостатньої ширини водоохоронних лісових насаджень не виявлено.

Аналіз впливу планованої господарської діяльності показав, що проведення лісогосподарських заходів у межах досліджуваних об'єктів не призведе до суттєвого зменшення рівня лісистої водозбірних басейнів та не матиме значного негативного впливу на формування поверхневого стоку, процеси акумуляції вологи чи гідрологічний режим місцевих водойм. Наявність достатньої площі лісових насаджень забезпечує стабілізацію водного балансу території, зменшення інтенсивності ерозійних процесів та підтримання сприятливого екологічного стану водних екосистем. У таблиці 1.28 наведена ширина лісових смуг вздовж берегів річок на території планованої діяльності РКСП «Корюківкаліс».

Таблиця 1.28 – Ширина лісових смуг вздовж берегів річок

Найменування річок	Куди впадає ріка	Загальна протяжність, км	Ширина лісових смуг вздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ, м	
			Згідно нормативів	Фактична
Убідь	Десна	106	400	Відповідно нормативів
Ревна	Снов	81	300	
Слот	Ревна	42	150	
Бреч	Снов	50	150	
Турчанка	Снов	39	150	
Кистер	Убідь	22	150	
Бречиця	Бреч	22	150	

У лісосмугах вздовж обстежених річок, навколо водойм відсутні розорювані землі, не застосовуються пестициди і добрива, не влаштовуються літні табори для худоби. Відсутні будь-які споруди, огорожі, дачі, гаражі, стоянки автомобілів, звалища сміття, тощо. Зелені насадження у задовільному стані, територія лісосмуг не засмічена. Виконуються обмеження щодо використання земель водного фонду (прибережні захисні смуги) відповідно до ст. 61 Земельного кодексу України та ст. 89 Водного кодексу України.

Під час провадження планованої діяльності суттєвого впливу на водні об'єкти не очікується, так як виділені лісові смуги уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з постановою «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (постанова КМ України від 16.05.2007 № 733) віднесені до категорії захисних лісів та витримані на території РКСП «Корюківкаліс».

Характеристики стоку різної забезпеченості річки Удай

Для характеристики річок за гідрографічними показниками пораховано: середній багаторічний об'єм стоку ($\text{км}^3/\text{рік}$), середній багаторічний модуль стоку ($\text{м}^3/\text{с}/\text{км}^2$), шар стоку (мм), максимальний стік (за рахунок талих вод і дощів), літні й зимові мінімальні витрати води або модулі стоку.

Об'єм стоку (м^3) (W_0) – кількість води, що проходить через створ водотоку за певний проміжок часу (добу, місяць, сезон, рік), він є важливим показником водності річки. Для підрахунку об'єму стоку необхідно середні витрати води Q_0 ($\text{м}^3/\text{с}$) помножити на число секунд в інтервалі часу, за який розраховується об'єм стоку води (хвилин, годин, діб тощо).

Модуль стоку (M) – кількість води, що стікає за одиницю часу з одиниці площі водозбірного басейну. Є відношенням витрат води на площу водозбору, одиниці вимірювання – л/с на км^2 або $\text{м}^3/\text{с}$ на км^2 .

Шар стоку – це кількість води, що стікає з водозбору за певний проміжок часу, подана у вигляді товщини шару, рівномірно розподіленого по площі цього водозбору.

Основними поняттями, якими користуються в гідрології при аналізі й розрахунках стоку, є річний, максимальний і мінімальний стік.

Річним стоком називають кількість води, що стікає з даного басейну за рік. Річний стік у якому-небудь створі ріки не залишається постійним від року до року: багатоводні групи років чергуються з маловодними, і навпаки.

Максимальним стоком (високим стоком) називають об'єм, модуль або шар стоку за час проходження основної хвилі повені або за період найбільшого дощового паводка.

Мінімальним стоком (низьким стоком) називають найменший стік рік, що спостерігається в межень (літню або зимову).

Середній річний стік. Багаторічні зміни середньорічних витрат води річок досліджуваної території характеризуються значною мінливістю, що обумовлена природними кліматичними коливаннями, особливостями атмосферної циркуляції, змінами кількості опадів і температурного режиму. Для досліджуваних річок властиве чергування багатоводних та маловодних періодів, які можуть тривати декілька років поспіль. Основне живлення річок є сніговим, тому формування середньорічного стоку значною мірою залежить від водності весняного водопілля.

Аналіз багаторічних рядів спостережень свідчить, що упродовж останніх десятиліть на більшості водотоків спостерігається тенденція до незначного зменшення середньорічних витрат води. Разом із тим, через значну природну мінливість стоку ці зміни не завжди мають статистично виражений характер. Для багатьох річок за лінійним трендом відзначається слабка тенденція до зниження середнього річного стоку, однак загалом стік можна вважати відносно стабільним у багаторічному аспекті.

Періоди підвищеної водності найчастіше пов'язані з роками значної кількості атмосферних опадів та сприятливими умовами снігонакопичення, тоді як маловодні фази формуються під впливом теплих малосніжних зим, раннього танення снігу та збільшення випаровування у теплий період року. Суттєвий вплив на режим стоку також мають сучасні кліматичні зміни, які проявляються у зростанні температури повітря, скороченні тривалості снігового покриву та зміні сезонного розподілу опадів.

Для річок характерні відносно високі модулі стоку порівняно з південними районами України, що пояснюється достатнім зволоженням території та значною лісистістю водозборів. Просторові закономірності свідчать про поступове зменшення показників стоку у напрямку з північного заходу на південний схід території України.

Загалом багаторічна динаміка середньорічних витрат води відображає складну взаємодію кліматичних та фізико-географічних чинників. Незважаючи на окремі тенденції до зменшення водності, річки залишаються одними з найбільш водозабезпечених у рівнинній частині України,

хоча в умовах сучасних кліматичних змін проблема зниження водності та збільшення частоти маловодних років набуває дедалі більшого значення.

Величини середнього багаторічного стоку річок території РКСЛП «Корюківкаліс» наведені у таблиці 1.29. За вихідний розрахунковий показник обирався середній річний модуль стоку згідно «Vyshnevskiy V.I., Kutsiy A.V. Long-term changes in the water regime of rivers in Ukraine. Kyiv: Naukova dumka, 2022. 252 p.».

Таблиця 1.29 – Розраховані середні за багаторіччя стокові характеристики головних річок

Річка	Шар стоку, мм	Модуль стоку, л/(с·км ²)	Об'єм стоку, км ³	Витрата, м ³ /с	Площа водозбору, км ²
Бреч	102	3,3	0,024	0,76	235
Бречиця	101	3,3	0,011	0,36	109
Турчанка	103	3,3	0,046	1,47	446
Слот	102	3,3	0,037	1,2	363
Убідь	101	3,3	0,032	1,02	310
Кістер	102	3,3	0,016	0,52	157
Ревна	102	3,3	0,17	5,48	1660

Максимальний стік. Гідрологічний режим річок басейну Десни характеризується чітко вираженим весняним водопіллям, яке є основною фазою водного режиму. Формування максимального стоку весняного водопілля значною мірою залежить від комплексу кліматичних чинників, серед яких провідне значення мають атмосферні опади у період сніготанення, температура повітря, запаси води у сніговому покриві та глибина промерзання ґрунту. Частка опадів, що випадають під час сніготанення, у загальному об'ємі стоку водопілля становить у середньому 12-20 %, що свідчить про їх важливу роль у формуванні максимальних витрат води.

Згідно діючого «Каталогу небезпечності гідрологічних явищ» (довідка Українського гідрометеорологічного центру (Укр ГМЦ) (№01-18/1218 від 08 листопада 2023 р. (додатки)), за даними обласних управлінь ДСНС за весь період спостережень у басейні р. Десна найвищі водопілля спостерігалися в 1917, 1970, 1931, 1942, 1947 1937, 1951, 1994 рр. За останні 30 років найвищим було водопілля 1994 р. Максимальна витрата води на посту р. Десна – м. Чернігів становила 2040 м³/с, що відповідало забезпеченості близько 30 %. Формування цього водопілля відбувалося за специфічних погодних умов зимового періоду 1993-1994 років. Зима характеризувалася підвищеним температурним режимом: у січні середньомісячна температура перевищувала кліматичну норму на 7-8 °С, у лютому була нижчою за норму на 2-3 °С, а в березні – близькою до середніх багаторічних значень. Перехід середньодобової температури повітря через 0 °С відбувся у третій декаді березня, що сприяло активному розвитку процесів сніготанення. Кількість атмосферних опадів у січні була близькою до норми і становила 36-53 мм, у лютому спостерігався їх дефіцит, тоді як у березні кількість опадів перевищувала норму на 10-20 мм. Глибина промерзання ґрунту наприкінці лютого коливалася від 33 до 61 см, а на початок сніготанення становила 30-64 см. Запаси води у сніговому покриві на більшості метеостанцій були дещо нижчими за

норму, хоча на окремих ділянках, зокрема на метеостанції Дружба, вони перевищували середні багаторічні значення. Початок водопілля у 1994 році припав на 13-24 березня, що загалом відповідало термінам розвитку високих водопіль 1947 та 1951 років. Аналіз умов формування екстремальних водопіль свідчить, що виникнення катастрофічних та визначних весняних паводків у басейні Десни пов'язане з поєднанням кількох чинників: значних запасів води у сніговому покриві (понад 80 мм), глибокого промерзання ґрунту (близько 85 см), інтенсивного підвищення температури повітря до 16 °С у період активного сніготанення та значної кількості опадів під час водопілля, яка може перевищувати 200 мм. За таких умов різко зростає поверхневий стік, оскільки промерзлий ґрунт має низьку інфільтраційну здатність.

Основну роль у формуванні весняного водопілля річок басейну Десни відіграють талі снігові води (рисунок 1.3). Саме снігове живлення визначає сезонний характер стоку та обумовлює високі витрати води у весняний період. Дощові опади у цей час виступають додатковим фактором, який може суттєво посилювати інтенсивність і тривалість водопілля.

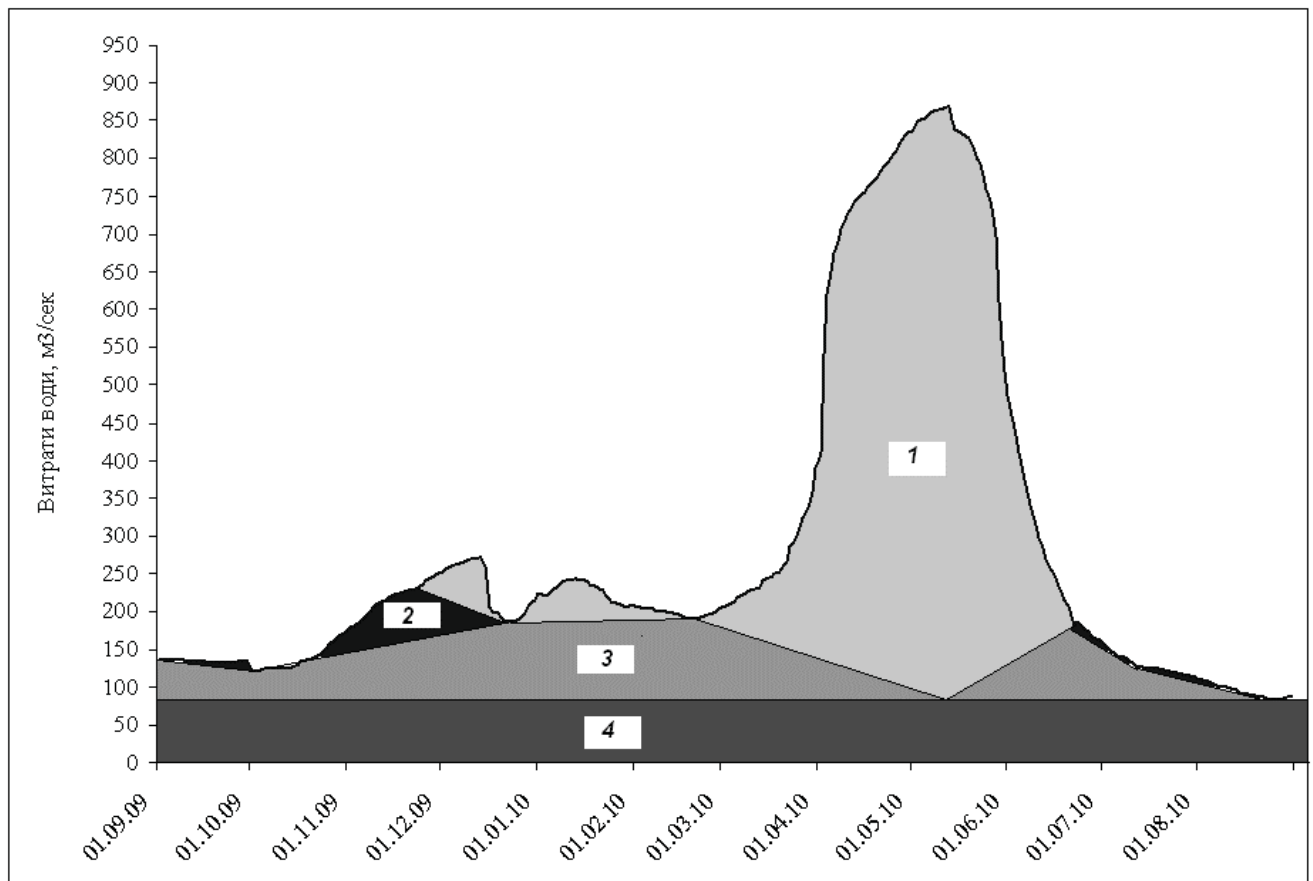

Рисунок 1.3 – Гідрограф стоку річки Десна - м. Чернігів за 2009 гідрологічний рік на основі джерела живлення (1 - снігове живлення, 51 %; 2 - дощове, 4%; 3-4 - різні види підземного живлення, 45%)

Величини максимального стоку розраховані для річок території РКСП «Корюківкаліс» наведені у таблиці 1.30. За вихідний розрахунковий показник обирався середній річний модуль

стоку згідно «Український гідрометеорологічний центр. Державна служба з надзвичайних ситуацій/Про надання інформації щодо частоти паводків та їх наслідки у Чернігівській області - № 01-18 - 1218 від 08.11.2023 р. - с.1-2».

Таблиця 1.30 – Розраховані характеристики максимального стоку головних річок території РКСЛП «Корюківкаліс»

Річка	Модуль стоку, л/(с·км ²)	Витрата, м ³ /с	Площа водозбору, км ²
Бреч	100	23,5	235
Бречиця	100	10,9	109
Турчанка	100	44,6	446
Слот	100	36,3	363
Убідь	100	31,0	310
Кістер	100	15,7	157
Ревна	100	166	1660

Мінімальний стік. Мінімальний стік досліджуваних річок формується переважно у періоди зимової та літньо-осінньої межені, коли водність річок зменшується до найнижчих значень протягом року. Його формування залежить від комплексу природних чинників, серед яких провідну роль відіграють кліматичні, гідрогеологічні та фізико-географічні умови території водозборів.

Формування зимових мінімумів стоку визначається характером зимового періоду, наявністю або відсутністю відлиг, умовами снігонакопичення, глибиною промерзання ґрунту, а також властивостями підстильної поверхні. Значний вплив мають типи ґрунтів, їх фільтраційна здатність та особливості геологічної будови. У період стійкого льодоставу та глибокого промерзання ґрунту живлення річок відбувається переважно за рахунок підземних вод, тому величина зимового мінімального стоку безпосередньо залежить від водоносності геологічних горизонтів та інтенсивності підземного живлення. Найменші модулі стоку у зимову межень, як правило, спостерігаються у січні та становлять у середньому 1,05-1,25 л/с·км² у межах басейнів досліджуваних річок.

Літньо-осіння межень формується під впливом погодних умов конкретного року та характеризується значною річною мінливістю. Основними чинниками її розвитку є кількість та режим випадання атмосферних опадів, інтенсивність випаровування, температура повітря і ґрунтів, а також дефіцит вологи у ґрунтовому покриві. Важливу роль у формуванні мінімального стоку теплого періоду відіграють гідрогеологічні умови території, зокрема потужність і поширення водоносних горизонтів, ступінь дренажності басейнів та характер зв'язку поверхневих і підземних вод.

На величину мінімального стоку також суттєво впливають морфометричні особливості річкових долин і русел, глибина врізу русла, заболоченість, озерність та лісистість водозборів. Лісові масиви та заболочені території сприяють більш рівномірному живленню річок у меженний період, тоді як антропогенний вплив – осушувальна меліорація, зарегулювання стоку, водозабір

та господарська діяльність у руслах річок – може призводити до зменшення водності малих водотоків.

У літню межень мінімальні модулі стоку 95 % забезпеченості є дещо нижчими порівняно із зимовими значеннями та змінюються переважно у межах 0,9-1,0 л/с·км². Це свідчить про відносно стійке підземне живлення річок басейну Десни навіть у найбільш маловодні періоди року. Водночас у посушливі роки, за тривалої відсутності опадів і високого рівня випаровування, на окремих малих водотоках можуть спостерігатися істотне зниження витрат води або часткове пересихання русел.

Розраховані характеристики мінімального стоку зимової межені річок території РКСЛП «Корюківкаліс» наведені у таблиці 1.31.

За вихідний розрахунковий показник обирався модуль стоку наведений згідно «Гідролого-гідрохімічна характеристика мінімального стоку річок басейну Дніпра. В.К. Хільчевський, І.М. Ромась, М.І. Ромась, В.В. Гребінь, І.О. Шевчук, О.В. Чунарьов /За ред. В.К. Хільчевського.– К.: Ніка-Центр, 2007. – 184 с.».

Таблиця 1.31 – Розраховані характеристики мінімального стоку межені головних річок території РКСЛП «Корюківкаліс»

Річка	Модуль стоку, л/(с·км ²)	Витрата, м ³ /с	Площа водозбору, км ²
Бреч	1,05	0,25	235
Бречиця	1,05	0,11	109
Турчанка	1,05	0,47	446
Слот	1,05	0,38	363
Убідь	1,05	0,33	310
Кистер	1,05	0,16	157
Ревна	1,05	1,7	1660

Вигрібні ями РКСЛП «Корюківкаліс» облаштовані згідно вимог пункту 2.22 розділу II Державних санітарних норм. Всі вигрібні ями виготовлені з водотривкого матеріалу. Їх розміщення відповідає нормативам відстані від ділянок навчальних та лікувально-профілактичних закладів, стін житлових та громадських будівель і споруд, майданчиків для ігор дітей та відпочинку населення на відстань не менше 20 м, а також інших об'єктів суспільного користування. Підприємство уклало договір по викачці вигрібних ям. Розроблений та витримується графік вивезення стічних вод на утилізацію. Кількість та частота очистки вигрібних ям визначаються чисельністю працюючого персоналу (таблиця 1.32).

Таблиця 1.32 – Характеристика вигрібних ям у РКСЛП «Корюківкаліс»

Назва об'єкту	Розміри вигрібних ям		Тип та матеріал	Графік викачки
	Розміри, м	Об'єм, м ³		
Адмінбудівля вул.Дудко,б.46 (1)	h2,0xd1,0	6,2	Закритий, бетонований	По мірі наповнення
Адмінбудівля вул.Дудко,б.46 (2)	h2,0xd1,0	6,2	Закритий, бетонований	По мірі наповнення

Назва об'єкту	Розміри вигрібних ям		Тип та матеріал	Графік ви- качки
	Розміри, м	Об'єм, м ³		
Контора підприємства вул. Шев- ченка, 241(1)	h1,0xd1,0	3,1	Закритий, бетоно- ваний	По мірі на- повнення
Контора підприємства вул. Шев- ченка, 241(2)	h2,0xd2,0	12,4	Закритий, бетоно- ваний	По мірі на- повнення

При здійсненні планованої діяльності негативний вплив на водні ресурси зведено до мінімуму оскільки використання води при здійсненні планованої діяльності не передбачається.

Основним видом можливого впливу на водні об'єкти є захарщення водостоків порубковими рештками, іншими відходами виробництва та сміттям. Однак застосована підприємством технологія ведення діяльності унеможливило потрапляння порубкових решток та інших видів відходів у водотоки.

Водопостачання працівників здійснюється привізною водою питної якості, що підвозиться господарським транспортом від джерела централізованого водопостачання. Питна вода, якою забезпечується персонал, відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Територія планованої діяльності не каналізована, мережі централізованого водовідведення відсутні. Санітарне обслуговування персоналу здійснюється в адміністративних корпусах контори.

На лісосіках використовуються біотуалети – автономні туалети, які працюють на основі принципу біологічного розкладу нечистот, при чому відпадає необхідність проведення комунікацій (вода, електрика, вентиляція, каналізація) і забезпечується відмінний санітарний стан території.

Стічні води РКСЛП «Корюківкаліс» не мають жодного впливу на гідрологічний режим території лісгоспу, оскільки ізольовані у водостійких резервуарах від навколишнього середовища – від ґрунтових та поверхневих вод, не зазнають сезонного впливу повеней та водопілля.

Таким чином, забруднення води промисловими та господарського-побутовими скидами не відбувається.

Враховуючи зазначене, вплив планованої діяльності на водні об'єкти характеризується як допустимий.

1.5.4 Оцінка очікуваного впливу на ґрунти

При проведенні рубок головного користування та на лісовідновних роботах при певних операціях технологічного процесу виникає ризик ущільнення ґрунту транспортними засобами.

Згідно договору з Районним комунальним спеціалізованим лісгосподарським підприємством «Корюківкаліс» (РКСЛП «Корюківкаліс») виконано комплекс польових,

лабораторних та аналітичних робіт з оцінки впливу діяльності (ОВД) вказаного лісгосподарського підприємства на ґрунтовий покрив (Додаток 3).

Під час польових досліджень було закладено 16 ґрунтових розрізів, проведені фотофіксація ґрунтових профілів та рослинного покриву в місцях їх закладання, опис ґрунтових профілів з визначенням морфологічних ознак генетичних горизонтів, відібрані зразки ґрунту для подальшого лабораторного дослідження, визначені географічні координати цих розрізів з метою можливості подальших моніторингових та інших робіт. У польових умовах визначалась наявність проявів ерозійних процесів та ризику їх виникнення чи поширення після проведення лісорубних робіт. Досліджені морфологічні ознаки генетичних горизонтів та проведені лабораторні роботи дали можливість визначити видовий склад ґрунтів, їх водно-фізичні та фізико-хімічні властивості.

Оцінка впливу на довкілля проводилась на таких ділянках:

кварталі 19, виділі 48 ($S = 8,3$ га),
кварталі 48, виділі 18 ($S = 9,9$ га),
кварталі 47, виділі 19 ($S = 3,6$ га),
кварталі 109, виділі 69 ($S = 1,8$ га),
кварталі 128, виділі 9 ($S = 1,8$ га),
кварталі 36, виділі 6 ($S = 29,8$ га),
кварталі 35, виділі 20 ($S = 7,3$ га),
кварталі 138, виділі 22 ($S = 3,1$ га),
кварталі 137, виділі 25 ($S = 2,6$ га),
кварталі 32, виділі 18 ($S = 12,7$ га),
кварталі 117, виділі 37 ($S = 1,3$ га),
кварталі 143, виділі 20 ($S = 3,5$ га),
кварталі 143, виділі 60 ($S = 3,8$ га),
кварталі 87, виділі 16 ($S = 1,6$ га);
кварталі 20, виділі 6 ($S = 3,8$ га),
кварталі 63, виділі 36 ($S = 5,6$ га).

Ґрунтовий розріз 1 закладений у 19 кварталі, 48 виділі ($S = 8,3$ га). Головна порода представлена березою повислою (*Betula pendula* Roth.) віком 61 рік, супутня порода – сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.). Підріст – сосна (густо), береза. Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий вересом, мохом, нечуйвітром, різнотрав'ям (проективне покриття 30 %), опалим листям, хвоєю.

Ґрунтовий розріз 2 закладений у 20 кварталі, 6 виділі ($S = 3,8$ га). Головна порода представлена сосною звичайною (*Pinus sylvestris* L.) віком 76 років, супутня порода – береза

повисла (*Betula pendula* Roth.). Підріст – черемха, горобина, глід, поодинокі сосна. Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий мохом, плауном булавовидним, різнотрав'ям (проективне покриття 20 %), хвоею, опалим листям.

Ґрунтовий розріз 3 закладений у 48 кварталі, 18 виділі (S = 9,9 га). Головна порода представлена березою повислою (*Betula pendula* Roth.) віком 61 рік, супутня порода – вільха чорна (*Alnus glutinosa* (L.) Gaerth.). Підріст – горобина, крушина, глід, поодинокі сосна та береза. Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий малиною, суницею, різнотрав'ям (проективне покриття 25 %), опалим листям.

Ґрунтовий розріз 4 закладений у 47 кварталі, 19 виділі (S = 3,6 га). Головна порода представлена березою повислою (*Betula pendula* Roth.) віком 71 рік. Супутні породи – осика звичайна (*Populus tremula* L.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), вільха чорна (*Alnus glutinosa* (L.) Gaerth.). Підріст – горобина, сосна, крушина. Виділ являє собою слабохвилясту рівнину. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий вівсюком, різнотрав'ям (проективне покриття 40 %).

Ґрунтовий розріз 5 закладений у 36 кварталі, 6 виділі (S = 29,8 га). Головна порода представлена сосною звичайною (*Pinus sylvestris* L.) віком 81 рік, супутня порода – береза повисла (*Betula pendula* Roth.); підріст – дуб, горобина, крушина. Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий мохом, малиною, різнотрав'ям (проективне покриття 10 %), хвоею, опалим листям.

Ґрунтовий розріз 6 закладений у 35 кварталі, 20 виділі (S = 7,3 га). Головна порода представлена сосною звичайною (*Pinus sylvestris* L.) віком 87 років, супутні породи – береза повисла (*Betula pendula* Roth.), осика звичайна (*Populus tremula* L.); підріст – сосна, горобина, крушина, осика, береза, дуб. Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий різнотрав'ям (проективне покриття 5 %), хвоею, опалим листям.

Ґрунтовий розріз 7 закладений у 32 кварталі, 18 виділі (S = 12,7 га). Головна порода представлена вільхою чорною (*Alnus glutinosa* (L.) Gaerth.) віком 61 рік, супутня порода – береза повисла (*Betula pendula* Roth.); підріст – береза, крушина, горобина, черемха. Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий малиною, фіалкою, різнотрав'ям (проективне покриття 10 %), опалим листям.

Ґрунтовий розріз 8 закладений у 128 кварталі, 9 виділі (S = 1,8 га). Головна порода представлена березою повислою (*Betula pendula* Roth.) віком 76 років, супутня порода – сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.); підріст – сосна (густо). Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку.

Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий різнотрав'ям (проективне покриття 20 %), подекуди хвоєю, опалим листям.

Ґрунтовий розріз 9 закладений у 137 кварталі, 25 виділі ($S = 2,6$ га). Головна порода представлена сосною звичайною (*Pinus sylvestris* L.) віком 84 роки; супутня порода – акація біла (*Acacia alba*); підріст – акація (густо), ліщина, черемха. Виділ являє собою слабохвилясту рівнину. Проявів ерозійних процесів не зафіксовано. Ґрунт вкритий чистотілом звичайним (проективне покриття 20 %), хвоєю, опалим листям.

Ґрунтовий розріз 10 закладений у 138 кварталі, 22 виділі ($S = 3,1$ га). Головна порода представлена сосною звичайною (*Pinus sylvestris* L.) віком 84 роки, супутня порода – акація біла (*Acacia alba*); підріст – ліщина, акація (густо). Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий малиною, чистотілом звичайним, купиною багатоквітковою, хмелем (проективне покриття 10 %), хвоєю, опалим листям.

Ґрунтовий розріз 11 закладений у 143 кварталі, 60 виділі ($S = 3,8$ га). Головна порода представлена вільхою чорною (*Alnus glutinosa* (L.) Gaerth.) віком 66 років; супутня порода – береза повисла (*Betula pendula* Roth.); підріст – черемха, горобина, вільха. Виділ являє собою слабохвилясту рівнину. У виділі наявні штучні горби. Ґрунт вкритий розхідником звичайним, хмелем, різнотрав'ям (проективне покриття 10 %), опалим листям.

Ґрунтовий розріз 12 закладений у 143 кварталі, 20 виділі ($S = 3,5$ га). Головна порода представлена вільхою чорною (*Alnus glutinosa* (L.) Gaerth.) віком 70 років, супутні породи – береза повисла (*Betula pendula* Roth.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.); підріст – береза, крушина, горобина, сосна, вільха. Виділ являє собою слабохвилясту рівнину. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий мохом, чорницею, різнотрав'ям (проективне покриття 10 %), подекуди хвоєю, опалим листям.

Ґрунтовий розріз 13 закладений у 117 кварталі, 37 виділі ($S = 1,3$ га). Головна порода представлена вільхою чорною (*Alnus glutinosa* (L.) Gaerth.) віком 70 років; супутня порода – береза повисла (*Betula pendula* Roth.); підріст – черемха, ліщина, поодинокі липа. Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий малиною, кропивою, осокою, гравілатом, анемоною жовтецевою (проективне покриття 90 %), опалим листям.

Ґрунтовий розріз 14 закладений у 109 кварталі, 69 виділі ($S = 1,8$ га). Головна порода представлена березою повислою (*Betula pendula* Roth.) віком 71 рік; супутні породи – вільха чорна (*Alnus glutinosa* (L.) Gaerth.), осика звичайна (*Populus tremula* L.); підріст – крушина, черемха. Виділ являє собою пласку рівнинну ділянку. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий різнотрав'ям (проективне покриття 15 %),

опалим листям.

Ґрунтовий розріз 15 закладений у 87 кварталі, 16 виділі ($S = 1,6$ га). Головна порода представлена дубом звичайним (*Quercus robur* L.) віком 80 років; супутні породи – береза повисла (*Betula pendula* Roth.), осика звичайна (*Populus tremula* L.); підріст – горобина, крушина. Виділ розташований на схилі східної експозиції крутизною 1° . Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий ожикою лісовою, різнотрав'ям (проективне покриття 2 %), опалим листям.

Ґрунтовий розріз 16 закладений у 63 кварталі, 36 виділі ($S = 5,6$ га). Головна порода представлена сосною звичайною (*Pinus sylvestris* L.) віком 60 років; супутні породи відсутні; підріст – сосна, береза, поодинокий дуб. Виділ являє собою слабохвилясту рівнину. Прояви ерозійних процесів на досліджуваній ділянці не зафіксовані. Ґрунт вкритий мохом, чорницею, різнотрав'ям (проективне покриття 10 %), хвоєю, опалим листям.

У межах лісових масивів РКСП «Корюківкаліс» було діагностовано дерново-підзолисті, дернові опідзолені та дернові ґрунти.

Дерново-підзолисті та дернові опідзолені ґрунти утворюються в умовах помірно вологого клімату під хвойними й мішаними лісами, головним чином на водно-льодовикових піщаних і супіщаних відкладах. Їх формування зумовлене взаємодією двох основних процесів: дернового, пов'язаного з накопиченням органічної речовини та гумусу під трав'янистою рослинністю, і підзолистого, який проявляється у вимиванні поживних речовин та перенесенні продуктів вивітрювання у нижні горизонти ґрунту. Для дерново-підзолистих ґрунтів характерна добре виражена профільна диференціація. У верхній частині залягає малопотужний гумусовий горизонт із невеликим умістом гумусу, нижче розташований світлий елювіальний шар, збіднений на поживні речовини, а ще глибше — ілювіальний горизонт, де накопичуються сполуки заліза, алюмінію та дрібнодисперсні глинисті частинки. Дернові опідзолені ґрунти займають проміжне положення між дерновими та підзолистими типами. Вони формуються за сприятливіших умов зволоження та дренажування, а також за більш розвиненого трав'яного покриву. Завдяки цьому їхній гумусовий горизонт є потужнішим, а забезпеченість поживними речовинами – вищою. Процеси опідзолення в таких ґрунтах проявляються слабше, тому вони мають меншу кислотність порівняно з дерново-підзолистими ґрунтами.

Дерново-підзолисті ґрунти в межах території дослідження мають невисокий вміст гумусу (від 1,0 до 2,1 %). Реакція ґрунтового розчину є дуже сильнокислою та сильнокислою (рН від 3,5 до 4,6). Вміст рухомих сполук фосфору змінюється від низького до підвищеного (до 130,3 мг/кг). Вміст легкогідролізованого азоту дуже низький (до 66,1 мг/кг) переважно з тенденцією до зменшення з глибиною. Також дуже низьким є вміст обмінного калію (до 49,2 мг/кг) з

аналогічною тенденцією. Максимальний показник гідролітичної кислотності не перевищує 9,04 ммоль/100 г.

Дернові опідзолені ґрунти мають схожі показники. Вміст гумусу коливається від 0,9 до 2,4 %. Реакція ґрунтового розчину є дуже сильнокислою та сильнокислою (рН від 3,8 до 4,7). Вміст рухомих сполук фосфору змінюється від низького до підвищеного (до 138,7 мг/кг). Вміст легкогідролізованого азоту дуже низький (до 65,0 мг/кг). Також дуже низькими є значення обмінного калію (до 40,2 мг/кг). Максимальний показник гідролітичної кислотності не перевищує 7,92 ммоль/100 г.

Широко поширені тут й дернові ґрунти. Вони переважно сформувалися в межах річкових заплавл у результаті періодичного накопичення алювіальних наносів за умов достатнього або надмірного зволоження. Їх утворення пов'язане з поєднанням дернового процесу, що забезпечує накопичення гумусу під трав'яною рослинністю, та алювіального процесу, під час якого в періоди паводків відкладаються нові шари мулу, піску й суглинків. Для цих ґрунтів характерний добре сформований гумусовий горизонт темного забарвлення, який поступово переходить у алювіальні відклади різного механічного складу.

Дернові ґрунти характеризуються більшою амплітудою коливання окремих показників. Вміст гумусу знаходиться в діапазоні від 0,8 до 6,4 %. Реакція ґрунтового розчину змінюється від дуже сильнокислої до близької до нейтральної (рН від 3,8 до 6,2). Вміст рухомих сполук фосфору є низьким та середнім (до 94,5 мг/кг). Також спостерігається дуже низький вміст легкогідролізованого азоту (до 80,1 мг/кг) та обмінного калію (до 144,93 мг/кг) переважно з тенденцією до зменшення з глибиною. Гідролітична кислотність сягає 11,2 ммоль/100 г (Додаток 3).

У межах обстеженої території не виявлено явних пошкоджень ґрунтового покриву та проявів процесів його деградації, обумовлених проведенням лісгосподарських робіт. Шар лісової підстилки, розвинута підлісна рослинність захищають поверхню ґрунту від проявів ерозійних процесів.

Враховуючи геоморфологічні умови ґрунтоутворення і регіональні особливості ведення лісгосподарської діяльності, на землях господарства у процесі післяпроектного моніторингу необхідно виділяти репрезентативні виділи для площ головного користування, які визначаються річними планами лісгосподарських робіт чи річними лісосічними відомостями, у відповідності до фонду рубок.

На території планованої діяльності, вважаємо за можливе проведення всіх видів рубок (рубки головного користування, суцільні санітарні та інші), передбачених Законодавством України, з дотриманням умов моніторингу стану ґрунтового покриву.

Для попередження негативного впливу на ґрунти, планована діяльність буде виконуватися з урахуванням вимог Закону України «Про охорону земель». З врахуванням зазначеного, за

умови виконання вимог чинного законодавства та спеціальних заходів - вплив на ґрунти при реалізації планованої діяльності буде допустимим. Таким чином, прямого забруднення ґрунтів та надр не відбувається.

1.5.5 Оцінка за видами та кількістю шумового та вібраційного забруднення

Основними джерелами шуму при проведенні робіт по вирубці лісу будуть робота техніки та автотранспорту. Розрахунок шумового впливу проводився на межі санітарно-захисної одного лісництва, для інших буде аналогічним. Обладнання справне та працює відповідно до технічного паспорту. Шумові та вібраційні характеристики знаходяться у межах встановлених заводськими випробуваннями.

Розрахунок здійснювався на підставі характеристик технологічного обладнання з урахуванням рівнів шуму, що утворюється від вищезгаданих джерел.

Значення еквівалентного рівня звуку ($L_{A \text{ екв}}$) для механізмів та автотехніки, яку передбачено використовувати при втрубці лісосіки наступні: бензопила – 65 дБА; трактор – 75 дБА; вантажівка – 90 дБА.

Сумарний рівень звуку від кількох n джерел шуму визначають відповідно до додатку А (ДСТУ-Н Б В.1.1-35:2013) за формулою:

$$L_{\text{сум}} = 10 \log \left(\sum_{i=1}^n 10^{0,1L_i} \right)$$

де: L_i - еквівалентний рівень звукової потужності джерела шуму, дБА.

Коригований рівень звукової потужності від механізмів, автотехніки відповідає 74,29 дБА.

Оцінка шумового режиму при впливі транспортних засобів і механізмів під час робіт з будівництва виконується відповідно до ДСТУ-Н Б В.1.1-35:2013 (Настанова з розрахунку рівнів шуму в приміщеннях і на територіях). Очікуваний еквівалентний рівень звуку між джерелом шуму і розрахунковою точкою, визначають за формулою:

$$L_A = L_{WA} - 20 \lg r + 10 \lg \Phi - 10 \lg \Omega - \Delta L_{\text{нов}} - \beta_{\text{зел}} l,$$

де:

L_{WA} – еквівалентний коригований рівень звукової потужності для джерела з непостійним шумом, дБА;

r – відстань від джерела шуму до розрахункової точки, м;

Φ – коефіцієнт спрямованості випромінювання шуму джерелом в напрямку розрахункової точки ($\Phi = 1$);

Ω – просторовий кут, в який випромінюється шум даного джерела ($\Omega = 4\pi$);

$\Delta L_{\text{нов}}$ – затухання звуку в атмосфері (0,5 дБА);

$\beta_{\text{зел}}$ – величина зниження рівня звуку смугами зелених насаджень, дБА/м (згідно п. 6.2.8 зниження рівня звуку смугами зелених насаджень шириною, більше ніж 100 м, приймають постійним і таким, що дорівнює 8 дБА);

l – ширина лісопосадки, м.

Нормативна санітарно-захисна зона становить 100 м.

Розрахунковий рівень звуку під час експлуатації техніки на межі:

нормативної санітарно-захисна зона (100 м):

$$L_A = 74,29 - 20\lg 100 + 10\lg \times 1 - 10\lg 4 \times 3,14 - 0,5 - 8,0 = 6,88 \text{ дБА}$$

Згідно вимог ДБН В.1.1-31:2013, допустимий рівень звуку на території прилеглий до житлової забудови відповідає в денний час - 55 дБА, в нічний - 45 дБА. В даному випадку рівень звуку не перевищує фонового шуму сільської місцевості та складає 6,88 дБА, тобто шкідливого впливу шуму на найближчі житлові забудови не відбувається.

Для зниження виробничих шумів і вібрації при роботі повинно використовуватись тільки технічно справне обладнання, а також за потреби індивідуальні засоби захисту і протишумові навушники.

1.5.6 Оцінка за видами та кількістю електромагнітного, радіаційного, світлового та теплового забруднення.

Теплове забруднення – тип фізичного (частіше антропогенного) забруднення довкілля, що характеризується підвищенням температури вище природного рівня. Потенційними джерелами теплового впливу можуть бути об'єкти з високотемпературними викидами. Планована діяльність не призведе до теплового забруднення навколишнього природного середовища через відсутність потужних джерел теплового випромінювання. Мінімальний вплив теплового забруднення можливий при короткочасному спалюванні порубкових решток після проведення лісосічних робіт.

Світлове забруднення пов'язане з порушенням природного освітлення місцевості в результаті дії штучних джерел світла, що призводить до появи аномалій у житті тварин і розвитку рослин. Робота на лісосіках виконується в денний час доби, таким чином освітлення не застосовується. Планована діяльність не призведе до світлового забруднення навколишнього природного середовища.

Транскордонний вплив при проведенні планованої діяльності не передбачається.

2 ОПИС ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВНИХ ПРИЧИН ОБРАННЯ ЗАПРОПОНОВАНОГО ВАРІАНТА З УРАХУВАННЯМ ЕКОЛОГІЧНИХ НАСЛІДКІВ

Планована діяльність Районного комунального спеціалізованого лісгосподарського підприємства «Корюківкаліс» полягає у спеціальному використанні лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок. Заготівля деревини здійснюється в межах розрахункової лісосіки, фонду рубок головного користування та Актив лісопатологічного обстеження, на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка.

З огляду на плановану діяльність підприємства розглядається дві альтернативи планованої діяльності:

Технічна альтернатива 1.

Проведення поступових рубок головного користування на площі понад 1 га в межах захищених лісів, де згідно чинного законодавства можна проводити поступові рубки головного користування та проведення суцільних рубок головного користування на площі понад 1 га на інших ділянках.

Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється шляхом створення лісових культур, та сприянням природному поновленню відповідно до лісорослинних умов та наявності достатньої кількості насінників.

Технічна альтернатива 2

Проведення суцільних рубок головного користування на площі понад 1 га на всіх ділянках.

Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється виключно шляхом створення лісових культур.

Територіальні альтернативи планованої діяльності Районного комунального спеціалізованого лісгосподарського підприємства «Корюківкаліс» не розглядаються, оскільки територія підприємства є визначеною, а кожний конкретний лісгосподарський захід запроектований державними лісовпорядними органами для конкретної лісової ділянки відповідно до її фактичного стану.

За технічною альтернативою 1 згідно Правил рубок головного користування розглядається проведення суцільних рубок головного користування на площі понад один гектар у межах ділянок відповідно до матеріалів лісовпорядкування. Лісовідновлення після проведення суцільних рубок головного користування здійснюється шляхом створення лісових культур та при наявності достатньої кількості підросту шляхом природного поновлення.

У таблиці 2.1 наведені запроектовані обсяги рубок головного користування, відповідно до відомості рубок головного користування Районного комунального спеціалізованого лісгосподарського підприємства «Корюківкаліс».

Таблиця 2.1 – Запроектований обсяг рубок головного користування

ВІДОМІСТЬ РУВОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ НА ПЕРІОД З 2025 ПО 2034 рік

РКСЛП "Корюківкаліс"
Корюківкаліс

Квар-тал	Виділ, під-виділ	Площа лісо-сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні-тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро-ків	Пов-но-та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроекто-ваний захід по лісовід-новленню
									стовбур-ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур-ний	ліквід-ний	ділово-деревини	
Захисні ліси													
ГОСПОДАРСЬКА ЧАСТИНА ЗАХИСНІ ЛІСИ З ОБМЕЖЕНИМ РЕЖИМОМ КОРИСТУВАННЯ НА РІВНИНІ													
СУЦІЛЬНІ РУБКИ													
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ Дубова низькостовбурна													
ЛІСОСІКИ 2025 РОКУ													
87	16	1.6	1	9ДЗ1ВП	3	СЗГД	80	0.70	0.37	0.37	0.33	0.15	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 134
87	25	0.9	1	9ДЗ1ВП	4	С2ГД	76	0.60	0.12	0.12	0.11	0.04	
91	55	4.2	1	7ДЗ2ВП1ОС	3	СЗГД	76	0.60	0.76	0.76	0.69	0.26	
Разом		6.7							1.25	1.25	1.13	0.45	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 134
ЛІСОСІКИ 2030 РОКУ													
3	27	5.0	1	4ДЗ2ВП2ВЛЧ1ОС1СЗ	3	СЗГДС	81	0.60	1.00	1.00	0.91	0.38	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 134
87	25	1.7	1	9ДЗ1ВП	4	С2ГД	76	0.60	0.24	0.24	0.22	0.08	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 113
Разом		6.7							1.24	1.24	1.13	0.46	
Разом по господарській секції		13.4							2.49	2.49	2.26	0.91	
ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ Березова													
ЛІСОСІКИ 2025 РОКУ													
20	2	3.4	1	9БП1СЗ	1	ВЗДС	76	0.60	0.75	0.75	0.68	0.30	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 69
37	2	3.2	1	9БП1СЗ	1	В2ДС	81	0.60	0.70	0.70	0.63	0.31	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 47
38	33	1.8	1	7БП1СЗ2ВЛЧ	1	С4ВЛЧ	76	0.60	0.43	0.43	0.39	0.20	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ БП
47	19	3.6	1	7БП3ОС	1	В2ДС	71	0.60	0.83	0.83	0.75	0.36	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 47
47	29	3.2	1	9БП1СЗ	2	В2ДС	61	0.60	0.48	0.48	0.41	0.24	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 47
48	18	5.0	1	10БП	1А	ВЗДС	61	0.70	1.20	1.20	1.07	0.53	

РКСЛП "Корюківкаліс"
Корюківкаліс

Квар-тал	Виділ, під-виділ	Площа лісо-сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні-тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро-ків	Пов-но-та	Запас деревини, тис. куб. м			Запроєкто-ваний захід по лісовід-новленню
									стовбур-ний	в т.ч. призначений до рубки		
										стовбур-ний	ліквід-ний	
70	9	1.5	1	7БП2ВЛЧ1ОС	2	ВЗДС	71	0.60	0.32	0.32	0.29	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 69 0.10
71	22	4.5	1	7БП3ВЛЧ	2	СЗГДС	76	0.60	0.90	0.90	0.79	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 69 0.42
80	12	0.4	1	7БП2ОС1СЗ	1	ВЗДС	64	0.60	0.10	0.10	0.09	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 125 0.04
86	12	2.6	1	10БП	1	ВЗДС	71	0.60	0.55	0.55	0.50	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ БП 0.21
87	9	0.7	1	6БП4ОС	2	СЗГДС	70	0.70	0.18	0.18	0.17	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 69 0.05
91	3	1.1	1	5БП5ОС	1	СЗГДС	71	0.70	0.31	0.31	0.29	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 125 0.08
91	53	0.8	1	6БП2ВЛЧ2ОС	1	СЗГДС	71	0.70	0.21	0.21	0.19	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 125 0.07
92	33	1.3	1	6БП3ВЛЧ1ОС	1	СЗГДС	71	0.60	0.31	0.31	0.28	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 125 0.14
92	45	1.4	1	7БП3ВЛЧ	1	СЗГДС	71	0.60	0.29	0.29	0.26	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 125 0.14
93	52	1.0	1	9БП1ОС	1	С2ГДС	65	0.70	0.25	0.25	0.23	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 125 0.09
Разом		35.5							7.81	7.81	7.02	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 87 3.28
ЛІСОСІКИ 2030 РОКУ												
20	5	2.9	1	7БП2ТК1ОС	1А	ВЗДС	68	0.60	0.70	0.70	0.65	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 69 0.21
32	59	0.7	1	10БП	2	В2ДС	61	0.60	0.11	0.11	0.10	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 47 0.05
38	5	1.3	1	8БП1СЗ1ВЛЧ	2	С2ГДС	76	0.60	0.29	0.29	0.26	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 87 0.15
47	23	2.3	1	7БП2ОС1СЗ	1А	В2ДС	66	0.60	0.55	0.55	0.49	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 47 0.27
48	18	4.9	1	10БП	1А	ВЗДС	61	0.70	1.18	1.18	1.05	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 69 0.52
50	3	3.3	1	9БП1ВЛЧ	1А	В2ДС	61	0.60	0.69	0.69	0.61	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 47 0.31
77	6	5.0	1	9БП1СЗ	2	В2ДС	65	0.70	1.00	1.00	0.93	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 47 0.33

РКСЛП "Корюківкаліс"
Корюківкаліс

Квар-тал	Виділ, під-виділ	Площа лісо-сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні-тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро-ків	Пов-но-та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто-ваний захід по лісовід-новленню
									стовбур-ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур-ний	ліквід-ний	ділово-деревини	
79	10	2.4	1	9БП1ОС	2	В2ДС	65	0.60	0.43	0.43	0.40	0.13	
86	57	5.0	1	8БП1ВЛЧ1ОС	1	В3ДС	65	0.60	1.10	1.10	0.99	0.40	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 47
86	61	1.0	1	10БП	1	В3ДС	71	0.60	0.21	0.21	0.19	0.07	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 69
91	15	1.1	1	8БП2ОС	1	С3ГДС	71	0.60	0.24	0.24	0.22	0.08	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 69
91	41	1.0	1	7БП2ОС1ВЛЧ	1	С3ГДС	71	0.60	0.23	0.23	0.22	0.06	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 125
91	71	1.6	1	9БП1ВЛЧ	1	С3ГДС	71	0.70	0.38	0.38	0.34	0.14	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 125
93	56	0.3	1	4БП2ОС1Д32ЛПД1КЛГ	1	С2ГДС	65	0.60	0.06	0.06	0.06	0.02	ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 125
95	9	3.2	1	8БП2ВЛЧ	1	С3ГДС	65	0.60	0.64	0.64	0.57	0.28	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВП
													ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. РТК 125
Разом		36.0							7.81	7.81	7.08	3.02	
Разом по господарській секції		71.5							15.62	15.62	14.10	6.30	
										ГОСПОДАРСЬКА СЕКЦІЯ Вільхова ЛІСОСІКИ 2025 РОКУ			
22	2	0.3	1	9ВЛЧ1СЗ	1	С4ВЛЧ	70	0.70	0.11	0.11	0.10	0.07	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
32	53	0.6	1	9ВЛЧ1БП	1А	С3ГДС	61	0.70	0.22	0.22	0.20	0.12	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
38	10	1.1	1	10ВЛЧ	1	С4ВЛЧ	81	0.70	0.37	0.37	0.32	0.19	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
71	29	2.5	1	8ВЛЧ2БП	2	С3ГДС	76	0.60	0.55	0.55	0.48	0.29	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
91	39	2.1	1	6ВЛЧ4БП	1	С3ГДС	71	0.70	0.59	0.59	0.52	0.30	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
94	68	1.0	1	5ВЛЧ2ОСЗБП	2	С3ГДС	81	0.60	0.25	0.25	0.23	0.10	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
95	14	1.4	1	9ВЛЧ1БП	2	С3ГДС	65	0.70	0.36	0.36	0.32	0.19	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
Разом		9.0							2.45	2.45	2.17	1.26	

РКСЛП "Корюківкаліс"
Корюківкаліс

Квар-тал	Виділ, під-виділ	Площа лісо-сіки, га	Ярус	Склад деревостану	Клас боні-тету	Тип лісу (ТЛУ)	Вік, ро-ків	Пов-но-та	Запас деревини, тис. куб. м				Запроєкто-ваний захід по лісовід-новленню
									стовбур-ний	в т.ч. призначений до рубки			
										стовбур-ний	ліквід-ний	ділово-деревини	
ЛІСОСІКИ 2030 РОКУ													
50	4	1.9	1	9ВЛЧ1ВП	2	ВЗДС	61	0.60	0.36	0.36	0.32	0.19	
70	11	0.5	1	10ВЛЧ	1А	ВЗДС	61	0.70	0.15	0.15	0.13	0.09	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
91	5	1.7	1	7ВЛЧ3ВП	1	СЗГДС	71	0.60	0.44	0.44	0.39	0.24	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
117	62	1.8	1	10ВЛЧ	2	СЗГДС	64	0.70	0.49	0.49	0.42	0.29	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
136	51	2.3	1	8ВЛЧ1С31ВП	3	СЗГДС	75	0.60	0.46	0.46	0.40	0.25	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
138	62	1.9	1	8ВЛЧ2ВП	2	СЗГДС	85	0.60	0.51	0.51	0.44	0.27	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ВЛЧ
Разом		10.1							2.41	2.41	2.10	1.33	
Разом по господарській секції		19.1							4.86	4.86	4.27	2.59	
ГОСПОДАРЬКА СЕКЦІЯ Осикова ЛІСОСІКИ 2025 РОКУ													
70	28	2.0	1	60С2ВП2ВЛЧ	1	СЗГДС	55	0.70	0.56	0.56	0.52	0.15	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
ЛІСОСІКИ 2030 РОКУ													
70	28	1.0	1	60С2ВП2ВЛЧ	1	СЗГДС	55	0.70	0.28	0.28	0.26	0.09	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
87	17	1.1	1	60С4ВП	2	СЗГДС	76	0.60	0.28	0.28	0.26	0.08	ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ОС
Разом		2.1							0.56	0.56	0.52	0.17	
Разом по господарській секції		4.1							1.12	1.12	1.04	0.32	
Разом по способу рубок		108.1							24.09	24.09	21.67	10.12	
Разом по господарській частині і категорії лісів		108.1							24.09	24.09	21.67	10.12	

Розглядаємо рубки головного користування в захисних лісах на площі понад 1 гектар.

Поступова система рубок – це заходи, спрямовані на збереження та використання попереднього поновлення і сприяння природному поновленню в період між прийомами, під час здійснення яких передбачається вирубування деревостану за кілька прийомів.

За способами рівномірно-поступові рубки можуть бути дво- і триприйомні.

Кількість прийомів та їх черговість визначаються з урахуванням лісорослинних умов, біологічних особливостей головних порід, повноти деревостанів, характеру відновлення і стану підросту. Після першого прийому наступні рубки проводяться за умови наявності життєздатного підросту.

Згідно пункту 3.2 Правил рубок головного користування, затверджених наказом Державного комітету лісового господарства України 23.12.2009 №364, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 26 січня 2010 р. за №85/17380 визначено, що рівномірно-поступові рубки призначаються в лісах, в яких відповідно до лісорослинних умов можливе достатнє природне поновлення **господарсько цінних порід**, а також у деревостанах за наявності життєздатного підросту **господарсько цінних порід**, які можуть забезпечити лісовідновлення. Тому, цим пунктом не визначені організаційно-технічні показники для можливості проведення рівномірно-поступових рубок у березових, вільхових, акацієвих та вербових деревостанах.

Відповідно до пункту 13 Правил відтворення лісів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 р. № 303, на ділянках, які мають відповідні ґрунтово-кліматичні умови, перевага надається природному відновленню лісів, що дає змогу з мінімальними затратами створювати високопродуктивні та біологічно стійкі деревостани протягом короткого періоду.

Згідно із п. 14 цих Правил, з метою природного відновлення лісів на ділянках залишаються:

зруби з достатньою кількістю життєздатного самосіву і підросту головних і супутніх порід, що відповідають корінним типам деревостанів;

зруби, згарища, на яких проведення заходів щодо сприяння природному поновленню буде достатнім для наступного відновлення цінних порід і формування високопродуктивних молодняків;

зруби в деревостанах, в яких забезпечується успішне порослеве і насіннево-порослеве відновлення (зруби вільхи, верби, осоко́ра в усіх лісорослинних зонах, а також листяних порід у байрачних лісах I і II генерації), а вирощені молодняки відповідатимуть цільовому призначенню.

З огляду запроєктованого обсягу рубок головного користування у Захисних лісах Районного комунального спеціалізованого лісгосподарського підприємства

«Корюківкаліс», лісорослинних умов, біологічних особливостей деревних порід, складу і структури деревостанів, наявності та стану підросту господарсько цінних порід та інших особливостей, ділянки на яких можливе проведення поступової системи рубок відсутні.

Технічною альтернативою 2 передбачається проведення суцільних рубок головного користування на площі понад 1 га на всіх ділянках.

Суцільні рубки – це заходи, під час здійснення яких весь деревостан вирубується повністю, за винятком насінників, життєздатного підросту і молодняка, цінних і рідкісних видів дерев та чагарників, що підлягають збереженню.

Згідно Наказу від 23.12.2009 року № 364 «Про затвердження Правил рубок головного користування», пункту 3.4 Суцільні рубки призначаються у разі, якщо основним способом лісовідновлення може бути тільки створення лісових культур **або їх проведення може забезпечити умови для успішного природного лісовідновлення.**

Суцільні рубки призначаються також у:

деревостанах, у яких проведення поступових або вибіркового рубок може призвести до вітровалу дерев;

м'яколистяних та грабових деревостанах без підросту господарсько цінних порід;

низькоповнотних деревостанах без наявності підросту господарсько цінних порід.

Пунктом 7.2 Правил визначено, що під час проведення рубок забезпечується збереження життєздатного підросту господарсько цінних порід.

На всіх ділянках у захисних лісах доцільно застосовувати суцільну систему рубок.

За *технічною альтернативою 1* планована діяльність включає проведення суцільних санітарних рубок на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка, з подальшим лісовідновленням на місцях зрубів.

Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється шляхом створення лісових культур та сприянням природному поновленню відповідно до лісорослинних умов та наявності достатньої кількості насінників.

Проектуючи різні способи лісовідновлення, лісовпорядкування приймало до уваги напрямки і успішність ходу природного поновлення в різних типах лісу і різних категоріях лісових ділянок.

Метод природного поновлення передбачає використання різноманітних способів його інтенсифікації з урахуванням біології та екології деревних порід, природних й економічних умов та способів зрідження материнського деревостану. Правилами відтворення лісів (постанова КМУ від 1 березня 2007 р. № 303) регламентується цільове вирощування деревостанів залежно від категорії захисності лісів з урахуванням екологічних, соціально-економічних та природно-

кліматичних умов регіону з наданням переваги природному поновленню.

Виробничий досвід РКСЛП «Корюківкаліс» з природного поновлення лісу свідчать, що природне поновлення головних порід під наметом стиглих і перестійних насаджень проходить незадовільно.

Природне поновлення планується, в основному, в сирих і мокрих типах лісу, а також на зрубках сосни, де хід природного поновлення має задовільний стан.

Проектом передбачається відновлення лісу на всіх ділянках після проведення суцільних санітарних рубок.

Поступові рубки, як система головного користування в захисних лісах підприємства, є недоцільними, однак технічна альтернатива 1 передбачає використання принципів диференційованого лісовідновлення після суцільних рубок, що відповідає Правилам відтворення лісів.

Таким чином, після проведення суцільних санітарних рубок *за технічною альтернативою 1* доцільно проводити лісовідновлення шляхом створення лісових культур та сприянням природному поновленню.

За технічною альтернативою 2 лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється виключно шляхом створення лісових культур.

Виробничий досвід РКСЛП «Корюківкаліс» з природного поновлення лісу свідчить, що природне поновлення головних порід під наметом стиглих і перестійних насаджень проходить незадовільно.

В умовах РКСЛП «Корюківкаліс», основним способом лісовідновлення слід вважати штучний – створення лісових культур.

Було встановлено, що в сирих і мокрих типах лісу, природне поновлення має задовільний стан та високопродуктивні характеристики.

Відповідно до правил відтворення лісів (постанова КМУ від 1 березня 2007 р. № 303) регламентується цільове вирощування деревостанів залежно від категорії захисності лісів з урахуванням екологічних, соціально-економічних та природно-кліматичних умов регіону з наданням переваги природному поновленню.

Таким чином, *за технічною альтернативою 2* лісовідновлення після суцільних санітарних рубок здійснюватиметься виключно шляхом створення лісових культур, що **не враховує** можливості успішного природного поновлення у сирих і мокрих типах лісу, де воно має задовільний стан.

З урахуванням викладеного, технічна альтернатива 1 обирається як найбільш обґрунтована. Незважаючи на те, що в конкретних лісорослинних умовах запроєктованих

ділянок проведення поступових рубок головного користування є недоцільним, дана альтернатива передбачає більш комплексний та адаптивний підхід до ведення лісового господарства.

Зокрема, лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюватиметься як шляхом створення лісових культур, так і шляхом сприяння природному поновленню з урахуванням лісорослинних умов та наявності достатньої кількості насінників. Такий підхід забезпечує формування більш стійких та біологічно різноманітних насаджень.

Натомість технічна альтернатива 2 передбачає виключно створення лісових культур без урахування можливостей природного поновлення, що знижує екологічну ефективність відновлення лісів. У зв'язку з цим технічна альтернатива 1 визначається як більш екологічно та господарсько доцільна.

На підставі викладеної вище інформації у якості виправданої альтернативи приймається технічна альтернатива 1.

Проведення поступових рубок головного користування на площі понад 1 га в межах захисних лісів, де згідно чинного законодавства можна проводити поступові рубки головного користування та проведення суцільних рубок головного користування на площі понад 1 га на інших ділянках.

Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється шляхом створення лісових культур, та сприянням природному поновленню відповідно до лісорослинних умов та наявності достатньої кількості насінників.

3 ОПИС ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ (БАЗОВИЙ СЦЕНАРІЙ) ТА ОПИС ЙОГО ЙМОВІРНОЇ ЗМІНИ БЕЗ ПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1 Кліматичні фактори

Чернігівська область розташована на крайній півночі Лівобережної України в поліській і лісостеповій зонах Придніпровської низовини.

Згідно лісорослинного районування («Комплексне лісогосподарське районування України і Молдавії», під редакцією С.А.Генсірука, Київ, «Наукова думка», 1981) територія підприємства відноситься до зони Лісостепу, Лівобережно-Дніпровського лісостепового лісогосподарського округу.

Клімат Чернігівської області помірно-континентальний, м'який, достатньо вологий. Зима малосніжна, у більшості років стійка, порівняно тепла, літо тепле й помірно вологе.

Середньорічна температура повітря за повоєнний період становить 6-8° тепла. За останні 10 років спостережень виявляється чітка тенденція до підвищення середньорічної температури повітря, головним чином за рахунок зимових місяців.

Середня температура найхолоднішого місяця року (січень) становить 6-7° морозу, найтеплішого місяця (липень) досягає 19-20° тепла, але в окремі роки температура повітря помітно відхиляється від цих величин. Різниця в середньорічній температурі повітря північної і південної частини області складає біля 1°. Абсолютний максимум температури повітря 41,4° тепла зафіксований у серпні 2010 року метеостанцією Семенівка, абсолютний мінімум 40,2° морозу спостерігався у січні 1987 року на метеостанції Нові Млини Борзнянського району (станція закрита у 1988 році).

Середня дата стійкого переходу середньодобової температури повітря через 0° в бік підвищення (початок весни) спостерігається у період 28 лютого – 5 березня, у північно-східних та східних районах 9-13 березня. Середня дата стійкого переходу середньодобової температури повітря через 0° у бік зниження (початок зими) спостерігається 23-25 листопада, у східних та північно-східних районах 19-21 листопада.

Стійкий сніговий покрив утворюється у другій половині листопада або у першій половині грудня. Середня висота снігового покриву 8-16 см. Максимальної висоти 43-59 см сніговий покрив досягав у першій десятиденці березня 1987 року. Глибина промерзання ґрунту дуже різна і в найбільш холодні та малосніжні зими (1986 рік) у північних та південно-східних районах ґрунт промерзав на 140-150 см. В останні 10 років інколи стійкий сніговий покрив не встановлювався, а ґрунт промерзав слабо, або навіть взагалі не промерзав.

На території області випадає в середньому 594-676 мм опадів за рік. Найбільша місячна кількість опадів припадає на червень-липень, найменша – на січень-березень. Суми опадів в окремі роки складають від 400 до 850 мм. Найбільша добова кількість опадів іноді досягає 100-

140 мм.

Річний розподіл напрямків вітру на території області нерівномірний. Найчастіше повторюються західні та південні вітри. В холодний період року переважають вітри південно-західного та південного напрямків, а в теплий – західного та північно-західного. Середня річна швидкість вітру становить 3-4 м/с. За рік може спостерігатися до 20 днів з максимальною швидкістю вітру 15 м/с і більше.

Чернігівська область належить до зони достатнього зволоження. Середня річна відносна вологість повітря складає 75-80% (від 50-70% у липні-серпні до 80-95% взимку). Протягом року спостерігається від 20 до 44 днів з відносною вологістю повітря 30% і менше.

Особливості фізико-географічного розташування території Чернігівщини та сезонних атмосферних процесів над нею обумовлюють виникнення таких небезпечних явищ погоди як сильний вітер, хуртовини, ожеледь, тумани в зимовий період та сильні опади, грози, град влітку. В окремих випадках вони набувають стихійного характеру і завдають значних збитків галузям економіки.

Метеорологічні характеристики і коефіцієнти, які визначають умови розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі лісового фонду РКСЛП «Корюківкаліс», наведені у таблиці 3.1 за даними довідок наданих Чернігівським обласним центром із гідрометеорології (Додаток А).

Таблиця 3.1 – Метеорологічні характеристики і коефіцієнти

Найменування характеристик	Од. вим.	Величина
Коефіцієнт, який залежить від стратифікації атмосфери		180
Коефіцієнт рельєфу місцевості		1
Середня максимальна температура зовнішнього повітря найбільш жаркого місяця року	°С	+27,2
Середня температура зовнішнього повітря найбільш холодного періоду	°С	-5,8
Середньорічна роза вітрів		
<i>Пн</i>		10
<i>ПнСх</i>		7
<i>Сх</i>		10
<i>ПдСх</i>		12
<i>Пд</i>		16
<i>ПдЗх</i>		12
<i>Зх</i>		18
<i>ПнЗх</i>		15
Швидкість вітру, повторюваністю 5% і більше	м/сек	4-5
Середня швидкість вітру	м/сек	1,8
Середня річна кількість опадів	мм	585

Змін кліматичних характеристик у результаті провадження планованої діяльності не прогнозується.

3.2 Атмосферні умови

У 2024 році викиди від стаціонарних джерел здійснило 271 підприємство – суб'єкти підприємницької діяльності в Чернігівській області в обсязі 14,543 тис. т, що на 0,365 тис. т (2,4 %) менше викидів минулого року 14,908 тис. т.

Зменшення викидів промислових підприємств обумовлено вторгненням РФ на територію нашої країни. Підприємства на деякий час призупиняли свою діяльність, окремі припинили свою діяльність. Підприємства, які зазнали незначних руйнувань, майже всі відновили роботу.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел по Чернігівській області у розрахунку на одну особу склали 15,2 кг і в розрахунку на 1 км² – 455,85 кг.

Найбільша кількість промислових підприємств знаходиться у Чернігівському районі та м. Чернігів – 87 (32 % – усіх підприємств області), Прилуцькому районі – 65 (24 %), Ніжинському районі – 64 (24 %), Корюківському районі – 31 (11 %) та Новгород-Сіверському районі – 24 (9 %) відповідно. В 2024 році кількість промислових підприємств нашого регіону зменшилося проти 2023 року на 20 одиниць, або на 7 %.

Найбільші обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря мають підприємства: сільського, лісового та рибного господарства – 8,298 тис. т, або 57 %; переробної промисловості – 2,341 тис. т, або 16 %; постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 1,535 тис. т, або 11 %; водопостачання, каналізації, поводження з відходами – 1,398 тис. т, або 10 % від загальних викидів стаціонарними джерелами по області.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 30.07.2001 № 286, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.08.2001 за № 700/5891, затверджено «Порядок визначення величин фонових концентрацій забруднювальних речовин в атмосферне повітря» (далі – Порядок) (згідно з наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів внесено зміни від 31.03.2025 № 638 та зареєстрованого Міністерством юстиції України від 16.04.2025 року за № 587/43993).

Зазначеними змінами зокрема встановлено, що для окремих забруднюючих речовин (при неможливості визначення величин фонових концентрацій розрахунковим способом) допускається обчислювати їх значення самостійно суб'єктом господарювання множенням коефіцієнта 0,4 на величину максимальної разової гранично допустимої концентрації відповідної речовини.

Величини фонових концентрацій забруднюючих речовин для Районного комунального спеціалізованого лісгосподарського підприємства «Корюківкаліс» (м. Корюківка, населення 12 202) наведені в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Фонові концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі

Найменування речовини	Фонові концентрації, мг/м ³	ГДК _{м.р.} , ОБРВ, мг/м ³	Фонові концентрації, долі ГДК
Азоту діоксид	0,018	0,2	0,09
Сажа	–	0,15	0,06
Ангідрид сірчистий	0,02	0,5	0,04
Вуглецю оксид	0,4	5,0	0,08
Вуглеводні граничні C ₁₂ -C ₁₉	–	1,0	0,4
Речовини у вигляді твердих суспендованих частинок недиференційованих за складом	0,05	0,5	0,1

Відповідно до даних наведених у таблиці перевищень фонових концентрацій не спостерігається, стан атмосферного повітря задовільний.

3.2 Геоморфологічні та ландшафтні умови

Чернігівська область майже повністю розміщується у Придніпровській низовині, південна її частина у межах Полтавської рівнини має переважно рівнинну, злегка хвилясту поверхню. Абсолютні висоти 100-220 м (максимальна відмітка 222 м біля с. Березова Гать Новгород-Сіверського району). Переважають ерозійно-аккумулятивні форми рельєфу (річкові долини, яри, балки), але представляються льодовикові та водно-льодовикові форми (давні прохідні долини, які утворилися під дією талих вод льодовика, водно-льодовикові вали, зандрові рівнини).

На рисунку 3.1 представлена геоморфологічна будова України.

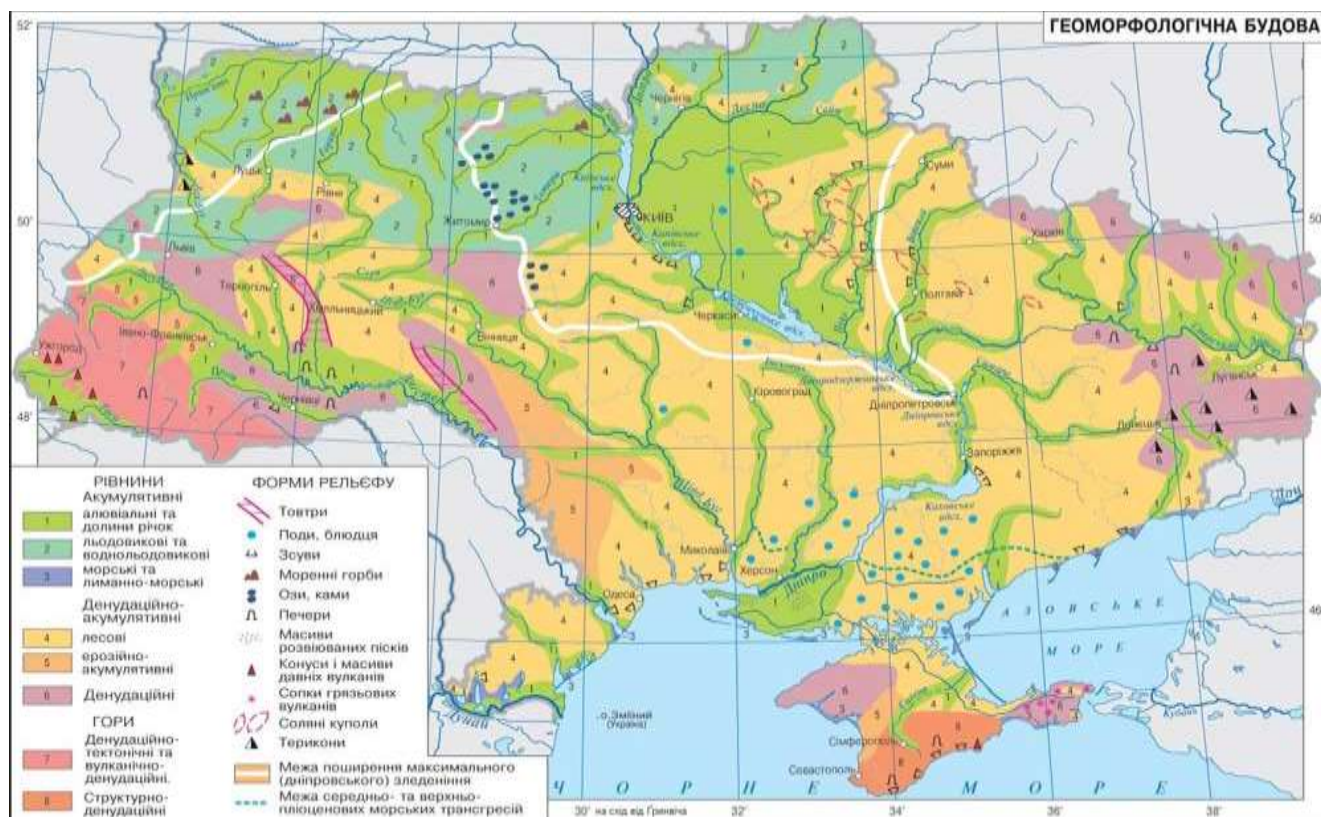

Рисунок 3.1 – Геоморфологічна карта України

Північна частина являє собою аккумулятивну низовину зі значними площами сучасних, які

не дуже глибоко врізаються в породи, та давніх річкових долини, в межах яких розташовані болота та перезволожені ділянки.

У північній та південно-східній частинах області, можна зустріти численні лесові «острови», які піднімаються на незначні висоти на тлі оточуючої території.

Окрему увагу привертає рельєф Чернігівської області в межах Середньоросійської височини, що відрогами заходить в її межі. Тут подекуди можна зустріти карстові форми - лійки та провали, дуже поширена яружно-балкова система.

Рельєф, в основному, - низинна рівнина (поліська частина) та хвилясто-яружна в межах лісостепової частини області. Наддеснянська вододільна рівнина в окремих пунктах досягає висоти 220 м.

Ландшафт – територія, що складається з природних або природних та антропогенних компонентів і комплексів, які взаємодіють між собою.

Карта ландшафтів України наведена на рисунку 3.2.

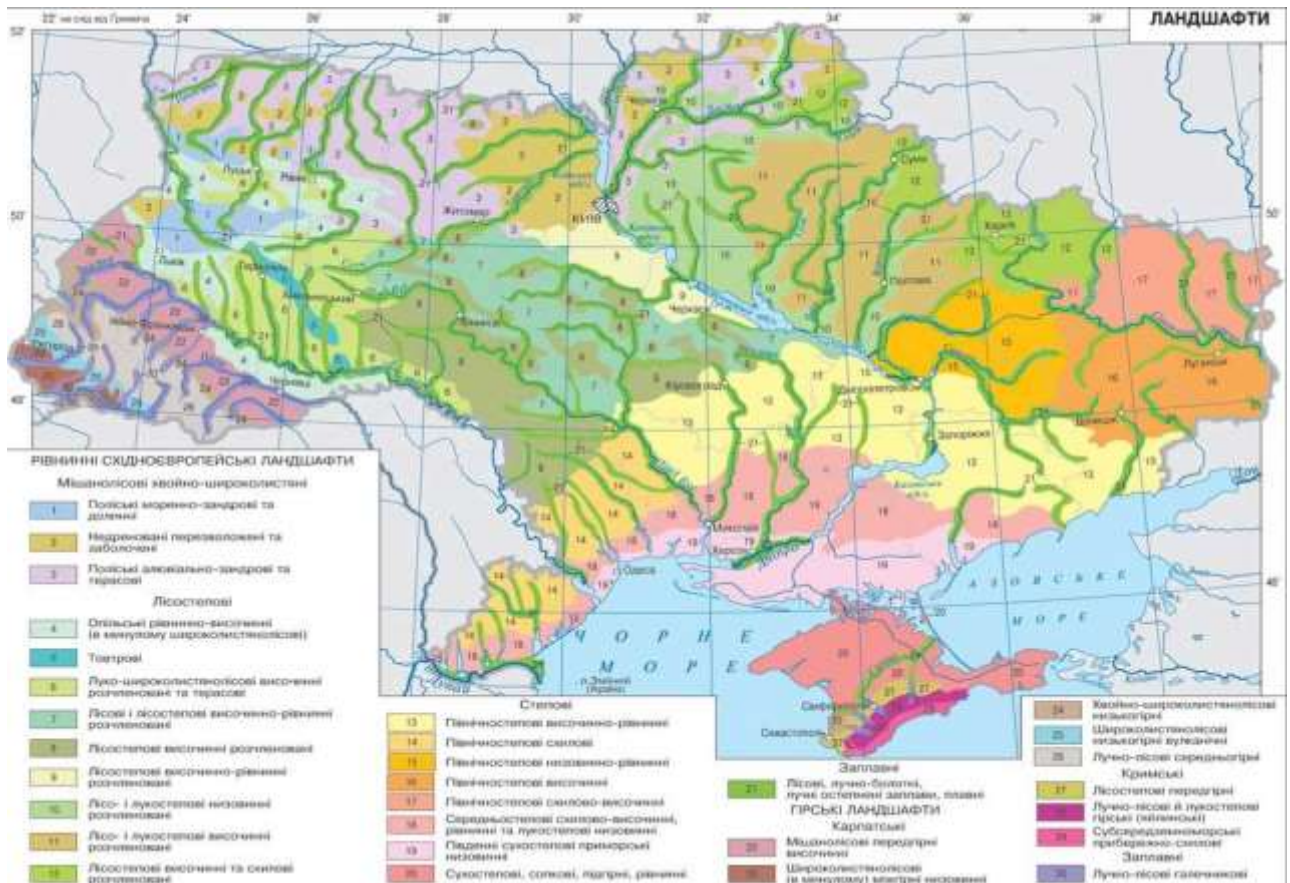

Рисунок 3.2 – Карта ландшафтів України

Територія планованої діяльності включає: недреновані перезволожені та заболочені; поліські алювіально-зандрові та терасові; лісо- і луко-степові низовинні розчленовані.

3.3 Водні об'єкти і водні ресурси

Водні ресурси досліджуваної території є важливою складовою природно-ресурсного

потенціалу Чернігівського Полісся. Їх формування тісно пов'язане з фізико-географічними умовами регіону, зокрема рівнинним рельєфом, значною лісистістю, високим рівнем ґрунтових вод, помірно вологим кліматом та широким розвитком заболочених земель. Територія належить до басейну річки Десна, яка є однією з найбільших приток Дніпра, а місцева гідрографічна мережа представлена численними малими річками, струмками, болотами, ставками, меліоративними каналами та підземними водоносними горизонтами.

Основу поверхневих водних ресурсів району становлять малі річки басейну річки Снов. Важливою водною артерією є річка Бреч – ліва притока Снову. Вона має типовий для поліських річок рівнинний характер течії, незначний похил русла, повільний водообмін та звивисту форму долини. Живлення річки змішане, однак переважає снігове живлення, що зумовлює чітко виражену весняну повінь. Під час весняного танення снігу рівень води істотно підвищується, відбувається затоплення заплавних ділянок та активізація процесів заболочування. У літній період для річки характерна межень, яка може супроводжуватися значним зниженням водності внаслідок високого випаровування та недостатньої кількості атмосферних опадів.

Долини малих річок переважно мають пологі схили, широкі заболочені заплави та значну кількість старичних водних об'єктів. У межах заплав сформувалися лучно-болотні комплекси та торфовища, які виконують важливу водоакумуляуючу функцію. Болота та перезволожені території є характерною рисою природних ландшафтів регіону. Вони сприяють накопиченню вологи, регулюванню поверхневого стоку та підтриманню сталого гідрологічного режиму річок у посушливі періоди. У минулому значна частина заболочених земель зазнала осушувальної меліорації, унаслідок чого було створено густу мережу каналів та водовідвідних систем. Частина цих меліоративних споруд нині перебуває у незадовільному стані, що впливає на зміну водного режиму території.

Важливу роль у структурі водних ресурсів відіграють штучні водойми – ставки, водонакопичувачі та невеликі водосховища. Вони створювалися переважно для рибогосподарських потреб, технічного водопостачання, рекреації та часткового регулювання стоку. Більшість ставків приурочені до долин малих річок і балок. У літній період вони є додатковими джерелами води для господарських потреб населення та місцевих підприємств. Однак через замулення, евтрофікацію та заростання водною рослинністю частина штучних водойм поступово втрачає свою господарську й екологічну цінність.

Підземні води району мають значне господарське значення та є основним джерелом питного водопостачання населення. Водоносні горизонти приурочені переважно до четвертинних піщаних відкладів, а також до глибших неогенових і крейдових порід. Найбільш поширеними є ґрунтові води, які залягають на незначній глибині та часто мають безпосередній зв'язок із поверхневими водними об'єктами. У межах поліських територій рівень ґрунтових вод

зазвичай є високим, що сприяє формуванню заболочених ділянок і перезвожених ґрунтів. Для централізованого водопостачання використовуються міжпластові артезіанські води, які характеризуються кращими санітарно-гігієнічними показниками та більшою стабільністю хімічного складу.

Якість поверхневих вод у регіоні значною мірою залежить від природних умов та антропогенного навантаження. Води малих річок переважно належать до категорії слабомінералізованих прісних вод із підвищеним вмістом органічних речовин, характерним для поліських ландшафтів. На окремих ділянках спостерігається погіршення якості води внаслідок потрапляння побутових і господарських стоків, змиву мінеральних добрив із сільськогосподарських угідь, замулення русел та заростання водойм вищою водною рослинністю. Особливо чутливими до антропогенного впливу є малі річки, які мають невисоку здатність до самоочищення.

Водні ресурси мають важливе природоохоронне та господарське значення. Вони забезпечують потреби населення у питній воді, використовуються в сільському та лісовому господарстві, рибництві, рекреаційній діяльності та підтримують стабільність природних екосистем Полісся. Водночас сучасні зміни клімату, осушення заболочених територій, господарське освоєння земель і забруднення водних об'єктів створюють ризики погіршення стану водних ресурсів. У зв'язку з цим особливого значення набувають заходи щодо охорони водних екосистем, раціонального використання поверхневих і підземних вод, відновлення природного гідрологічного режиму малих річок та збереження заболочених територій як важливих природних регуляторів водного балансу регіону (рисунок 3.3).

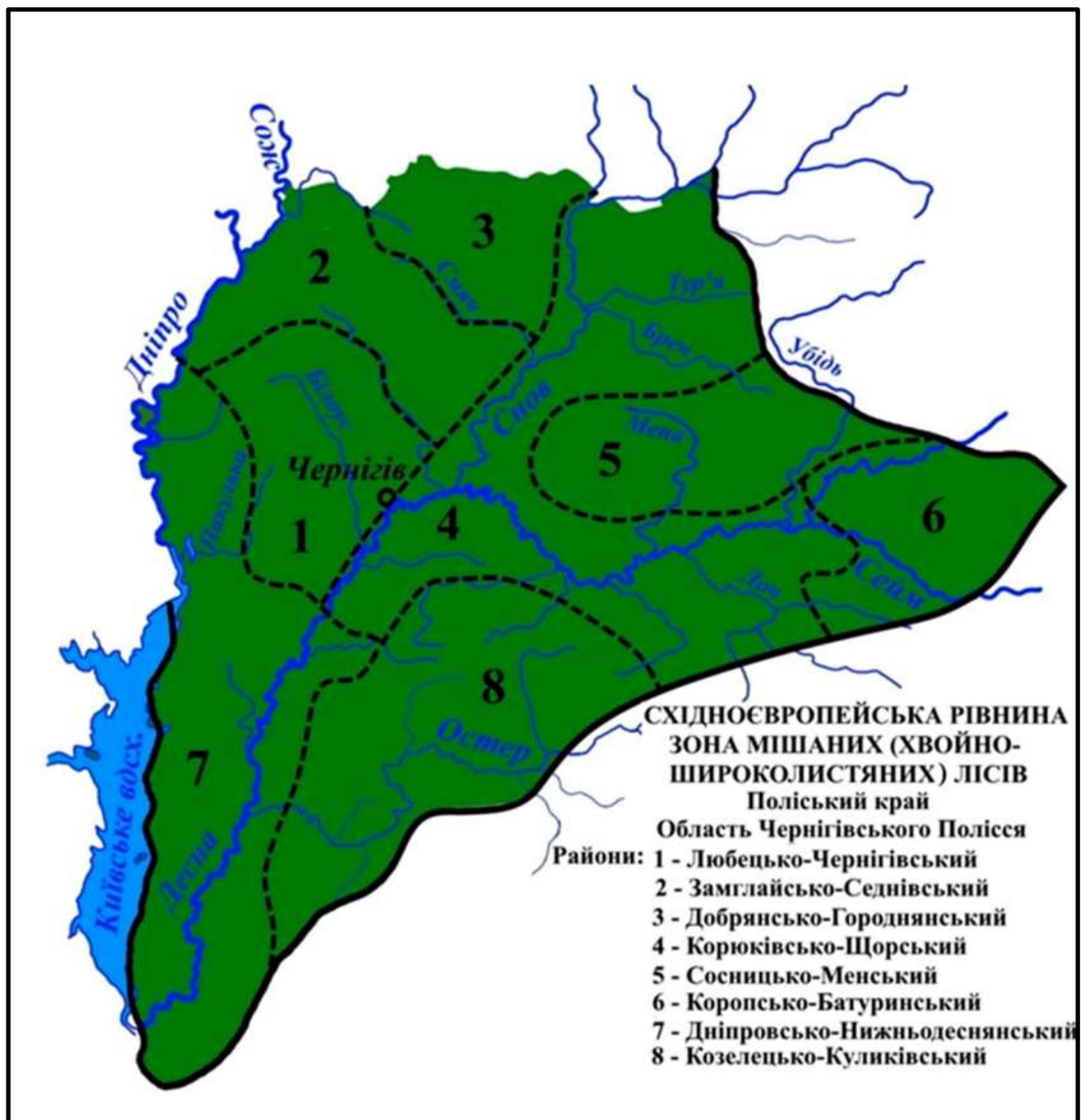

Рисунок 3.3 – Гідрографічна мережа території дослідження

Гідролого-гідроморфологічна характеристика водотоків на території планової діяльності

На території запланованої лісогосподарської діяльності РКСП «Корюківкаліс» визначено 7 водних об'єктів. Це річки: Убідь, Ревна, Слот, Бреч, Турчанка, Кистер, Бречиця. Всі річки відносяться до суббасейну Верхнього Дніпра та Десни (рисунок 3.4).

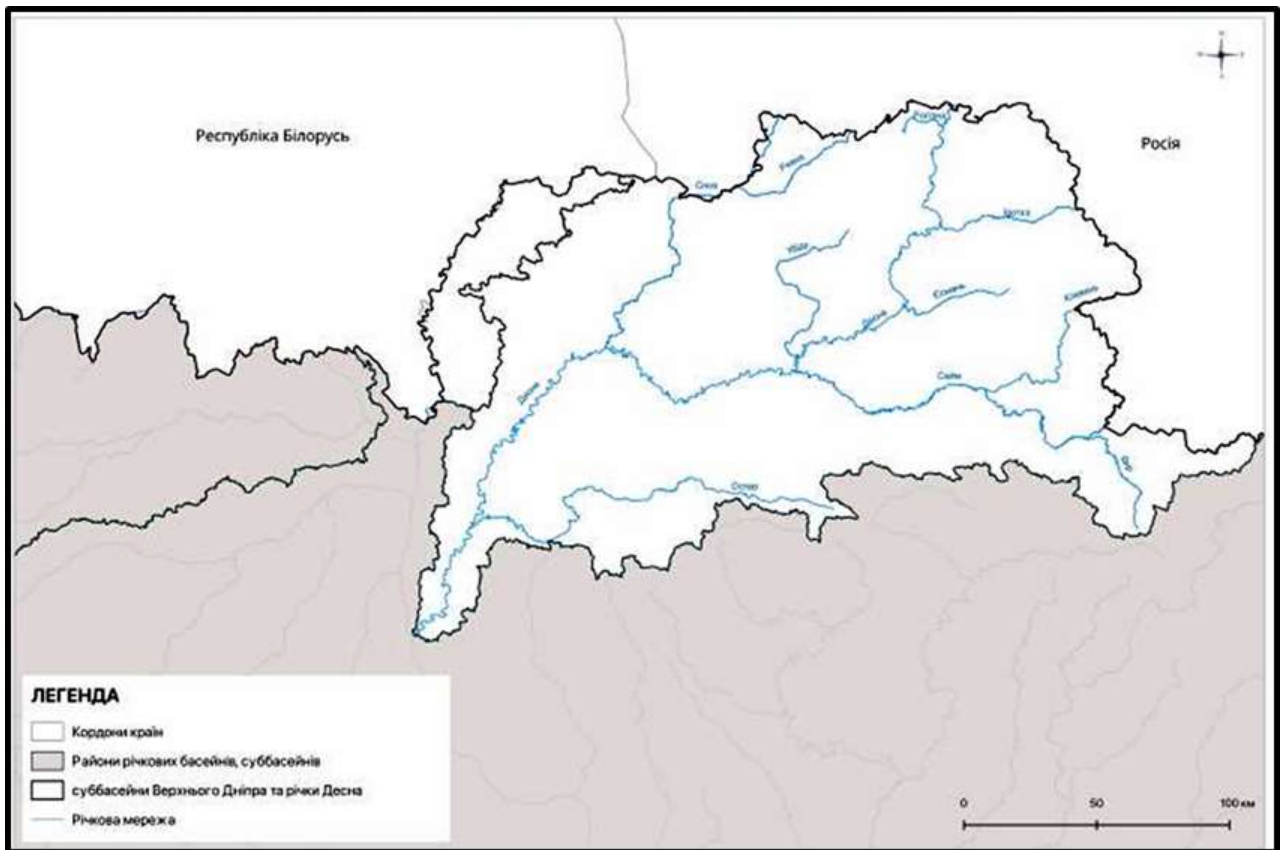

Рисунок 3.4 – Карта суббасейнів Десни та Верхнього Дніпра

Водозбірна площа суббасейну Верхнього Дніпра, який є найменшим серед суббасейнів басейнового округу, становить близько 2 309 км². Його гідрографічна мережа представлена переважно річкою Сож та рядом малих водотоків, що формують місцевий поверхневий стік. Незважаючи на відносно незначну площу, суббасейн має важливе значення у формуванні водного режиму верхньої частини басейну Дніпра.

Водозбірна площа суббасейну річки Десна становить 33 196 км². Верхня частина басейну Дніпра є основною зоною формування річкового стоку: понад 80 % річного об'єму води Дніпра формується вище міста Києва. Найбільший внесок у формування водності Дніпра забезпечують безпосередньо річка Дніпро разом із притоками Березина та Сож, на які припадає близько 35 % річного стоку. Частка річки Прип'ять становить близько 26 %, тоді як басейн річки Десна формує близько 21 % загального річного об'єму стоку Дніпра.

Річка Сож є середньою лівобережною притокою Дніпра. У нижній течії вона частково виконує функцію природного державного кордону між Україною та Білоруссю. У межах Чернігівської області річка протікає територією колишнього Ріпкинського району на відстані близько 30 км. Долина річки характеризується значною заболоченістю, наявністю заплавних луків та високою природною цінністю прибережних екосистем.

Річкова мережа суббасейну річки Десна є добре розвиненою. Середня густина річкової мережі становить близько 0,24 км/км², що свідчить про достатній рівень дренажності території

та значну роль поверхневих вод у формуванні природних ландшафтів. У межах української частини басейну Десни протікають п'ять середніх річок із площею водозбору понад 2 тис. км²: Сейм, Клевень, Судость, Снов та Остер. Ці водотоки відіграють важливу роль у формуванні гідрологічного режиму басейну, забезпеченні водних ресурсів регіону та підтриманні екологічної рівноваги природних комплексів.

Суббасейни Верхнього Дніпра та Десни є багатими на ресурси підземних вод. Нині використання підземних вод на території цих суббасейнів у середньому становить лише 3% від їхніх прогнозних ресурсів.

Характеристика водотоків на території діяльності РКСЛП «Корюківкаліс»

Річка Слот є малою річкою Чернігівської області та належить до суббасейну річки Десна, будучи лівою притокою річки Ревна. Витік річки розташований у лісовому масиві на схід від села Шведчина. Річка протікає переважно у західному напрямку, а в нижній течії змінює напрямок на північно-західний та північний, впадаючи до річки Ревна на північний захід від села Баранівка.

Загальна довжина річки становить 42 км, площа водозбірного басейну – 363 км². За морфометричними характеристиками річка належить до типових рівнинних водотоків. Річкова долина має коритоподібну форму і досягає ширини 2-2,5 км. Заплава добре виражена, широка, місцями заболочена. Русло слабозвивисте, його ширина становить 6-8 м, глибина сягає до 1,5 м. На окремих ділянках спостерігається антропогенна трансформація русла у вигляді його каналізування та спрямлення. Середній похил річки складає 0,9 м/км.

У межах створу проведення гідроекологічного моніторингу ширина русла змінювалася в межах 4-5 м, а максимальна глибина досягала 0,3 м. Русло на досліджуваній ділянці спрямлене, дно переважно піщане. Прибережна частина русла характеризується накопиченням органічних відкладів, представлених рослинними рештками. Швидкість течії водного потоку становила 0,15-0,20 м/с.

Вода в досліджуваному створі мала темне забарвлення та характеризувалася низькою прозорістю, сторонній запах не виявлено. На окремих ділянках дно було вкрите незначним шаром темного мулу, що свідчить про накопичення органічної речовини та уповільнення процесів водообміну. Береги переважно уривчасті, незначної висоти, частково вкриті деревною та чагарниковою рослинністю, яка відіграє важливу роль у стабілізації берегової зони та формуванні прибережних екосистем.

Таблиця 3.3 – Гідрометричні характеристики р. Слот та її басейну

№ п/п	Характеристика або гідрографічні показники	
1	Довжина, км	42
2	Ширина, м	4-8
3	Глибина середня, м	0,3
4	Глибина максимальна, м	1,5
5	Швидкість течії, м/с	0,15-0,2

№ п/п	Характеристика або гідрографічні показники	
6	Площа водозбору, км ²	363
8	Відстань об'єктів планованої діяльності від водойми, км	2,5
9	Середній річний модуль стоку, л/(с·км ²)	3,3

Річка Убідь є правою притокою річки Десна та належить до басейну Дніпра (суббасейн Десни). Вона протікає територією Чернігівської області. Початок річки розташований поблизу села Березова Гать. У нижній течії, після міста Сосниця, річка змінює напрямок течії на південний та розгалужується на декілька рукавів – Убідь, Біленьке і В'юнку, які згодом впадають у річку Десна. Окремі ділянки цих рукавів мають локальні назви, серед яких Брітановка, Могилки, Коноплянка, Чепеліха, Приж та інші.

Довжина річки становить 106 км, площа водозбірного басейну – 310 км². Середній похил річки дорівнює 0,7 м/км. Річкова долина виражена нечітко, її ширина сягає близько 2,5 км. Заплава добре розвинена, завширшки до 1 км, вкрита лучною рослинністю, а на правобережних ділянках місцями заболочена. Русло річки помірно звивисте, його ширина коливається у межах 7-15 м. Дно переважно замулене, значного поширення набуває водна рослинність. Глибина річки на фарватері змінюється від близько 0,5 м до 3 м.

Річка використовується для господарських потреб, а також виконує функцію водоприймача осушувальних систем. Водотік протікає переважно по відкритій рівнинній території з незначними вигинами русла. Характер течії спокійний, без виражених перепадів, порогів, островів або глибоких ям. Весняна повінь спостерігається переважно у період з початку квітня до початку травня. Підйом рівня води в цей час зазвичай не перевищує 2 м, однак у районі міста Сосниця може досягати більших значень.

У межах створу проведення гідроекологічного моніторингу ширина русла становила 15-16 м, середня глибина досягала 1,5 м. Русло на досліджуваній ділянці є спрямленим, дно переважно піщане. У прибережній частині спостерігалися органічні відклади, представлені шаром органічного мулу, що формувався внаслідок накопичення продуктів розкладу водної та прибережної рослинності. Швидкість течії становила 0,15-0,20 м/с.

Вода характеризувалася темним забарвленням та низькою прозорістю, сторонніх запахів не виявлено. Береги річки переважно пологі та невисокі, місцями вкриті деревною і чагарниковою рослинністю, що сприяє закріпленню берегів та підтриманню стабільності прибережних екосистем. Поруч наявний мостовий перехід біля якого береги закріплені.

Таблиця 3.4 – Гідрометричні характеристики р. Убідь та її басейну

№ п/п	Характеристика або гідрографічні показники	
1	Довжина, км	106
2	Ширина, м	16
3	Глибина середня, м	1
4	Глибина максимальна, м	3
5	Швидкість течії, м/с	0,1-0,3

№ п/п	Характеристика або гідрографічні показники	
6	Площа водозбору, км ²	310
8	Відстань об'єктів планованої діяльності від водойми, км	1,5
9	Середній річний модуль стоку, л/(с·км ²)	3,3

Річка Бречиця є малою річкою Чернігівської області та належить до басейну річки Десна. Вона є правою притокою річки Бреч, яка, у свою чергу, є лівою притокою річки Снов. Витік річки розташований на південний схід від села Високе. Річка протікає переважно у північно-західному напрямку, проходить поблизу села Переділ, через населений пункт Андроніки та впадає у річку Бреч у межах села Михайлівка.

Довжина річки становить 22 км, площа водозбірного басейну – 109 км², а середній похил русла складає 0,86 м/км. Русло річки природно звивисте, однак на більшій частині її протяжності зазнало значної антропогенної трансформації та випрямлення, унаслідок чого набуло каналізованого характеру.

Річка протікає територією змішаних лісових масивів, склад яких змінюється вздовж течії. У верхній течії переважають сосново-березові насадження, у середній частині – дубово-соснові ліси, а в нижній течії домінують соснові та дубові деревостани. У районі витoku річки сформований лучно-болотний комплекс, який виконує важливі водорегулювальні функції. Для верхньої течії характерна наявність меліоративних каналів, що безпосередньо примикають до русла.

У межах створу проведення гідроекологічного моніторингу ширина річки змінювалася в межах 1-4 м, а максимальна глибина досягала 0,4 м. Русло на досліджуваній ділянці спрямлене, місцями хаотично заростає водною рослинністю. Уздовж берегів спостерігалися органічні відклади, представлені рослинними рештками, що накопичувалися у прибережній зоні. У центральній частині русла місцями траплялися ділянки з піщаним дном.

Швидкість течії води становила 0,15-0,20 м/с. Вода характеризувалася темним забарвленням, достатньою прозорістю та відсутністю стороннього запаху. Дно переважно піщане, проте на окремих ділянках спостерігався незначний шар темного мулу, що свідчить про локальне накопичення органічної речовини.

Береги річки переважно пологі та незначної висоти. На окремих ділянках спостерігається їх заболочення. Прибережна зона частково вкрита чагарниковою та деревною рослинністю, що сприяє зміцненню берегів і формуванню стабільних прибережних екосистем.

Таблиця 3.5 – Гідрометричні характеристики р. Бречиця та її басейну

№ п/п	Характеристика або гідрографічні показники	
1	Довжина, км	22
2	Ширина, м	3-4
3	Глибина середня, м	0,2
4	Глибина максимальна, м	0,4
5	Швидкість течії, м/с	0,15-0,2
6	Площа водозбору, км ²	109
8	Відстань об'єктів планованої діяльності від водойми, км	2,0

№ п/п	Характеристика або гідрографічні показники	
9	Середній річний модуль стоку, л/(с·км ²)	3,3

Річка Кистер є малою річкою Чернігівської області та належить до суббасейну річки Десна, будучи правою притокою річки Убідь. Витік річки розташований поблизу села Зелений Гай. Водотік протікає переважно у південно-західному напрямку та впадає до річки Убідь у районі села Ченчики. За своїми морфометричними характеристиками річка належить до типових рівнинних водотоків Поліської природної зони, для яких характерні незначні похили русла, повільна течія та значний вплив заболочених територій на особливості формування гідрологічного режиму.

Загальна довжина річки становить 22 км, площа її водозбірного басейну – 157 км², а середній похил русла дорівнює 0,73 м/км. Незначний похил русла обумовлює невисоку швидкість течії та сприяє процесам накопичення дрібнодисперсних наносів і органічних відкладів. У середній течії русло річки розташоване на висоті близько 157 м над рівнем моря.

У природному стані русло річки мало звивистий характер, однак унаслідок антропогенного впливу значна його частина була трансформована. У верхній течії русло випрямлене та перетворене у канал шириною близько 5 м і глибиною до 1,5 м. Такі зміни пов'язані з проведенням меліоративних заходів, спрямованих на регулювання водного режиму прилеглих територій. Крім того, у верхній течії створено запруду, яка виконує функції регулювання стоку та накопичення водних ресурсів. У нижній частині річки сформовано водосховище, що додатково впливає на гідродинамічний режим водотоку, сприяючи уповільненню течії та активізації процесів седиментації.

Особливістю річки є наявність у середній течії магістрального каналу, що примикає до неї як лівий притік і простягається від села Авдіївка. Його ширина становить близько 10 м, а глибина сягає 1,6 м. Наявність таких гідротехнічних споруд значною мірою змінює природний водний режим річки, впливаючи на обсяги поверхневого стоку, процеси перерозподілу водних мас та особливості формування гідрохімічних показників.

Заплава річки представлена переважно заболоченими ділянками та лучними комплексами. Такі території відіграють важливу екологічну роль, оскільки забезпечують природне регулювання стоку, акумулюють надлишкову вологу та виступають своєрідними природними фільтрами, які затримують завислі речовини та частково знижують надходження забруднюючих компонентів у водне середовище.

У межах створу проведення гідроекологічного моніторингу ширина русла змінювалася від 15 до 20 м, а максимальна глибина становила близько 1,5 м. Русло на досліджуваній ділянці мало

спрямлений характер, що свідчить про значний рівень його попередньої антропогенної трансформації. Дно переважно мулисте, що є характерною особливістю рівнинних водотоків із низькими швидкостями течії.

Швидкість течії води становила 0,10-0,15 м/с, що свідчить про незначну інтенсивність переміщення водних мас. За таких умов створюються сприятливі умови для накопичення органічних і мінеральних відкладів у руслі. У межах досліджуваної ділянки в руслі також спостерігалися залишки деревного матеріалу, які можуть утворюватися внаслідок природного потрапляння рослинних решток, руйнування прибережної рослинності або гідродинамічних процесів.

Вода характеризувалася темним забарвленням та низькою прозорістю, сторонній запах не виявлено. Темний колір води може бути пов'язаний із наявністю гумінових речовин, що надходять у водне середовище з прилеглих заболочених територій і продуктів розкладання органічної речовини. Низька прозорість також може бути зумовлена значною кількістю завислих частинок та органічних сполук у водній товщі.

Береги річки пологі та незначної висоти, майже по всій довжині досліджуваної ділянки спостерігаються ознаки заболочення. Прибережна територія місцями вкрита чагарниковою рослинністю та поодинокими деревами. Наявність прибережної рослинності відіграє важливу екологічну роль, оскільки сприяє закріпленню берегів, зменшенню інтенсивності ерозійних процесів, регулюванню температурного режиму води та формуванню умов для існування водних організмів.

Таблиця 3.6 – Гідрометричні характеристики р. Кистер та її басейну

№ п/п	Характеристика або гідрографічні показники	
1	Довжина, км	22
2	Ширина, м	15-20
3	Глибина середня, м	0,3-0,5
4	Глибина максимальна, м	1,5
5	Швидкість течії, м/с	0,1-0,15
6	Площа водозбору, км ²	157
8	Відстань об'єктів планованої діяльності від водойми, км	2,5
9	Середній річний модуль стоку, л/(с·км ²)	3,3

Річка Бреч є малою річкою Чернігівської області та належить до суббасейну річки Десна, будучи лівою притокою річки Снов. Витік річки розташований на північний захід від села Матвіївка. Річка протікає переважно у західному напрямку, місцями змінюючи напрямок течії на північно-західний та північний, а в пригірловій частині – на південно-західний. Впадає у річку Снов на північний захід від міста Сновськ.

Загальна довжина річки становить 50 км, площа водозбірного басейну – 235 км². Середній похил русла дорівнює 0,76 м/км, що характерно для рівнинних водотоків Чернігівського Полісся.

Незначний похил річки визначає відносно спокійний характер течії, сприяє розвитку меандрування та накопиченню донних відкладів у межах окремих ділянок русла.

Річкова долина має коритоподібну форму і досягає ширини близько 2,5 км. Заплава симетрична, добре виражена, її ширина сягає 800 м. Значна ширина заплавної території свідчить про її важливу роль у процесах регулювання поверхневого стоку та акумуляції надлишкової води під час періодів підвищеної водності. У межах заплави можуть формуватися перезволожені ділянки та специфічні лучно-болотні екосистеми.

Русло річки звивисте, із середньою шириною близько 5 м. Для річки характерне змішане живлення, яке формується за рахунок атмосферних опадів, талих снігових вод та підземного стоку. Значна роль снігового живлення зумовлює сезонні коливання водності річки. Льодовий режим характеризується утворенням льодоставу в зимовий період – переважно з грудня до березня.

У межах створу проведення гідроекологічного моніторингу ширина русла змінювалася від 1 до 2 м, а максимальна глибина становила близько 0,3 м. Русло на досліджуваній ділянці мало спрямлений характер, що може свідчити про його попередню антропогенну трансформацію або проведення регулювальних заходів.

Швидкість течії води становила 0,25-0,30 м/с, що є дещо вищим показником порівняно з багатьма іншими малими рівнинними річками регіону. Вода характеризувалася достатньою прозорістю та темним забарвленням, сторонніх запахів не виявлено. Темне забарвлення води може бути пов'язане з надходженням гумусових речовин із заболочених та лісових ділянок водозбірної території.

Дно річки переважно піщане, однак на окремих ділянках спостерігався незначний шар темного мулу, який утворюється внаслідок накопичення органічної речовини та осадження дрібнодисперсних частинок. Подібний характер донних відкладів є типовим для малих річок із відносно невисокими швидкостями течії.

Береги річки переважно круті, але мають незначну висоту. Частина берегової зони вкрита чагарниковою та деревною рослинністю, яка сприяє стабілізації берегів, обмежує розвиток ерозійних процесів та створює сприятливі умови для формування прибережних екосистем. Прибережна рослинність також виконує важливу природоохоронну функцію, беручи участь у процесах самоочищення водних об'єктів.

Таблиця 3.7 – Гідрометричні характеристики р. Бреч та її басейну

№ п/п	Характеристика або гідрографічні показники	
1	Довжина, км	50
2	Ширина, м	1-2
3	Глибина середня, м	0,15
4	Глибина максимальна, м	0,3
5	Швидкість течії, м/с	0,2-0,3

№ п/п	Характеристика або гідрографічні показники	
6	Площа водозбору, км ²	235
8	Відстань об'єктів планованої діяльності від водойми, км	1,5
9	Середній річний модуль стоку, л/(с·км ²)	3,3

Річка Турчанка є малою річкою Чернігівської області та належить до басейну річки Дніпро, будучи лівою притокою річки Снов (суббасейн Десни). Витік річки розташований на північний схід від села Охрімівичі. Водотік протікає переважно у південно-східному напрямку через село Селище та впадає у річку Снов, яка є правою притокою річки Десна.

Загальна довжина річки становить 39 км, площа водозбірного басейну – 446 км², а середній похил русла дорівнює 0,99 м/км. За морфометричними показниками річка належить до типових рівнинних водотоків Полісся, для яких характерні незначні похили, повільний характер течії та значна залежність водного режиму від кліматичних умов і рівня зволоження території. Відмітки урізу води змінюються вздовж течії: у верхній частині річки, в районі села Романівська Буда, висота становить 147,3 м над рівнем моря, тоді як у середній течії, поблизу села Чепелів, вона знижується до 122,2 м над рівнем моря.

Русло річки характеризується слабкою звивистістю, однак на більшій частині своєї довжини зазнало суттєвого антропогенного перетворення. Практично по всій довжині водотоку проведено випрямлення русла та його трансформацію у каналізовану систему. Ширина каналізованих ділянок сягає 12 м, а глибина змінюється в межах 2,2-2,5 м. У нижній течії ширина русла становить близько 11 м при глибині 0,5-0,8 м. Значна каналізація русла свідчить про проведення масштабних меліоративних заходів, спрямованих на регулювання водного режиму прилеглих територій.

Швидкість течії річки в середньому становить близько 0,2 м/с, а у верхів'ях знижується до 0,1 м/с. Невисока швидкість руху водних мас є характерною ознакою рівнинних водотоків та створює умови для накопичення органічних і мінеральних відкладів у руслі.

У верхній течії річки, поблизу села Романівська Буда, створено ставок, який здійснює локальний вплив на гідрологічний режим водотоку, змінюючи умови формування стоку та процеси седиментації. Заплава річки характеризується значною різноманітністю природних комплексів і представлена окремими ділянками лісових масивів, луків та заболочених територій. Такі природні комплекси виконують важливі водорегулювальні функції та сприяють підтриманню екологічної рівноваги басейну.

У нижній течії річки, між селами Тур'я та Чепелів, береги мають уривчастий характер і місцями формують берегові уступи висотою до 2 м із невеликими піщаними пляжами. Біля правого берега поширені лучно-болотні угіддя, які є важливими природними біотопами та забезпечують умови для розвитку специфічної рослинності й тваринного світу.

У межах створу проведення гідроекологічного моніторингу ширина русла змінювалася в межах 6-8 м, а максимальна глибина досягала 0,3 м. Русло на досліджуваній ділянці спрямлене, що підтверджує його попередню антропогенну трансформацію. Дно річки переважно піщане. Біля берегів на окремих ділянках спостерігалось накопичення органічних відкладів, представлених рослинними рештками, тоді як у центральній частині русла переважали піщані донні відклади.

Швидкість течії на досліджуваній ділянці становила 0,15-0,20 м/с. Вода характеризувалася достатньою прозорістю, жовтуватим забарвленням та відсутністю стороннього запаху. Жовтий відтінок води може бути пов'язаний із наявністю гумінових речовин, що надходять у водне середовище з болотних і лісових екосистем водозбірної території.

Береги річки переважно похилі та незначної висоти. Частково вони вкриті чагарниковою та деревною рослинністю, яка виконує важливі екологічні функції: запобігає розвитку ерозійних процесів, стабілізує берегову зону, сприяє природному очищенню вод та формує сприятливі умови для існування прибережних екосистем.

Таблиця 3.8 – Гідрометричні характеристики р. Турчанка та її басейну

№ п/п	Характеристика або гідрографічні показники	
1	Довжина, км	22
2	Ширина, м	3-4
3	Глибина середня, м	0,2
4	Глибина максимальна, м	0,4
5	Швидкість течії, м/с	0,15-0,2
6	Площа водозбору, км ²	109
8	Відстань об'єктів планованої діяльності від водойми, км	2,0
9	Середній річний модуль стоку, л/(с·км ²)	3,3

Річка Ревна є транскордонним водотоком, що протікає територією Брянської області Російської Федерації та Чернігівської області України. Вона належить до басейну річки Дніпро та є лівою притокою річки Снов (суббасейн Десни). За своїми морфометричними та гідрологічними характеристиками Ревна є типовою рівнинною річкою Поліського регіону, для якої характерні незначні похили русла, широкі заплавні території та переважання повільного характеру течії.

Загальна довжина річки становить 81 км, а площа водозбірного басейну сягає 1660 км². Ширина русла істотно змінюється вздовж течії і коливається від 5 до 40 м залежно від морфологічних особливостей окремих ділянок, гідрологічного режиму та впливу природних і антропогенних факторів.

Річкова долина має переважно трапецієподібну форму. У середній течії її ширина сягає близько 4 км. Заплава добре виражена, двостороння, із шириною від 300-400 м у верхній течії до 2-2,5 км у нижній частині басейну. Подекуди в межах долини простежуються надзаплавні тераси,

які є результатом тривалого розвитку річкової системи та процесів ерозійно-аккумулятивної діяльності водотоку.

Русло річки звивисте та характеризується значною мінливістю геометричних параметрів. На окремих ділянках його ширина становить 5-8 м, тоді як у нижній течії вона може збільшуватися до 20-40 м і більше. Глибина річки у меженний період змінюється від 0,35 до 3,5 м. Похил русла становить 0,63 м/км, що є характерним для рівнинних річок Полісся та обумовлює невисоку швидкість течії й активізацію процесів акумуляції донних наносів.

Живлення річки має змішаний характер із переважанням снігового та ґрунтового компонентів. Суттєва роль снігового живлення визначає виражений весняний підйом рівня води, який формується внаслідок танення снігового покриву. Підземне живлення забезпечує підтримання водності річки у меженний період та сприяє стабільності її гідрологічного режиму.

Льодовий режим річки характеризується утворенням стійкого льодового покриву переважно у другій половині листопада. Скресання річки зазвичай відбувається у середині березня, що відповідає загальним особливостям сезонного режиму річок поліської зони.

Води річки використовуються для господарсько-побутових потреб населення та забезпечення окремих видів господарської діяльності. Крім господарського значення, річка Ревна виконує важливі екологічні функції, забезпечуючи підтримання водного балансу території, формування прибережних природних комплексів та створення умов для функціонування водних екосистем. Значна площа водозбірного басейну, наявність заплавних територій і різноманіття природних ландшафтів визначають важливу роль річки у підтриманні екологічної стабільності регіону.

Гідроекологічний моніторинг на річці Ревна не проводився, проби води не відбиралися, у зв'язку з обмеженням доступу до прилеглої території Державною службою України з надзвичайних ситуацій.

Таблиця 3.9 – Гідрометричні характеристики р. Ревна та її басейну

№ п/п	Характеристика або гідрографічні показники	
1	Довжина, км	81
2	Ширина, м	5-40
3	Глибина середня, м	1,0
4	Глибина максимальна, м	3,5
5	Швидкість течії, м/с	0,15-0,2
6	Площа водозбору, км ²	1660
8	Відстань об'єктів планованої діяльності від водойми, км	2,0
9	Середній річний модуль стоку, л/(с·км ²)	3,3

На території запланованої лісогосподарської діяльності визначено 7 водних об'єктів. Це річки Убідь, Ревна, Слот, Бреч, Турчанка, Кистер, Бречиця. Гідроекологічний моніторинг на річці Ревна не проводився, проби води не відбиралися, у зв'язку з обмеженням доступу до прилеглої території Державною службою України з надзвичайних ситуацій.

На досліджуваних річках було проведено комплексні гідроекологічні дослідження, спрямовані на оцінку сучасного екологічного стану водних об'єктів, особливостей їх гідрологічного режиму та рівня антропогенного впливу. Комплекс виконаних робіт включав рекогносцирувальні обстеження території, визначення координат гідроекологічних створів, оцінку морфологічного та санітарного стану русел річок і прибережних зон, а також відбір проб води для проведення гідрохімічних аналізів.

*Загальна характеристика фізико-хімічних показників якості води суббасейну Десни та
Верхнього Дніпра*

Загальна характеристика фізико-хімічних показників якості води річок досліджуваного району свідчить про відносно сприятливий гідрохімічний стан поверхневих вод, що значною мірою обумовлено природними умовами формування стоку, значною лісистістю території та порівняно невисоким рівнем антропогенного навантаження на окремих ділянках басейну. Водночас у межах урбанізованих територій та районів інтенсивного сільськогосподарського освоєння спостерігається погіршення окремих показників якості води.

Води річок досліджуваного регіону належать переважно до гідрокарбонатного класу кальцієвої групи з помірною мінералізацією. Загальна мінералізація вод зазвичай змінюється у межах 200-500 мг/л, що дозволяє віднести їх до категорії прісних вод. Підвищення мінералізації спостерігається переважно у меженний період, коли зростає частка підземного живлення річок та концентрація розчинених речовин у воді.

Водневий показник (рН) річкових вод суббасейну Десни переважно перебуває у межах слаболужних значень – від 6,8 до 8,2, що є характерним для річок Полісся.

Одними з основних показників органічного забруднення є біохімічне споживання кисню (БСК₅) та хімічне споживання кисню (ХСК). Для більшості річок значення БСК₅ залишаються помірними, що свідчить про відносно невисокий рівень органічного забруднення. Водночас у районах впливу населених пунктів, комунальних стічних вод та сільськогосподарських угідь можуть спостерігатися локальні перевищення нормативних значень.

Серед біогенних речовин найбільше значення мають сполуки азоту та фосфору. Вміст амонійного азоту, нітритів, нітратів і фосфатів у водах суббасейну значною мірою залежить від сезонних умов та характеру господарського використання території. Підвищені концентрації цих компонентів найчастіше фіксуються у районах інтенсивного землеробства, тваринницьких комплексів та у зонах впливу недостатньо очищених стічних вод. Надходження біогенних елементів сприяє розвитку евтрофікаційних процесів, особливо у малопроточних ділянках річкової мережі.

Вміст завислих речовин у річках змінюється залежно від фази водного режиму. Найбільші концентрації спостерігаються під час весняного водопілля та дощових паводків унаслідок активізації ерозійних процесів і надходження продуктів змиву з водозборів. У меженний період вода характеризується значно меншою каламутністю.

За показниками жорсткості води річки належать переважно до м'яких або помірно жорстких вод. Це пов'язано з особливостями геологічної будови території та відносно невисоким вмістом солей кальцію і магнію. Сезонні коливання жорсткості мають помірний характер і залежать від співвідношення поверхневого та підземного живлення.

У цілому фізико-хімічний стан вод річок досліджуваної території оцінюється як відносно стабільний, однак зростання антропогенного навантаження, зміни клімату, розвиток аграрного виробництва та урбанізаційні процеси можуть призводити до поступового погіршення якості поверхневих вод. Особливого значення набуває контроль за вмістом біогенних елементів, органічних забруднювачів та підтриманням сприятливого кисневого режиму водних екосистем.

Показники якості води річок в межах РКСЛП «Корюківкаліс»

Під час проведення комплексу досліджень водних об'єктів на території РКСЛП «Корюківкаліс» були обстежені річки Убідь, Слот, Бреч, Турчанка, Кистер, Бречиця.

Для оцінки вмісту головних іонів у поверхневих водах використовують показники загальної мінералізації та жорсткості води, які характеризують ступінь насичення води розчиненими мінеральними сполуками. Дослідження води річки *Бреч* показали, що вона характеризується низьким рівнем мінералізації – 120 мг/л. Загальна жорсткість води також є низькою та становить 2,1 мг-екв/дм³, що дозволяє віднести воду річки до категорії м'яких вод.

Низькі значення мінералізації та жорсткості зумовлені особливостями формування гідрохімічного режиму водотоку. У період досліджень суттєвий вплив на хімічний склад річкових вод мав поверхневий стік, який формується переважно за рахунок атмосферних опадів і талих вод. Такі води містять незначну кількість розчинених солей, оскільки мають короткий час контакту з мінеральними породами та ґрунтами водозбору.

Хімічний склад вод річки Бреч значною мірою визначається природними умовами басейну, зокрема поширенням бідних піщаних дерново-підзолистих ґрунтів, характерних для території Полісся. Дані ґрунти відзначаються низьким вмістом легкорозчинних мінеральних сполук, що обумовлює слабку насиченість поверхневих вод іонами кальцію, магнію, натрію та іншими компонентами мінерального складу.

Водневий показник води річки Бреч має нейтральну реакцію середовища та становить рН = 7,04, що свідчить про відсутність суттєвих процесів закислення або лужного забруднення.

Нейтральна реакція води є сприятливою для функціонування водних екосистем та розвитку більшості гідробіонтів. Загалом фізико-хімічні показники води річки Бреч свідчать про відносно непоганий екологічний стан водотоку та незначний рівень антропогенного впливу.

Таблиця 3.10 – Фізико-хімічні характеристики якості води р. Бреч

Показник	Одиниця вимірювання	Результат дослідження	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення
Каламутність	НОК	6,6	-
Водневий показник, рН	одиниця рН	7,04	6,5-8,5
Загальна жорсткість	мг-екв/дм ³	2,1	7
БСК ₅	мгО ₂ /дм ³	1,57	2
Завислі речовини	мг/дм ³	32,4	20
Загальна мінералізація	мг/дм ³	120	1000
Амоній (NH ₄ ⁺)	мг/дм ³	0,91	0,5
Фосфати (PO ₄ ³⁻)	мг/дм ³	0,4	3,5

У воді річки зафіксовано перевищення вмісту завислих речовин та вмісту амонію.

Води річки *Бречиця* також характеризуються низьким рівнем мінералізації - 153 мг/дм³. Загальна жорсткість води є низькою та становить 2,7 мг-екв/дм³, що свідчить про незначний вміст у воді сполук кальцію та магнію. Такі значення показників мінералізації та жорсткості обумовлені фізико-географічними особливостями території водозбору, а також специфікою формування водного стоку у досліджуваній період року. Значний вплив на гідрохімічний склад води чинить поверхневий стік, сформований атмосферними опадами та талими водами, які характеризуються слабкою мінералізацією.

Водневий показник води річки Бречиця становить рН = 6,67, що дозволяє віднести її води до категорії слабокислих. Така реакція середовища є характерною для річок поліського типу, водозбори яких сформовані переважно піщаними та дерново-підзолистими ґрунтами з невисокою буферною здатністю. Слабокисла реакція води значною мірою пов'язана з надходженням органічних кислот із лісових та заболочених територій водозбору.

Особливу увагу привертає підвищений вміст завислих речовин у воді річки, концентрація яких становить 21,9 мг/л. Підвищення вмісту завислих частинок може бути пов'язане з процесами поверхневого змиву ґрунтових частинок, ерозійними явищами на водозборі, а також із надходженням органічних та мінеральних домішок під час опадів або паводкових явищ.

Таблиця 3.11 – Фізико-хімічні характеристики якості води р. Бречиця

Показник	Одиниця вимірювання	Результат дослідження	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення
Каламутність	НОК	7,0	-
Водневий показник	одиниця рН	6,67	6,5-8,5
Загальна жорсткість	мг-екв/дм ³	2,7	7
БСК ₅	мгО ₂ /дм ³	2,86	2

Показник	Одиниця вимірювання	Результат дослідження	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення
Завислі речовини	мг/л	21,9	20
Мінералізація	мг/л	153	1000
Амоній (NH ₄ ⁺)	мг/л	0,46	0,5
Фосфати (PO ₄ ³⁻)	мг/л	0,34	3,5

Води річки Турчанка характеризуються низьким рівнем мінералізації, який становить 137 мг/л. За показником загальної жорсткості вода належить до м'яких, оскільки її значення складає 2,44 мг-екв/дм³. Низька мінералізація та жорсткість води зумовлені природними особливостями формування стоку в межах басейну річки, зокрема переважанням поверхневого живлення та поширенням дерново-підзолистих ґрунтів поліського типу.

Водневий показник води річки Турчанка становить рН = 6,8, що дозволяє віднести її до слабокислих вод. Така реакція середовища є характерною для річок лісової та поліської зон, де на хімічний склад вод суттєво впливає надходження органічних кислот із заболочених та лісових територій водозбору.

За результатами гідрохімічних досліджень встановлено незначне підвищення вмісту органічних речовин, про що свідчать підвищені значення показника біохімічного споживання кисню (БСК₅). Це вказує на наявність у воді певної кількості органічних домішок природного або антропогенного походження, на окиснення яких витрачається розчинений у воді кисень.

Особливу увагу привертає значний вміст завислих речовин, концентрація яких майже у п'ять разів перевищує гранично допустимі концентрації. Таке перевищення може бути пов'язане з активізацією процесів поверхневого змиву, ерозії ґрунтів, надходженням продуктів руйнування берегів або органічних частинок із водозбору. Найчастіше підвищення вмісту завислих речовин спостерігається у періоди інтенсивних опадів, весняного водопілля чи паводкових явищ.

Таблиця 3.12 – Фізико-хімічні характеристики якості води р. Турчанка

Показник	Одиниця вимірювання	Результат дослідження	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення
Каламутність	НОК	10,2	-
Водневий показник	одиниця рН	6,8	6,5-8,5
Загальна жорсткість	мг-екв/дм ³	2,44	7
БСК ₅	мгО ₂ /дм ³	3,38	2
Завислі речовини	мг/л	92	20
Мінералізація	мг/л	137	1000
Амоній (NH ₄ ⁺)	мг/л	0,4	0,5
Фосфати (PO ₄ ³⁻)	мг/л	0,48	3,5

Води річки Слот характеризуються одними з найнижчих показників мінералізації серед досліджених водотоків - близько 120 мг/л. Загальна жорсткість води також є низькою та становить 2,1 мг-екв/дм³, що дозволяє віднести її до категорії м'яких вод. Такі значення мінералізації

та жорсткості зумовлені фізико-географічними особливостями території водозбору та специфічною формування водного стоку у досліджуваній період року. Значний вплив на гідрохімічний склад річкових вод має поверхневий стік, сформований атмосферними опадами та талими водами, які характеризуються низьким вмістом розчинених мінеральних речовин.

Водневий показник води річки Слот становить $pH = 7,04$, що свідчить про нейтральну реакцію середовища. Такі значення кислотно-лужного балансу є сприятливими для функціонування водних екосистем та розвитку більшості гідробіонтів. Нейтральна реакція води також вказує на відсутність суттєвих процесів закислення або лужного забруднення водного об'єкта.

Під час досліджень у воді річки було зафіксовано доволі високий вміст амонійного іону, концентрація якого становила $0,91$ мг/л. Підвищений вміст амонійного азоту може свідчити про надходження органічних забруднювачів, процеси розкладу органічної речовини або вплив господарської діяльності на водозбірній території. Основними джерелами надходження амонійних сполук у поверхневі води можуть бути комунально-побутові стічні води, поверхневий злив із сільськогосподарських угідь, а також природні процеси мінералізації органічних залишків.

Річка Слот також належить до водних об'єктів, у яких зафіксовано перевищення вмісту завислих речовин у воді. Підвищені концентрації завислих частинок можуть бути пов'язані з ерозійними процесами на водозборі, руйнуванням берегів, поверхневим зливом ґрунтових частинок та надходженням органічних домішок у періоди інтенсивних опадів або водопілля.

Загалом за більшістю фізико-хімічних показників води річки Слот характеризуються відносно сприятливим станом, однак підвищений вміст амонійного іону та завислих речовин свідчить про наявність певного антропогенного навантаження на водний об'єкт і необхідність подальшого контролю за якістю поверхневих вод у межах басейну річки.

Таблиця 3.13 – Фізико-хімічні характеристики води р. Слот

Показник	Одиниця вимірювання	Результат дослідження	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення
Каламутність	НОК	6,6	-
Водневий показник	одиниця pH	7,04	6,5-8,5
Загальна жорсткість	мг-екв/дм ³	2,1	7
БСК ₅	мгО ₂ /дм ³	1,57	2
Завислі речовини	мг/л	32,4	20
Мінералізація	мг/л	120	1000
Амоній (NH ₄ ⁺)	мг/л	0,91	0,5
Фосфати (PO ₄ ³⁻)	мг/л	0,4	3,5

Води річки Убідь характеризуються низьким рівнем мінералізації, який становить 170 мг/л. За показником загальної жорсткості вода належить до м'яких, оскільки її значення скла-

дає 3,3 мг-екв/дм³. Низькі показники мінералізації та жорсткості обумовлені природними умовами формування стоку, зокрема значною часткою поверхневого живлення, а також особливостями геологічної будови та ґрунтового покриву водозбірної території.

Серед досліджених водотоків річка Убідь характеризується найвищим значенням водневого показника – рН = 7,69. Таке значення свідчить про слаболужну реакцію водного середовища. Формування слаболужної реакції води може бути пов'язане з підвищеним вмістом гідрокарбонатів кальцію та магнію, а також із впливом підземного живлення, яке сприяє збагаченню води мінеральними компонентами.

Наявні значення кислотно-лужного балансу перебувають у межах нормативних показників і є сприятливими для функціонування водних екосистем. Слабколужна реакція води позитивно впливає на умови існування більшості гідробіонтів та забезпечує відносну стабільність гідрохімічного режиму водотоку.

Загалом фізико-хімічні показники води річки Убідь свідчать про відносно добрий екологічний стан водного об'єкта та незначний рівень антропогенного впливу на якість поверхневих вод.

Таблиця 3.14 – Фізико-хімічні характеристики води р. Убідь

Показник	Одиниця вимірювання	Результат дослідження	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення
Каламутність	НОК	4,8	-
Водневий показник	одиниця рН	7,69	6,5-8,5
Загальна жорсткість	мг-екв/дм ³	3,3	7
БСК ₅	мгО ₂ /дм ³	1,57	2
Завислі речовини	мг/л	34,0	20
Мінералізація	мг/л	170	1000
Амоній (NH ₄ ⁺)	мг/л	0,36	0,5
Фосфати (PO ₄ ³⁻)	мг/л	0,08	3,5

Води річки *Кустер* характеризуються найнижчим рівнем мінералізації серед усіх досліджених водотоків – лише 90 мг/л. Загальна жорсткість води також є дуже низькою та становить 1,62 мг-екв/дм³, що дозволяє віднести її до категорії дуже м'яких вод. Такі показники мінералізації та жорсткості обумовлені особливостями формування гідрохімічного режиму річки, зокрема значним впливом поверхневого стоку у досліджуваній період року. Атмосферні опади та талі води, які беруть участь у живленні водотоку, характеризуються низьким вмістом розчинених мінеральних речовин, що і визначає слабку мінералізацію річкової води.

Додатковий вплив на хімічний склад води чинять кислі дернові ґрунти водозбірної території, унаслідок чого води річки мають слабокислу реакцію середовища. Водневий показник становить рН = 6,77, що є характерним для річок поліського типу, сформованих у межах лісових та заболочених територій.

У процесі досліджень у воді річки Кистер було зафіксовано перевищення вмісту органічних речовин за показником біохімічного споживання кисню (БСК₅), що свідчить про підвищене органічне навантаження на водний об'єкт. Також виявлено перевищення нормативних значень за вмістом завислих речовин, що може бути пов'язане з процесами поверхневого змиву, ерозією ґрунтів та надходженням органічних і мінеральних домішок із водозбірної площі.

Увагу привертає підвищений вміст амонійних іонів, концентрація яких становить 1,2 мг/л. Підвищення вмісту амонійного азоту може свідчити про надходження до річки органічних забруднювачів природного або антропогенного походження, зокрема побутових стічних вод, продуктів розкладу органічної речовини чи поверхневого змиву із сільськогосподарських угідь.

Загалом фізико-хімічний стан вод річки Кистер характеризується низькою мінералізацією та м'якістю води, однак наявність підвищених концентрацій органічних речовин, завислих частинок та амонійного азоту свідчить про певний рівень антропогенного навантаження на водний об'єкт і необхідність подальшого моніторингу якості поверхневих вод.

Таблиця 3.15 – Фізико-хімічні характеристики води р. Кистер

Показник	Одиниця вимірювання	Результат дослідження	Нормативні значення вод водойм рибогосподарського призначення
Каламутність	НОК	8,1	-
Водневий показник	одиниця рН	6,77	6,5-8,5
Загальна жорсткість	мг-екв/дм ³	1,62	7
БСК ₅	мгО ₂ /дм ³	4,71	2
Завислі речовини	мг/л	27,2	20
Мінералізація	мг/л	90	1000
Амоній (NH ₄ ⁺)	мг/л	1,2	0,5
Фосфати (PO ₄ ³⁻)	мг/л	0,32	3,5

Зафіксовані у деяких досліджених річках, зокрема Кистер, Слот та Бреч, підвищені концентрації амонійних іонів, завислих речовин, а також збільшені значення показника біохімічного споживання кисню (БСК₅) свідчать про наявність сталого надходження забруднюючих речовин переважно органічного походження. Джерелами такого забруднення можуть бути поверхневий змив із сільськогосподарських угідь, надходження побутових та господарсько-комунальних стічних вод, продукти розкладу органічної речовини, а також природні процеси вимивання органічних сполук із заболочених і лісових територій водозбору.

Підвищений вміст амонійного азоту та органічних речовин негативно впливає на кисневий режим водних об'єктів, оскільки процеси окиснення органічної речовини супроводжуються інтенсивним споживанням розчиненого кисню. За умов уповільненого водообміну та високих температур у літній період це може сприяти розвитку евтрофікаційних процесів, актив-

ному росту водоростей і погіршенню екологічного стану водних екосистем. Особливо небезпечними такі процеси є у період маловоддя, коли природна здатність річок до самоочищення суттєво знижується.

Разом із тим результати проведених гідрохімічних досліджень свідчать, що за більшістю фізико-хімічних показників води досліджуваних річок відповідають нормативним значенням. Води характеризуються низькою мінералізацією, невисокою жорсткістю та переважно нейтральною або слабокислою реакцією середовища, що є типовим для річок поліського типу.

У цілому за результатами виконаних досліджень можна зробити висновок, що водотоки досліджуваної території перебувають у задовільному гідроекологічному стані та зазнають відносно незначного антропогенного навантаження. Водночас наявність локальних перевищень окремих показників якості води свідчить про необхідність подальшого моніторингу стану поверхневих вод, контролю джерел забруднення та впровадження природоохоронних заходів у межах водозбірних басейнів.

3.4 Ґрунтові умови

Згідно договору з Районним комунальним спеціалізованим лісгосподарським підприємством «Корюківкаліс» (РКСЛП «Корюківкаліс») виконано комплекс польових, лабораторних та аналітичних робіт з оцінки впливу діяльності (ОВД) вказаного лісгосподарського підприємства на ґрунтовий покрив (Додаток 3).

Під час польових досліджень було закладено 16 ґрунтових розрізів, проведені фотофіксація ґрунтових профілів та рослинного покриву в місцях їх закладання, опис ґрунтових профілів з визначенням морфологічних ознак генетичних горизонтів, відібрані зразки ґрунту для подальшого лабораторного дослідження, визначені географічні координати цих розрізів з метою можливості подальших моніторингових та інших робіт. У польових умовах визначалась наявність проявів ерозійних процесів та ризику їх виникнення чи поширення після проведення лісорубних робіт. Досліджені морфологічні ознаки генетичних горизонтів та проведені лабораторні роботи дали можливість визначити видовий склад ґрунтів, їх водно-фізичні та фізико-хімічні властивості.

Опис ґрунтових профілів буде представлено в додатку 3.

В межах лісових масивів РКСЛП «Корюківкаліс» було діагностовано дерново-підзолисті, дернові опідзолені та дернові ґрунти.

Дерново-підзолисті та дернові опідзолені ґрунти утворюються в умовах помірно вологого клімату під хвойними й мішаними лісами, головним чином на водно-льодовикових піщаних і супіщаних відкладах. Їх формування зумовлене взаємодією двох основних процесів: дернового, пов'язаного з накопиченням органічної речовини та гумусу під трав'янистою рослинністю, і пі-

дзолистого, який проявляється у вимиванні поживних речовин та перенесенні продуктів вивітрювання у нижні горизонти ґрунту. Для дерново-підзолистих ґрунтів характерна добре виражена профільна диференціація. У верхній частині залягає малопотужний гумусовий горизонт із невеликим умістом гумусу, нижче розташований світлий елювіальний шар, збіднений на поживні речовини, а ще глибше — ілювіальний горизонт, де накопичуються сполуки заліза, алюмінію та дрібнодисперсні глинисті частинки. Дернові опідзолені ґрунти займають проміжне положення між дерновими та підзолистими типами. Вони формуються за сприятливіших умов зволоження та дренажування, а також за більш розвиненого трав'яного покриву. Завдяки цьому їхній гумусовий горизонт є потужнішим, а забезпеченість поживними речовинами – вищою. Процеси опідзолення в таких ґрунтах проявляються слабше, тому вони мають меншу кислотність порівняно з дерново-підзолистими ґрунтами.

Дерново-підзолисті ґрунти в межах території дослідження мають невисокий вміст гумусу (від 1,0 до 2,1 %). Реакція ґрунтового розчину є дуже сильнокислою та сильнокислою (рН від 3,5 до 4,6). Вміст рухомих сполук фосфору змінюється від низького до підвищеного (до 130,3 мг/кг). Вміст легкогідролізованого азоту дуже низький (до 66,1 мг/кг) переважно з тенденцією до зменшення з глибиною. Також дуже низьким є вміст обмінного калію (до 49,2 мг/кг) з аналогічною тенденцією. Максимальний показник гідролітичної кислотності не перевищує 9,04 ммоль/100 г.

Дернові опідзолені ґрунти мають схожі показники. Вміст гумусу коливається від 0,9 до 2,4 %. Реакція ґрунтового розчину є дуже сильнокислою та сильнокислою (рН від 3,8 до 4,7). Вміст рухомих сполук фосфору змінюється від низького до підвищеного (до 138,7 мг/кг). Вміст легкогідролізованого азоту дуже низький (до 65,0 мг/кг). Також дуже низькими є значення обмінного калію (до 40,2 мг/кг). Максимальний показник гідролітичної кислотності не перевищує 7,92 ммоль/100 г.

Широко поширені тут й дернові ґрунти. Вони переважно сформувалися в межах річкових заплав у результаті періодичного накопичення алювіальних наносів за умов достатнього або надмірного зволоження. Їх утворення пов'язане з поєднанням дернового процесу, що забезпечує накопичення гумусу під трав'яною рослинністю, та алювіального процесу, під час якого в періоди паводків відкладаються нові шари мулу, піску й суглинків. Для цих ґрунтів характерний добре сформований гумусовий горизонт темного забарвлення, який поступово переходить у алювіальні відклади різного механічного складу.

Дернові ґрунти характеризуються більшою амплітудою коливання окремих показників. Вміст гумусу знаходиться в діапазоні від 0,8 до 6,4 %. Реакція ґрунтового розчину змінюється від дуже сильнокислої до близької до нейтральної (рН від 3,8 до 6,2). Вміст рухомих сполук фосфору

є низьким та середнім (до 94,5 мг/кг). Також спостерігається дуже низький вміст легкогідролізованого азоту (до 80,1 мг/кг) та обмінного калію (до 144,93 мг/кг) переважно з тенденцією до зменшення з глибиною. Гідролітична кислотність сягає 11,2 ммоль/100 г (Додаток З).

У межах обстеженої території не виявлено явних пошкоджень ґрунтового покриву та проявів процесів його деградації, обумовлених проведенням лісгосподарських робіт. Шар лісової підстилки, розвинута підлісна рослинність захищають поверхню ґрунту від проявів ерозійних процесів.

Враховуючи геоморфологічні умови ґрунтоутворення і регіональні особливості ведення лісгосподарської діяльності, на землях господарства у процесі післяпроектного моніторингу необхідно виділяти репрезентативні виділи для площі головного користування, які визначаються річними планами лісгосподарських робіт чи річними лісосічними відомостями, у відповідності до фонду рубок.

На території планованої діяльності, вважаємо за можливе проведення всіх видів рубок (рубки головного користування, суцільні санітарні та інші), передбачених Законодавством України, з дотриманням умов моніторингу стану ґрунтового покриву.

3.5 Пожежна ситуація

Пожежна безпека в лісі повинна забезпечуватися проведенням профілактичних заходів, оперативного виявлення і ліквідації лісових пожеж на території лісового фонду. З цією метою слід проводити розробку оперативних протипожежних планів, встановлювати регламент роботи лісопожежних служб в залежності від пожежної небезпеки і фактичної горимості лісів, проводити регулювання відвідування лісових урочищ, контролювати дотримання правил пожежної безпеки та ряд інших заходів.

Ступінь пожежної небезпеки визначався за «Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки лісових ділянок лісового фонду» розробленою інститутом «Укрдіпроліс» і затвердженою наказом Міністерства лісового господарства України від 2 червня 1997 року № 52. Розподіл площі земель лісгосподарського призначення за класами пожежної небезпеки, га наведено в таблиці 3.16.

Таблиця 3.16 – Розподіл площі земель лісгосподарського призначення за класами пожежної небезпеки

Лісництво	Класи пожежної небезпеки					Разом	Середній клас
	1	2	3	4	5		
РКСЛП «Корюківкаліс»	2521,8	4185,9	2307,9	5270,7	562,6	14848,9	2,80
Усього	2521,8	4185,9	2307,9	5270,7	562,6	14848,9	2,80

Середній клас пожежної небезпеки 2,80.

Територія господарства за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними розділена на 1 лісгосподарську частину, де організована наземна охорона лісів.

У таблиці 3.17 наведено обсяги запроектованих заходів з протипожежного впорядкування.

Таблиця 3.17 – Обсяги запроектованих заходів з протипожежного впорядкування

Найменування	Одиниці вимірювання	Існує	Проектується	Прийнято 2-ою л/в нарадою	Термін виконання
1. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки					
Проведення навчань, інструктажів та перевірку знань з пожежної безпеки посадових осіб та осіб, відповідальних за протипожежну безпеку	к-сть	1	1	1	щорічно
Створення резерву паливно-мастильних матеріалів	тонн	0,8	0,8	0,8	щорічно
Перевірка стану готовності до пожежно-небезпечного періоду	к-сть	1	1	1	щорічно
Щорічна розробка оперативно-мобілізаційного плану на випадок виникнення великих лісових пожеж	к-сть	1	1	1	щорічно
2. Заходи з попередження виникнення пожеж (профілактичні)					
Встановлення попереджувальних аншлагів	шт.	100	56	56	рев. період
Встановлення шлагбаумів	шт.	10	28	28	рев. період
Обладнання місць відпочинку й паління	шт.	30	14	14	рев. період
3. Заходи з попередження розповсюдження лісових пожеж (обмежувальні)					
Створення мінералізованих смуг	км.	550	100	100	щорічно
Догляд за мінералізованими смугами	км.	2020	1500	1500	щорічно

Основними причинами виникнення лісових пожеж є необережне поводження з вогнем у лісі, а також порушення правил пожежної безпеки. Вся територія лісового господарства за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними віднесена до наземної охорони лісів.

З метою своєчасного виявлення і оповіщення про лісову пожежу в пожежно-небезпечний період проводиться наземне патрулювання лісовою охороною та цілодобове чергування тимчасовими пожежними сторожами в лісовому господарстві.

Охорону і захист лісу здійснює державна лісова охорона. Основними її завданнями є здійснення державного контролю за всіма лісокористувачами і власниками лісів, за дотриманням лісового законодавства, забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб лісу, запобіганням правопорушенням та контроль за використанням лісових ресурсів. Регулювання діяльності лісової охорони здійснюється згідно Положення про державну лісову охорону (2009)

Щорічно на підприємстві складається мобілізаційно-господарський план гасіння лісових пожеж, а також здійснюються наступні організаційно-технічні заходи:

- щорічно оприлюднюються рішення райдержадміністрації «Про заходи по поліпшенню протипожежної охорони лісів і підготовки до пожежонебезпечного періоду» і проводиться роз'яснювальна робота серед населення;

- з метою виявлення пожеж і вчасного оперативного їх гасіння під час пожежонебезпечного періоду проводиться патрулювання пожежними вартовими, лісовою

охороною, чергування біля телефонних апаратів в конторі підприємства.

У пожежонебезпечному періоді в лісовому фонді забороняється:

1) розпалювати багаття за межами спеціально визначених та облаштованих місць (крім тих, що пов'язані з технологічними вимогами лісогосподарських заходів у спеціально передбачених для цього місцях). Розташування місць розведення багать визначається у матеріалах лісовпорядкування, протипожежного впорядкування або переліку, затвердженому постійним лісокористувачем, власником лісів, опублікованих на веб-сайтах постійних лісокористувачів, органів місцевого самоврядування та розміщених на інформаційних стендах;

2) заїжджати та перебувати на території лісового фонду (крім транзитних шляхів) транспортним засобам та іншим механізмам, крім тих, що використовуються для лісогосподарської мети та охорони лісів від пожеж, у разі встановлення IV і вище класу пожежної небезпеки за умовами погоди;

3) відвідувати населенням (у тому числі з метою полювання) хвойних насаджень у разі встановлення IV і вище класу пожежної небезпеки за умовами погоди;

4) відвідувати населенням (у тому числі з метою полювання) усіх лісів у разі комплексного показника пожежної небезпеки за умовами погоди більше 10000 та швидкості вітру більше 10 метрів на секунду;

5) палити, кидати в лісі непогашені сірники, недопалки, витрушувати з люльок гарячий попід, крім місць, обладнаних для цієї мети;

6) залишати обмашене, просочене бензином, гасом, мастилом чи іншими горючими речовинами ганчір'я тощо;

7) заправляти паливом у лісі паливні баки під час роботи двигуна;

8) експлуатувати машини та інші механізми з несправною паливною та іскрогасною системою;

9) палити або користуватися відкритим вогнем під час проведення робіт із пально-мастильними матеріалами (переливання пального, заправлення двигунів);

10) використовувати на полюванні пижі, виготовлені з горючих або з таких, що здатні тліти, матеріалів.

Протипожежне впорядкування включає комплекс правових, організаційних технічних, лісогосподарських та інших заходів, направлених на попередження виникнення пожеж, обмеження їх розповсюдження, зниження пожежної безпеки в лісі, підвищення пожежестійкості деревостанів, своєчасне виявлення пожеж та їх гасіння. Заходи з охорони лісів від пожеж запроектовані з врахуванням економічних, біологічних і екологічних особливостей лісового фонду. В основу проектування покладені Правила пожежної безпеки в лісах України (2005), Положення про лісові пожежні станції (2006), узгоджені з лісогосподарським підприємством

основні заходи з протипожежного улаштування.

3.6 Флора, фауна, біорізноманіття

Відомості про рослинний світ

У таблиці 3.18 наведений розподіл лісів території лісокористування за головними лісоутворюючими породами.

Таблиця 3.18 – Розподіл лісів території лісокористування за головними лісоутворюючими породами

Індекс типу лісу	Переважаюча деревна порода	Площа	
		фактична	оптимальна
A1C	Сосна звичайна	2.8	2.8
A2C	Сосна звичайна	344.9	441.0
		82.2	
	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Береза повисла	13.9	
	Разом	441.0	441.0
A3C	Сосна звичайна		1.8
	Береза повисла	1.8	
	Разом	1.8	1.8
B1ДС	Сосна звичайна	3.1	3.1
B2ДС	Сосна звичайна	4634.6	6224.8
		469.3	
	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Ялина європейська	11.0	
	Дуб червоний	1.3	
	Дуб звичайний	13.1	2.0
	Акація біла	11.4	
	Береза повисла	1123.4	52.2
	Осика	14.4	
	Вільха чорна	0.5	
	Разом	6279.0	6279.0
B3ДС	Сосна звичайна	498.3	1847.4
		11.8	
	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Ялина європейська	3.4	
	Дуб червоний	1.8	
	Дуб звичайний	73.0	25.5
	Береза повисла	1243.3	47.9
	Осика	38.7	
	Вільха чорна	50.5	
	Разом	1920.8	1920.8
B4ДС	Сосна звичайна	18.0	51.4
	Береза повисла	28.5	3.2
	Осика	1.8	
	Вільха чорна	5.4	1.8
	Верба ламка	0.5	
	Верба козяча	2.2	
	Разом	56.4	56.4
B5BC	Сосна звичайна	2.3	33.3
	Береза повисла	1.5	

	Верба козяча	29.5	
Разом		33.3	33.3
С2ГДС	Сосна звичайна	98.8	808.7
		31.5	
	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Ялина європейська	0.5	
	Дуб червоний	2.4	
	Дуб звичайний	47.8	
	Ясен звичайний	3.3	
	Клен гостролистий	0.7	
	В'яз гладкий	0.2	
	Акація біла	6.0	
	Береза повисла	589.0	12.0
	Осика	32.5	1.7
	Вільха чорна	9.1	
	Груша звичайна	0.6	
Разом		822.4	822.4
С2ГД	Дуб червоний	3.8	
	Дуб звичайний	13.5	19.0
	Береза повисла	1.7	
Разом		19.0	19.0
С2ЛДС	Сосна звичайна	1.2	5.0
	Береза повисла	3.8	
Разом		5.0	5.0
С3ГДС	Сосна звичайна	137.1	2712.5
		7.8	
	Сосна зв. в осередках кор. губ.		
	Ялина європейська	5.4	
	Дуб звичайний	52.2	2.4
	Граб звичайний	1.8	
	Ясен звичайний	0.5	
	Акація біла	5.8	5.8
	Береза повисла	1885.4	72.3
	Осика	115.6	8.9
	Вільха чорна	600.3	11.6
	Липа дрібнолиста	0.6	
	Тополя канадська	0.4	
	Тополя чорна	0.6	
Разом		2813.5	2813.5
С3ГД	Сосна звичайна	0.6	
	Дуб червоний	3.6	
	Дуб звичайний	26.5	52.7
	Ясен звичайний	0.6	
	Береза повисла	12.0	
	Осика	1.5	
	Вільха чорна	7.9	
Разом		52.7	52.7
С4ВЛЧ	Береза повисла	59.3	2.6
	Осика	1.5	
	Вільха чорна	953.5	1013.8
	Верба козяча	2.1	
Разом		1016.4	1016.4
С5ВЛЧ	Вільха чорна	13.5	171.2
	Верба козяча	157.7	
Разом		171.2	171.2
С2ДС	Сосна звичайна		3.0
	Береза повисла	3.0	
Разом		3.0	3.0

Існуючий і оптимальний розподіл деревостанів за групами віку (%) наведено в таблиці 3.19.

Таблиця 3.19 – Існуючий і оптимальний розподіл деревостанів за групами віку

Групи основних лісоутворюючих порід	Фактичний				Оптимальний			
	Мо-лодняки	Середньовікові	Пристигаючі	Стиглі і перестійні	Мо-лодняки	Середньовікові	Пристигаючі	Стиглі і перестійні
ЛІСИ ПРИРОДООХ. НАУКОВОГО. ІСТОРИКО-КУЛЬТУР. ПРИЗНАЧЕННЯ								
Хвойні		100.0			28.1	42.7	14.6	14.6
Твердолистяні			100.0		20.7	59.1	10.1	10.1
М'яколистяні		22.5	23.1	54.4	25.0	49.8	12.6	12.6
Разом		24.6	40.6	34.8	24.2	51.4	12.2	12.2
РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІ ЛІСИ								
Хвойні		100.0			36.3	36.4	18.2	9.1
Твердолистяні				100.0	28.8	50.0	13.6	7.6
М'яколистяні								
Разом		14.3		85.7	29.9	48.0	14.3	7.8
ЗАХИСНІ ЛІСИ								
Хвойні	11.5	77.8	10.7		36.4	36.4	18.1	9.1
Твердолистяні		23.0		77.0	25.9	50.1	12.8	11.2
М'яколистяні	10.3	30.9	9.1	49.7	29.0	42.0	14.5	14.5
Разом	10.7	53.5	9.6	26.2	32.5	39.5	16.2	11.8
ЕКСПЛУАТАЦІЙНІ ЛІСИ								
Хвойні	25.3	13.8	44.3	16.6	44.5	22.2	22.2	11.1
Твердолистяні	6.8	56.7	4.0	32.5	34.7	35.1	17.2	13.0
М'яколистяні	14.8	38.5	14.1	32.6	28.9	42.1	14.5	14.5
Разом	19.6	27.2	28.2	25.0	36.3	32.6	18.2	12.9
УСЬОГО ПО ПІДПРИЄМСТВУ								
Хвойні	23.6	22.0	39.9	14.5	43.3	24.1	21.7	10.9
Твердолистяні	5.2	46.3	10.7	37.8	32.3	39.3	16.0	12.4
М'яколистяні	14.1	37.6	13.5	34.8	28.9	42.1	14.5	14.5
УСЬОГО	18.4	30.4	26.0	25.2	35.9	33.5	17.9	12.7

Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за класами бонітету наведена в таблиці 3.20.

Таблиця 3.20 – Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за класами бонітету

Переважаюча деревна порода	Класи бонітету									Разом
	1Б і вище	1А	1	2	3	4	5	5А	5Б	
Сосна звичайна	2187.5			174.8						
	1279.2		2067.6		19.6	10.7	2.3			5741.7
Сосна зв. в осередках кор. губ.	46.0		237.3							
		317.0		2.3						602.6
Ялина європейська	1.0	4.3	13.4	0.5	1.1					20.3
Дуб червоний		3.7	3.6	5.6						12.9
Дуб звичайний			26.9	98.7	74.9	22.6		3.0		226.1
Граб звичайний					1.8					1.8
Ясен звичайний			4.4							4.4
Клен гостролистий				0.7						0.7
В'яз гладкий			0.2							0.2
Акація біла	1.9	2.3	9.2	3.4	0.5	5.9				23.2
Береза повисла	851.1		1353.3			28.7	4.4			4966.6
	223.5		2285.0			220.6				
Осика	33.4	86.4	62.2	6.0	12.8	5.2				206.0
Вільха чорна		241.0		428.3						
	45.0		818.6		94.0	13.8				1640.7
Липа дрібнолиста		0.6								0.6
Тополя канадська										
	0.4									0.4
Тополя чорна										
	0.6									0.6
Верба ламка										
		0.5								0.5
Груша звичайна										
	0.6									0.6
Верба козяча							138.8			
			0.5			1.7		50.5		191.5
Разом	3694.4		2073.6		88.6		53.5			
	1631.6		5528.9		425.3		145.5			13641.4
%	12.0	27.1	40.5	15.2	3.1	0.6	1.1	0.4		100.0

За результатами робіт базового лісовпорядкування, встановлено, що на території РКСЛП «Корюківкаліс» відсутні лісові ділянки, які потенційно відповідають критеріями визначення належності до пралісів, квазіпралісів або природних лісів відповідно до «Методики

визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів» (додаток Д).

Відповідно до частини 5 статті 12 Закону України «Про Червону книгу України», не допускається оприлюднення відомостей про точне місце перебування (зростання) об'єктів Червоної книги України та інших відомостей про них, якщо це може призвести до погіршення умов охорони та відтворення цих об'єктів. З цих позицій, інформація про місця перебування тварин Червоної книги, що є об'єктами незаконного полювання або торгівлі, або про місця зростання рослин Червоної книги України, що є об'єктами незаконного вилучення з природи для комерційних чи утилітарних цілей, є конфіденційною. До зазначеної інформації застосовується частина 8 статті 4 Закону «Про оцінку впливу на довкілля» та частини 9 і 18 «Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля» (постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1026).

Проведення дослідження щодо наявності природних оселищ, біологічного різноманіття, ідентифікації рідкісних та зникаючих видів флори і фауни на території РКСЛП «Корюківкаліс» охоплювало весняний період – кінець березня – початок квітня 2026 р., у проміжки часу характерні для вегетаційного періоду рослин та життєвих циклів тварин.

Уточнення структури екологічної мережі, природно-заповідного фонду та Смарагдової мережі регіону, камеральні роботи проводили у квітні 2026 року.

Програмою дослідження передбачалося проведення польових та камеральних робіт, які включали:

- попередній аналіз розташування об'єкту досліджень відносно об'єктів і територій природно-заповідного фонду, Смарагдової мережі, компонентів регіональної екологічної мережі, водно-болотних угідь, що охороняються Рамсарською Конвенцією (Рамсарські водно-болотні угіддя) та об'єктів Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО;

- оцінювання розташування і типи природних оселищ (біотопів) під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції, рослинних угруповань Зеленої книги України та їх аналогів у Національному каталозі біотопів України на основі аналізу ГІС-баз даних, доступних інформаційних джерел та наукових публікацій;

- розробка оптимізованих маршрутів з використанням топографічних карт та таксаційних матеріалів з метою обстеження територій лісового фонду підприємства і деталізації складу, структури, віку деревостанів;

- проведення ідентифікації лісів старше 120 років, дерев-насічників і плюсових дерев, дуплястих та найстаріших дерев, а також таких, що мають виняткове значення для збереження біорізноманіття, місцеіснування видів тварин або інших живих організмів, життєдіяльність яких пов'язана з такими деревами на території проєктованих рубок;

- вивчення видового різноманіття та наявності раритетної флори і фауни із переліку Червоної книги України, Резолюції 6 Бернської конвенції та інших міжнародних договорів, ратифікованих від імені України, в найближче розташованих об'єктах Смарагдової мережі, природних ядрах, екологічних коридорах та об'єктах природно-заповідного фонду (ПЗФ);

- складання переліку видів флори і фауни, що особливо важливі для збереження (з Червоної книги України, з додатків до Бернської Конвенції та її Резолюції №6 (1998) або інших міжнародних договорів, ратифікованих від імені України, з переліків регіональної охорони) і зазнають значного впливу, у випадку, якщо їхні популяції потрапляють повністю або частково до території запроектованих суцільних або поступових рубок чи розташовані на ділянках, що безпосередньо межують з територією планованої діяльності, включаючи особливо вразливі групи лісових тварин: кажанів, птахів, що гніздуються у дуплах дерев, хижих птахів, що гніздуються на деревах, безхребетних тварин і грибів, пов'язаних з мертвою деревиною; зазначити факти реєстрації їхніх популяцій на лісових ділянках, відведених під рубки, або поряд з рубками;

- розробка рекомендацій та переліку заходів щодо зменшення впливу від впровадження планованої діяльності на біорізноманіття, природні оселища, рослинні угруповання, раритетну флору і фауну, природоохоронні території з перспективою на найближчі роки.

Застосовували такі методи дослідження: детально-маршрутні, описові, статистичні, аналітичні, порівняльні, біоіндикаційні, комплексні, ландшафтно-екологічні, ботанічні, зоологічні, орнітологічні, польові, ретроспективного аналізу, моніторингу, картографічні.

Схеми польових маршрутів прокладено в межах лісового фонду кварталів та наведено в Додатку Р.

При визначенні природних оселищ користувалися актуальною класифікацією оселищ EUNIS (2016) та характеристиками для визначення оселищ I-III рівнів з ознаками найбільшої діагностичної цінності. Також, порівнювали природні оселища з їх аналогами у Зеленій книзі України (Наказ Міндовкілля «Про затвердження переліків рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, та типових природних рослинних угруповань, які підлягають охороні і заносяться до Зеленої книги України, та природних рослинних угруповань, які вилучені із Зеленої книги України» № 368 від 17.12.2020 р.) та в Національному каталозі біотопів України (UkrBiotop), що включають інформацію про усю різноманітність біотопів (природних оселищ) України, загрози для них та рекомендації по збереженню.

Цінні об'єкти біотопічного різноманіття (оселища об'єктів Смарагдової мережі, праліси, квазіпраліси і природні ліси) ідентифікуються експертом, шляхом камерального аналізу лісотаксаційних матеріалів із наступним рекогносцирувальним польовим обстеженням та із виконанням повторних уточнюючих обстежень протягом вегетаційного періоду.

Моніторингові дослідження проводилися згідно з планованими завданнями на ділянках проекрованої діяльності підприємства.

Проективне вкриття у розрізі трав'янистих рослин визначали відповідно до частки кожного виду із градацією 5 %. Облік підросту деревних порід проводили на закладених площадках вздовж маршрутних ходів із визначенням виду, орієнтовного віку, висоти та кількості екземплярів.

З метою деталізації складу та структури фітоценозів закладали пробні площі (для вивчення деревостану (за ярусами) та чагарникового ярусу), а також площадки для оцінювання живого надґрунтового покриву (трав'янистого ярусу та дрібних чагарничків) і підросту основних деревних порід.

Дослідження рослинного покриву здійснювали за визначеними маршрутами на пробних і облікових площадках за загальноприйнятими методиками (Браун-Бланке). Загальна площа облікових площадок у межах виділів становила не менше 3 %. Пробні площі закладені згідно загально-прийнятих у лісовій таксації та лісовпорядкуванні методики відповідно до розроблених стандартів (ОСТ 56-69-83).

Серед об'єктів флори здійснювали аналіз деревних рослин, чагарників, трав'янистих рослин, лишайників. Особливу увагу приділяли насадженням з незадовільним санітарним станом, що визначені за результатами лісопатологічного обстеження, як уражені та з ознаками всихання сильної інтенсивності внаслідок пошкодження ентомошкідниками і враження кореневою губкою.

Дослідження основних, зникаючих і рідкісних видів фауни здійснювали за попереднім аналізом матеріалів лісовпорядкування та іншої наявної інформації щодо локалізації видів у межах лісового фонду підприємства.

Ідентифікацію плазунів та комах й інших представників фауни проводили візуально; птахів – візуально, за наявністю місць гніздування, слідів життєдіяльності та за співом; ссавців – візуально та за слідами життєдіяльності.

Детальні дослідження включали аналіз та ідентифікацію наявних представників флори і фауни, виявлення рідкісних й зникаючих видів тварин і рослин за прокладеними маршрутами на заздалегідь визначених точках, які були локалізовані на ділянках, що знаходяться у безпосередній близькості від об'єкту планованої діяльності.

Назви видів флори та фауни і типів рослинних угруповань зазначали відповідно до номенклатури, прийнятої у спеціальній літературі. Виявлені під час польових досліджень види тварин і рослин було ідентифіковано з використанням наукової літератури та порівняно з переліком видів, що підлягають особливій охороні на території області, переліком видів Червоної книги України, Резолюцій 4 і 6 Бернської конвенції, Європейського Червоного Списку, МСОП та

CITES, переліком рослинних угруповань, зазначених у Зеленій книзі України та Національному каталозі біотопів України.

Аналізували дані, доступні в оприлюднених документах:

- Доповідь про стан навколишнього природного середовища у Чернігівській області <https://eco.cg.gov.ua/index.php?id=15801&tp=1&pg=> ;

- Екологічний паспорт Чернігівської області <https://eco.cg.gov.ua/index.php?id=15800&tp=1&pg=>

- Програма Emerald Network Viewer <https://emerald.eea.europa.eu/>;

- Онлайн ресурс Природно-заповідний фонд України. Чернігівська область. <https://pzf.land.kiev.ua/pzf-obl-25.html>;

- Онлайн-сервіс GBIF.org <https://uncg.org.ua/biodiversity-viewer/>;

Стратегія сталого розвитку Корюківської міської територіальної громади на період до 2029 року з перспективою до 2034 року <https://koryukivka-rada.gov.ua/pages/209238-strategicni-dokumenti>.

Польові обстеження проведено доктором біологічних наук, професором, Волошиною Наталією Олексіївною у березні-квітні 2026 р.

Рослинний світ Чернігівщини включає понад 900 видів судинних рослин, що становить близько 18,4 % від загальної кількості судинних рослин, поширених в Україні. З них 84 види занесені до Червоної книги України, 105 – до переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на території регіону, 8 – до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, 24 – до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES). Ліси займають близько 21 % площі області.

Загальний характер рослинного покриву цієї території визначається як поширення соснових, сосново-дубових і дубових лісів, евтрофних осокових та осоково-гіпнових боліт, торф'янистих, заплавних і болотистих лук. Серед видів судинних рослин, які охороняються на регіональному рівні в Чернігівській області (Рішення облради від 20.01.2000 р.) слід виділити групу рослин водних, навколводних і гідрофільних біотопів, яка включає 17 видів.

Тваринний світ Чернігівської області характеризується ще більш багатим видовим складом, який становить близько 41 % від загальноукраїнського. Так, на території Чернігівської області поширені найпростіші – 600 видів; членистоногі – 1500 видів; риби – 50, земноводні – 11 видів; плазуни – 7 видів; птахи – 286 вид; ссавці – 48 видів. Ландшафти Чернігівського та Новгород-Сіверського Полісся, характеризуються різними річководолинними (заплавні, терасові, притерасові) та межирічними (при вододільними) природними територіями, які різностаново збережені. Серед них наближені до первинних лісові ландшафти, та дуже змінені

меліоративними системами лучні і болотні.

Характеристика природних оселищ

В Чернігівській області усього налічують 19 рослинних природних угруповань, занесених до Зеленої книги України.

Представлені угруповання Зеленої книги України, з яких найчастіше зустрічаються : частково 160. Угруповання формації стрілолисту стрілолистого (*Sagittarieta sagittifoliae*). 126. Угруповання формації осоки Девелла (*Cariceta davalliana*). 129. Угруповання формації горбасто–мочажинного комплексу фускум-магелланікум–сфагнової пригніченозвичайноснової (*Sphagneta (fusci, magellanic) depressipinetosa (sylvestris)*); 130 формації фускумсфагнової пригніченозвичайноснової (*Sphagneta (fusci) depressipinetosa (sylvestris)*).

Болотисті луки представлені угрупованнями, утвореними осокою гострою (*Carex acuta*), осокою пухирчастою (*C. vesicaria*), лепешняком великим (*Glyceria maxima*), очеретянкою звичайною (*Phalaroides arundinacea*). Домінанти мають проєктивне покриття 85-95 %. Для цих ценозів характерна висока частота зустрічності представників гідрофітного різнотрав'я, які мають проєктивне покриття до 2-3 %.

На болотистих луках трапляються заболочені ділянки з домінуванням верби попелястої (*Salix cinerea*) та очерету (*Phragmites australis*), виявлені ділянки зі значною участю вовчого тіла болотного (*Comarum palustre*).

Трав'янисті луки представлені ценозами куничника сіруватого (*Calamagrostis canescens*), куничника непомітного (*C. neglecta*) та щучника дернистого (*Deschampsia caespitosa*). У куничникових угрупованнях постійними компонентами травостою є мітлиця повзуча (*Agrostis stolonifera*), півники болотні (*Iris pseudacorus*), підмаренник болотний (*Galium palustre*), вербозілля звичайне (*Lysimachia vulgaris*), осока чорна (*Carex nigra*), м'ята польова (*Mentha arvensis*), калюжниця болотна (*Caltha palustris*), коронарія зозуляча (*Coronaria floscuculi*), лисохвіст колінчастий (*Alopecurus geniculatus*). У невеликих за площею щучникових угрупованнях співдомінують мезофітні злаки: тонконіг лучний (*Poa pratensis*), костриця лучна (*Festuca pratensis*), а серед різнотрав'я трапляються також волошка лучна (*Centaurea jacea*), дзвінець малий (*Rhinanthus minor*), подорожник ланцетолистий (*Plantago lanceolata*), жовтець повзучий (*Ranunculus repens*), перстач гусячий (*Potentilla anserina*), осока шершава (*Carex hirsuta*), підмаренник справжній (*Galium verum*).

Справжні луки представлені угрупованнями з домінуванням мітлиці тонкої (*Agrostis tenuis*), пахучої трави звичайної (*Anthoxanthum odoratum*), гребінника звичайного (*Cynosurus cristatus*), костриці лучної (*Festuca pratensis*), тонконогу лучного (*Poa pratensis*). Найпоширенішими асектаторами є люцерна хмелевидна (*Medicago lupulina*), дзвінець малий (*Rhinanthus*

minor), конюшина лучна (*Trifolium pratense*), конюшина повзуча (*T. repens*), горошок плотовий (*Vicia septum*).

Вологі луки у заплавах характеризуються домінантними видами: луговик дернистий (*Deschampsia cespitosa*), гадючник болотяний (*Filipendula ulmaris*), очерет звичайний (*Phragmites australis*), наявні дудник болотний (*Angelica palustris*), гірчак зміїний (*Bistorta officinalis*), тирлич вузьколистий (*Gentiana pneumonanthe*), синюха блакитна (*Polemonium caeruleum*), верба (*Salix rosmarinifolia*), родовик лікарський (*Sanguisorba officinalis*), черемиця Лобеля (*Veratrum lobelinum*) та інші.

Найбідніші екотопи зайняті сосновими лісами. Деревний ярус утворений сосною (*Pinus sylvestris*), інколи березою (*Betula pendula*), як правило, є домішка дуба (*Quercus robur*). В чагарниковому ярусі (6 %) переважає *Quercus robur*, в трав'яному (22 %) здебільшого домінує костриця овеча (*Festuca ovina*) або конвалія травнева (*Convallaria majalis*).

Константними видами цих лісів є: всюдник пурпуровий (*Ceratodon purpureus*), зіновать руська (*Chamaecytisus ruthenicus*), конвалія травнева (*Convallaria majalis*), злинка канадська (*Conyza canadensis*), костриця овеча (*Festuca ovina*), черемха пізня (*Padus serotina*), щавель горобинний (*Rumex acetosella*), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*).

У ботанічному заказнику загальнодержавного значення «Брецький» представлені різні групи соснових лісів – від сосняків злакових, сосняків зеленомохових, чорницево-зеленомохових до соснових лісів сфагново-осокових, гостроосокові та злакові великолепешнякові ценози різноманітного складу з рядом лучно-болотних і болотних видів (Асмаковський Є.В., Карпенко Ю.О., 2024). Лучна рослинність представлена комплексом крупноосокових та крупнозлакових угруповань, осоково-злакові й моховоосокові болота. Переважаючими формаціями є угруповання торф'янистих і болотистих лук (80 %). Справжні луки займають близько 20 % площі.

В РКСЛП «Корюківкаліс» в кв. 152 вид. 1-5, 12, 56, яку частково включено до ботанічного загальнодержавного заказника «Брецький» на площі 19,5 га зустрічаються природні оселища типу D5.2 : Зарості крупних осок переважно без застою води та рослинні угруповання занесені до Зеленої книги України: 20. Угруповання звичайнодубових лісів (*Querceta roboris*) з домінуванням у травостої осоки кореневищної (*Carex rhizina*).

В об'єкті **Bretskyi Zakaznyk (UA0000057)** Смарагдової мережі під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції реєструють два типи природних оселищ із групи Е – трав'яні біотопи, а саме:

E3.4 : Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки.

Аналог UkrBiotop: E:1.23 Лисохвостові луки рівнинних ділянок заплав із змінним зволоженням.

Аналоги в Зеленій книзі України – відсутні.

Заплавні луки, приурочені до схилів та днищ неглибоких западин або рівнинних ділянок різних частин заплав, найчастіше прируслових та центральних, збагачених делювіальними відкладами.

Формуванню біотопів сприяють розвинуті заплави понизь великих річок. Біотопи поширені на схилах і днищах неглибоких западин, на рівнинних ділянках прирусової та центральної частин заплави, на ділянках з багатими на поживні речовини ґрунтами – лучними, болотисто-лучними та лучно-болотними, рідше торф'янистими або дерновими часто оглєсними і мулистими різного механічного складу – від піщаних до глинистих, переважно із нейтральною реакцією ґрунтового розчину. Режим використання угідь – переважно сінокісний або комбінований, помірний.

Площа 30 га.

Репрезентативність А.

Збереженість В.

E5.4 : Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки.

В каталозі UkrBiotop та Зеленій книзі України аналоги біотопу відсутні.

Тип оселищ широко поширений по межі вільхових лісів із болотами, луками і вирубками. Зустрічається в межах усіх болотяних масивів лісового господарства. Лісогосподарська діяльність, що сприяє збільшенню мозаїчності угідь та збільшенню довжини узлісь – певною мірою сприяє підтриманню оселищ. Пустища – рідкісний нині для Полісся тип оселищ, що формувалися в умовах тривалого екстенсивного традиційного господарювання під впливом пожеж, випасання та штучного розрідження деревного ярусу.

Загрози для даного біотопу пов'язані зі зміною гідрологічного режиму, зарегулюванням русел річок, поширенням неофітів, господарською діяльністю людини.

Площа 1 га.

Репрезентативність А.

Збереженість В.

В об'єкті Смарагдової мережі *Shchorsivskyi (UA0000099)* під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції знаходиться 13 типів природних оселищ, з них найбільшу площу займає E3.4 : Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки (500 га).

В межах «тіньового» об'єкту Смарагдової мережі *Radomska dacha (UA0000417)* під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції знаходиться 9 типів природних оселищ, з найбільшою площею типи G1.7: Термофільні листопадні ліси (100 га) і G1.A1: Ліси *Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (100 га).

В «тіньовому» об'єкті *Revna and Slot rivers (UA0000466)* 19 типів природних оселищ охороняються Резолюцією 4 Бернської конвенції, найбільші площі зайняті природними оселищами

типів: E3.4 : Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки (4 000 га) та E2.2 : Рівнинні та низькогірні сінокісні луки (2 000 га).

У проєктованому Смарагдовому об'єкті Revna and Slot rivers (UA0000466) і об'єкті Смарагдової мережі Shchorsivskyi (UA0000099) представлені водні типи природних оселищ: **C1.222 : Вільноплаваючі скупчення жабурника**, **C1.223 : Вільноплаваючі скупчення *Stratiotes aloides***, **C1.224 : Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris***, **C1.3411 : Угрупування водяних жовтеців на мілководдях** на незначних площах від 0,05 га до 35,0 га.

C1.222 : Вільноплаваючі скупчення жабурника.

C1.223 : Вільноплаваючі скупчення *Stratiotes aloides*.

C1.224 : Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*.

C1.3411 : Угрупування водяних жовтеців на мілководдях.

Серед аналогів природних оселищ типів C1.222, C1.223, C1.224, C1.225, C1.3411 в Зеленій книзі України реєструють наступні типи рослинних угруповань: в мезотрофних та евтрофних водоймах: 135. Угрупування формації альдрованди пухирчастої (*Aldrovandeta vesiculosae*); 137. Угрупування формації водяного горіху плаваючого (*Trapeta natantis*); 139. Угрупування формації водяного жовтецю Ріона (*Batrachieta rionii*) 140. Угрупування формації глечиків жовтих (*Nuphareta luteae*); 143. Угрупування формації куширу донського (*Ceratophylleta tanaitici*); 144. Угрупування формації куширу напівзануреного (*Ceratophylleta submersi*); 145. Угрупування формації латаття білого (*Nymphaeeta albae*); 146. Угрупування формації латаття сніжно-білого (*Nymphaeeta candidae*); 150. Угрупування формації плавуну щитолистого (*Nymphoideta peltatae*); 153. Угрупування формації рдесника альпійського (*Potamogetoneta alpini*); 154. Угрупування формації рдесника довгого (*Potamogetoneta praelongi*); 155. Угрупування формації рдесника сарматського (*Potamogetoneta sarmatici*); 156. Угрупування формації рдесника туполистого (*Potamogetoneta obtusifolii*); 158. Угрупування формації ряски горбатої (*Lemneta gibbae*); 159. Угрупування формації сальвінії плаваючої (*Salvinieta natantis*).

Природні оселища об'єднують угруповання вкорінених або вільноплаваючих рослин з вегетативними і генеративними органами, зануреними у товщу води, або плаваючими на її поверхні. Поширені в мезотрофних, мезоевтрофних та евтрофних водоймах з повільною або відсутньою течією. Приурочені переважно до мілководь водойм з незначною глибиною води (50–100 см) та мулистими донними відкладами. На ділянках зі значною глибиною та у водоймах зі швидкою течією формуються розріджені ценози. Приурочені, здебільшого, до мулистих, рідше піщаних, чи торф'янистих донних відкладів з високим (рідше помірним) вмістом органічних та азотистих сполук. Представлені трьома ярусами, з яких найбільше розвинутий підводний та наводний. Надводний формується рідко, він розріджений, складений повітряно-водними видами. Ценози переважно монодомінантні. Виділяються численні варіанти за ступенем евтрофності води

та життєвою формою домінантів. Більшість біотопів мають в тій чи іншій мірі порушену природну структуру, є фрагментованими.

Формуванню цих типів біотопів сприяють розвинуті заплави понизь великих річок. Біотопи поширені на схилах і днищах неглибоких западин, на рівнинних ділянках прируслової та центральної частин заплави, на ділянках з багатими на поживні речовини ґрунтами – лучними, болотисто-лучними та лучно-болотними, рідше торф'янистими або дерновими часто оглеєними і мулистими різного механічного складу – від піщаних до глинистих, переважно із нейтральною реакцією ґрунтового розчину. Режим використання угідь – переважно сінокісний або комбінований, помірний.

За охоронним статусом представлені оселища мають найменший рівень загрози.

Репрезентативність А.

Збереженість А.

C2.33 : Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків

Аналоги в UkrBiotop: С:1.1 Плаваючі на поверхні і в товщі води гідрофіти; С:1.2 Прикріплені до дна макрофіти (евгідатофіти); С:1.3 Вкорінені макрофіти з плаваючими на поверхні води листям (аерогідатофіти).

Аналоги в Зеленій книзі України відсутні.

Біотоп об'єднує угруповання вкоріненних рослин з вегетативними і генеративними органами, зануреними у товщу води або плаваючими на її поверхні. Ценози поширені в мезотрофних, мезоевтрофних та евтрофних водотоках, переважно із повільною течією. Приурочені переважно до мілководь з незначною глибиною води (до 100–200 см) та мулистими, торф'янистими, чи пісковими донними відкладами. На ділянках із значною глибиною та у водотоках зі швидкою течією формуються розріджені ценози. Найбільш виражений підводний та наводний яруси. Надводний зазвичай не формується. Лише у прибережній смuzі можуть траплятись поодинокі повітряно-водні види. В рукавах, заводях, захищених від вітру місцях з'являються *Lemna minor*, *Salvinia natans* та *Spirodela polyrrhiza*. Ценози переважно монодомінантні. В залежності від швидкості течії, рівня води (пори року) та ступеня евтрофності води зовнішній вигляд ценозів може значно змінюватися.

Загрозами для цього біотопу є: зміна гідрологічного режиму водойм, забруднення та евтрофізація водотоків, зарегулювання заплав, експансія інвазійних видів рослин.

Репрезентативність – А.

Збереженість – А.

C3.4 : Маловидові зарості низькорослої прибережноводної та земноводної рослинності.

Аналог UkrBiotop і Зеленій книзі України – відсутні.

Біотопи формуються по узбережжях засолених озер та пересихаючих водойм. Займають також локальні зниження рельєфу природного та антропогенного походження на періодично затоплюваних засолених ділянках у долинах річок, днищах балок та подах. Складені угрупованнями піонерної ефемерної нітрофільної низькорослої трав'яної рослинності з домінуванням *Crypsis spp.*, що з'являється зазвичай у другій половині літа, за умови різкого зниження рівня води. Ґрунт – пухкий солончак, реакція ґрунтового розчину – слабо лужна. Займають невеликі площі.

Репрезентативність - А.

Збереженість – В.

С3.51 : Євро-сибірські низькорослі однорічні земноводні угруповання (за винятком С3.5131 угруповань ситнику жаб'ячого).

Аналог в UkrBiotop: D:1.36 Угруповання терофітів на зволжених субстратах, що пересихають.

Аналоги в Зеленій книзі України відсутні.

Біотоп формують переважно низькорослі напівводні піонерні угруповання дрібних, переважно однорічних, видів-ефемерофітів з коротким вегетаційним циклом, які швидко розвиваються на мокрому субстраті вивільнених з-під води обмілин і, разом з тим, адаптовані як до короткочасних пересихань, так і до повних затоплень. Піонерні угруповання, характерні для оселища, формуються в природних або штучних водоймах (стариці, ставки, мілководні сліпі річкові рукави й затони, калюжі, ями після виймання землі, невеликі депресії, затоплені поля та польові дороги) зі стоячою або слабопроточною водою. Багато видів цих угруповань здатні утворювати водні й наземні форми, занурені та плаваючі листки тощо. Ці угруповання часто мають тимчасовий характер, і, залежно від рівня обводненості, можуть з'являтися не кожного року. Періодичне коливання рівня води й чергування фаз затоплення й часткового осушення є важливою передумовою існування цього типу рослинності. У разі тривалого пересихання такі угруповання зникають унаслідок формування піонерно-рудеральної рослинності. Зазвичай приурочені до піщаних і піщано-мулистих та мулистих донних відкладів з нейтральною або слабокислою реакцією та товщею води 0–20 см.

Репрезентативність - А.

Збереженість - А.

D2.3 : Перехідні болота та сплавини

Аналог в UkrBiotop: D:2.312 Мезотрофні сфагнові болота.

Аналоги в Зеленій книзі України відсутні.

Мезоевтрофні і мезотрофні осоково-сфагнові болота, поширені переважно на вододілах та річкових терасах часто по периферії верхових боліт, рідше у заплавах малих і середніх річок у

центральных та притерасних їх частинах із торф'янистими, торфо-болотними та мулисто-болотними ґрунтами, що мають зазвичай кислу реакцію ґрунтового розчину (рН 4,5–5,5) і переважно низький вміст іонів кальцію. Більшість біотопів в Україні зазнали осушення.

Репрезентативність - А.

Збереженість - А.

D5.2 : Зарості крупних осоки переважно без застою води

Аналог в UkrBiotop: D:2.111 Осокові угруповання, що характеризуються неоднорідністю мікрорельєфу.

Аналоги в Зеленій книзі України відсутні.

Угруповання широко поширені на території периферійної частини болотних притоків рік. Площа швидко зменшується внаслідок висихання у результаті глобальних кліматичних змін. На території лісового фонду не виявлені.

Біотоп приурочений до тривалозаливних рівнинних заболочених ділянок. Рівень води протягом року знаходиться вище поверхні ґрунту. Характерний вигляд біотопу надають купинні осоки-домінанти. У зв'язку зі слабшою ценозоутворюючою стратегією осоки-домінантів, видовий склад багатший, ніж у ценозів, сформованих кореневищними осоками. Залежно від ступеня зволоження можуть траплятися види з різною екологічною амплітудою – від гідрофітів до мезотрофних лучних видів.

Загрозою для цього типу оселища є зміна гідрологічного режиму, заростання та осушення стариць, евтрофізація водойм, торфорозробка, надмірна господарська діяльність, зокрема, риборозведення.

Репрезентативність – А-В.

Збереженість - А.

E2.2 : Рівнинні та низькогірні сінокісні луки

Аналоги в UkrBiotop: E:1.22 Луки на багатих дерновоглейових, лучних ґрунтах.

Аналоги в Зеленій книзі України – відсутні.

Мезофітні і ксеромезофітні переважно заплавні луки, що формуються найчастіше на рівнинних та злегка підвищених ділянках центральної частини річкових заплав, рідше на рівнинних ділянках прируслової або на рівнинних та підвищених ділянках притерасної заплави, які слабо та нетривало заливаються повеневими водами. Дуже рідко поза заплавами у верхніх та середніх частинах пологих схилів терас річкових долин. Приурочені до ділянок з дерновими або лучними суглинистими та супіщаними ґрунтами, збагаченими на поживні речовини, у позазаплавних умовах – на ділянках із дерново-підзолистими, рідше дерновими супіщаними ґрунтами в умовах сінокісного або рідше комбінованого використання.

Репрезентативність - А.

Збереженість - А.

E3.5 : Мокрі або вологі оліготрофні луки.

Аналоги в UkrBіотор: E:1.112 Молінієві луки, що формуються при надмірному зволоженні на терасах рік.

Аналоги в Зеленій книзі України: частково 119. Угруповання формації нарцису вузьколистого (*Narcissietea angustifolii*).

Заплавні, суходільні та низинні луки, що поширені на верхівках та пологих схилах невисоких плоских гряд, знижено-рівнинних ділянках, верхніх частинах схилів неглибоких знижень притерасної, рідше центральної частини заплави; поза заплавами – у плоских підтоплених зниженнях, або у депресіях зі слабозмінними умовами зволоження. Відмічені на ділянках з вологими торф'янистими або торфо-болотними ґрунтами з високим вмістом карбонатів. Трапляються на ділянках із незначним та помірним пасовищним навантаженням.

Репрезентативність А.

Збереженість В.

F9.1 : Прирічкові чагарники

Аналоги в UkrBіотор: G:1.115 Вербові зарості на заплавах річок.

В Зеленій книзі України аналоги біотопи відсутні.

Прирічкові чагарники – це чагарникові зарості широколистяних верб, наприклад, *Salix pentandra*, біля річок. Також зарості *Alnus* spp. та вузьколистих верб, наприклад, *Salix elaeagnos*, якщо вони менше 5 метрів заввишки. Прирічкові чагарники *Hippophaë rhamnoides* та *Myricaria germanica*. За виключенням берегів річок, де домінують більш високі вузьколисті верби *Salix alba*, *Salix purpurea*, *Salix viminalis*, які розглядаються як лісові оселища. Лісогосподарська діяльність (крім штучного заліснення) не впливає.

Вологі луки у заплавах характеризуються домінантними видами як луговик дернистий (*Deschampsia cespitosa*), гадючник болотяний (*Filipendula ulmaris*), очерет звичайний (*Phragmites australis*), наявні дудник болотний (*Angelica palustris*), гірчак зміїний (*Bistorta officinalis*), тирлич вузьколистий (*Gentiana pneumonanthe*), синюха блакитна (*Polemonium caeruleum*), верба (*Salix rosmarinifolia*), родовик лікарський (*Sanguisorba officinalis*), черемиця Лобеля (*Veratrum lobelinum*) та інші.

Найбідніші екотопи зайняті сосновими лісами союзу. Деревний ярус утворений сосною (*Pinus sylvestris*), інколи березою (*Betula pendula*), як правило, є домішка дуба (*Quercus robur*). В чагарниковому ярусі (6 %) переважає *Quercus robur*, в трав'яному (22 %) здебільшого домінує костриця овеча (*Festuca ovina*) або конвалія травнева (*Convallaria majalis*).

Репрезентативність А.

Збереженість А.

G1.11 : Прирічкові вербові ліси

Аналогів природного оселища серед угруповання Зеленої книги України відсутні.

Угруповання сформовані видами дерев, які здатні витримувати часте і тривале затоплювання поверхневими або ґрунтовими водами. Одним з основних факторів їх розвитку є значне щорічне відкладення седименту, яке відбувається внаслідок весняних повеней. Біотопи формуються на важких, багатих на поживні речовини. глибокосуглинистих мулуватого-болотних або супіщаних дерново-глейових ґрунтах, переважно по берегах великих рівнинних річок, у заплавах.

Присутність рідкісних та зникаючих видів: з Червоної книги України – *Epipactis albensis*, *E. helleborine*, *Listera ovata*; з Резолюції 6 Бернської конвенції – не виявлені; з додатків II, IV Оселищної Директиви – не виявлені.

Із вищих судинних рослин домінують: *Acer negundo*, *Calystegia sepium*, *Echinocystis lobata*, *Galium aparine*, *Glechoma hederacea*, *Humulus lupulus*, *Phalaroides arundinacea*, *Populus alba*, *Populus nigra*, *Salix alba*, *Salix fragilis*, *Symphytum officinale*, *Urtica dioica*.

Репрезентативність А.

Збереженість А.

G1.21: Заплавні періодично мокрі ліси з домінуванням *Alnus* або *Fraxinus*.

Аналоги в UkrBiotop: G:1.133 Ясенево-вільхові ліси на алювіальних відкладах.

Аналоги в Зеленій книзі України: 51. Угруповання звичайнодубово-клейковільхових лісів жовторододендронових (*Querceto (roboris)–Alnetta (glutinosae) rhododendrosa (lutei)*); 53. Угруповання клейковільхових лісів (*Alnetta glutinosae*).

Найчастіше поширений на притерасних зниженнях в заплавах великих річок та в місцях з високим рівнем ґрунтових вод протягом вегетаційного періоду. Трапляється в умовах регулярного перезволоження ґрунтовими й поверхневими водами. На річках з вузькими заплавами та струмках трапляється в прибережній зоні. Трав'яний ярус багатий, представлений гігро- та мезофітами. Часто формується при заростанні вологих лук. Ґрунти алювіальні лучно-буроземні, лучно-болотні. Більшість біотопів мають в тій чи іншій мірі порушену природну структуру, є фрагментованими.

Площа 20 -100 га.

Репрезентативність А.

Збереженість А.

G1.22: Мішані дубово-в'язово-ясенові ліси великих рік

Аналоги в UkrBiotop: G:1.217 Заплавні дубові ліси.

Аналоги в Зеленій книзі України відсутні.

Ліси заплавлених великих річок, інколи трапляються на слабо дренованих плакорах. Часто добре розвинута синюзія весняних геофітів, яка літом змінюється нітрофільними мезофільними видами. Ґрунтові води знаходяться на глибині 1 м, або більше. Біотопи характеризуються помірним зволоженням в літній період. Ґрунти важкі мулисто-глинисті, багаті суглинкові зернисті, або слабо опідзолені, з ледве помітними ознаками засолення. Більшість лісових масивів є фрагментованими, або похідними, що утворились на місці вирубаних дубових лісів.

Площа 100 га

Репрезентативність - В

Збереженість - А

G1.7: Термофільні листопадні ліси

Аналоги в UkrBiotop: G:1.2381 Кримські скельнодубові ліси з участю кизиля.

Аналоги в Зеленій книзі України: 33. Угрупування скельнодубових лісів деренових (*Querceta (petraeae) cornosa (maris)*).

Продне оселище представлено лише в Смарагдовому об'єкті Chernihivske Podesennia (UA0000058).

Дубові ліси поширені у межах висот 500–900 мн.р.м., деревостани освітлені, зімкнутістю крон 0,7–1,0.

Клімат на цій висоті помірний, середня температура становить 7–10 °С, середня січня –3––8 °С середня липня +16 – +20 С. середня кількість опадів 500–700 мм на рік при відсутності літнього періоду засухи. Ґрунти бурі на карбонатах або інтрузивних породах, добре або слабко розвинуті, щербисті, сухі або свіжі. Вміст гумусу від 7% у верхніх горизонтів і різко падає у нижніх. Реакція від слабко кислої до нейтральної (рН 5,7–7,2).

Репрезентативність - В

Збереженість - В

G1.8: Ацидофільні дубові ліси.

UkrBiotop: G:1.211 Дубові ацидофільні ліси; G:1.214 Ацидофільні скельнодубові ліси; G:3.11 Змішані сосново-дубові ацидофільні ліси.

Зелена книга України: 31. Угрупування ацидофільних скельнодубових лісів (*Querceta petraeae*); 34. Угрупування скельнодубових лісів жовторододендронових (*Querceta (petraeae) rhododendrosa (lutei)*); частково: 27. Угрупування ялицево-звичайнодубових лісів (*Abieto (albae)–Querceta (roboris)*); 35. Угрупування звичайнососново-скельнодубових лісів (*Pineto (sylvestris)–Querceta (petraeae)*).

На рівнині в деревостані переважають *Quercus robur* і *Pinus sylvestris*, рідше *Quercus petraea*. В горах основним домінантом є *Quercus petraea*. Типові ґрунти на рівнині – супіщані дерново-підзолисті на флювіогляціальних, давньоалювіальних та моренових відкладах, рідше на

елювії твердих силікатних порід, в горах – суглинкові бурі лісові на елювії і делювії флішу. На рівнині на великих площах на місці ацидодофільних дубових і сосново-дубових лісів створені культури *Pinus sylvestris*.

Репрезентативність - А

Збереженість - С

G1.A1: Ліси *Quercus* – *Fraxinus* – *Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах

Аналоги в UkrBiotop: G:1.216. Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.

Аналоги в Зеленій книзі України: 20. Угруповання звичайнодубових лісів (*Querceta roboris*) з домінуванням у травостой осоки кореневищної (*Carex rhizina*); 22. Угруповання звичайнодубових лісів (*Querceta roboris*) з домінуванням у травостой цибулі ведмежої (*Allium ursinum*); 23. Угруповання звичайнодубових лісів деревених (*Querceta (roboris) cornosa (maris)*) та польовокленово-звичайнодубових лісів деревених (*Acereto (campestris)–Querceta (roboris) cornosa (maris)*).

Темні широколистяні ліси на лесових плакорах і схилах, на високих ділянках заплавл. Поширені в східній частині України в межах лісостепової зони, де здебільшого є зональними угрупованнями, та степової зони. В степовій зоні трапляється переважно на схилах долин і в балках (байрачні ліси свіжого ступеня зволоження), на сході України в межах степової зони є великі плакорні масиви. Ґрунти сірі лісові, темно-сірі лісові та чорноземи опідзолені.

Дубово-ясеневі-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Атлантичні, середньоєвропейські та східноєвропейські ліси з домінуванням *Quercus robur* або *Quercus petraea*, на евтрофних або мезотрофних ґрунтах, із зазвичай рясним і багатовидовим трав'яним та чагарниковим ярусами. Часто присутній *Carpinus betulus*. Вони утворюються за умови надто сухого клімату або на ґрунтах, надто вологих або надто сухих для бука або внаслідок лісового менеджменту, сприятливого для дубу.

Репрезентативність - А

Збереженість - А

Репрезентативність синтаксонів рослинних угруповань та асоціацій різниться, через різноманітність біотопів регіону. Зокрема, показники в флористично представлені угрупованнями з домінуванням сосни звичайної (*Pinus sylvestris*) склали 0,56, найнижчі в долинах річок – 0,42. Низька репрезентативність властива асоціаціям болотної рослинності, а висока – лісовим синтаксонам, що пояснюється різним рівнем фрагментарності, частотою зустрічності та флористичним насиченням екоотопів.

В межах РКСЛП «Корюківкаліс» на ділянках, де заплановані рубки головного користування та суцільні санітарні рубки, природні оселища із переліку Резолюції 4 Бернської конвенції і рослинні угруповання Зеленої книги України не реєстрували. Вони представлені в межах об'єктів ПЗФ та Смарагдової мережі *Bretskyi Zakaznyk* (UA0000057), а також в об'єктах із «тіньового» списку *Revna and Slot rivers* (UA0000466) і *Radomska dacha* (UA0000417), до яких частково входять квартали підприємства.

В об'єкті Смарагдової мережі *Shchorsivskiy* (UA0000099), з яким межує кв. 16 РКСЛП «Корюківкаліс» під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції знаходиться 13 типів природних оселищ, з них найбільшу площу займає E3.4 : Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки (500 га); в «тіньовому» об'єкті Смарагдової мережі *Radomska dacha* (UA0000417) – 9 типів, де найбільші площі зайняті типами G1.7: Термофільні листопадні ліси (100 га) і G1.A1: Ліси *Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (100 га); в «тіньовому» об'єкті *Revna and Slot rivers* (UA0000466) – 19 типів, з яких найбільші площі зайняті природними оселищами типів: E3.4 : Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки (4 000 га) та E2.2 : Рівнинні та низькогірні сінокісні луки (2 000 га).

В ботанічному заказнику загальнодержавного значення «Брецький» (кв. 152 вид. 1-5, 12, 56 РКСЛП «Корюківкаліс») представлені природні оселища типу D5.2 : Зарості крупних осоки переважно без застою води та рослинні угруповання занесені до Зеленої книги України: 20. Угруповання звичайнодубових лісів (*Querceta roboris*) з домінуванням у травостойі осоки кореневищної (*Carex rhizina*).

На ділянках РКСЛП «Корюківкаліс», що входять до меж Смарагдового об'єкта *Bretskyi Zakaznyk* (UA0000057) і ботанічного заказника загальнодержавного значення «Брецький», лісового заказника місцевого значення «Лисенки», гідрологічних заказників місцевого значення «Прибинський» та «Горілий мох» планована діяльність проводитися не буде.

За умови дотримання під час планованої діяльності вимог природоохоронного законодавства України, оцінюємо вплив на природні оселища і рослинні угруповання в межах екологічно допустимого.

Раритетні види рослин

Для Поліської частини України наявність водних, навколоводних і вологих біотопів є однією з складових формування її ландшафтних комплексів. В процесі широкомасштабних перетворень перезволожених, болотних і заплавних екосистем, внаслідок меліорацій, господарського використання для агровиробництва прибережної смуги річок, надмірного випасання та штучних лучноперетворюючих заходів, відбулася значна трансформація даної групи екосистем. Розподіл на окремі екологічні складові включає: водну рослинність (*Nymphaea alba*, *Lemna gibba*, *Potamogeton alpinus*), групу оліго-, мезотрофних боліт (*Andromeda polifolia*, *Ledum palustre*,

Oxycoccus palustris), евтрофних боліт (*Carex hartmanii*, *C. juncella*, *Salix lapponum*, *Salix myrsinifolia*, *Gentiana pneumonanthe*, *Polemonium caeruleum*), гігрофільних біотопів (*Iris sibirica*, *Inula helenium*, *Alnus incana*, *Dryopteris cristata*).

За характером рослинності та умовами місцезростання Сновська ключова територія різноманітна: 35–40 % території займають болота, 40–45 % – різні типи лук, близько 5 % – вільшняки, 10–15 % – зарості лози. Решта площі припадає на заплавні озера, стариці та затоки з їх специфічною рослинністю.

В ботанічному заказнику загальнодержавного значення «Брецький» флористичне різноманіття представлено понад 131 видом рослин, серед яких провідне місце належить представникам гідромезофітного різнотрав'я: верболоззя звичайне (*Lysimachia vulgaris*), півники болотяні (*Iris pseudacorus*), плакун вербистий (*Lythrum salicaria*), смовді болотяна (*Peucedanum palustre*), підмаренник болотяний (*Galium palustre*), м'ята водяна (*Mentha aquatica*), чистиця болотна (*Stachys palustris*), калюжниця болотна (*Caltha palustris*), вероніка довголиста (*Veronica longifolia*), оман британський (*Inula britannica*), гадючник вязолистий (*Filipendula ulmaria*), вовче тіло болотне (*Comarum palustre*), верба попеляста (*Salix cinerea*) та очерет (*Phragmites australis*).

Зростають пальчатокорінник м'ясочервоний (*Dactylorhiza incarnata*), орхідея болотяна або коручка болотяна (*Epipactis palustris*) занесені до Червоної книги України.

Різновікові культури сосни звичайної (*Pinus sylvestris*) на лівому березі р. Бреч вирізняються чітко сформованим чагарником ярусом за участю крушини ламкої (*Frangula alnus*), в чагарничковому ярусі – з чорниці (*Vaccinium myrtillus*) та брусниці (*Vaccinium vitis-idaea*), мохових ярусом із участю плевроція Шребера (*Pleurozium schreberi*) та дикрана зморшкуватого (*Dicranum rugosum*), розрідженим трав'яним ярусом з типовими бореальними видами, місцями за участю орляка звичайного (*Pteridium aquilinum*) (Асмаковський Є.В., Карпенко Ю.О., 2024).

В ботанічному заказнику місцевого значення «Васильцеве» в підліску високопродуктивного мішаного соснового та осикового лісу віком понад 70 років реєструють види крушина ламка (*Frangula alnus*), малина звичайна (*Rubus idaeus*). В трав'яному покриві присутні – звіробій звичайний (*Hypericum perforatum*), конвалія травнева (*Convallaria majalis*), чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*), суниці лісові (*Fragaria vesca*).

Ботанічний заказник місцевого значення «Бурківщина» включає ділянки мішаного сосново-дубового лісу, місцями з березою повислою (*Betula pendula*) віком понад 70 років. У трав'яному ярусі переважають яглиця звичайна (*Aegopodium podagraria*), просянка розлога (*Milium effusum*), конвалія травнева (*Convallaria majalis*).

Комплексна пам'ятка природи загальнодержавного значення «Урочище Гуліне» включає ділянки різносукцесійних стадій переформатування соснових заболочених ценозів у більш

сухі, місцями дубовососнові угруповання з бореальних флористичним ядром та псамофітними видами рослин.

В заповідному урочищі «Калачівська дача» охороняється різновіковий сосновий ліс, фрагментарно присутні ділянки з березою повислою (*Betula pendula*), вільхою чорною (*Alnus glutinosa*), кленом звичайним (*Acer platanoides*) на більш вологих ділянках.

В ботанічному заказнику місцевого значення «Гуліно-Прибинська дача» змішані насадження (сосна звичайна, ялина європейська, береза бородавчаста, дуб звичайний, вільха клейка, осика) в заплаві р. Снов віком 20-100 р. В ярусі підліску – ліщина звичайна, місцями бузина чорна. В трав'яному покриві – поєднання бореальних і неморальних елементів, зокрема реєструють такі види: багно болотне, купина лікарська, копитняк європейський, чорниш, брусниці.

В ботанічному заказнику загальнодержавного значення «Брецький», гідрологічних заказниках місцевого значення «Прибинський», і «Калачівська дача» можуть зустрічатися червонокнижні види рослин, такі як альдрованда пухирчаста (*Aldrovanda vesiculosa*), береза низька (*Betula humilis*), булатка довголиста (*Cephalanthera longifolia*), булатка червона (*Cephalanthera rubra*), верба чорнична (*Salix myrtilloides*), водяний горіх плаваючий (*Trapa natans*), гніздівка звичайна (*Neottia nidus-avis*) та інші.

В лісовому заказнику місцевого значення «Лисенки» збереженню підлягають цінні соснові насадження віком від 50 років з соцологічно цінними видами судинних рослин. Реєструють місцезростання видів: любка дволиста (*Platanthera bifolia*), сон розкритий (*Pulsatilla ptens*), занесених до Червоної книги України.

Навколо місць зростання видів: любка дволиста (*Platanthera bifolia*), сон розкритий (*Pulsatilla ptens*), булатка довголиста (*Cephalanthera longifolia*), булатка червона (*Cephalanthera rubra*), гніздівка звичайна (*Neottia nidus-avis*) та сон розкритий (*Pulsatilla ptens*) занесених до Червоної книги України, визначено охоронну ділянку шириною 50 м (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 499 «Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах»).

Квартально-видільний перелік видів занесених до Червоної книги України на території РКСЛП «Корюківкаліс» наведено в таблиці 3.21.

Перелік видів рослин, що підлягають охороні Резолюцією 6 Бернської конвенції в об'єкті Смарагдової мережі Brestkyi Zakaznyk (UA0000057) включає лише один вид – синяк плямистий (*Echium maculatum*), та два види, наявність яких потребує уточнення: зозульки травневі (*Dactylorhiza majalis*) і плодоріжка болотна (*Anacamptis palustris*); в проектуваному об'єкті Revna and Slot rivers (UA0000466) – лише дягель болотяний (*Angelica palustris*); в проектуваному об'єкті Radomska dacha (UA0000417) – сон розкритий (*Pulsatilla ptens*), занесений до Червоної

книги України та види, які потребують уточнення: цибуля ведмежа (*Allium ursinum*), пальчатокорінник м'ясочервоний (*Dactylorhiza incarnata*), зелениця сплюснута (*Diphasiastrum complanatum*), коручка чемерниковидна (*Epipactis helleborine*), лілія лісова (*Lilium martagon*), плаун річний (*Lycopodium annotinum*), гніздівка звичайна (*Neottia nidus-avis*), любка дволиста (*Platanthera bifolia*); в об'єкті Shchorsivskyi (UA0000099) – три види рослин: сон розкритий (*Pulsatilla ptens*), парило волосисте (*Agrimonia pilosa*) і синяк руський (*Echium russicum*).

Таблиця 3.21 – Квартально-видільний перелік видів, занесених до Червоної книги України на території РКСЛП «Корюківкаліс»

Вид	Квартали і виділи	Охоронна зона, м	Об'єкт ПЗФ	
Любка дволиста (<i>Platanthera bifolia</i>)		колова, радіусом не менше 50 метрів; у разі коли біотоп займає меншу площу, – в межах біотопу	Лісовий заказник місцевого значення «Лисенки»	
Сон широколистий (<i>Pulsatilla patens</i>)				
Плаун річний (<i>Lycopodium annotinum</i>)		колова, радіусом не менше 50 метрів; у разі коли біотоп займає меншу площу, – в межах біотопу	-	
Осока затінкова (<i>Carex umbrosa</i>)		-	Ботанічний заказник загальнодержавного значення «Брецький»	
Альдрованда пухирчаста (<i>Aldrovanda vesiculosa</i>)		-		
Верба чорнична (<i>Salix myrtilloides</i>)		колова, радіусом не менше 50 метрів; у разі коли біотоп займає меншу площу, – в межах біотопу		
Береза низька (<i>Betula humilis</i>)				
Булатка червона (<i>Cephalanthera rubra</i>)				
Булатка довголиста (<i>Cephalanthera longifolia</i>)				
Гніздівка звичайна (<i>Neottia nidus-avis</i>)				Гідрологічний заказник місцевого значення «Прибинський»
Водяний горіх плаваючий (<i>Trapa natans</i>)		-		
Пальчатокорінник м'ясочервоний (<i>Dactylorhiza incarnata</i>)		колова, радіусом не менше 50 метрів; у разі коли біотоп займає меншу площу, – в межах біотопу		Ботанічний заказник загальнодержавного значення «Брецький»

Квартально-видільний перелік надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Більшість видів з квартально-видільного переліку видів рослин, занесених до Червоної книги України на території РКСЛП «Корюківкаліс» зростають в межах об'єктів природно-заповідного фонду, де планована діяльність проводитися не буде відповідно до ст. 7 Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

За даними онлайн-сервісу GBIF.org поблизу гідрологічного заказника «Ревна» виявлено псевдобрій цинклідієподібний (*Pseudobryum cinclidioides*) – рідкісний вид мохів занесений до Червоної книги України (рисунок 3.5).

Картографія надана у Звіті з конфіденційною інформацією

Рисунок 3.5 – Місцезростання видів рослин занесених до Червоної книги України (за даними GBIF.org)

В межах заповідного урочища «Радомська дача» зростають: плаун річний (*Lycopodium annotinum*), плаун булавовидний (*Lycopodium clavatum*), цибуля ведмежа (*Allium ursinum*), гніздівка звичайна (*Neottia nidus-avis*), коручка чемерникоподібна (*Epipactis helleborine*), та за його межами поблизу кв. ___ РКСЛП «Корюківкаліс» виявлено місцезростання лілії лісової (*Lilium martagon*) (рисунок 3.6).

На території заповідного урочища «Холмська дача» реєструють види рослин: плаун річний (*Lycopodium annotinum*), плаун булавовидний (*Lycopodium clavatum*), коручка чемерникоподібна (*Epipactis helleborine*), любка дволиста (рисунок 3.7).

Картографія надана у Звіті з конфіденційною інформацією

Рисунок 3.6 – Місцезростання видів рослин занесених до Червоної книги України (за даними GBIF.org)

Поблизу ***заповідного рочища «Кістерська дача»*** виявлено знахідки видів любка дволиста (*Platanthera bifolia*), біломох сизий (*Leucobryum glaucum*) (рисунок 3.7).

Картографія надана у Звіті з конфіденційною інформацією

Рисунок 3.7 – Місцезростання видів рослин занесених до Червоної книги України (за даними GBIF.org)

За даними онлайн-сервісу GBIF.org виявлено місцезростання виду плаун річний (*Lycopodium annotinum*) в межах кв. _____ (рисунок 3.8), поблизу кварталів _____ (рисунок 3.9).

В переліку ділянок, визначених для проведення рубок головного користування на 2025-2034 роки згідно з Відомістю рубок головного користування не включено ділянок, де зростають цінні для збереження види рослин. Водночас, найближче розташована локація плауна річного (*Lycopodium annotinum*) знаходиться поза межами кварталу _____, в якому планується здійснення рубок. Рекомендуємо враховувати під час провадження планованої діяльності наявність місцезростання виду плауна річного (*Lycopodium annotinum*).

За даними онлайн-сервісу GBIF.org виявлено місцезростання виду сальвінія плаваюча (*Salvinia natans*) поблизу кв. _____ (рисунок 3.10).

Картографія надана у Звіті з конфіденційною інформацією

Рисунок 3.8 – Місцезростання видів рослин занесених до Червоної книги України (за даними GBIF.org)

Картографія надана у Звіті з конфіденційною інформацією

Рисунок 3.9 – Місцезростання видів рослин занесених до Червоної книги України (за даними GBIF.org)

Картографія надана у Звіті з конфіденційною інформацією

Рисунок 3.10 – Місцезростання видів рослин занесених до Червоної книги України (за даними GBIF.org)

Відповідно, якщо під час планованої діяльності рідкісні та зникаючі види рослин, в тому числі занесені до Червоної книги України будуть виявлені, вони будуть занесені до квартально-видільного переліку видів рослин, що охороняються Червоною книгою України. Навколо місцезростання популяцій трав'янистих квіткових рослин, цінних видів лишайників і грибів буде створена охоронна ділянка ((Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 499 «Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах»), а ділянки, де виявлено раритетні види флори, віднесено до режиму обмеженого лісокористування, або виключені із розрахунку головного користування.

Очікується, що спеціальне використання лісових ресурсів – рубки головного користування та суцільні санітарні рубки матимуть екологічно допустимий вплив на раритетні види рослин, оскільки такі рослини охороняються у об'єктах ПЗФ, де рубки заборонено, а визначені ділянки для провадження планованої діяльності не включені до об'єктів ПЗФ та не межують з ними.

За результатами проведених польових досліджень у межах ділянок планованої діяльності РКСЛП «Корюківкаліс» рідкісні видів рослин, а також реліктові, занесені до Червоної книги України, Резолюції 6 Бернської конвенції та регіонально рідкісні не реєстрували.

*До квартално-видільного переліку місць зростання видів рослин, занесених до Червоної книги України занесено 13 видів флори. Місцезростання усіх видів реєстрована в межах об'єктів ПЗФ, лише один вид – плаун річний (*Luzorodium annotinum*) в кв. _____ та кв. _____. Заплановані для провадження планованої діяльності ділянки не входять до об'єктів ПЗФ та не межують з ними.*

*За даними онлайн-сервісу GBIF.org виявлено місцезростання виду плаун річний (*Luzorodium annotinum*) в межах кв. _____ та поблизу кварталів _____; сальвінії плаваючої (*Salvinia natans*) поблизу кв. _____. Квартал _____, в якому планується здійснення рубок найближче розташований до місцезростання плауна річного (*Luzorodium annotinum*), тому рекомендуємо враховувати під час провадження планованої діяльності наявність місцезростання виду.*

Планована діяльність буде впливати на рідкісні та зникаючі види флори занесені до списку Червоної книги України в межах екологічно допустимого, оскільки визначено точне місцеіснування зростання таких видів та враховано їх локації при плануванні рубок.

Моніторинг рідкісних видів рослин на території планованої діяльності лісового фонду РКСЛП «Корюківкаліс» потребує детальних обстежень території протягом різних сезонів року, а також здійснення комплексу заходів, щодо забезпечення просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності і цілісності об'єктів рослинного світу, охорону умов їх місцезростання, а також невиснажливого використання.

Раритетні види тварин

Полісся, в тому числі Лівобережне, має особливе значення для мігруючих птахів водно–болотного комплексу. Вони зупиняються тут під час перельотів і в деяких місцях створюють значні скупчення. Особливо велике значення цей регіон має для сірої чаплі (*Ardea cinerea*), лелек (*Ciconia sp.*), гусей (*Anser sp.*), качок (*Anas sp.*), сірого журавля (*Grus grus*), куликів (*Charadriidae*). Серед місць масових скупчень водно–болотних птахів, як під час осінньої, так і весняної міграції, виділяють Київське водосховище на річці Дніпро та долину Десни. Через Полісся проходять міграційні шляхи багатьох навколотовних птахів, які пролітають у широтному та меридіональному напрямках.

«Поліський міграційний шлях» є шляхом перельоту птахів, які зимують в країнах Західної та Центральної Європи. Цей міграційний шлях використовують багато видів птахів (переважно водно–болотного комплексу). Лісовий фонд РКСЛП «Корюківкаліс» розташований в межах Поліського міграційного шляху.

Міграційні шляхи "Північ – Південь" та "Північний Схід-Південний Захід", є шляхами переміщення птахів (вони також мігрують через Полісся) на північ та південний схід. До найбільш характерних видів даних шляхів віднесено такі види, як: бугай (*Botaurus stellaris*), сіра чапля (*Ardea cinerea*), лелека білий (*Ciconia ciconia*) та чорний лелека (*Ciconia nigra*), чирки – тріскунок (*Anas querquedula*) та свистунок (*Anas crecca*), шилохвіст (*Anas acuta*), свищ (*Anas penelope*), гоголь (*Bucephala clangula*), скопа (*Pandion haliaetus*), луня болотяного (*Circus aeruginosus*), луня лугового (*Circus pygargus*), луня польового (*Circus cyaneus*), сірий журавель (*Grus grus*), вальдшнеп (*Scolopax rusticola*) дупель (*Gallinago media*), бекас (*Gallinago gallinago*), кроншнеп великий (*Numenius arquata*), кроншнеп середній (*Numenius phaeopus*), чорниш (*Tringa ochropus*), травник (*Tringa totanus*), турухтан (*Phiomachus pugnax*), мартин звичайний (*Larus ridibundus*), мартин чорний (*Chlidonias nigra*), крячки світлокрилі (*Chlidonias leucoptera*) та ряд інших видів.

Мисливська фауна РКСЛП «Корюківкаліс» представлена копитними (олень благородний, козуля, кабан), хутровими (заєць, ондатра, бобр, лисиця, борсук, видра, куниця), перната дичина (качки, лиски).

В об'єкті Смарагдової мережі Bretskyi Zakaznyk (UA0000057) налічують 15 видів птахів занесених до Резолюції 6 Бернської конвенції, а саме: баранець великий, дупель (*Gallinago media*), сова болотяна (*Asio flammeus*), лелека білий (*Ciconia ciconia*), лунь польовий (*Circus cyaneus*), лунь лучний (*Circus pygargus*), лунь очеретяний (*Circus aeruginosus*), деркач (*Crex crex*), сорокопуд терновий (*Lanius collurio*), сорокопуд чорнолобий (*Lanius minor*), синьошийка (*Luscinia svecica*), брижач, турухтан (*Philomachus pugnax*), погонич малий (*Porzana parva*), погонич звичайний (*Porzana porzana*), кропив'янка рябогруда (*Sylvia nisoria*), коловодник болотяний (*Tringa glareola*) (таблиця 3.22).

Таблиця 3.22 – Перелік видів птахів, що підлягають охороні в Bretskyi Zakaznyk (UA0000057)

№	Назва виду	Наявність на території				Характерний біотоп
		ЧКУ	МСОП	Бонн	Берн	
1.	Баранець великий (<i>Gallinago media</i>)	+	+	+	+	заболочені луки
2.	Брижач, турухтан (<i>Philomachus pugnax</i>)		+		+	луки, болота
3.	Лелека білий (<i>Ciconia ciconia</i>)		+		+	поля
4.	Коловодник болотяний (<i>Tringa glareola</i>)		+		+	мілководдя
5.	Деркач (<i>Crex crex</i>)		+		+	луки, поля
6.	Кропив'янка рябогруда (<i>Sylvia nisoria</i>)		+		+	степи
7.	Погонич малий (<i>Porzana parva</i>)		+	+	+	водно-болотні угіддя
8.	Погонич звичайний (<i>Porzana porzana</i>)		+		+	осокові і чагарникові зарості
9.	Лунь очеретяний (<i>Circus aeruginosus</i>)		+		+	болота
10.	Лунь лучний (<i>Circus pygargus</i>)	+	+	+	+	Болота, луки
11.	Лунь польовий (<i>Circus cyaneus</i>)	+	+	+	+	лісові галявини

№	Назва виду	Наявність на території				Характерний біотоп
		ЧКУ	МСОП	Бонн	Берн	
12.	Синьошийка (<i>Luscinia svecica</i>)				+	травостої, кущі
13.	Сорокопуд терновий (<i>Lanius collurio</i>)		+		+	чагарники
14.	Сорокопуд чернолобий (<i>Lanius minor</i>)		+		+	луки, поля
15	Сова болотяна (<i>Asio flammeus</i>)	+	+	+	+	річкові долини, луки
Всього		4	15	5	15	

До Червоної книги України занесено чотири види: баранець великий (*Gallinago media*), сова болотяна (*Asio flammeus*), лунь польовий (*Circus cyaneus*) і лунь лучний (*Circus pygargus*).

Реєструють види птахів, що занесені в список Пташиної Директиви Європейського Союзу: сорокопуд терновий (*Lanius collurio*).

Види птахів рекомендованих для охорони в межах пропонованого до включення до Смарагдової мережі об'єкту Revna and Slot rivers (UA0000466) налічують 12 видів і потребують уточнення. З них очеретянка прудка (*Acrocephalus paludicola*) занесена до Червоної книги України та 11 видів – до Резолюції 6 Бернської конвенції: рибалочка блакитний (*Alcedo atthis*), лелека білий (*Ciconia ciconia*), дятел сирійський (*Dendrocopos syriacus*), чепура велика (*Ardea alba*), мухоловка мала (*Ficedula parva*), сорокопуд терновий, або сорокопуд-жулан (*Lanius collurio*), сорокопуд чернолобий (*Lanius minor*), синьошийка (*Luscinia svecica*), жовна сива (*Picus canus*), крячок річковий (*Sterna hirundo*), кропив'янка рябогруда, славка яструбина (*Curruca nisoria*).

Птахи можуть зустрічатися на ділянках РКСЛП «Корюківкаліс», які перехрещуються да площею з об'єктами Смарагдової мережі. Водночас, на території РКСЛП «Корюківкаліс» гніздуються невелика кількість птахів, що пов'язано з наявністю у Чернігівській області значної кількості природних ядер, об'єктів ПЗФ та Смарагдової мережі неподалік, де існують сприятливіші умови для життєдіяльності птахів.

В лісовому заказнику місцевого значення «Лисенки» (кв. _____) реєструють місце-перебування видів птахів, занесених до Червоної книги України: очеретянка прудка або очеретянка вертка (*Acrocephalus paludicola*) та шуліка чорний (*Milvus migrans*) (таблиця 3.23).

Вид скопа (*Pandion haliaetus*) реєстровано в кв. _____ та журавель сирій (*Grus grus*) – кв. _____ згідно інформації отриманої на сайті Biodiversity Viewer. Охоронні заходи передбачають заборону будь-яких лісгосподарських заходів у період з 1 березня до 31 серпня, постійну заборону будь-яких лісгосподарських заходів у тій частині охоронної зони, яка розташовується ближче 100 метрів від гнізда.

Охоронні заходи щодо збереження рідкісних і зникаючих видів виконуються відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Санітарних правил в лісах України від 27 липня 1995 р. №555», Постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 499

«Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах»), Наказу Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Плану дій щодо збереження чорного лелеки (*Ciconia nigra*) в Україні» від 11.03.2019 р. №102, Наказів обласних управлінь лісового та мисливського господарства, встановлено охоронну зону навколо гнізда шуліки чорного (*Milvus migrans*) охороняються у зоні радіусом 500 м.

Таблиця 3.23 – Квартально-видільний перелік видів тварин, занесених до Червоної книги України на території РКСЛП «Корюківкаліс»

Вид	Квартали і виділи	Охоронна зона, м	Об'єкт ПЗФ	Режим охорони
Очеретянка прудка (<i>Acrocephalus paludicola</i>)		-	Лісовий заказник місцевого значення «Лисенки»	заборона будь-яких лісгосподарських заходів у період з 1 березня до 31 серпня, постійна заборона будь-яких лісгосподарських заходів у тій частині охоронної зони, яка розташовується ближче 100 метрів від гнізда
Шуліка чорний (<i>Milvus migrans</i>)		колова, радіусом не менше 500 метрів		
Скопа (<i>Pandion haliaetus</i>)		колова, радіусом		
Журавель сірий (<i>Grus grus</i>)		не менше 500 метрів		

Квартально-видільний перелік надається у звіті з конфіденційною інформацією.

За даними онлайн сервісу Biodiversity Viewer реєстровано знахідки видів тварин занесених до Резолюції 6 Бернської конвенції, а саме: жаба ставкова (*Pelophylax lessonae*) – кв. _____; синиця велика (*Parus major*) – кв. _____; дрізд чорний (*Turdus merula*) – кв. _____; дятел звичайний (*Dendrocopos major*) – кв. _____; ластівка сільська (*Hirundo rustica*) – кв. _____ (таблиця 3.24).

Таблиця 3.24 – Квартально-видільний перелік видів тварин, занесених до Резолюції 6 Бернської конвенції України на території РКСЛП «Корюківкаліс»

Вид	Квартали і виділи	Охоронна категорія
Жаба ставкова (<i>Pelophylax lessonae</i>)		Додаток III
Синиця велика (<i>Parus major</i>)		Додаток II
Дрізд чорний (<i>Turdus merula</i>)		Додаток III
Дятел звичайний (<i>Dendrocopos major</i>)		Додаток II
Ластівка сільська (<i>Hirundo rustica</i>)		Додаток II

Квартально-видільний перелік надається у звіті з конфіденційною інформацією.

В переліку ділянок, визначених для проведення рубок головного користування на 2025-2034 роки згідно з Відомістю рубок головного користування виявлено вид дрізд чорний (*Turdus merula*) в кв. _____ в мононасадженні сосни звичайної. За даними орнітологів для побудови гнізд чорний дрізд використовує 13 порід дерев і сухостій. Птахи при гніздуванні віддають перевагу розміщенню гнізда на дубі звичайному (*Quercus robur*) (17,1%), сосні звичайній (*Pinus sylvestris*), грабові (*Carpinus betulus*), крушині ламкій (*Frangula alnus*) (по 9,8%). Також, у Фонді рубок головного користування наявний кв. _____, де реєстровано знахідку синиці великої (*Parus major*). Види не охороняються у найближче розташованих об'єктах Смарагдової мережі.

Рекомендуємо під час провадження планованої діяльності в кв. _____ враховувати локалітети і наявність гнізда дрозда чорного (*Turdus merula*). За наявності виду на ділянці, рекомендується не проводити плановану діяльність.

Із ідентифікованих, найбільшу кількість видів нараховує ряд горобцеподібних (*Passeriformes*) – 32 види, серед яких найчисельніші представники родин мухоловкових (*Muscicapidae*) – 7, родина в'юркових (*Fringillidae*) – 3 та кропив'янкових (*Sylviidae*) – 3.

У випадку виявлення гнізда одного з видів птахів із переліку Червоної книги України на ділянках планованої діяльності, рубки на цій ділянці проводитися не будуть і буде створено навколо гнізда, дупла або токовища охоронну зону.

При наявності цінних і рідкісних дерев важливих для охорони місць гніздування птахів, вони будуть збережені та зазначені у переліку лісорубного квитка як такі, що не підлягають рубанню.

Місць постійного гніздування рідкісних та зникаючих видів птахів і тварин, що входять до переліку видів Резолюції 6 Бернської конвенції, Червоної книги України, таких, що знаходяться під регіональною охороною на ділянках, де заплановане проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок РКСЛП «Корюківкаліс», а також суміжних з ними ділянок на відстані 100 метрів не виявлено.

Лісогосподарська діяльність на чисельність та збереження рідкісних і зникаючих видів птахів впливатиме в межах екологічно допустимого.

У офіційному переліку видів під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції в об'єкті Смарагдової мережі Bretskyi Zakaznyk (UA0000057) відсутні ссавців, амфібії, рептилії.

Амфібії та рептилії

У переліку видів амфібій, що потребують охорони Резолюцією 6 Бернської конвенції в об'єкті Смарагдової мережі Revna and Slot rivers (UA0000466) зазначено один вид амфібій: – кумку червоночереву (*Bombina bombina*) (таблиця 3.25) та один вид рептилій – черепаху болотяну (*Emys orbicularis*) (таблиця 3.26).

Таблиця 3.25 – Перелік видів амфібій (земноводних), що підлягають охороні в об'єктах Смарагдової мережі

№	Назва виду	Наявність на території				Характерний біотоп
		ЧКУ	Берн	МСОП	Реґіон	
1.	Джерлянка (кумка) червоночерева		+	+		Болота, водойми
Всього		1	1	1		

В заплавах річок та біля водних об'єктів можуть зустрічатися види кумка червоночерева (*Bombina bombina*), часничниця звичайна (*Pelobates fuscus*), ропуха звичайна (*Bufo bufo*), ропуха зелена (*Bufo (Bufotes) viridis*), квакша звичайна (*Hyla arborea*), жаба гостроморда (*Rana arvalis*), жаба озерна (*Pelophylax ridibundus*).

Таблиця 3.26 – Перелік видів плазунів, що підлягають охороні в об'єктах Смарагдової мережі та їх охоронні категорії

№	Назва (укр.)	Назва (лат.)	ЧКУ	МСОП	ЄЧС	Берн	Бонн	CITES
1	Черепаха болотяна	<i>Emys orbicularis</i>	-	NT	NT	2	-	-

Зі плазунів на території планованої діяльності можуть зустрічаються види: черепаха болотяна (*Emys orbicularis*), ящірка прудка (*Lacerta agilis*), ящірка живородна (*Zootoca vivipara*), мідянка звичайна (*Coronella austriaca*), вуж водяний (*Natrix tessellata*), вуж звичайний (*Natrix natrix*).

Види населяють вологі біотоми по берегах річок і заболочені території, в тому числі вологі вільхові та березові ліси по берегах боліт, де активно полюють на безхребетних. Для розмноження потребують наявності у весняно-літній період мілководних водойм, що добре прогріваються, але не пересихають.

Загрозою для існування видів є порушення гідрологічного режиму.

Риби

Перелік видів риб, що підлягають охороні в Brestkyi Zakaznyk (UA0000057) налічує чотири види: щипавка звичайна (*Cobitis taenia*), в'юн звичайний (*Misgurnus fossilis*), мересниця озерна (*Phoxinus phoxinus*), гірчак європейський, або звичайний, пукас (*Rhodeus amarus*); об'єкти Смарагдової мережі Revna and Slot rivers (UA0000466) – щипавка звичайна (*Cobitis taenia*) (таблиця 3.27).

Із переліку видів риб, що підлягають охороні із Червоної книги України визначено один вид – мересниця озерна (*Phoxinus phoxinus*) – прісноводна зграйна придонна озерна риба, яка зустрічається тільки в мілководних невеликих замкнених, стоячих або ледь проточних водоймах з піщано-мулистим або мулистим ґрунтом та з добре розвиненою рослинністю.

Таблиця 3.27 – Перелік видів риб, що підлягають охороні в Brestkyi Zakaznyk (UA0000057)

№	Назва виду	Наявність на території			Характерний біотоп
		ЧКУ	МСОП	Берн	
1	Мересниця озерна	+	+	+	річки
2	В'юн звичайний			+	заболочені озера

№	Назва виду	Наявність на території			Характерний біотоп
		ЧКУ	МСОП	Берн	
3	Гірчак європейський		+		річки
4	Щипавка звичайна		+		річки
Всього		1	2	5	

Зменшення чисельності її популяції пов'язане зі зміною гідрологічного режиму водойм, осушуванням боліт і заплавних водойм, торфорозробкою і гідромеліораційними роботами.

Планована діяльність загрози для популяції риб не несе.

Безхребетні

В об'єкті Brestkyi Zakaznyk (UA0000057) різноманіття безхребетних представлено чотири видами, а саме: ведмедиця Гера (*Callimorpha quadripunctaria*), плавунець дволінійний (*Graphoderes bilineatus*), білоноско болотна (*Leucorrhinia pectoralis*) і синявець Телей (*Maculinea teleius*) (таблиця 3.28).

Таблиця 3.28 – Перелік видів безхребетних тварин, охороняються в об'єкті Смарагдової мережі Brestkyi Zakaznyk (UA0000057)

№	Назва (укр.)	Назва (лат.)	ЧКУ	МСОП	ЄЧС	Берн
1.	Ведмедиця Гера	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	BP	VU	E	3
2.	Синявець Телей	<i>Maculinea teleius</i>		VU		2
3.	Плавунець дволінійний	<i>Graphoderes bilineatus</i>	BP			3
4.	Білоноско болотна	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>		VU		2

До Червоної книги України із представлених видів занесено два: ведмедиця Гера (*Callimorpha quadripunctaria*) і плавунець дволінійний (*Graphoderes bilineatus*).

В проєктованому об'єкті Смарагдової мережі Revna and Slot rivers (UA0000466) реєструють види – жук-олень, або рогач звичайний (*Lucanus cervus*), дукачик непарний, червінець непарний (*Lucaena dispar*); в Radomska dacha (UA0000417) – жук-олень (*Lucanus cervus*).

Жук-олень (*Lucanus cervus*) занесений до Червоної книги України, який є виключно лісовим видом. Його личинки розвиваються у деревині. У своєму розвитку вид пов'язаний насамперед із насадженнями дуба. Старовікові дубові насадження, або старовікові насадження за участі дуба є їх типовими біотопами. Водночас, популяція жука-оленя на території України є найбільшою в Європі.

В подальшому, при проведенні моніторингових досліджень, можливе виявлення ще ряду видів із переліку регіонально рідкісних і зникаючих.

За даними онлайн-сервісу GBIF.org (веб-застосунок «Biodiversity Viewer») поблизу РКСП «Корюківкаліс» реєструють види: скопа (*Pandion haliaetus*), занесену до Червоної книги України, Конвенції з міжнародної торгівлі вимираючими видами (CITES), Додатків II Боннської та Бернської конвенцій (рисунок 3.11, 3.13).

Голуб-синяк (*Columba oenas*), занесений до Червоної книги України і Додатку III Бернської конвенції (рисунок 3.12)

Синиця велика (*Parus major*) і дрізд чорний (*Turdus merula*) (рисунок 3.12); сорока звичайна (*Pica pica*) і дятел звичайний (*Dendrocopos major*) (рисунок 3.13) занесені до Бернської конвенції.

Журавель сірий (*Grus grus*) охороняється Червоною книгою України, Боннською і Бернської конвенціями (рисунок 3.13, 3.14).

Із безхребетних представлені жук-олень (*Lucanus cervus*) (рисунок 3.11, 3.12, 3.13); мегариса перлата (*Megarhyssa perlata*), пижмиця пахуча або вусач мускусний (*Aromia moschata*), стрічка орденська малинова (*Catocala sponsa*) (рисунок 3.11); ляра анафемська (*Larra anathema*) (рисунок 3.12); джміль моховий (*Bombus muscorum*) (рисунок 3.11, 3.14) занесені до Червоної книги України та до списку регіонально рідкісних видів. Вид синявець Аріон (*Phengaris arion*) занесений до МСОП (рисунок 3.12).

Картографія надана у Звіті з конфіденційною інформацією

Рисунок 3.11 – Місцезнаходження рідкісних видів тварин (за даними GBIF.org)

Картографія надана у Звіті з конфіденційною інформацією

Рисунок 3.12 – Місцезнаходження рідкісних видів тварин (за даними GBIF.org)

Картографія надана у Звіті з конфіденційною інформацією

Рисунок 3.13 – Місцезнаходження рідкісних видів тварин (за даними GBIF.org)

Картографія надана у Звіті з конфіденційною інформацією

Рисунок 3.14 – Місцезнаходження рідкісних видів тварин (за даними GBIF.org)

Із амфібій реєструють жабу ставкову (*Pelophylax lessonae*) (рисунок 3.11, 3.14); райка східна (*Hyla arborea*) (рисунок 3.12, 3.14); райка звичайна (*Hyla arborea*) (рисунок 3.14); ропуха сіра (*Bufo bufo*) (рисунок 3.14). Всі види охороняються Резолюцією 6 Бернської конвенції.

Більшість знахідок видів тварин було зафіксовано поза межами лісового фонду РКСЛП «Корюківкаліс», за виключенням кв. _____ (рисунок 3.13). Водночас, на цій ділянці зафіксовано види синиця велика (*Parus major*), дрізд чорний (*Turdus merula*), сорока звичайна (*Pica pica*) і дятел звичайний (*Dendrocopos major*), які адаптовані до існування в антропогенно зміненому середовищі та тяжіють до селітебних територій. Планована діяльність не створює загрозу для їхнього існування.

При польовому обстеженні за прокладеними маршрутами в межах лісового фонду РКСЛП «Корюківкаліс», місць перебування рідкісних та зникаючих видів тварин, постійного гніздування видів птахів, скупчення мігруючих птахів, що входять до переліку Резолюції 6 Бернської конвенції, Червоної книги України, регіонально рідкісних на ділянках, де заплановане проведення планованої діяльності, а також суміжних з ними ділянок на відстані 100 метрів не виявлено.

Місцеіснуванням раритетних видів тварин є природоохоронні території, зокрема, об'єкти ПЗФ, де планована діяльність проводиться не буде. До квартално-видільного переліку видів тварин занесено 4 види, 2 з них реєстровано в межах лісового заказника місцевого значення «Лисенки» (кв. _____): очеретянка прудка або очеретянка вертка (*Acrocephalus paludicola*) та шуліка чорний (*Milvus migrans*) занесені до Червоної книги України. Із списків Резолюції 6 Бернської конвенції реєстрували знахідки 5 видів тварин. За даними онлайн-сервісу GBIF.org (веб-застосунок «Biodiversity Viewer») реєстровано наявність 9 видів тварин поблизу ділянок РКСЛП «Корюківкаліс».

В переліку ділянок, визначених для проведення рубок головного користування на 2025-2034 роки виявлено вид дрізд чорний (*Turdus merula*) в кв. _____ в мононасадженні сосни звичайної; у кв. _____ – синицю велику (*Parus major*) занесені до переліку Резолюції 6 Бернської конвенції. Рекомендуємо під час провадження планованої діяльності враховувати локалітети рідкісних і зникаючих видів тварин та у разі наявності наявність гнізд видів проводити охоронні заходи відповідно до вимог природоохоронного законодавства України.

У випадку виявлення під час провадження планованої діяльності цінних для збереження видів фауни, буде запроваджено природоохоронні заходи відповідно до вимог чинного природоохоронного законодавства, а також відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 499 «Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах».

Природно-заповідний фонд

Природно-заповідний фонд Чернігівської області налічує 681 об'єкти загальною площею 263 316,05730 га, що становить близько 8 % від загальної площі області, з них 25 об'єктів мають загальнодержавний статус.

На території Корюківської та Холминської територіальних громад Корюківського району, в межах яких розташовані лісові масиви РКСЛП «Корюківкаліс», знаходиться 28 об'єктів природно-заповідного фонду, два з яких загальнодержавного значення: ботанічний заказник «Брецький» та комплексна пам'ятка природи «Урочище «Гуліно». Витяг з переліку територій та об'єктів екомережі в додатку В Додатку Р.

В межах планованої діяльності РКСЛП «Корюківкаліс» знаходяться чотири об'єкти природно-заповідного фонду, розташовані на загальній площі 88,2 га, з них один загальнодержавного значення – на площі 19,5 га та три заказники місцевого значення – на площі 68,7 га (додаток В Додатку Р).

Ботанічний заказник загальнодержавного значення «Брецький», загальною площею 200,0 га, представляє собою оточений лісом лучний масив у заплаві річки Бреч. Охоронний ста-

тус об'єкту надано у 1996 року Указом Президента України № 715/96 для збереження мальовничої ділянки типових для Лівобережного Полісся торф'янистих болотних луків в заплаві р. Бреч, унікальних природних оселищ, рослинних угруповань, червонокнижних і регіонально рідкісних видів рослин та тварин. У ґрунтовому покриві переважають торф'янисті і торф'янисто-болотні ґрунти, на підвищених ділянках – дерново-оглесні та глинисто-піщані. Територія заказника важлива для збереження біорізноманіття заплавних ландшафтів Лівобережного Полісся України.

Лісові масиви РКСЛП «Корюківкаліс» частково включено до ботанічного заказника загальнодержавного значення «Брецький» на площі 19,5 га, а саме кв. 152 вид. 1-5, 12, 56, де представлені болотні луки в заплаві р. Бречиця, зростають осокові та злакові угруповання з лікарськими рослинами. В межах заказника заборонено збір рідкісних рослин (рисунок 3.15).

Рисунок 3.15 – Карта-схема розташування ботанічного заказника «Брецький» відносно РКСЛП «Корюківкаліс»

Гідрологічний заказник місцевого значення «Прибинський», площею 370,0 га, створений рішенням Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року № 561, рішенням Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454 та рішенням Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164. Охороняється болотний масив в заплаві р. Слот, який має важливе значення як регулятор водного режиму. В межах заказника заборонено збір рідкісних рослин.

Лісові масиви РКСЛП «Корюківкаліс» включені до гідрологічного заказника місцевого значення «Прибинський» на площі 41,2 га в межах кв. 1 вид. 1-6, 8, 9, 11, 12 (рисунок 3.16).

Заказник має охоронну зону 714 га (Листом №08-08/711 від 01.04.2026 р.). Квартал 1 РКСЛП «Корюківкаліс» межує у північному напрямку з комплексною пам'яткою природи загальнодержавного значення «Урочище Гуліне». Пам'ятка природи площею 100 га створена Постановою Ради Міністрів УРСР №780-р від 14.10.1975 року для охорони і збереження високопродуктивних лісових ділянок з участю сосни звичайної, місцями дуба звичайного природного походження на мальовничому березі р. Снов з густим підліском та рядом видів-супутників сосни і дуба. Урочище має водоохоронне значення.

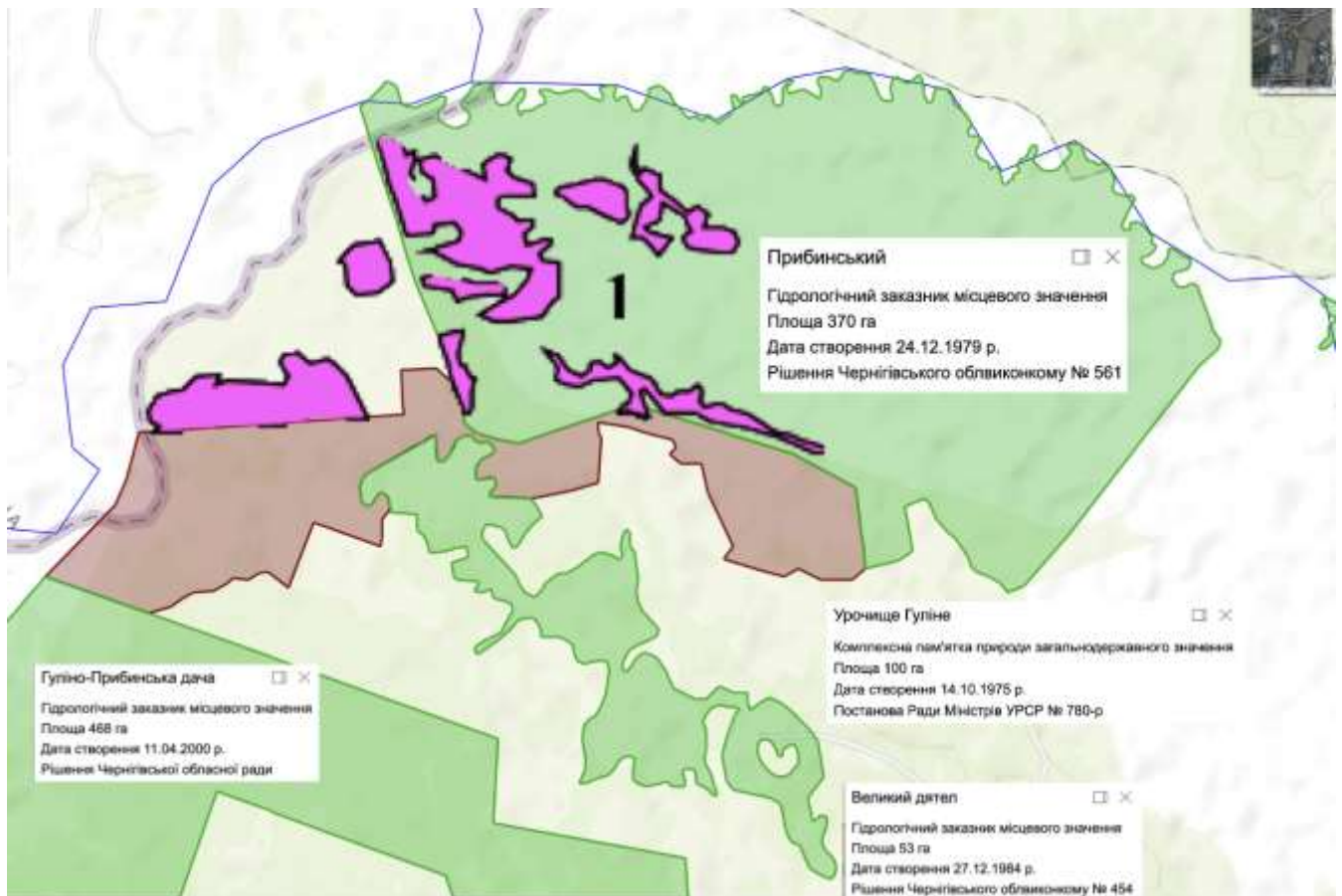

Рисунок 3.16 – Карта-схема розташування гідрологічного заказника «Прибинський» відносно РКСЛП «Корюківкаліс»

Лісовий заказник місцевого значення «Лисенки», площею 26,2 га, створений рішенням Чернігівської обласної ради від 17.06.2014 року для збереження лісового масиву, що є ареалом поширення раритетних видів рослин і тварин.

Лісові масиви РКСЛП «Корюківкаліс» включені до лісового заказник місцевого значення «Лисенки» на площі 26,2 га в межах кв. 195 вид. 1-14, 36 (рисунок 3.17).

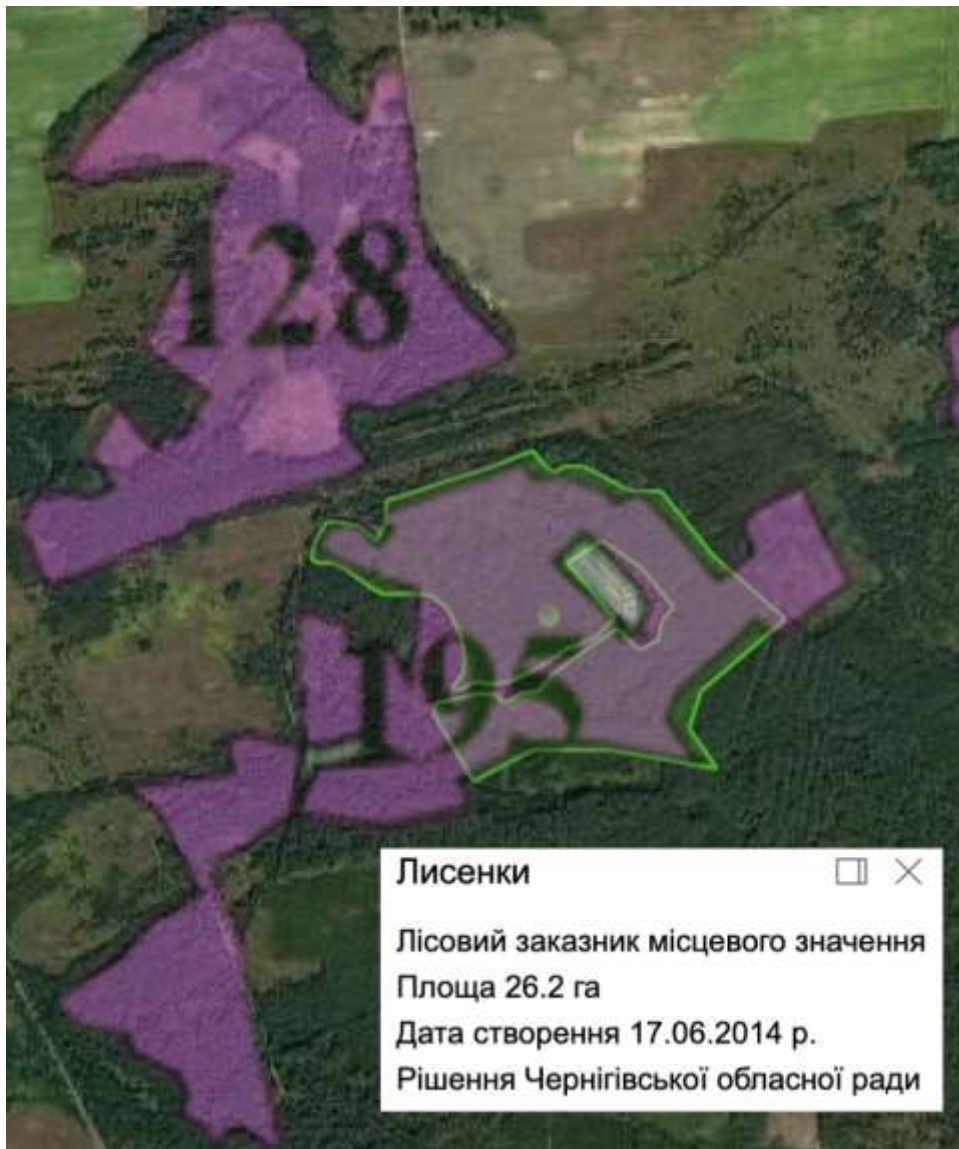

Рисунок 3.17 – Карта-схема розташування лісового заказника «Лисенки» відносно РКСЛП «Корюківкаліс»

Гідрологічний заказник місцевого значення «Горілий мох», загальною площею 57,0 га, створений рішенням Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року № 561, рішенням Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року № 454 та рішенням Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року № 164. Охоронний статус надано для збереження унікальних водно-болотних комплексів, евтрофного болота, з мезотрофними та оліготрофними ділянками. Заказник виконує важливу водорегулюючу функцію, під охороною знаходяться рідкісні види флори і фауни пов'язані з болотною екосистемою. Гідрологічний заказник «Горілий мох» включений до кв. 19 вид. 50, 51 РКСЛП «Корюківкаліс» на площі 1,3 га (рисунок 3.18).

Заказник має охоронну зону 563 га. (Листом №08-08/711 від 01.04.2026 р.).

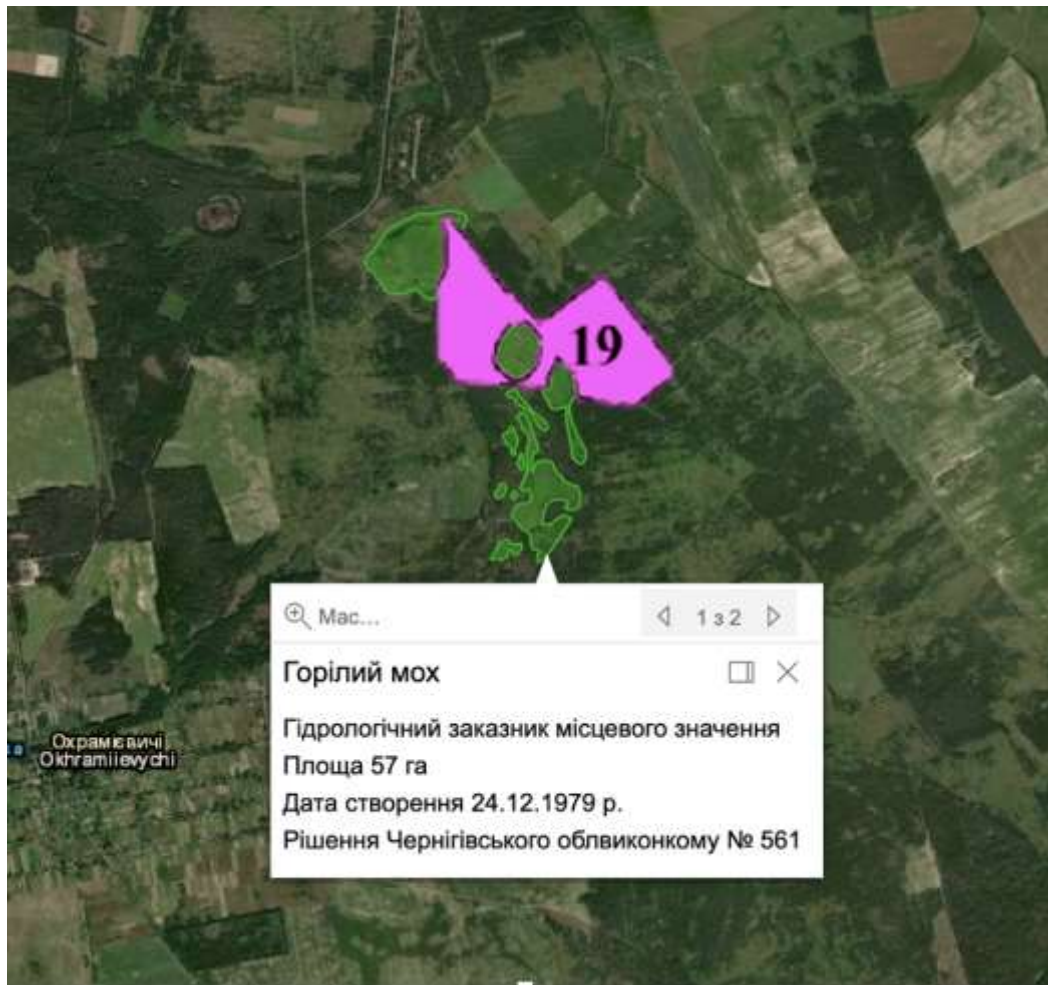

Рисунок 3.18 – Карта-схема розташування гідрологічного заказника «Горілий мох» відносно РКСЛП «Корюківкаліс»

Гідрологічний заказник місцевого значення «Калачівська дача», загальною площею 646,0 га. Охоронний статус надано Рішенням Чернігівської облради № б/н від 11.04.2000 року для збереження червонокнижних і регіонально рідкісних видів рослин та тварин. З гідрологічним заказником «Калачівська дача» межує кв. 38 РКСЛП «Корюківкаліс» (рисунок 3.19).

Ботанічний заказник місцевого значення «Васильцеве», площею 103 га, створено рішенням Чернігівського облвиконкому №529 від 04.12.1978 року для збереження високопродуктивного, змішаного соснового гаю, його дерев (осиковий ліс) віком 40-50 років. Із заказником межують кв. 129, 130, 134 РКСЛП «Корюківкаліс» (рисунок 3.20).

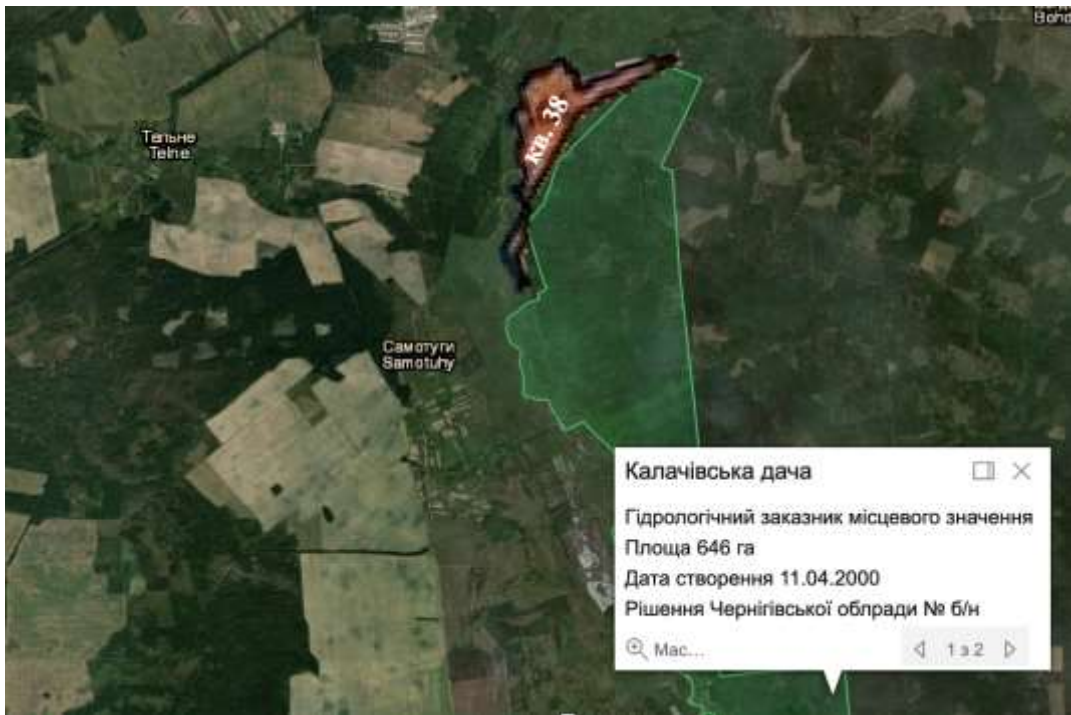

Рисунок 3.19 – Карта-схема розташування гідрологічного заказника «Калачівська дача» відносно РКСП «Корюківкаліс»

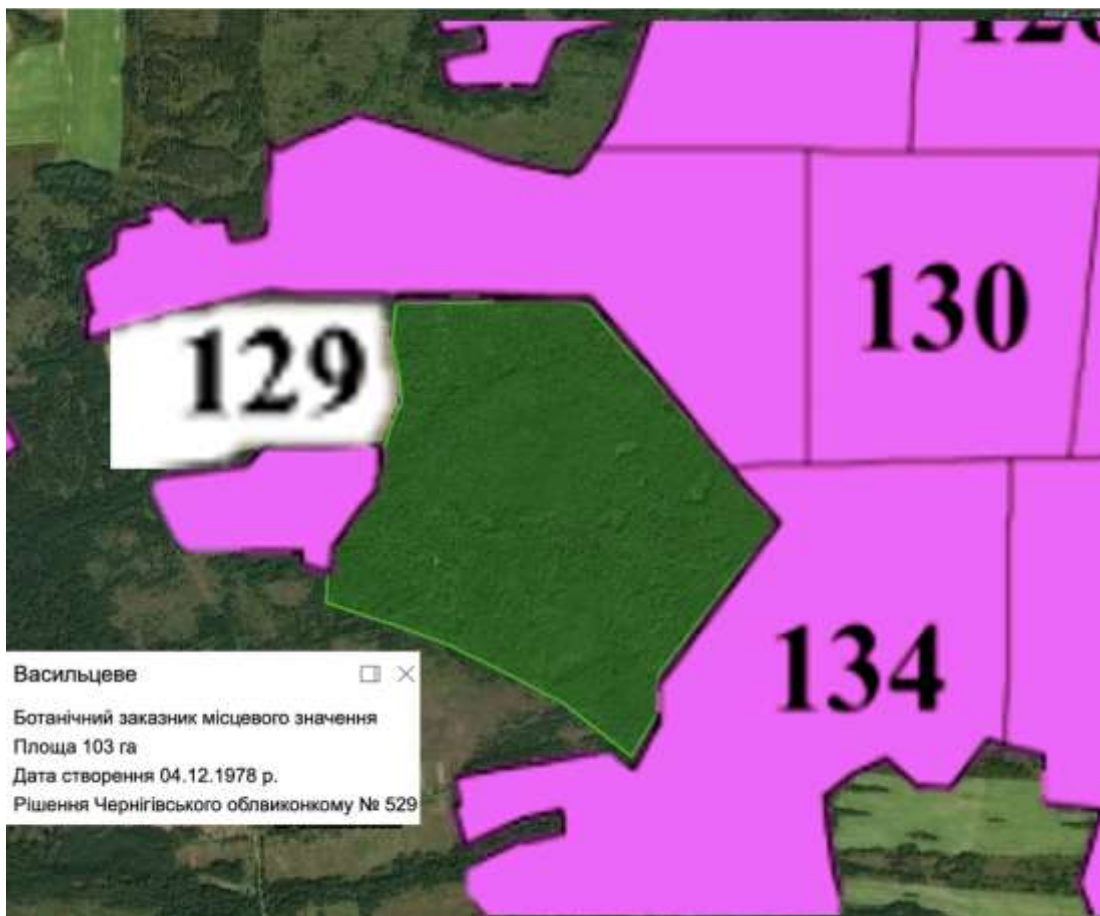

Рисунок 3.20 – Карта-схема розташування ботанічного заказника «Васильцеве» відносно РКСП «Корюківкаліс»

Ботанічний заказник місцевого значення «Гуліно-Прибинська дача», площею 468 га, створено рішенням Чернігівської обласної ради від 11.04.2000 року для збереження цінних водойм, боліт та пов'язаних з ними екосистем, має важливе водоохоронне і водорегулююче значення. Насадження сосни, ялини, берези, дуба, вільхи в заплаві р. Снов відіграють важливу роль регулятора гідрологічного режиму прилеглих територій. Межує з кв. 2, 6, 7 РКСЛП «Корюківкаліс» (рисунок 3.21).

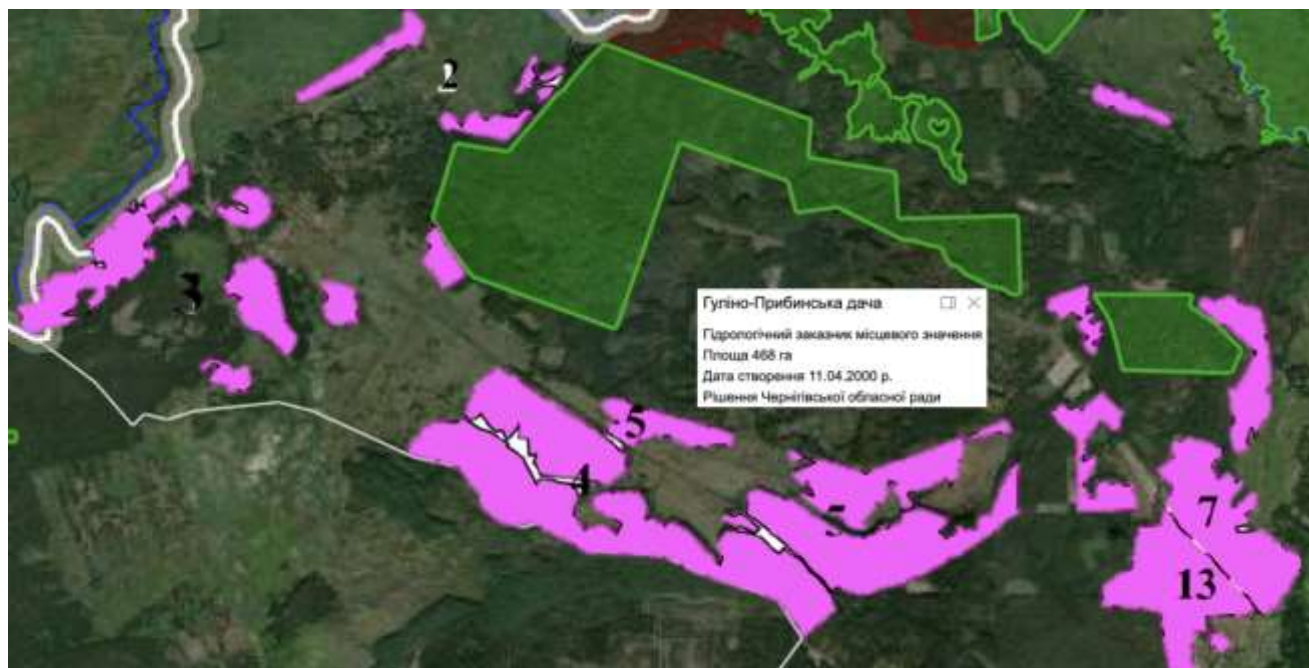

Рисунок 3.25 – Карта-схема розташування ботанічного заказника «Гуліно-Прибинська дача» відносно РКСЛП «Корюківкаліс»

Ландшафтний заказник місцевого значення «Слобідська дача» площею 100 га, створено рішенням Чернігівської обласної ради від 11.04.2000 року для збереження частини лісового масиву з цінними насадженнями сосни; на перезволожених ділянках зростає вільха. Межує з кв. 15 РКСЛП «Корюківкаліс» (рисунок 3.22).

Рисунок 3.25 – Карта-схема розташування ландшафтного заказника «Слобідська дача» відносно РКСЛП «Корюківкаліс»

Гідрологічний заказник місцевого значення «Жуклянський», площею 750 га, створено рішенням Чернігівського облвиконкому №561 від 24.12.1979 року. Межує з кв. 39 РКСЛП «Корюківкаліс» (рисунок 3.26).

Гідрологічний заказник місцевого значення «Жукляно-Кістерська дача», площею 3554 га, створено рішенням Чернігівської обласної ради від 11.04.2000 року для збереження лісового масиву на межиріччі Убіді та її лівої притоки — Кистер (Кістер). У деревостані переважає сосна у домішку – береза, дуб. У східній частині заказника є заболочені ділянки та невеликі лісові озерця. Межує з кв. 25 і 27 РКСЛП «Корюківкаліс» (рисунок 3.26).

Заповідне урочище «Кістерська дача», площею 708 га, створене рішенням Чернігівського облвиконкому №303 від 10.06.1972 року для збереження частини лісового масиву на межиріччі Убіді та її лівої притоки – Кистер (Кістер). У деревостані переважають насадження сосни, є ділянки з насадженнями дуба і берези. Межує з кв. 25 РКСЛП «Корюківкаліс» (рисунок 3.26).

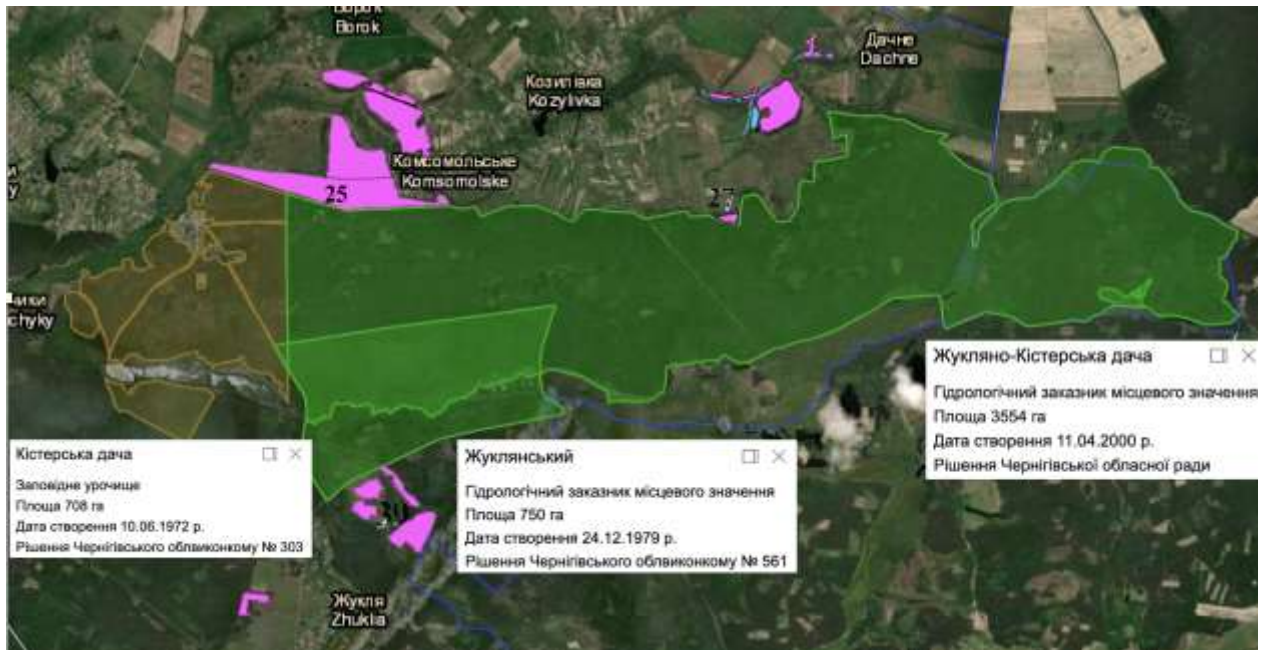

Рисунок 3.26 – Карта-схема розташування гідрологічних заказників «Жуклянський» і «Жукляно-Кістерська дача» та заповідного урочища «Кістерська дача»

Гідрологічний заказник місцевого значення «Калачівська дача», площею 646 га, створено рішенням Чернігівської обласної ради від 11.04.2000 року для збереження лісового масиву на межиріччі Убіді та її лівої притоки – Кистер (Кістер). У деревостані переважає сосна у домішку – береза, дуб. У східній частині заказника є заболочені ділянки та невеликі лісові озерця. До гідрологічного заказника місцевого значення «Калачівська дача» прилягає зі східної сторони заповідне урочище «Калачівська дача».

Гідрологічний заказник місцевого значення «Калачівська дача» межує з кв. 54 і 71 РКСЛП «Корюківкаліс» (рисунок 3.27).

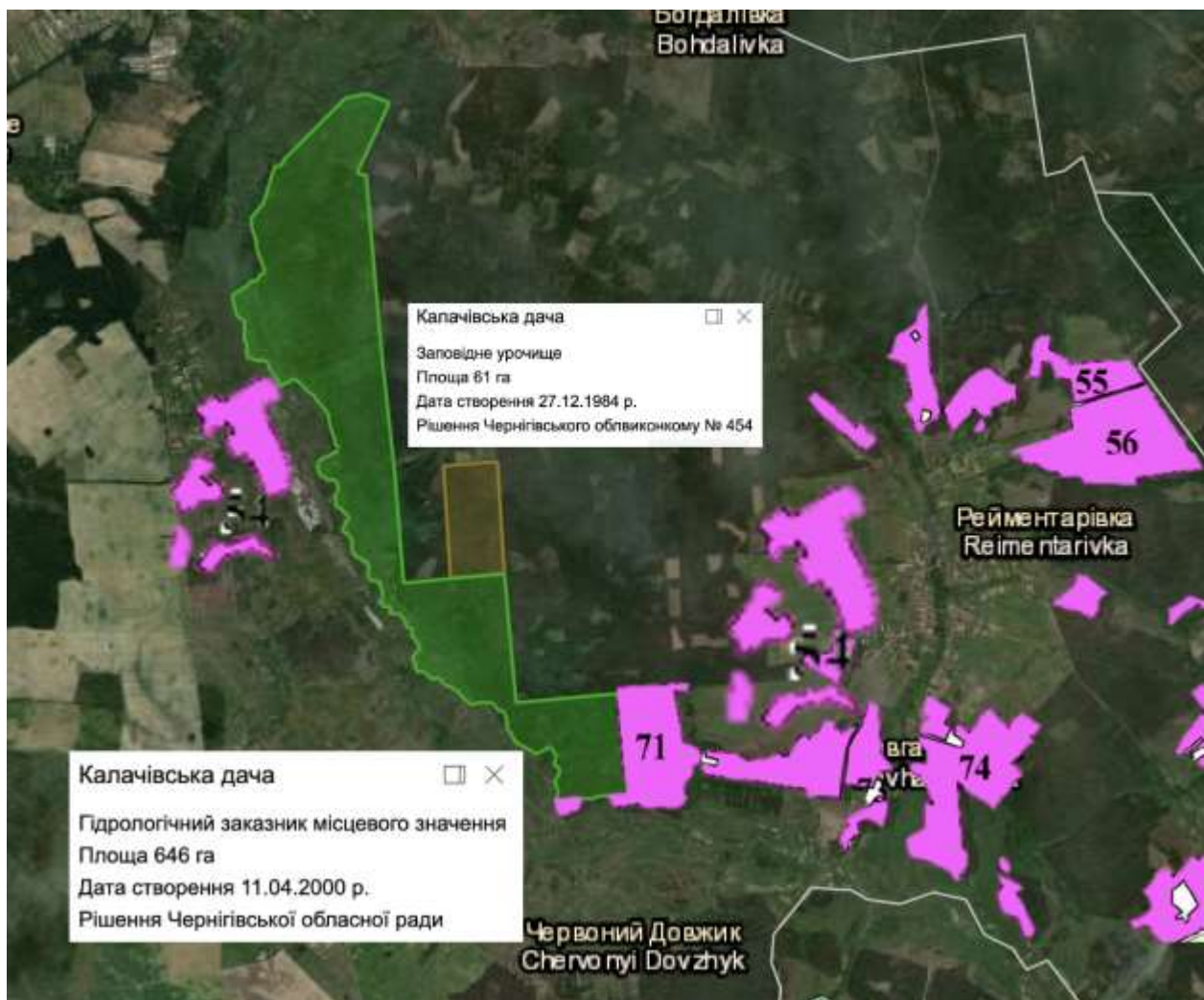

Рисунок 3.27 – Карта-схема розташування гідрологічного заказника «Калачівська дача» і заповідне урочище «Калачівська дача»

Ботанічний заказник місцевого значення «Бурківщина», площею 566 га, створено рішенням Чернігівського облвиконкому № 529 від 04.12.1978 року для збереження високопродуктивного, змішаного соснового гаю і його дерев (осиковий ліс) віком 40-50 років.

Із заказником межують кв. 61, 65, 94 РКСП «Корюківкаліс» (рисунок 3.28).

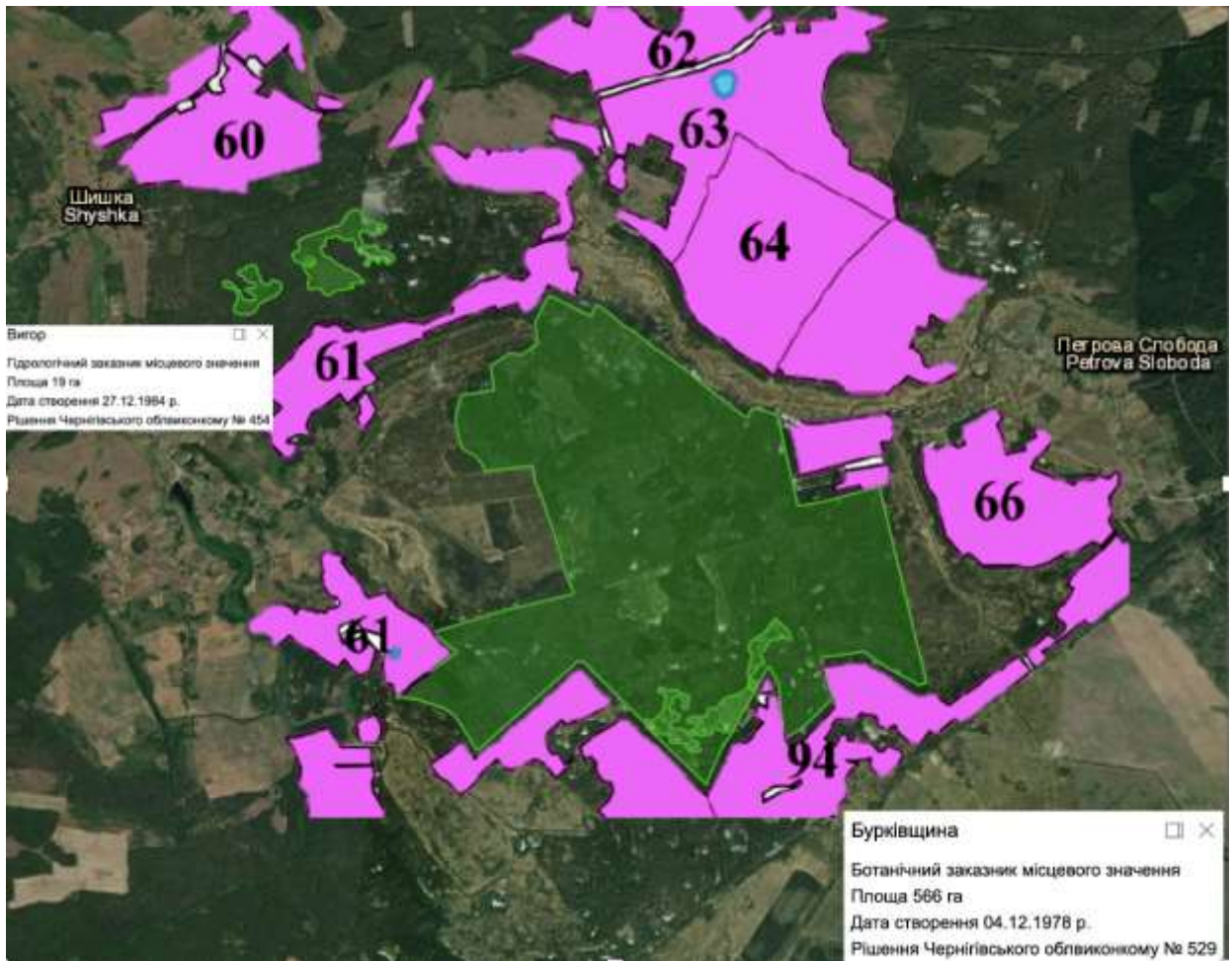

Рисунок 3.28 – Карта-схема розташування ботанічного заказника «Бурківщина»

Отже, до лісових масивів РКСП «Корюківкаліс» входять об'єкти природно-заповідного фонду на загальній площі 88,2 га, з них заказник загальнодержавного значення – 19,5 га та заказники місцевого значення – 68,7 га.

На території Корюківської та Холминської територіальних громад Корюківського району, в межах яких розташовані лісові масиви РКСП «Корюківкаліс», знаходиться 28 об'єктів природно-заповідного фонду.

Повністю до лісових масивів РКСП «Корюківкаліс» включено лісовий заказник місцевого значення «Лисенки», на площі 26,2 га (кв. 195 вид. 1-14, 36) та, частково, об'єкти ПЗФ, а саме: ботанічний заказник загальнодержавного значення «Брецький» на площі 19,5 га (кв. 152 вид. 1-5, 12, 56), гідрологічний заказник місцевого значення «Прибинський» на площі 41,2 га (кв. 1 вид. 1-6, 8, 9, 11, 12) і гідрологічний заказник місцевого значення «Горілий мох» на площі 1,3 га (кв. 19 вид. 50, 51). З гідрологічним заказником «Калачівська дача» межує кв. 38; з комплексною пам'яткою природи загальнодержавного значення «Урочище Гуліне» – кв. 1; з ботанічним заказником місцевого значення «Гуліно-Прибинська дача» – кв. 2, 6, 7; з ландшафтним заказником місцевого значення «Слобідська дача» – кв. 15; з гідрологічним заказником місцевого значення «Жуклянський» – кв. 39; з гідрологічним заказником місцевого

значення «Жукляно-Кістерська дача» – кв. 25, 27; із заповідним урочищем «Кістерська дача» – кв. 25; з гідрологічним заказником місцевого значення «Калачівська дача» – кв. 54 і 71; з ботанічним заказником місцевого значення «Бурківщина» – кв. 61, 65, 94 та з ботанічним заказником «Васильцеве» – кв. 129, 130, 134 РКСЛП «Корюківкаліс».

Території зарезервовані для наступного заповідання в межах РКСЛП «Корюківкаліс» відсутні.

Смарагдова мережа

Смарагдова мережа України (Emerald network) - українська частина мережі NATURA 2000 Європи.

Метою створення NATURA 2000 є збереження природної фауни, флори та оселищ. Вона була ініційована та координується Бернською конвенцією (1979). Смарагдова мережа має переважно ті самі основи формування, що й NATURA 2000, але діє за межами Європейського Союзу, розвиваючи загальноєвропейський підхід щодо охорони типів природних оселищ. Наразі Європейський Союз сприяє, в тому числі фінансово, розвитку механізмів охорони природних оселищ та визначенню спеціальних природоохоронних територій (ASCI) Смарагдової мережі.

Об'єкти в межах Смарагдової мережі разом із територіями NATURA 2000 становлять ядро Загальноєвропейської екологічної мережі (Pan European Ecological Network (PEEN)), яка також підтримується Бернською конвенцією. Держави – члени Європейського Союзу виконують вимоги Бернської конвенції шляхом розвитку мережі NATURA 2000, а території особливої охорони NATURA 2000 відповідають територіям особливого природоохоронного значення Смарагдової мережі.

Смарагдова мережа створена в основному для майбутніх членів ЄС, вона є важливим етапом розвитку України. Модель форми заповнення даних про заповідну територію, максимально наближена до моделі Натури 2000 (яка заснована в рамках законодавства ЄС).

Площа території РКСЛП «Корюківкаліс» включена до Смарагдової мережі становить 31,8 га.

Території РКСЛП «Корюківкаліс» частково входять до об'єкту Смарагдової мережі Bretskyi Zakaznyk (UA0000057), а саме кв. 152 (1-5, 12, 56) на загальній площі 19,5 га та кв. 83 (1-4, 8, 16, 20, 33) на загальній площі 12,3 га. Кв. 100, 68 і 82 межують зі Смарагдовим об'єктом (рисунок 3.29).

Об'єкт Bretskyi Zakaznyk (UA0000057) – Брецький заказник, загальною площею 200,00 га, створений з метою охорони заплав річок Бречиця та Миленка.

До об'єкту Смарагдової мережі з «тіньового» списку Revna and Slot rivers (UA0000466), площею 23 854,28, включено кв. 1-9 РКСЛП «Корюківкаліс» (рисунок 3.30).

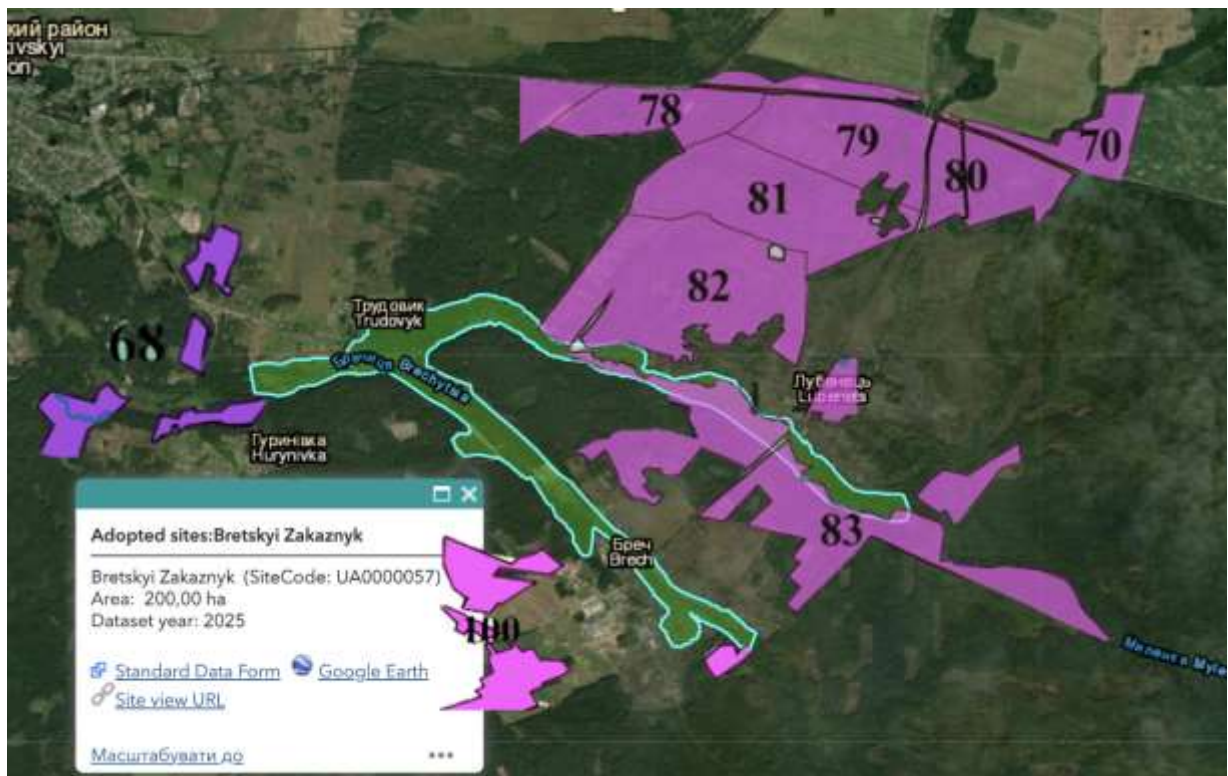

Рисунок 3.29 – Розташування РКСЛП «Корюківкаліс» відносно об’єкта Смарагдової мережі Brestskyi Zakaznyk (UA0000057)

Рисунок 3.30 – Розташування РКСЛП «Корюківкаліс» відносно об’єкта Смарагдової мережі Revna and Slot rivers (UA0000466)

До об’єкта Смарагдової мережі Shchorsivskyi (UA0000099) на загальній площі 2273,2 га включено кв. 9 вид. 15-19, кв. 14, кв. 15, кв. 17 вид. 15-17, кв. 19, кв. 21, кв. 22 вид. 18, 21, 23-26, кв. 26 вид. 1-7, 10, 11, 15-31, кв. 30 вид. 1-30, 44-49, 51-55, кв. 31, кв. 32 вид. 1-19, кв. 35, кв. 39, 40-42, кв. 43 вид. 1-2, 4-6, 8-22, кв. 47, кв. 52, кв. 54, кв. 55 вид. 2, 7-19, 21, 22, 30-33, кв. 57 вид. 1-19, 31-46, кв. 60, кв. 61, кв. 66, кв. 67 вид. 1, 2, 5-13, 28-67, 69, 70, 76, 80-89, кв. 68, кв. 69, кв. 95 вид. 1-31, 75-78 (рисунок 3.27).

До об'єкту Смарагдової мережі з «тіньового» списку Radomska dacha (UA0000417), площею 16 558,56 га включено кв. 8-10, 14, 15 РКСЛП «Корюківкаліс» (рисунок 3.30).

З об'єктом Смарагдової мережі Shchorsivskyi (UA0000099), площею 19 725,00 га межують кв. 16, 17 РКСЛП «Корюківкаліс» (рисунок 3.30).

В межах об'єкту Смарагдової мережі Bretskyi Zakaznyk (UA0000057) під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції знаходиться 2 природних оселища та Резолюції 6 Бернської конвенції: 1 вид рослин та 24 – тварин, з них: 5 – риб, 15 – птахів та 4 – безхребетних. Всього 27 таксонів (таблиця 3.29).

В межах проектного об'єкту Смарагдової мережі Radomska dacha (UA0000417) під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції знаходиться 9 природних оселищ та Резолюції 6 Бернської конвенції: 1 вид рослин та 1 – тварин, з них: 1 – безхребетних. Всього 11 таксонів (таблиця 3.29).

В межах проектного об'єкту Смарагдової мережі Revna and Slot rivers (UA0000466) під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції знаходиться 19 природних оселищ та Резолюції 6 Бернської конвенції: 1 вид рослин та 16 – тварин, з них: 12 – птахів, 1 – амфібія, 1 – рептилія та 2 – безхребетних. Всього 36 таксонів (таблиця 3.29).

Загальна характеристика об'єкту наведено у таблиці 3.29.

Таблиця 3.29 – Характеристика об'єктів Смарагдової мережі

Код об'єкту мережі	Назва об'єкту мережі	Площа, га	Кількість об'єктів охорони (види, оселища), шт								
			оселища	птахи	ссавці	безхребетні	рептилії	амфібії	риби	рослини	Всі таксони
UA0000057	Bretskyi Zakaznyk	200,00	2	15	-	4	-	-	5	1	27
UA0000466	Revna and Slot rivers	23 854,28	19	12	-	2	1	1	-	1	36
UA0000417	Radomska dacha	16 558,56	9	-	-	1	-	-	-	1	11
UA0000099	Shchorsivskyi	19 725,00	13	30	3	8	1	2	4	3	64

В межах об'єкту Смарагдової мережі Shchorsivskyi (UA0000099) під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції знаходиться 13 природних оселищ та Резолюцією 6 Бернської конвенції: 3 вид рослин та 48 – тварин, з них: 3 – ссавців, 30 – птахів, 2 – амфібії, 1 – рептилія, 4 – риб та 8 – безхребетних. Всього 64 таксонів (таблиця 3.1).

Лісові масиви РКСЛП «Корюківкаліс» частково включено до об'єкту Смарагдової мережі Bretskyi Zakaznyk (UA0000057) на загальній площі 31,8 га, а саме кв. 152 (1-5, 12, 56) на загальній площі 19,5 га та кв. 83 (1-4, 8, 16, 20, 33) на загальній площі 12,3 га; межують з Bretskyi Zakaznyk (UA0000057) – кв. 100, 68 і 82.

До об'єктів пропонувананих до включення до Смарагдової мережі Revna and Slot rivers (UA0000466) включено кв. 1-9 і до Radomska dacha (UA0000417) включено кв. 8-10, 14, 15.

З об'єктом Смарагдової мережі Shchorsivskyi (UA0000099) межує кв. 16, 17 РКСЛП «Корюківкаліс».

Вплив від планованої діяльності на об'єкти Смарагдової мережі оцінюється в межах екологічно допустимого, оскільки рубки не будуть проводитися в межах кварталів і виділах, що включено до Смарагдових об'єктів або таких, що межують з ними.

Таким чином, територія РКСЛП «Корюківкаліс» знаходяться в межах компонентів регіональної екологічної мережі Чернігівської області, зокрема, до Сновської ключової території національного значення входять кв. 1-13 та Кістерської ключової території регіонального значення – кв. 24-28, 39; до Дніпровсько-Сновсько-Сіверської сполучної території національного значення (кв. 14, 15), Шаболтасівської сполучної території регіонального рівня (кв. 11, 12, 16-21, 29-38, 40, 41, 44-54, 55, 56, 58-66, 71-76, 84-94) і Менсько-Брецької сполучної території регіонального значення (кв. 57-66, 84-94, 109-117).

Лісові масиви РКСЛП «Корюківкаліс» частково включено до об'єкту Смарагдової мережі Bretskyi Zakaznyk (UA0000057) на загальній площі 31,8 га, а саме кв. 152 (1-5, 12, 56) на загальній площі 19,5 га та кв. 83 (1-4, 8, 16, 20, 33) на загальній площі 12,3 га. До об'єкту пропонується до включення до Смарагдової мережі Revna and Slot rivers (UA0000466) включено кв. 1-9 і до Radomska dacha (UA0000417) включено кв. 8-10, 14, 15. З об'єктом Смарагдової мережі Shchorsivskyi (UA0000099) межує кв. 16, 17 РКСЛП «Корюківкаліс».

На території Корюківської та Холминської територіальних громад Корюківського району, в межах яких розташовані лісові масиви РКСЛП «Корюківкаліс», знаходиться 28 об'єктів природно-заповідного фонду. Всі об'єкти відносяться до Поліського природного коридору.

До лісових масивів РКСЛП «Корюківкаліс» включено об'єкти ПЗФ на загальній площі 88,2 га, з них заказник загальнодержавного значення – 19,5 га та заказники місцевого значення – 68,7 га.

Лісовий заказник місцевого значення «Лисенки» розташований на площі 26,2 га і повністю перехрещується з територією РКСЛП «Корюківкаліс» (кв. 195 вид. 1-14, 36). Частково до лісового фонду входять ботанічний заказник загальнодержавного значення «Брецький» на площі 19,5 га (кв. 152 вид. 1-5, 12, 56); гідрологічний заказник місцевого значення «Прибинський» – 41,2 га (кв. 1 вид. 1-6, 8, 9, 11, 12) та гідрологічний заказник місцевого значення «Горілий мох» – 1,3 га (кв. 19 вид. 50, 51). Окремі ділянки РКСЛП «Корюківкаліс» межують з гідрологічним заказником «Калачівська дача» (кв. 165); з комплексною пам'яткою природи загальнодержавного значення «Урочище Гуліне» (кв. 1); з ботанічним заказником місцевого

значення «Гуліно-Прибинська дача» (кв. 2, 6, 7); з ландшафтним заказником місцевого значення «Слобідська дача» (кв. 15); з гідрологічним заказником місцевого значення «Жуклянський» (кв. 39); з гідрологічним заказником місцевого значення «Жукляно-Кістерська дача» (кв. 25, 27); із заповідним урочищем «Кістерська дача» (кв. 25); з гідрологічним заказником місцевого значення «Калачівська дача» (кв. 54 і 71); з ботанічним заказником місцевого значення «Бурківщина» (кв. 61, 65, 94) та з ботанічним заказником «Васильцеве» (кв. 129, 130, 134).

В межах РКСЛП «Корюківкаліс» відсутні праліси, квазіпраліси та природні ліси, території зарезервовані для наступного заповідання.

Водно-болотне угіддя під охороною Рамсарської конвенції «Заплава Десни» та природоохоронна територія Деснянський біосферний резерват, включена до Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО – знаходиться на відстані понад 70 км від території планованої діяльності. Віддаленість цих територій унеможливорює вплив планованої діяльності на них.

На землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення забороняється будь-яка діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів і об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням (ст. 7 Закону України «Про природно-заповідний фонд України»). Відповідно, ділянки зайняті такими об'єктами виключено із фонду рубок головного користування, а в їх межах та в радіусі 100 м планована діяльність провадитися не буде.

Оскільки заплановані рубки головного користування та суцільні санітарні рубки будуть здійснюватися поза межами територій ПЗФ, які є ключовими територіями регіональної екологічної мережі та біоцентрами сполучних територій, а також перехресуються за площею з об'єктами Смарагдової мережі, а рідкісні і зникаючі види флори та фауни, природні оселища й рослинні угруповання ідентифіковані і зосереджені в їх межах, лісгосподарська діяльність не буде мати суттєвого негативного впливу та здійснюватиметься відповідно до природоохоронного законодавства України.

Оцінюємо вплив від планованої діяльності на природоохоронні території в межах екологічно допустимого..

3.7 Історико-культурна спадщина

Об'єкт культурної спадщини – визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними рухомі предмети, а також території чи водні об'єкти (об'єкти підводної культурної та археологічної спадщини), інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості, що донесли до нашого часу цінність з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність.

Згідно листа, виданого Департаментом культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської ОВА №08-1095/8 від 17.04.2026 року, суцільне археологічне обстеження вказаної території не проводилося.

Станом на квітень 2026 р. у межах РКСЛП «КОРЮКІВКАЛІС» на державному обліку перебувають численні об'єкти культурної спадщини: пам'ятки археології національного та місцевого значення, щойно виявлені археологічні об'єкти, відомі, але не локалізовані пам'ятки, або не взяті на облік об'єкти, місця знахідок археологічного характеру, де є потенційна наявність стародавніх поселень (Додаток К).

Багато поселень виявлені на узліссях, основна їх територія поширюється у бік лісу, але вони не досліджувалися, межі їх не визначалися.

Зокрема на узліссях розташовані:

Пам'ятка археології національного значення:

1. Городище «Дротянка» (Колядин-1), VI-III ст. до н. е., XI-XIII ст., № 250016-Н (2316-Чр), розташоване за 3 км на південний схід від с. Буда, за 0,6 км на південь від х. Дротянка, взяте на облік рішенням виконкому Чернігівської обласної Ради народних депутатів від 04.04.1983 № 176, занесене постановою КМУ від 03.09.2009 № 928 до Державного реєстру нерухомих пам'яток України як пам'ятка національного значення (в районі кварталів 92-94).

Пам'ятки археології місцевого значення:

2. Городище «Шишка» (Будянське), VI-IV ст. до н. е., II-III ст., № 893-Чр, розташоване за 0,45 км на південь від південно східної околиці села, в ур. Шишка; взяте на облік рішенням виконкому Чернігівської обласної Ради народних депутатів від 7.11.1980 № 551 (в районі кварталу 61).

3. Поселення «Дротянка-1», VII-III ст. до н. е., № 3851-Чр, розташоване за 1,5 км на південь від с. Буда, поблизу кол. хут. Дротянка; взяте на облік рішенням виконкому Чернігівської обласної Ради народних депутатів від 23.03.1992 № 66 (в районі кварталу 92-94)

4. Поселення «Ількуча-1», III-II тис. до н. е., № 3933-Чр, розташоване за 1 км на південь від с. Костянтинівна; взяте на облік розпорядженням представника Президента України в Чернігівській області від 08.10.1993 № 459 (в районі кварталу 17).

5. Городище «Чепігин Городок» (Колодець, Колядин-2), VI-III ст. до н. е., XI-XIII ст., № 2320-Чр, розташоване за 1,7 км на південь від центру с. Самсонівка, в ур. Чепігин Городок (Колодець, Колядин-2); взяте на облік рішенням виконкому Чернігівської обласної Ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551 (в районі кварталу 118; можливо, також стик кварталів 116, 117).

6. Городище «Городок», VI-III ст. до н. е., I-II, XI-XIII ст., № 2322-Чр, розташоване за північно-східною околицею с. Ховдіївка, в ур. Городок; взяте на облік рішенням виконкому

Чернігівської обласної Ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551 (в районі кварталу 107).

7. Поселення «Городок», XI-XIII ст., № 2321-Чр, розташоване за північно-східною околицею с. Ховдіївка, північніше городища в ур. Городок; взяте на облік рішенням виконкому Чернігівської обласної Ради народних депутатів від 04.04.1983 № 176 (в районі кварталу 107).

8. Городище «Рвенки», I тис. де н. е., IX-XIII ст., № 5958-Чр, розташоване за 7 км на північний захід від с. Шишківка, в ур. Рвенки; взяте на облік рішенням виконкому Чернігівської обласної Ради народних депутатів від 19.02.1985 № 75 (нелокалізоване, в районі кварталу 1).

9. Поселення «Гуліне-1», V-II тис. до н. е., № 2323-Чр, розташоване за 5 км на північний захід від с. Шишківка, в ур. Гуліне; взяте на облік рішенням виконкому Чернігівської обласної Ради народних депутатів від 04.04.1983 № 176 (в районі кварталу 1).

10. Поселення «Гуліне-2», VI-IV тис. де н. е., № 2324-Чр, розташоване за 5 км на північний захід від с. Шишківка, в ур. Гуліне; взяте на облік рішенням виконкому Чернігівської обласної Ради народних депутатів від 19.02.1985 № 75 (в районі кварталу 1).

Щойно виявлені об'єкти археологічної спадщини:

11. Поселення «Довга Гребля-1», XVII-XVIII ст., № 7107-Чр, розташоване на захід від південної околиці с-ща Довга Гребля; взяте на облік за підписом начальника управління культури Чернігівської облдержадміністрації від 29.12.2000 р. (в районі кварталу 71).

12. Поселення «Довга Гребля-2», I пол. I тис., XV-XVIII ст., № 7108-Чр, розташоване за 2,6 км на захід від західної околиці с-ща Довга Гребля; взяте на облік за підписом начальника управління культури Чернігівської облдержадміністрації від 29.12.2000 р. (в районі кварталів 71-72).

13. Поселення «Мис», V-II тис. до н. е., XIV-XVI ст., № 3305-Чр, розташоване за 1,6 км на захід від західної околиці с-ща Довга Гребля; взяте на облік за підписом начальника управління культури Чернігівської облдержадміністрації від 29.12.2000 р., від 01.02.2001 р. (в районі кварталів 71-72).

14. Поселення «Вигор», III-I тис. до н. е., XII-I пол. XIII ст., № 3303-Чр, розташоване за 1,7 км за південний захід від південної околиці с. Олійники; взяте на облік за підписом начальника управління культури Чернігівської облдержадміністрації від 29.12.2000 р., від 01.02.2001 р. (в районі кварталів 71-74, 76).

15. Поселення «Пилипенкове» (Пилипкове), II-I тис. до н. е., № 3304-Чр, розташоване за 1,6 км на захід від західної околиці с. Олійники; взяте на облік за підписом начальника управління культури Чернігівської облдержадміністрації від 29.12.2000 р., від 01.02.2001 р. (в районі кварталів 71-74, 76).

16. Поселення «Острів», III-II тис. до н. е., XIV-XVIII ст., № 2955-Чр, розташоване за 1,2 м на південний схід від південної околиці с. Рейментарівка; взяте на облік за підписом

начальника управління культури Чернігівської облдержадміністрації від 29.12.2000 р. (в районі кварталів 71-72).

Згідно з абзацом 6 ст. 1 Закону України «Про охорону культурної спадщини» та п. 3 його Прикінцевих положень об'єкти, включені до списків (переліків) пам'яток історії та культури відповідно до Закону Української РСР «Про охорону і використання пам'яток історії та культури», визнаються пам'ятками відповідно до цього Закону.

Відповідно до ст. 34 Закону України «Про охорону культурної спадщини» та ст. 53 Земельного кодексу України землі під пам'ятками археології відносяться до земель історико-культурного призначення.

Згідно з ч.ч. 2 та 6 ст. 17 Закону України «Про охорону культурної спадщини», а також ст. 84 та ст. 150 Земельного кодексу України пам'ятки археології та земельні ділянки, на яких вони розташовані, є державною власністю, особливо цінними землями і не підлягають передачі в приватну власність.

За ч. 1 ст. 37 Закону України «Про охорону культурної спадщини» будівельні, меліоративні, шляхові та інші роботи, що можуть призвести до руйнування, знищення чи пошкодження об'єктів культурної спадщини, проводяться тільки після повного дослідження цих об'єктів за рахунок коштів замовників зазначених робіт.

Відповідно до ст. 30 Закону України «Про охорону культурної спадщини» заборонена будь-яка діяльність юридичних або фізичних осіб, що створює загрозу пам'ятці або порушує законодавство, норми і правила у сфері охорони культурної спадщини.

Специфіка пам'яток археології, розташованих у лісах, полягає в тому, що будь-яка планована діяльність (робота важкої техніки на піщаних лісових ґрунтах при вирубках, корчування дерев, плантажна оранка для насадження нового лісу) призведе до їх пошкодження аж до повного знищення. Причому це стосується всіх типів пам'яток: як городищ і курганів, які мають наземні ознаки, так і поселень, які залягають відразу під лісовим покривом. При цьому будуть знищені укріплення городищ (вали, рови) з фортифікаційними елементами (залишки дерев'яно-земляних та кам'яних конструкцій), насипи курганів, як маркери поховань, керамічний, речовий, остеологічний, палеоботанічний та палеозоологічний матеріали.

Таким чином, вказані роботи на окремих ділянках, в окремих кварталах лісових масивів повинні додатково погоджуватися з Департаментом (п. 9 ч. 1 ст. 6, ст. 32 Закону України «Про охорону культурної спадщини»).

Планована діяльність (будь-які ландшафтні перетворення, меліоративні, шляхові, земляні роботи, пов'язані із перевідкладенням ґрунту, у тому числі корчування дерев, плантажна оранка для насадження нового лісу, вирівнювання території механізмами, прокладання доріг, інженерних комунікацій, будівництво адміністративних чи господарських будівель і споруд

тощо, може бути погоджена за таких умов:

1. Укладення охоронного договору на відому пам'ятку та щойно виявлені об'єкти для забезпечення їх належної охорони і використання відповідно до вимог чинного законодавства (ст. 23 Закону України «Про охорону культурної спадщини»).

2. Проведення охоронних археологічних досліджень у межах пам'ятки та об'єктів археології (ст. 37 Закону України «Про охорону культурної спадщини»).

3. Проведення археологічних розвідок на недослідженій території і врахування результатів цих розвідок у подальшій роботі, а також для локалізації відомих, але не облікованих пам'яток (ч. 2 ст. 32 Закону України «Про охорону культурної спадщини»).

4. Безперешкодного доступу фахівців-археологів для дослідження території землевідводів.

5. Безперешкодного допуску представників органу охорони чи уповноважених ним осіб для здійснення контролю за виконанням умов користування.

Згідно зі ст. 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини», у випадку виявлення знахідок археологічного чи історичного характеру під час проведення земляних робіт на вказаній території, виконавець робіт зобов'язаний зупинити їхнє подальше ведення і протягом однієї доби повідомити про це орган охорони культурної спадщини Чернігівської області та орган місцевого самоврядування, на території якого проводяться земляні роботи.

Планована діяльність буде здійснюватись за межами об'єктів археології та їх охоронних зон.

РКСЛП «Корюківкаліс» зобов'язується проводити плановану діяльність у відповідності до «Проектів меж території, зон охорони та режимів їх використання пам'ятки археології» та Закону України «Про охорону культурної спадщини».

3.8 Соціально-економічні умови

Промисловість

Район розташування лісового підприємства відноситься до числа сільськогосподарських районів області. Провідною галуззю народного господарства є сільське господарство, що спеціалізується на вирощуванні зернових (пшениця, ячмінь, кукурудза).

Переробкою деревини займаються приватні підприємці та саме лісогосподарське підприємство.

Ліси на території району розташовані не рівномірно, окремими урочищами.

Транспорт

Район розташування лісового господарства характеризується добре розвинутою мережею шляхів транспорту загального користування. Основними автомобільними дорогами загального

користування на території лісового господарства є регіональна автомобільна дорога Р-83 Славутич – Любеч – Ріпки – Городня – Сновськ – Корюківка – Семенівка – Костобобрів – Чайкине протяжністю 264,3 км, а також територіальні дороги Т-25-32 Корюківка – Матвіївка – Сосниця протяжністю 36,2 км, Т-25-34 Корюківка – Синявка – Блистова – Мена протяжністю 83,7 км і Т-25-36 Корюківка – Сахутівка – Мена протяжністю 25,5 км.

Загальна протяжність лісових автомобільних доріг на території лісового господарства складає 113,8 км, із них з твердим покриттям 1,2 км.

Більшість наявної транспортної мережі займають лісові проїзди (112,6 км). До них віднесені ґрунтові дороги, на яких відсутні земляне полотно, водовідвід, дорожнє покриття, штучні споруди тощо. Однак, на них відбувається періодичний рух транспортних засобів.

Загальна протяжність транспортної мережі, включаючи лісові проїзди складає 113,8 км. Густота лісових автомобільних доріг всіх типів (без лісових проїздів) на 1000 га дорівнює 0,1 км, з лісовими проїздами – 7,7 км.

Більшість лісових доріг має неналежний технічний стан, на них відсутні паспорти, час експлуатації раніше збудованих чи поліпшених доріг перевищує 30 років і вони потребують капітального ремонту.

За минулий проєктний період будівництво лісових автомобільних доріг та їх капітальний ремонт не проводився.

Через територію лісового господарства проходить залізнична магістраль Бахмач – Гомель та Корюківка - Низківка Південно-Західної залізниці Акціонерного Товариства «Укрзалізниця». Залізничний транспорт використовується для перевезення деревини та продукції з неї.

3.9 Ймовірні зміни базового сценарію без здійснення планованої діяльності

Визначення ймовірності зміни поточного стану довкілля без здійснення планованої діяльності здійснювалось методом аналізу зміни показників забруднення основних факторів навколишнього середовища протягом останніх років.

Ґрунти. Без провадження планованої діяльності не зміниться. Відмінності у розвитку ґрунтового покриву виключно локальні.

Водні ресурси. При здійсненні планованої діяльності уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів виділяють лісові ділянки, з категорії експлуатаційних лісів та відносять до категорії захисних лісів за нормативами згідно з постановою КМ України «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» від 16.05.2007 № 733. У разі відмови від діяльності прогнозується захаращення прибережних смуг та потрапляння у водні об'єкти гілок, кори та сухих дерев.

Здійснення планованої діяльності не передбачає використання води в технологічному процесі, тому вплив відсутній, як при здійсненні планованої діяльності, так і без неї.

Атмосфера. Без провадження планової діяльності у атмосферу не буде викидатись велика кількість забруднюючих речовин. Відмінності у розвитку стану атмосфери переважно локальні – основна їх частка відмічається у межах планованої діяльності та її санітарно-захисної зони.

Біорізноманіття. Планована діяльність матиме незначний негативний вплив на рослинний та тваринний світ, їх популяцій та міграції. Також біота не буде страждати від результатів функціонування техніки – шуму, механічної дії, викидів тощо. Крім того, у разі відмови від планованої діяльності збільшиться площа деревостанів з осередками хвороб лісу. Можливе розповсюдження комах-шкідників призведе до знищення лісових насаджень та всихання стовбурів і гілок листяних порід. Загалом для біоти більш сприятливим буде відсутність планованої діяльності, але на локальному рівні.

Суспільство. Без провадження планованої діяльності на локальному рівні прогнозується зменшення податкових надходжень до бюджету, відсутність робочих місць, не буде розвитку місцевої економіки.

Таким чином, без проведення планованої діяльності природне довкілля буде переживати менше негативного впливу і виключаються деякі потенційні загрози. Більшість з цих відмінностей відчуваються виключно на локальному рівні. Зменшиться забезпечення сировиною деревообробних та деревопереробних підприємств; зовсім незначною мірою зменшиться рівень забруднення навколишнього середовища; погіршиться санітарний стан лісів. Для суспільства відмінності будуть неоднозначними, але з огляду на попит на продукцію планованої діяльності потреба у її здійсненні існує.

4 ОПИС ФАКТОРІВ ДОВКІЛЛЯ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ З БОКУ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ВАРІАНТІВ

4.1 Земельні угіддя та ґрунти

При проведенні рубок головного користування та лісовідновлення на лісову підстилку та поверхню ґрунтів може здійснюватися вплив у вигляді механічного порушення ґрунту технікою, яка буде використовуватися при лісозаготівлі.

Умови ґрунтоутворення досліджених ділянок РКСЛП «Корюківкаліс» сформувалися під впливом помірно вологого клімату, рівнинного рельєфу, значної лісистості та поширення водно-льодовикових і алювіальних відкладів. Важливу роль у формуванні ґрунтового покриву відіграють високий рівень ґрунтових вод, значна заболоченість території та діяльність річкових систем. Надмірне зволоження сприяло розвитку процесів опідзолення, оглеєння та торфоутворення.

У структурі ґрунтового покриву переважають дерново-підзолисті ґрунти, характерні для поліської природної зони. Вони сформувалися переважно на піщаних і супіщаних породах під мішаними та хвойними лісами й відзначаються невисокою природною родючістю. У заплавах річок значного поширення набули дернові ґрунти, що формуються в умовах постійного або періодичного перезволоження. Також дернові ґрунти трапляються на окремих підвищених ділянках.

Загалом ґрунтовий покрив районів відображає типові особливості Чернігівського Полісся – поєднання лісових, болотних і заплавних ґрунтів, тісно пов'язаних із водним режимом території та льодовиковим походженням ґрунтоутворюючих порід.

Ґрунтовий покрив території РКСЛП «Корюківкаліс» характеризується переважанням малородючих ґрунтів поліського типу. Найменшою природною родючістю відзначаються дерново-підзолисті ґрунти, для яких характерні низький вміст гумусу, дуже кисла реакція ґрунтового розчину, а також недостатня забезпеченість легкогідролізованим азотом і обмінним калієм. Такі властивості є наслідком інтенсивних процесів опідзолення та вимивання поживних речовин у вологих умовах під лісовою рослинністю.

Дернові опідзолені ґрунти мають дещо кращі агрохімічні показники завдяки потужнішому гумусовому горизонту та слабшому прояву опідзолення, однак також характеризуються високою кислотністю й низьким вмістом основних елементів живлення. Їх природна родючість залишається низькою.

Найбільш сприятливими за рівнем родючості є дернові ґрунти заплавних територій, які формуються за участю алювіальних наносів і мають ширший діапазон вмісту гумусу та менш кислу реакцію середовища. Окремі ділянки характеризуються підвищеним умістом органічної речовини та кращими умовами забезпечення поживними елементами. Проте навіть ці ґрунти

часто мають недостатній вміст азоту й калію та значну кислотність.

Загалом ґрунти дослідженої території потребують меліоративних і агрохімічних заходів для підвищення їх продуктивності. Водночас вони є цілком придатними для лісового господарства, що відповідає природним умовам Чернігівського Полісся.

У межах обстеженої території не виявлено явних пошкоджень ґрунтового покриву та проявів процесів його деградації, обумовлених проведенням лісгосподарських робіт. Шар лісової підстилки, розвинута підлісна рослинність захищають поверхню ґрунту від проявів ерозійних процесів.

Враховуючи геоморфологічні умови ґрунтоутворення і регіональні особливості ведення лісгосподарської діяльності, на землях господарства у процесі післяпроектного моніторингу необхідно виділяти репрезентативні виділи для площ головного користування, які визначаються річними планами лісгосподарських робіт чи річними лісосічними відомостями, у відповідності до фонду рубок.

На території планованої діяльності, вважаємо за можливе проведення всіх видів рубок (рубки головного користування, суцільні санітарні та інші), передбачених Законодавством України, з дотриманням умов моніторингу стану ґрунтового покриву.

4.2 Води

Господарська діяльність підприємства спрямована на поступове розширення, використання і відновлення лісових ресурсів, підвищення якісного складу і продуктивності лісів, а також посилення їх водорегулюючих, ґрунтозахисних та рекреаційних функцій.

На території запланованої лісгосподарської діяльності визначено 7 водних об'єктів: річки Убідь, Ревна, Слот, Бреч, Турчанка, Кистер, Бречиця. Всі річки відносяться до суббасейну Верхнього Дніпра та Десни. Гідроекологічний моніторинг на річці Ревна не проводився, проби води не відбиралися, у зв'язку з обмеженням доступу до прилеглої території Державною службою України з надзвичайних ситуацій.

Протягом останніх десятиліть на території Чернігівської області, зокрема в межах досліджуваної території, дедалі помітніше проявляються наслідки сучасних кліматичних змін. Спостерігається підвищення середньорічної температури повітря, збільшення тривалості посушливих періодів, зміна сезонного розподілу атмосферних опадів, а також трансформація водного режиму річок. Унаслідок цього змінюється водність водотоків, частішають періоди маловоддя та виникають нетипові для регіону екстремальні погодні явища, зокрема інтенсивні зливи, локальні паводки й тривалі посухи.

Проведений аналіз гідролого-гідроморфологічних характеристик водотоків показав, що на сучасний стан річкових систем істотно впливає господарська діяльність людини. До основних видів антропогенного впливу належать зарегулювання стоку, спрямлення русел, проведення

меліоративних заходів.

Зокрема, на окремих ділянках майже всіх досліджених річок зафіксовано штучне спрямлення русел, що призводить до зміни швидкості течії, трансформації руслових процесів і порушення природного гідроморфологічного стану водотоків.

Результати виконаних гідрологічних розрахунків свідчать про значну мінливість показників стоку різної забезпеченості та їх істотне відхилення від середніх багаторічних значень. Максимальний стік весняного водопілля у окремі роки може у декілька разів перевищувати середні багаторічні показники, тоді як мінімальний стік у періоди межені, навпаки, є суттєво нижчим за середній. При цьому стік зимової межені переважає стік меженого періоду теплої частини року, що пояснюється особливостями підземного живлення річок у холодний період.

За умов водності, близької до середніх багаторічних значень, планована господарська діяльність не чинитиме суттєвого негативного впливу на гідроекологічний стан водних об'єктів. Водночас у періоди екстремальних гідрологічних умов можливе виникнення несприятливих явищ, зокрема підтоплення окремих територій під час високих водопіль або, навпаки, пересихання малих водотоків у посушливі періоди.

Результати аналізу фізико-хімічних показників якості води засвідчили відсутність суттєвих перевищень нормативних значень для більшості досліджених компонентів. Води річок характеризуються низькою мінералізацією, невисокою жорсткістю та переважно нейтральною або слабокислою реакцією середовища, що відповідає природним умовам формування гідрохімічного режиму водотоків поліського типу. Загалом гідроекологічний стан водних об'єктів оцінюється як задовільний.

Стічні води РКСЛП «Корюківкаліс» не мають жодного впливу на гідрологічний режим території лісгоспу, оскільки ізольовані у водостійких резервуарах від навколишнього середовища – від ґрунтових та поверхневих вод, не зазнають сезонного впливу повеней та водопілля.

При здійсненні планованої діяльності негативний вплив на водні ресурси зведено до мінімуму оскільки використання води при здійсненні планованої діяльності не передбачається.

Проведення запланованих робіт на лісосіках не матиме негативний вплив на водні об'єкти, а саме забруднення, засмічення та виснаження водних ресурсів або погіршення якості вод, порушення гідродинамічного режиму поверхневих та підземних вод, вплив на гідрологічний та гідрохімічний стан поверхневих водойм.

Водопостачання працівників здійснюється привозною водою питної якості, що підвозиться господарським транспортом від джерела централізованого водопостачання. Питна вода, якою забезпечується персонал, відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Територія планованої діяльності не каналізована, мережі централізованого водовідведення відсутні. Санітарне обслуговування персоналу здійснюється в адміністративних корпусах контори.

На лісосіках використовуються біотуалети – автономні туалети, які працюють на основі принципу біологічного розкладу нечистот, при чому відпадає необхідність проведення комунікацій (вода, електрика, вентиляція, каналізація) і забезпечується відмінний санітарний стан території.

Стічні води РКСЛП «Корюківкаліс» не мають жодного впливу на гідрологічний режим території лісгоспу, оскільки ізольовані у водостійких резервуарах від навколишнього середовища – від ґрунтових та поверхневих вод, не зазнають сезонного впливу повеней та водопілля.

Вплив на водне середовище буде оборотний, середньостроковий, тимчасовий, місцевий, помірної значимості.

4.3 Надра

На території планованої діяльності або у зоні її впливу не проявляються небезпечні геологічні процеси та явища – зсуви, обвали, селі, ерозія ґрунтів і підстилаючих порід, інші екзогенні або ендегенні процеси, глибина та масштаби яких можуть зачепити розташовані під ґрунтовим покривом гірські породи, ґрунтові та інші підземні води.

4.4 Ландшафт

На території РКСЛП «Корюківкаліс» відсутні особливі утворення у ландшафті та об'єкти, пов'язані з унікальністю геологічної будови місцевості, такі як: печери, відслонення та останці гірських порід, скелі та кручі на території планованої діяльності.

4.5 Фауна, флора біорізноманіття

Планована діяльність здійснюється згідно вимог законодавства України, лісових нормативно-правових актів та природоохоронних конвенцій ратифікованих Україною про збереження біологічного різноманіття лісових екосистем, зберігаючи ключові біотопи і об'єкти. Після завершення діяльності відбувається посадка лісових культур, а також самовідновлення природних комплексів.

Лісові масиви РКСЛП «Корюківкаліс» включено до меж Поліського широтного природного коридору та ключових територій регіональної екологічної мережі Чернігівської області, а саме: Сновської ключової території національного значення (кв. 1-13) та Кістерської ключової території регіонального значення (кв. 24-28, 39); до сполучних територій: Дніпровсько-Сновсько-Сіверської сполучної території національного значення (кв. 14, 15), Шаболтасівської сполучної території регіонального значення (кв. 11, 12, 16-21, 29-38, 40, 41, 44-54, 55, 56, 58-66, 71-76, 84-94) і Менсько-Брецької сполучної території регіонального значення (кв. 57-66, 84-94,

109-117).

До об'єкту Смарагдової мережі Bretskyi Zakaznyk (UA0000057) частково включено території РКСЛП «Корюківкаліс» на загальній площі 31,8 га, а саме кв. 152 (1-5, 12, 56) на загальній площі 19,5 га та кв. 83 (1-4, 8, 16, 20, 33) на загальній площі 12,3 га; з Bretskyi Zakaznyk (UA0000057) межують кв. 100, 68 і 82. До об'єктів пропонуванних до включення до Смарагдової мережі Revna and Slot rivers (UA0000466) включено кв. 1-9 і до Radomska dacha (UA0000417) включено кв. 8-10, 14, 15; з об'єктом Смарагдової мережі Shchorsivskyi (UA0000099) межує кв. 16, 17 РКСЛП «Корюківкаліс».

Лісові ділянки, які би потенційно відповідали критеріям визначення належності до пралісів, квазіпралісів або природних лісів відповідно до методики (Наказ Міндовкілля № 161 від 18.05.2018 р.) в межах РКСЛП «Корюківкаліс» відсутні. В межах РКСЛП «Корюківкаліс» відсутні території зарезервовані для наступного заповідання.

Водно-болотне угіддя під охороною Рамсарської конвенції ««Заплава Десни»» та природоохоронна територія Деснянський біосферний резерват, включена до Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО – знаходиться на відстані понад 70 км від території планованої діяльності. Віддаленість цих територій унеможлиблює вплив планованої діяльності на них.

До лісових масивів РКСЛП «Корюківкаліс» входять об'єкти природного-заповідного фонду на загальній площі 88,2 га, з них заказник загальнодержавного значення – 19,5 га та заказники місцевого значення – 68,7 га. Лісовий заказник місцевого значення «Лисенки», на площі 26,2 га (кв. 195 вид. 1-14, 36) повністю включений до РКСЛП «Корюківкаліс»; ботанічний заказник загальнодержавного значення «Брецький» на площі 19,5 га (кв. 152 вид. 1-5, 12, 56) (частково); гідрологічний заказник місцевого значення «Прибинський» на площі 41,2 га (кв. 1 вид. 1-6, 8, 9, 11, 12) (частково) і гідрологічний заказником місцевого значення «Горілий мох» на площі 1,3 га (кв. 19 вид. 50, 51) (частково).

З деякими об'єктами ПЗФ території РКСЛП «Корюківкаліс» межують: з гідрологічним заказником «Калачівська дача» – кв. 38; з комплексною пам'яткою природи загальнодержавного значення «Урочище Гуліне» – кв. 1; з ботанічним заказником місцевого значення «Гуліно-Прибинська дача» – кв. 2, 6, 7; з ландшафтним заказником місцевого значення «Слобідська дача» – кв. 15; з гідрологічним заказником місцевого значення «Жуклянський» – кв. 39; з гідрологічним заказником місцевого значення «Жукляно-Кістерська дача» – кв. 25, 27; із заповідним урочищем «Кістерська дача» – кв. 25; з гідрологічним заказником місцевого значення «Калачівська дача» – кв. 54 і 71; з ботанічним заказником місцевого значення «Бурківщина» – кв. 61, 65, 94 та з ботанічним заказником «Васильцеве» – кв. 129, 130, 134 РКСЛП «Корюківкаліс».

Відповідно до чинного природоохоронного законодавства України (ст. 7 Закону України «Про природно-заповідний фонд України») на землях природно-заповідного фонду та іншого

природоохоронного або історико-культурного призначення забороняється будь-яка діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів і об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням. Відповідно, ділянки зайняті такими об'єктами виключено із фонду рубок та в радіусі 100 м планована діяльність проводитися не буде.

Оскільки рубки головного користування та суцільні санітарні рубки будуть здійснюватися поза межами територій та об'єктів ПЗФ, де охороняються рідкісні і зникаючі види флори та фауни, природні оселища й рослинні угруповання, очікуємо вплив в межах екологічно допустимого на компоненти екологічної мережі Чернігівської області, території та об'єкти природно-заповідного фонду та Смарагдової мережі за умови дотримання вимог природоохоронного законодавства.

В межах РКСЛП «Корюківкаліс» на ділянках, де заплановані суцільні санітарні рубки та рубки головного користування, природні оселища із переліку Резолюції 4 Бернської конвенції і рослинні угруповання Зеленої книги України не реєстрували. Вони представлені на заповідних ділянках в межах об'єктів ПЗФ та Смарагдової мережі *Bretskyi Zakaznyk* (UA0000057) і об'єктів із «тіньового списку» Смарагдової мережі *Revna and Slot rivers* (UA0000466) і *Radomska dacha* (UA0000417), до яких частково входять квартали підприємства.

В об'єкті Смарагдової мережі *Bretskyi Zakaznyk* (UA0000057) під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції знаходиться 2 природних оселища: E3.4: Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки і E5.4: Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки. В ботанічному заказнику загальнодержавного значення «Брецький» (кв. 152 вид. 1-5, 12, 56 РКСЛП «Корюківкаліс») реєструють природні оселища типу D5.2: Зарості крупних осок переважно без застою води та рослинні угруповання занесені до Зеленої книги України: 20. Угруповання звичайнодубових лісів (*Querceta roboris*) з домінуванням у травостої осоки кореневищної (*Carex rhizina*).

В об'єкті Смарагдової мережі *Shchorsivskyi* (UA0000099) під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції знаходиться 13 типів природних оселищ, з них найбільшу площу займає E3.4: Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки (500 га); в «тіньовому» об'єкті Смарагдової мережі *Radomska dacha* (UA0000417) – 9 типів, де найбільші площі зайняті типами G1.7: Термофільні листопадні ліси (100 га) і G1.A1: Ліси *Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (100 га); в «тіньовому» об'єкті *Revna and Slot rivers* (UA0000466) – 19 типів, з яких найбільші площі зайняті природними оселищами типів: E3.4: Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки (4 000 га) та E2.2 : Рівнинні та низькогірні сінокісні луки (2 000 га).

На ділянках РКСЛП «Корюківкаліс», що входять до меж об'єктів ПЗФ планована

діяльність проводитися не буде. Планована діяльність буде проводитись відповідно до чинного природоохоронного законодавства України і матиме екологічно допустимий вплив на цінні для збереження типи природних оселищ Резолюції 4 Бернської конвенції та рослинні угруповання Зеленої книги України.

Під час польових маршрутів на ділянках, де заплановано рубки головного користування і суцільні санітарні рубки не виявлено рідкісних видів рослин, а також реліктових, регіонально рідкісних, занесених до Червоної книги України і Резолюції 6 Бернської конвенції.

В об'єкті Смарагдової мережі Brestkyi Zakaznyk (UA0000057) охороняється Бернською конвенцією один вид рослин: синяк плямистий (*Echium maculatum*).

До квартално-видільного переліку місць зростання видів рослин, занесених до Червоної книги України на території РКСЛП «Корюківкаліс» занесено 13 видів флори. Раритетні представники флори охороняються в найближче розташованих об'єктах природно-заповідного фонду і Смарагдової мережі, серед них: альдрованда пухирчаста (*Aldrovanda vesiculosa*), береза низька (*Betula humilis*), булатка довголиста (*Cephalanthera longifolia*), булатка червона (*Cephalanthera rubra*), верба чорнична (*Salix myrtilloides*), водяний горіх плаваючий (*Trapa natans*), гніздівка звичайна (*Neottia nidus-avis*), пальчатокорінник м'ясочервоний (*Dactylorhiza incarnata*), коручка болотяна (*Epipactis palustris*), плаун річний (*Lycopodium annotinum*), осока затінкова (*Carex umbrosa*), сон розкритий (*Pulsatilla ptens*), любка дволиста (*Platanthera bifolia*).

Місцезростання усіх видів реєстровано в межах об'єктів ПЗФ, лише один вид – плаун річний (*Lycopodium annotinum*) в кв. _____.

Перелік видів рослин, що підлягають охороні Резолюцією 6 Бернської конвенції в об'єкті Смарагдової мережі Brestkyi Zakaznyk (UA0000057) включає вид – синяк плямистий (*Echium maculatum*), та два види, наявність яких потребує уточнення: зозульки травневі (*Dactylorhiza majalis*) і плодоріжка болотна (*Anacamptis palustris*); в проектуваному об'єкті Revna and Slot rivers (UA0000466) – дягель болотяний (*Angelica palustris*); в проектуваному об'єкті Radomska dacha (UA0000417) – сон розкритий (*Pulsatilla ptens*), занесений до Червоної книги України та види, які потребують уточнення: цибуля ведмежа (*Allium ursinum*), пальчатокорінник м'ясочервоний (*Dactylorhiza incarnata*), зелениця сплюснута (*Diphasiastrum complanatum*), коручка чемерниковидна (*Epipactis helleborine*), лілія лісова (*Lilium martagon*), плаун річний (*Lycopodium annotinum*), гніздівка звичайна (*Neottia nidus-avis*), любка дволиста (*Platanthera bifolia*); в об'єкті Shchorsivskyi (UA0000099) – три види рослин: сон розкритий (*Pulsatilla ptens*), парило волосисте (*Agrimonia pilosa*) і синяк руський (*Echium russicum*).

За даними онлайн-сервісу GBIF.org виявлено місцезростання виду плаун річний (*Lycopodium annotinum*) в межах кв. _____ та поблизу кварталів _____; сальвінії плаваючої (*Salvinia natans*) поблизу кв. _____. В кв. _____ планується

здійснення рубок і він найближче розташований до місцезростання плауна річного (*Lycopodium annotinum*), тому рекомендуємо враховувати локацію виду під час провадження планованої діяльності.

Заплановані для провадження планованої діяльності ділянки не входять до об'єктів ПЗФ, не межують з ними та не мають локалітетів видів флори, що потребує охорони і збереження.

Планована діяльність буде впливати на рідкісні та зникаючі види флори занесені до списку Червоної книги України в межах екологічно допустимого, оскільки визначено їх точне місцезростання та рекомендовано здійснення комплексу заходів, щодо забезпечення просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності і цілісності об'єктів рослинного світу, охорону умов їх місцезростання, а також невиснажливе використання поза межами лісового фонду підприємства.

Представники фауни, що знаходяться під охороною, зосереджені у об'єктах природно-заповідного фонду та визначених місцях локалізації раритетних видів тварин, де створено охоронну зону для визначених червонокнижних видів. Рубки суцільні санітарні не будуть проводити в місцях, де виявлено охоронювані види.

В межах об'єкту Смарагдової мережі *Bretskyi Zakaznyk* (UA0000057) Резолюцією 6 Бернської конвенцією охороняються 23 вид тварин, з них: птахів – 15, риб – 4, безхребетних – 4.

На території РКСЛП «Корюківкаліс» гніздуються невелика кількість птахів, що пов'язано з наявністю у Чернігівській області природних ядер, об'єктів ПЗФ та Смарагдової мережі неподалік, де існують сприятливіші умови для життєдіяльності птахів.

В лісовому заказнику місцевого значення «Лисенки» реєструють місцеперебування видів птахів, занесених до Червоної книги України: очеретянка прудка або очеретянка вертка (*Acrocephalus paludicola*) та шуліка чорний (*Milvus migrans*).

До квартално-видільного переліку видів тварин занесено 4 види тварин занесені до Червоної книги України та 5 – до списків Резолюції 6 Бернської конвенції. Реєстровано знахідки 9 видів тварин поблизу ділянок РКСЛП «Корюківкаліс» (веб-застосунок «Biodiversity Viewer»).

Серед ділянок для проведення рубок головного користування у 2025-2034 роки виявлено вид дрізд чорний (*Turdus merula*) в кв. _____ в мононасадженні сосни звичайної; у кв. _____ – синицю велику (*Parus major*) занесені до переліку Резолюції 6 Бернської конвенції. У разі наявності гнізд зазначених видів рекомендуємо проводити охоронні заходи відповідно до вимог природоохоронного законодавства України.

Під час польових маршрутів на ділянках відведених у рубку і таких, що безпосередньо межують з територією планованої діяльності не виявлено видів, які можуть зазнати значного впливу від планованої діяльності, не реєстрували особливо вразливі групи лісових тварин: кажанів, птахів, що гніздуються у дуплах дерев, хижих птахів, що гніздуються на деревах,

безхребетних тварин і грибів, пов'язаних з мертвою деревиною.

Можливий негативний вплив на природні оселища, рослинний і тваринний світ під час проведення рубок зумовлений шумовими ефектами від роботи технологічного обладнання та автотранспорту, а також присутності людей на технологічних майданчиках. Запобігання негативному впливу від діяльності буде забезпечено дотриманням природоохоронних вимог і допустимих норм.

У випадку виявлення під час провадження планованої діяльності цінних для збереження природних оселищ, рослинних угруповань, видів флори та фауни, буде запроваджено природоохоронні заходи відповідно до вимог чинного природоохоронного законодавства, а також відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 499 «Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах»).

Очікуваний вплив на довкілля від проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок, що планується здійснювати на території лісового фонду РКСПП «Корюківкаліс», не призведе до суттєвого забруднення чи деградації компонентів довкілля. Вплив від планованої діяльності на цінні природні оселища, рідкісні та зникаючі види флори і фауни оцінюється в межах екологічно допустимого.

Планована діяльність матиме незначний негативний вплив на рослинний та тваринний світ, їх популяцій та міграції. Вирубки і дороги можуть перетинати шляхи міграції тварин, віддаляючи місця їх знаходження від місць живлення і водопою, порушуючи екологічний баланс.

Вплив на рослинний і тваринний світ, біорізноманіття при проведенні планованої діяльності носить місцевий, середньостроковий характер та оцінюється помірною значимістю.

4.6 Атмосферне повітря

Розрахунок розсіювання забруднюючих речовин в атмосфері здійснений з використанням автоматизованої системи розрахунку «ЕОЛ+» версія 5.3.8, рекомендованої до використання Міністерством охорони навколишнього природного середовища (вих. №11-6-31 від 16.02.96р.), що реалізує «Методику розрахунку концентрацій в атмосферному повітрі шкідливих речовин, що утримуються у викидах підприємств», ОНД-86. Кліматичні, метеорологічні коефіцієнти і показники, прийняті для машинного розрахунку наведені в Додатку А.

При розрахунку приземних концентрацій забруднюючих речовин в атмосфері визначалися максимальні концентрації в заданих точках на межі нормативної санітарно-захисної зони 100 м, що встановлюється для рубок головного користування при роботі бензопил («Заводи лісопильні...», згідно з «Державними санітарними правилами планування і забудови населених пунктів», затверджених Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996р. №173) та при роботі автотранспорту та автотехніки.

Для розрахунку розсіювання прийнятий розрахунковий прямокутник з розмірами 1000 м

на 1000 м, крок сітки по осі ОХ – 50 м, по осі ОУ – 50 м. Координати проєктованих джерел викидів визначені в місцевій системі координат.

Розрахунок дозволив визначити максимальні концентрації забруднюючих речовин в приземному шарі атмосфери.

Оцінка впливу викидів на стан атмосферного повітря здійснюється за даними результатів розрахунків розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі.

Відповідно ОНД-86 (п.5.21) для пришвидшення і спростування розрахунків приземних концентрацій в атмосферному повітрі розглядаються тільки ті забруднюючі речовини, для яких виконується умова:

$$\frac{M}{ГДК} > \Phi$$

де: М – сумарне значення викидів від усіх джерел, г/с;

ГДК (мг/м³) – максимальна гранично допустима концентрація;

Н (м) – висота джерел викидів.

Φ=0,01 Н – при висоті викиду Н > 10 м;

Φ=0,1 – при висоті викиду Н ≤ 10 м.

Результати проведення розрахунків доцільності виконання розрахунків розсіювання в атмосфері забруднюючих речовин наведено в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 – Результати визначення доцільності розрахунку розсіювання

№	Код	CAS N	Найменування	ГДКм.р.	М _і	Φ	М _і / ГДК	Доцільно/ недоцільно
Джерело №1 Розробка лісосіки								
1	337	630-08-0	Вуглецю оксид	5,000	0,319	0,1	0,064	не доцільно
2	2754	–	Вуглеводні граничні С ₁₂ -С ₁₉ (розчинник РПК–26511 та інш.)	1,0	0,060		0,060	не доцільно
3	328	1333-86-4	Сажа	0,150	0,002094		0,014	не доцільно
4	301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,200	0,044		0,221	доцільно
5	330	7446-09-5	Ангідрид сірчистий	5,000	0,002		0,005	не доцільно
6	2902	–	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,5	0,559		1,117	доцільно
Джерело №2 Спалювання порубкових решток								
1	301	10102-44-0	Азоту діоксид	0,2	0,010	0,1	0,050	не доцільно
2	337	630-08-0	Вуглецю оксид	5,0	0,028		0,006	не доцільно
3	2 902	–	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,5	0,001		0,002	не доцільно
4	2 754	–	Вуглеводні граничні С ₁₂ -С ₁₉ (розчинник РПК-	1,0	0,006		0,006	не доцільно

№	Код	CAS N	Найменування	ГДКм.р.	Мj	Ф	Мj / ГДК	Доцільно/ недоцільно
			26511 та інш.)					
5	410	74-82-8	Метан	50,0	0,001		0,000014	не доцільно

Як видно з таблиці ні по жодному з інгредієнтів Джерела №2 Спалювання порубкових решток недоцільно проводити розрахунок розсіювання на ЕОМ за програмою ЕОЛ.

Розрахунок розсіювання шкідливих речовин в приземному шарі атмосфери виконаний відповідно до вимог ОНД-86 за програмою ЕОЛ для Джерела №1 Розробка лісосіки.

Розрахунок викидів забруднюючих речовин виконаний для джерел з урахуванням і без урахування фонових концентрацій. За результатами розрахунку розсіювання, рівень забруднення повітряного басейну не перевищує нормативні значення і складає:

Найменування забруднюючої речовини	Максимальні концентрації на межі СЗЗ, долі ГДК	
	без фону	з фоном
<i>Джерело №1 Розробка лісосіки</i>		
Вуглецю оксид	0,134278	0,224278
Речовини у вигляді суспендованих твердих частин не диференційованих за складом	0,682376	0,782376

З наведених даних видно, що розрахункові максимальні приземні концентрації забруднюючих речовин в розрахункових точках на межі санітарно-захисної зони по кожній речовині не перевищують ГДК, з урахуванням фонових концентрацій.

Результати розрахунків подані в табличних матеріалах та графічно відображені в текстовому Додатку П «Результати розрахунку приземних концентрацій забруднюючих речовин на програмному комплексі ЕОЛ+ 5.3.8».

Вплив на атмосферне повітря при проведенні рубок знаходиться в межах встановлених нормативів.

4.7 Здоров'я населення

Оцінка ризику впливу планованої діяльності на здоров'я населення виконана відповідно до Методичних рекомендацій «Оцінка ризику для здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 17.01.2022 р. №89 та «Методичних рекомендацій «Оцінка канцерогенного та неканцерогенного ризику для здоров'я населення від хімічного забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 18.10.2023 р. №1811.

У відповідності до Методичних рекомендацій «Оцінка канцерогенного та неканцерогенного ризику для здоров'я населення від хімічного забруднення атмосферного повітря» (Наказ МОЗ від 18 жовтня 2023 року № 1811) (далі по тексту – Методичні рекомендації), повна, або базова, схема оцінки ризику передбачає проведення чотирьох взаємопов'язаних етапів, а саме:

- ідентифікацію небезпеки;
- оцінку експозиції;

- характеристику небезпеки (оцінку залежності «доза-відповідь»);
- характеристику ризику

Головним завданням етапу «Ідентифікація небезпеки» є відбір пріоритетних, індикаторних хімічних речовин, вивчення яких дозволить з достатньою точністю охарактеризувати рівні ризику порушення стану здоров'я населення та джерела його виникнення. Пріоритетність досліджуваних речовин визначають на основі даних щодо їх біологічної активності, у т.ч. канцерогенної, фізико-хімічних властивостей, які обумовлюють особливості поширеності і поведінки їх у навколишньому природному середовищі та впливу на організм людини, залежності розвитку негативних ефектів (специфічних і неспецифічних) від шляху надходження речовини в організм. При цьому, як правило, використовують вторинні джерела інформації (аналітичні огляди, звіти, довідники, бази даних), що вже містять висновки висококваліфікованих експертів про небезпечні властивості даної речовини.

Етап оцінки ризику «Оцінка експозиції», у процесі якого встановлюється кількісний рівень надходження речовини до організму людини певним шляхом. Він передбачає визначення шляху розповсюдження у навколишньому середовищі і впливу на організм забруднюючої сполуки, вивчення її концентрацій, установлення терміну дії і загальної тривалості впливу, оцінки чисельності популяції, яка знаходиться або вірогідно може знаходитись під впливом шкідливого чинника.

Кількісна характеристика експозиції передбачає визначення концентрації хімічних сполук, що впливають на людину, орієнтуючись на дані:

- моніторингових досліджень;
- моделювання поширеності та поведінки хімічних сполук у повітряному (навколишньому природному) середовищі;
- комбінації результатів моніторингових спостережень із даними, отриманими на основі моделювання.

Моніторинг якості атмосферного повітря є найбільш важливим інструментом для аналітичного визначення вмісту хімічних чинників. За сучасних умов джерелом даних можуть бути результати спеціально спрямованих спостережень і матеріали щодо стану забруднення атмосферного повітря, отримані Державною службою України з надзвичайних ситуацій та її територіальними органами.

Концентрація речовини у зоні спостережень (місце перебування людини) визначається як середньоарифметична величина концентрацій, що мали місце протягом періоду експозиції, або як максимальна концентрація за обмежений час (у залежності від постановки завдання). Для оцінки ризиків, зумовлених хронічним впливом хімічних речовин, мають застосовуватись се-

редньорічні концентрації та їхні верхні 95% довірчої межі. При визначенні ризиків гострих (екстремальних, аварійних) ситуацій терміном до 24 год використовуються максимальні концентрації. Визначаючи ризик впливу атмосферного повітря на здоров'я людей, теоретично бажано враховувати весь спектр хімічних сполук, що можуть діяти у цьому місці. Однак, реально допускається обмеження їх числа пріоритетними (індикаторними) для даної території речовинами.

Критеріями вибору пріоритетних речовин антропогенного походження є їхні токсичні властивості, розповсюдження у навколишньому середовищі, стійкість, здатність до біокумуляції та міграції природними ланцюгами, здатність викликати негативні ефекти (незворотні, віддалені) та чисельність населення, на яке потенційно вони можуть впливати. При визначенні пріоритетних речовин доцільно враховувати також закордонні переліки (країни ЄС, США), що склалися на основі вивчення компонентів забруднення повітряного середовища та характерних викидів різних промислових галузей. Важливо орієнтуватися на переліки загальнопоширених забруднюючих речовин атмосферного повітря, показників та інгредієнтів атмосферних опадів, зазначених у постанові Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 827 «Порядок здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря».

Головним завданням етапу «Характеристика небезпеки» є узагальнення та аналіз наявних даних щодо гігієнічних нормативів, безпечних рівнів впливу (референтних доз та концентрацій), критичних органів/систем та негативних ефектів, що можуть виникати за дії певної речовини або групи речовин.

Дія хімічних сполук зумовлює широкий спектр шкідливих ефектів, які залежать від шляху та тривалості надходження в організм, рівнів доз або концентрацій. У методології оцінки ризику прийнято орієнтуватися на той шкідливий ефект, який виникає за впливу найменшої з ефективних доз (критичний ефект). Органи та системи організму людини, які зазнають негативного впливу за дії найменшої із ефективних доз, називають критичними.

При цьому міжнародна методологія оцінки ризику передбачає, що:

- для неканцерогенних речовин та канцерогенів негенотоксичної дії передбачається наявність порогових рівнів, нижче від яких шкідливі ефекти не виникають;
- канцерогенні ефекти, обумовлені дією генотоксичних канцерогенних чинників, можливі за дії будь-яких доз, що викликають пошкодження генетичного матеріалу; для такого роду сполук відсутні порогові рівні.

Для характеристики ризику розвитку неканцерогенних ефектів найчастіше використовують два показники: максимальна недіюча доза і мінімальна доза, що викликає пороговий ефект. Дані показники є основою для установа рівнів мінімального ризику – референтних доз (RfD) і концентрації (RfC). Перевищення референтної дози не обов'язково пов'язане із розвитком шкідливого ефекту, але чим вища доза впливу і чим більше вона перевищує референтну, тим більша

імовірність його виникнення, однак оцінити цю ймовірність за даного методичного підходу неможливо. У зв'язку з цим кінцевими характеристиками оцінки експозиції на основі референтних доз і концентрацій є коефіцієнти (HQ) та індекси (HI) небезпеки. Якщо референтна доза не перевищена, то ніяких регулюючих втручань не потрібно. У випадку, коли вплив речовини перевищує референтну дозу, виникає небезпека, величину якої можна оцінити лише за допомогою вивчення залежності "доза-відповідь" та спектру шкідливих ефектів. Значення референтних концентрацій деяких хімічних речовин, а також критичних органів та систем, на які вони впливають у першу чергу, наведено у додатку 1 до Методичних рекомендацій.

Для оцінки ризику генотоксичних канцерогенів основним параметром є фактор канцерогенного потенціалу SF, що відображає ступінь наростання канцерогенного ризику на одну одиницю зі збільшенням дози впливу і має розмірність $(\text{мг/кг} \times \text{доба})^{-1}$. Значення фактора канцерогенного потенціалу деяких хімічних речовин за повітряного шляху надходження наведено у додатку 2 до Методичних рекомендацій.

Етап «Характеристика ризику» інтегрує дані про небезпеку досліджуваних речовин, величину експозиції, параметри залежності «дозавідповідь», які було отримано на попередніх етапах дослідження. На основі цих даних дається кількісна та якісна оцінка ризику окремих речовин та визначається порівняльний ряд небезпеки для здоров'я населення групи сполук. Характеристика ризику є сполучною ланкою між оцінкою ризику для здоров'я та управлінням ризиком.

Оцінку ризику розвитку неканцерогенних ефектів здійснюють шляхом визначення коефіцієнтів небезпеки (HQ) – порівняння фактичного рівня впливу сполук з безпечними (референтними):

$$HQ=C/RfC,$$

де:

HQ - коефіцієнт небезпеки;

C – рівень впливу речовини, мг/м^3 ;

RfC – безпечний рівень впливу (референтна концентрація), мг/м^3 .

Якщо розрахований коефіцієнт небезпеки речовини менший за одиницю, то можливість розвитку у людини шкідливих ефектів за щоденного надходження речовини протягом життя несуттєва і такий вплив характеризується як допустимий. У випадку перевищення коефіцієнтом небезпеки одиниці вірогідність виникнення шкідливих ефектів зростає пропорційно збільшенню HQ. Досліджувані речовини ранжують за величиною коефіцієнта небезпеки для визначення найбільш пріоритетних забруднювачів, що дає змогу конкретизувати напрямок профілактичних заходів. Коефіцієнт небезпеки розраховують окремо для умов короткотривалого (гострого), підгострого і тривалого впливу хімічної речовини. При цьому період осереднення експозиції і відповідних безпечних рівнів впливу має бути аналогічним.

Оцінку ризику розвитку неканцерогенних ефектів за комбінованого впливу хімічних речовин проводять на основі розрахунку індексу небезпеки за формулою:

$$HI = \sum HQ_i,$$

де:

HQ_i – коефіцієнти небезпеки і тих компонентів суміші хімічних речовин, що впливають.

Розрахунок індексів небезпеки, як правило, проводять з урахуванням критичних органів та систем, які у першу чергу зазнають негативного впливу досліджуваних речовин. Як свідчать результати наукових досліджень, за впливу компонентів суміші на одні і ті ж органи або системи організму найбільш ймовірним типом їх комбінованого впливу є сумація (адитивність). Це правило не є універсальним, оскільки не враховує можливої різниці у механізмах специфічної дії компонентів суміші, а також локальних шкідливих реакцій у місці первинного контакту речовини з організмом (наприклад, слизових оболонках дихальних шляхів або шлунку). Разом з тим, на думку міжнародних експертів, такий підхід хоча і може перебільшувати небезпеку для здоров'я, однак має більшу перевагу порівняно з роздільною, незалежною оцінкою кожного із компонентів.

Класифікацію рівнів неканцерогенного ризику наведено у додатку 3 до Методичних рекомендацій.

Така градація рівнів неканцерогенного ризику дає змогу обґрунтувати проведення відповідних заходів з його мінімізації як для окремих сполук, так і забруднення повітряного середовища у цілому. За рекомендаціями US EPA, за високого рівня ризику необхідно проведення термінових оздоровчих та інших заходів щодо його зниження. За насторожуючого рівня ризику необхідний постійний контроль, розробка і проведення планових оздоровчих заходів. За допустимого рівня ризику здійснюється постійний контроль за цими сполуками, передбачається планування і проведення додаткових заходів щодо його зниження. За мінімального (цільового) рівня ризику не потребується заходів з його зниження. Ці рівні підлягають періодичному контролю з метою підтримання якості даного об'єкта середовища проживання людини на сприятливому рівні.

Оцінку ризику розвитку канцерогенних ефектів проводять з урахуванням середньої добової дози сполуки, що може надходити до організму людини протягом природної тривалості життя (LADD), та фактора її канцерогенного потенціалу SF. Середня добова доза (або надходження) розраховується за формулою, що враховує концентрацію, яка впливає на людину, тривалість контакту зі сполукою, частоту дії, масу тіла та час осереднення впливу:

$$LADD = C \times CR \times EF \times ED / BW \times AT \times 365,$$

де:

LADD – надходження (або середня добова доза), мг/ (кг × д);

C – концентрація сполуки у забрудненому повітряному середовищі, мг/м³;

CR- швидкість надходження повітря до організму, м³/д (20 м³/д);

EF – частота впливу, днів на рік;

ED – тривалість впливу, років (для канцерогенів 70 років);

BW – маса тіла людини, кг (70 кг);

AT – період усереднення експозиції, років (для канцерогенів – 70 років);

365 – кількість днів на рік.

Величину факторів канцерогенного потенціалу сполук знаходять у базах даних IRIS, EPA, MABP. Розрахунок індивідуального канцерогенного ризику CR здійснюють за формулою:

$$CR = LADD \times SF,$$

де:

LADD – середня добова доза сполуки протягом життя, мг/(кг×доба);

SF – фактор канцерогенного потенціалу сполуки, (мг/(кг×доба))⁻¹

При застосуванні величини одиничного ризику розрахункова формула набуває вигляду:

$$CR = LADC \times UR,$$

де:

LADC – середня концентрація речовини в атмосферному повітрі за весь період усереднення експозиції, мг/м³

UR – одиничний ризик, (мг/м³)⁻¹

Канцерогенний ризик за комбінованої дії декількох хімічних сполук розглядають як адитивний і розраховують за формулою:

$$CRA = \sum CR_i,$$

де: CRA- сумарний канцерогенний ризик за аерогенного шляху надходження сполук;

CR_i – канцерогенний ризик і-тої канцерогенної речовини.

Поряд з розрахунками індивідуального канцерогенного ризику проводять визначення популяційного ризику (PCR), який відображає додаткову (до фонові) кількість випадків новоутворень, які можуть виникнути протягом життя внаслідок впливу досліджуваного фактора:

$$PCR = CR \times POP,$$

де: CR – індивідуальний канцерогенний ризик;

POP – чисельність популяції, що підпадає під вплив даного фактора, чол.

При аналізі доцільно групувати досліджувані канцерогени з урахуванням виду та/або локалізації пухлин. У цьому випадку розрахунок сумарного канцерогенного ризику здійснюють окремо для кожної групи (наприклад, для раку легень, пухлин печінки тощо). При оцінці ризиків

для здоров'я, зумовлених впливом забруднювачів атмосферного повітря, доцільно орієнтуватися на класифікацію рівнів канцерогенного ризику, рекомендовану US EPA, наведену у додатку 6 до Методичних рекомендацій. В кінці кожного етапу оцінки ризику проводять аналіз невизначеностей, що можуть вплинути на достовірність результатів. Невизначеності являють собою часткову відсутність знань або фактичних даних щодо певних параметрів, процесів або моделей. Можливі невизначеності поділяються на три категорії:

- невизначеності, зумовлені відсутністю або неповною інформацією, яка необхідна для коректного визначення ризику (наприклад, неповні або неточні дані про джерела забруднення навколишнього природного середовища, якісних та кількісних характеристиках емісії хімічних сполук тощо);

- невизначеності, пов'язані із деякими параметрами, які використовують для оцінки експозиції і розрахунку ризику (наприклад, установлення токсикологічних параметрів в експериментальних умовах та екстраполяція їх на населення);

- невизначеності, зумовлені пробілами в науковій теорії, яка необхідна для передбачення на основі причинних зв'язків (неповнота інформації щодо параметрів, які застосовуються при аналізі ризику: характеристика популяції, довкілля, фізико-хімічні властивості сполуки тощо).

Оскільки невизначеність властива самому процесу оцінки ризику, в певних випадках вона може бути зменшена шляхом додаткових досліджень чи вимірювань через виділення декількох параметрів, точність визначення яких чинить найбільший вплив на кінцеві оцінки ризику і величину загальної невизначеності. Невизначеності притаманні усім етапам оцінки ризику і повинні враховуватись при підведенні підсумку і визначенні елементів управління ризиком.

Результати розрахунків та оцінка ризику впливу планованої діяльності на здоров'я населення, відповідно до Методичних рекомендацій «Оцінка ризику для здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 17.01.2022 р. №89 та «Методичних рекомендацій «Оцінка канцерогенного та неканцерогенного ризику для здоров'я населення від хімічного забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 18.10.2023 р. №1811, наведено у таблицях нижче.

Розраховані коефіцієнти небезпеки для забруднюючих речовин, що утворюються при розробці лісосіки представлені в таблиці 4.2.

Таблиця 4.2 – Результати розрахунків ризику розвитку неканцерогенних ефектів при розробці лісосіки

Код	Найменування забруднюючої речовини	Рівень впливу речовини, мг/куб.м (С)	Безпечний рівень впливу (референтна концентрація), мг/куб.м (R _{тс})	Коефіцієнт небезпеки (HQ)	Критичні органи/системи	Рівень ризику
301/10102-44-0	Азоту діоксид	0,026856	0,04	0,671	Органи дихання	Допустимий
2902/-	Завислі частинки (TSP)	0,341188	0,5	0,682	Органи дихання	Допустимий
	Сумарний ризик		HI загальний	1,353		Допустимий
			HI органи дихання	1,353		Допустимий

Як видно із розрахунків, на всіх етапах технологічних процесів для всіх речовин, що надходять в атмосферне повітря, ризик виникнення шкідливих ефектів допустимий, вірогідність виникнення шкідливих ефектів зростає пропорційно збільшенню HQ.

Канцерогенний ризик планованої діяльності відсутній.

Згідно з п.5.21 ОНД-86 проводилось визначення доцільності проведення розрахунку розсіювання забруднюючих речовин на ЕОМ. Згідно розрахунку, під час функціонування підприємства в навколишнє середовище не виділяються речовини яким властива канцерогенна дія у відповідності до Наказу Міністерства охорони здоров'я №1054 від 20.06.2022 р. Про затвердження гігієнічного нормативу «Перелік речовин, продуктів, виробничих процесів, побутових та природних факторів, канцерогенних для людини».

Розрахунок канцерогенного ризику не проводиться.

Оцінка соціального ризику планової діяльності

Соціальний ризик планової діяльності визначається як ризик для групи людей, на яку може вплинути впровадження РКСЛП «Корюківкаліс» з урахуванням особливостей природно-техногенної системи.

Значення соціального ризику (R_s), для оцінювання, розраховується за формулою та становить:

$$R_s = CR_a V_u \frac{N}{T} (1 - N_p)$$

де: CR_a = 1·10⁻⁶ – прийнятий канцерогенний ризик комбінованої дії декількох канцерогенних речовин, забруднюючих атмосферу;

V_u – уразливість території від прояву забруднення атмосферного повітря, що визначається відношенням площі, віднесеної під об'єкт господарської діяльності, до площі об'єкта з санітарно-захисною зоною. V_u = 0,48 часток.

N = 12 202 чол. – кількість населення найближчого населеного пункту (м. Корюківка),

згідно даних Інтернет ресурсів;

$T = 70$ років – середня тривалість життя, (визначається для даного регіону або приймається 70 років);

$N_p = 0$ – коефіцієнт, що визначається відношенням кількості додаткових робочих місць до чисельності населення.

Класифікація рівнів соціального ризику представлена у таблиці 4.3.

Таблиця 4.3 – Класифікація рівнів соціального ризику

№	Рівень ризику	Ризик протягом життя
1	Неприйнятний для професійних контингентів і населення	Більший ніж 10^{-3}
2	Прийнятний для професійних контингентів і неприйнятний для населення	$10^{-3}-10^{-4}$
3	Умовно прийнятний	$10^{-4}-10^{-6}$
4	Прийнятний	Менший ніж 10^{-6}

Розрахований соціальний ризик становить 0,00008367 одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

4.8 Соціально-економічні умови

Згідно діючого «Каталогу небезпечності гідрологічних явищ» (довідка Українського гідрометеорологічного центру (Укр ГМЦ) (№01-18/1218 від 08 листопада 2023 р. (додаток)), за даними обласних управлінь ДСНС за весь період спостережень у басейні р. Десна найвищі водопілля спостерігалися в 1917, 1970, 1931, 1942, 1947 1937, 1951, 1994 рр. За останні 30 років найвищим було водопілля 1994 р. Максимальна витрата води на посту р. Десна – м. Чернігів становила $2040 \text{ м}^3/\text{с}$, що відповідало забезпеченості близько 30 %. Формування цього водопілля відбувалося за специфічних погодних умов зимового періоду 1993-1994 років. Зима характеризувалася підвищеним температурним режимом: у січні середньомісячна температура перевищувала кліматичну норму на $7-8 \text{ }^\circ\text{C}$, у лютому була нижчою за норму на $2-3 \text{ }^\circ\text{C}$, а в березні – близькою до середніх багаторічних значень. Перехід середньодобової температури повітря через $0 \text{ }^\circ\text{C}$ відбувся у третій декаді березня, що сприяло активному розвитку процесів сніготанення. Кількість атмосферних опадів у січні була близькою до норми і становила 36-53 мм, у лютому спостерігався їх дефіцит, тоді як у березні кількість опадів перевищувала норму на 10-20 мм. Глибина промерзання ґрунту наприкінці лютого коливалася від 33 до 61 см, а на початок сніготанення становила 30-64 см. Запаси води у сніговому покриві на більшості метеостанцій були дещо нижчими за норму, хоча на окремих ділянках, зокрема на метеостанції Дружба, вони перевищували середні багаторічні значення. Початок водопілля у 1994 році припав на 13-24 березня, що загалом відповідало термінам розвитку високих водопіль 1947 та 1951 років. Аналіз умов формування екстремальних водопіль свідчить, що виникнення катастрофічних та визначних весняних паводків у басейні Десни пов'язане з поєднанням кількох чинників: значних

запасів води у сніговому покриві (понад 80 мм), глибокого промерзання ґрунту (близько 85 см), інтенсивного підвищення температури повітря до 16 °С у період активного сніготанення та значної кількості опадів під час водопілля, яка може перевищувати 200 мм. За таких умов різко зростає поверхневий стік, оскільки промерзлий ґрунт має низьку інфільтраційну здатність.

Ліс – найважливіша природотвірна частина навколишнього природного середовища. Він позитивно впливає на клімат, очищення атмосфери. Надзвичайно велика оздоровча і культурно-естетична роль лісу. Найбільш широко з цією метою використовуються рекреаційно-оздоровчі ліси лісового господарства, площа яких становить 14,4 га.

Заходи з благоустрою лісів рекреаційно-оздоровчого призначення не призначалися. Інші рекреаційно-оздоровчих ліси на території підприємства відсутні.

4.9 Матеріальні об'єкти

Згідно листа, виданого Департаментом культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської ОВА №08-1095/8 від 17.04.2026 року, суцільне археологічне обстеження вказаної території не проводилося.

Станом на квітень 2026 р. у межах РКСП «Корюківкаліс» на державному обліку перебувають численні об'єкти культурної спадщини: пам'ятки археології національного та місцевого значення, щойно виявлен археологічні об'єкти, відомі, але не локалізовані пам'ятки, або не взяті на облік об'єкти, місця знахідок археологічного характеру, де є потенційна наявність стародавніх поселень (Додаток К).

Планована діяльність буде здійснюватись за межами об'єктів археології та їх охоронних зон.

Відповідно до вимог чинного законодавства, режими використання у межах території об'єктів археології призначаються для збереження об'єктів в автентичному стані або до їх повного дослідження та можливої музеєфікації.

На території об'єктів можуть виконуватись лише роботи, пов'язані зі збереженням, дослідженням та музеєфікацією об'єктів археологічної спадщини. На території об'єктів забороняється здійснення будь-яких земельних або будівельних робіт, що не пов'язані з дослідженням об'єктів культурної спадщини, їх збереженням та музеєфікацією. Територія об'єкту може використовуватися для ведення лісового господарства, але без корчування дерев.

У зоні охорони об'єкту забороняється будівництво та інші земельні роботи без попереднього проведення охоронних археологічних досліджень. Зона охорони об'єкту може використовуватися для ведення лісового господарства, але без корчування дерев.

Будь-які ландшафтні перетворення в зоні охорони об'єкту та на території об'єкту археології повинні узгоджуватися з органом охорони культурної спадщини.

РКСЛП «Корюківкаліс» зобов'язується проводити плановану діяльність у відповідності до «Проектів меж території, зон охорони та режимів їх використання пам'ятки археології» та Закону України «Про охорону культурної спадщини».

Вплив *альтернативного способу* провадження планованої діяльності є аналогічний до прийнятого способу ведення планованої діяльності за такими критеріями як: здоров'я населення; стан фауни, біорізноманіття; ґрунт; водне середовище; флора та фауна; земельні ресурси; кліматичні фактори (у тому числі зміна клімату та викиди парникових газів); утворення відходів; геологічне середовище; матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину; ландшафт та соціально-економічні умови.

На підставі викладеної вище інформації у якості виправданої альтернативи приймається технічна альтернатива 1.

5 ОПИС ТА ОЦІНКА МОЖЛИВОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок здійснює вплив на певні компоненти довкілля, оцінка та значимість яких відображена у таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 – Оцінка та розрахунок значимості впливу на довкілля

Компонент довкілля	Вид впливу, джерело впливу	Інтенсивність впливу	Територіальний масштаб	Тривалість впливу	Категорія значимості впливу
Клімат та мікроклімат	робота двигунів внутрішнього згоряння обладнання та механізмів, спалювання порубкових решток	слабкий	місцевий	короткотривалий	вплив низької значимості
Атмосферне повітря	вплив рубок на зменшення поглинання парникових газів	помірний	місцевий	короткотривалий	вплив середньої значимості
	викиди від пересувних джерел	помірний	місцевий	короткотривалий	вплив середньої значимості
Шумове забруднення	пересувні джерела та бензопили	помірний	місцевий	короткотривалий	вплив низької значимості
Відходи	техніка, присутність людей на робочих майданчиках	слабкий	місцевий	короткотривалий	вплив низької значимості
Водні ресурси	вплив рубок на якість води	слабкий	місцевий	короткотривалий	вплив низької значимості
Земельні ресурси	вплив рубок на ерозійні процеси	помірний	місцевий	короткотривалий	вплив середньої значимості
Флора, фауна, біорізноманіття	вплив рубок на місця оселення тварин та зростання рослин	помірний	місцевий	середньостроковий	вплив середньої значимості
	присутність людей на робочих майданчиках	помірний	місцевий	короткотривалий	вплив низької значимості
Соціально-економічні умови	рубки головного користування	помірний	місцевий	довготривалий	вплив середньої значимості

Компонент довкілля	Вид впливу, джерело впливу	Інтенсивність впливу	Територіальний масштаб	Тривалість впливу	Категорія значимості впливу
Здоров'я населення	викиди від пересувних джерел	слабкий	місцевий	короткотривалий	вплив низької значимості
Кумулятивний вплив	вплив інших видів діяльності	На близькій відстані відсутні об'єкти які можуть здійснювати кумулятивний вплив			

6 ОПИС МЕТОДІВ ПРОГНОЗУВАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУВАЛИСЯ ДЛЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ, ТА ПРИПУЩЕНЬ, ПОКЛАДЕНИХ В ОСНОВУ ТАКОГО ПРОГНОЗУВАННЯ, А ТАКОЖ ВИКОРИСТОВУВАНІ ДАНІ ПРО СТАН ДОВКІЛЛЯ

Основною метою прогнозу є оцінка можливої реакції навколишнього природного середовища на прямий чи опосередкований вплив планованої діяльності, вирішення задач раціонального природокористування у відповідності з очікуваним станом природного середовища.

На сучасному етапі розвитку біосфери екологічне прогнозування повинне здійснюватися на усіх рівнях (від глобального до локального) постійно.

Досвід проведення прогнозних досліджень в різних сферах громадського життя, науки і техніки дозволив виявити ряд методів, які можуть ефективно застосовуватися для прогнозування розвитку екологічної ситуації. Будь-яка типова методика прогнозування включає такі необхідні елементи, як виконання передпрогнознаї орієнтації (визначення предмета, цілей, завдань і періоду попередження); створення передпрогнозного фону (збір і аналіз даних в інтервалі ретроспекції): формування початкової базової моделі і конструювання пошукової моделі, її верифікація, а при необхідності уточнення (коригування), підготовка, обґрунтування і ухвалення необхідних рішень.

Всі методи прогнозування можна об'єднати у дві групи: логічні і формалізовані. До логічних методів відносять методи індукції, дедукції, експертних оцінок, аналогії.

При відсутності про об'єкт прогнозування достовірних відомостей і, якщо об'єкт не підлягає математичному аналізу, використовують метод експертних оцінок, суть якого полягає у визначенні майбутнього на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів.

Метод аналогій полягає в тому, що закономірності розвитку одного процесу з певними поправками можна перенести на інший процес, для якого потрібно зробити прогноз.

Формалізовані методи поділяють на статистичний, екстраполяції і моделювання.

Статистичний метод ґрунтується на кількісних показниках, які дають можливість зробити висновок про темпи розвитку процесу в майбутньому. Сутність його полягає в отриманні і спеціалізованому обробленні прогнозних оцінок об'єкта через опитування висококваліфікованих фахівців (експертів) у певній сфері науки, техніки, виробництва.

Метод екстраполяції полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє. Цей метод ефективний при короткостроковому прогнозуванні стосовно об'єкта, який тривалий час розвивався рівномірно без значних відхилень. Ґрунтується він на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку у прогнозованому періоді.

Метод моделювання полягає у побудові моделей, які розглядають з урахуванням імовірної або бажаної зміни прогнозованого явища на певний період, користуючись прямими або

опосередкованими даними про масштаби та напрями змін. При побудові прогнозних моделей необхідно виявити фактори, від яких суттєво залежить прогноз; з'ясувати їх співвідношення з прогнозованим явищем; розробити алгоритм і програми моделювання змін довкілля під дією певних факторів.

Метод економічного прогнозування (економічний аналіз) полягає в тому, що який небудь економічний процес або явище, що мають місце на підприємстві, розчленовуються на частини, після чого виявляється вплив і взаємозв'язок цих частин на хід і розвиток процесу, а також один на одного. За допомогою аналізу можна розкрити сутність такого процесу, а також визначити закономірності його зміни в майбутньому, всебічно оцінити шляхи досягнення поставлених цілей. Оскільки економічний аналіз – це невід'ємна частина і один з елементів логіки прогнозування, він повинен здійснюватися на макро-, мезо- і мікрорівнях. Використовується при плануванні виробництва на підприємстві.

Балансовий метод. Даний метод заснований на розробці балансів, які являють собою систему показників, де перша частина, що характеризує ресурси за джерелами їх надходження, дорівнює другий, що відображає розподіл їх по всіх напрямках витрат.

За допомогою балансового методу втілюється в життя принцип пропорційності і збалансованості, який застосовується при розробці прогнозів. Його суть полягає в ув'язці потреб підприємства в різних видах сировинних, матеріальних, фінансових і трудових ресурсах з можливостями виробництва продукту і джерелами ресурсів. Таким чином, система балансів, яку використовують у прогнозуванні, включає: фінансові, матеріальні та трудові баланси. У кожному з даних груп входить ще ряд балансів.

Нормативний метод – один з основних методів прогнозування. Його сутність полягає в техніко-економічних обґрунтуваннях прогнозів з використанням нормативів і норм. Останні застосовуються при розрахунку потреби в ресурсах, а також показників їх використання.

Програмно-цільовий метод (ПЦМ). У порівнянні з іншими методами даний метод є порівняно новим і недостатньо розробленим. Він почав широко застосовуватися тільки в останні роки. ПЦМ тісно пов'язаний з уже розглянутими методами і передбачає розробку прогнозу починаючи з оцінки підсумкових потреб на підставі цілей розвитку підприємства при подальшому визначенні та пошуку ефективних засобів і шляхів їх досягнення, а також ресурсного забезпечення.

Суть ПЦМ полягає у визначенні основних цілей розвитку підприємства, розробки взаємопов'язаних заходів з їх досягнення в заздалегідь визначені терміни при збалансованому забезпеченні ресурсами, а також з урахуванням ефективного їх використання.

Окрім прогнозування, ПМЦ застосовується при створенні комплексних цілевих програм, які є документом, де відображені мета і комплекс виробничих, організаційно-господарських,

соціальних та інших заходів і завдань, узгоджених за виконавцями, строками реалізації та необхідними ресурсами.

При прогнозуванні оцінки впливів на довкілля в даному звіті використовувався метод математичного моделювання, за допомогою якого можливо кількісно оцінити величину значень та відносну участь різноманітних впливів.

Прогнозна проектна оцінка впливу на довкілля визначалася як сума прогнозованої фонові оцінки і оцінки впливу планованої діяльності.

Розрахунок викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря здійснювався за методиками, допущеними до використання в Україні.

Кількісна оцінка впливу на атмосферне повітря виконана за нормативами діючого законодавства в сфері охорони навколишнього природного середовища, а саме за значеннями гранично-допустимих концентрацій (ГДК) в атмосферному повітрі житлової забудови, а також нормативами гранично допустимих викидів, встановлених Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України № 309 від 27.06.2006 р. та наказом Мінприроди України від 13.10.2009 р. № 540.

Автоматизовані розрахунки забруднення атмосфери проведені за програмою «ЕОЛ+» версія 5.3.8. Розрахункові модулі системи реалізують «Методику розрахунку концентрацій в атмосферному повітрі шкідливих речовин, що містяться у викидах підприємств ОНД-86». Дана програма призначена для оцінки впливу викидів забруднюючих речовин проєктованих і діючих підприємств на забруднення приземного шару атмосфери.

При прогнозуванні фізичного впливу планованої діяльності на навколишнє середовище використані діючі на території України методики розрахунку та нормативні документи, що встановлюють гранично допустимі рівні впливу (ДБН В.1.1-31:2013 «Захист територій, будинків і споруд від шуму», ДСН 3.3.6.039-99 «Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації»).

Оцінка ризику впливу планованої діяльності на здоров'я населення виконана відповідно до Методичних рекомендацій «Оцінка ризику для здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 17.01.2022 р. №89 та «Методичних рекомендацій «Оцінка канцерогенного та неканцерогенного ризику для здоров'я населення від хімічного забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 18.10.2023 р. №1811.

В процесі написання Звіту, були залучені профільні спеціалісти для обстеження території планованої діяльності та виявлення локалітетів рідкісних видів флори і фауни, проведено вишукувальні роботи для дослідження ґрунтового покриву, надана гідрогеологічна характеристика території планованої діяльності. За результатами цих робіт отримано звіти

«Виявлення локалітетів рідкісних і зникаючих видів флори та фауни, а також рослинних угруповань, природних оселищ і середовищ існування та запровадження заходів щодо їх збереження на території планованої діяльності РКСЛП «Корюківкаліс», «Оцінка впливу господарської діяльності на ґрунтовий покрив, окремих лісових кварталів, виділів у РКСЛП «Корюківкаліс»».

Усі прогнози мають ймовірнісний характер і ґрунтуються на даних про стан довкілля на певний момент часу і в минулому. Для прогнозування впливу на довкілля планованої діяльності проведено детальний аналіз стану компонентів навколишнього середовища території РКСЛП «Корюківкаліс» і території, яка може зазнати впливу планованої діяльності. З цією метою виконано ряд аналітичних, розрахункових, експертних та експериментальних досліджень та використані дані уповноважених установ.

7 ОПИС ПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗАПОБІГАННЯ, ВІДВЕРНЕННЯ, УНИКНЕННЯ, ЗМЕНШЕННЯ, УСУНЕННЯ ЗНАЧНОГО НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ (ЗА МОЖЛИВОСТІ) КОМПЕНСАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

Рубки головного користування та суцільні санітарні рубки плануються у відповідності до Лісового кодексу та чинних нормативно-законодавчих актів України, що регламентують ведення рубок.

З метою забезпечення нормативного стану навколишнього природного середовища та його безпеки під час рубок та приведення території в екологічно безпечний стан після завершення робіт передбачено комплекс конструктивних, технологічних та організаційних рішень з метою запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля. До них належать:

Заходи, спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на ґрунти

Відповідно до вимог Правил рубок головного користування затверджених наказом Державного комітету лісового господарства України від 23.12.2009 № 364 зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26.01.2010 за № 85/17380 РКСП «Корюківкаліс» під час провадження планованої діяльності будуть проводитись наступні заходи, пов'язані із збереженням ґрунтів:

– під час заготівлі деревини застосовуватимуться технології, машини і механізми, що забезпечують найменше пошкодження ґрунтів;

– з метою збереження ґрунтів, їх водно-фізичних властивостей, запобігання ерозійним процесам на зрубках під час заготівлі деревини застосовуватимуться технології, машини і механізми, що забезпечують найменше пошкодження ґрунтів;

– у разі застосування канатних установок прокладання трас буде здійснюватися під кутом 10-20 градусів до основного напрямку силу з метою запобігання появі і розвитку ерозійних процесів;

– у разі загрози виникнення ерозійних процесів місця проїзду агрегатних лісових машин укладатимуться порубковими рештками (до порубкових решток належать сучки, гілля, верхівки дерев, інші відходи, не віднесені до ліквіду з крони);

– з метою запобігання ерозії ґрунтів та іншим негативним явищам після закінчення лісозаготівель приводять лісові ділянки будуть приводитися у стан, придатний для використання за призначенням, у разі потреби здійснюватимуться протиерозійні заходи (влаштування фашин і плетених загорож, земляних валів, водовідводів, вирівнювання заглиблень на волоках), а також проводитимуться очищення русел водотоків від порубкових решток, ремонтуватимуться

пошкоджені під'їзні дороги;

- земляні вали і водовідводи на волоках розміщуватимуться через 40 метрів.

З метою створення сприятливих умов для запобігання ерозії ґрунту будуть проводитись заходи з очищення місць рубок. Згідно вимог постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» спеціальне використання лісових ресурсів буде проводитись способами, що не спричиняють ерозії ґрунту. У відповідності до вимог ЗУ «Про охорону земель», лісгосп:

- проводитиме на земельних ділянках господарську діяльність способами, які не завдаватимуть шкідливого впливу на стан земель;
- сприятиме систематичному проведенню вишукувальних, обстежувальних, розвідувальних робіт за станом земель;
- своєчасно інформуватиме відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування щодо стану, деградації та забруднення земельних ділянок;
- забезпечуватиме додержання встановленого законодавством України режиму використання земель, що підлягають особливій охороні;
- забезпечуватиме використання земельних ділянок за цільовим призначенням та дотримуватиметься встановлених обмежень (обтяжень) на земельну ділянку;
- забезпечуватиме захист земель від ерозії, виснаження, забруднення, засмічення, засолення, осолонцювання, підкислення, перезволоження, підтоплення, заростання бур'янами, чагарниками і дрібноліссям;
- уживатиме заходів щодо запобігання негативному і екологічно небезпечному впливу на земельні ділянки та ліквідації наслідків цього впливу;
- з метою своєчасного виявлення змін стану земель, їх оцінки, відвернення та ліквідації наслідків негативних процесів буде вестись моніторинг ґрунтів.

Під час проведення планової діяльності, заплановані наступні пом'якшувальні заходи щодо розливів паливно-мастильних матеріалів у воду та на ґрунтовий покрив:

- зберігання паливно-мастильних матеріалів у спеціальних ящиках, заправлення бензопил у спеціально визначених місцях, на непроникному покритті (наприклад, товстому поліетилені), що унеможливить потрапляння пального або мастила до ґрунту;
- систематичний технічний огляд техніки, що працює в лісі на предмет виявлення протікань мастила та пального;
- забезпечення водіїв лісовозної та трельовальної техніки переносними абсорбуючими засобами (мішечки з тирсою);
- проведення невідкладної ліквідації наслідків протікання мастила або пального (у випадку такого протікання) шляхом зібрання з ґрунту за допомогою абсорбенту (тирси) з

наступним вивезенням використаної у такий спосіб тирси з лісової території на подвір'я лісгосподарського підприємства або його підрозділу та її наступної утилізації в екологічно безпечний спосіб.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на об'єкти рослинного світу

Відповідно до вимог наказу Правил рубок головного користування (наказ Держлісгоспу України від 23.12.2009 № 364, зареєстрований в Мін'юсті України 26.01.2010 № 85/17380) лісгосп під час заготівлі деревини не буде рубати та пошкоджувати дерева і чагарники, занесені до Червоної книги України, насінники, плюсові та інші дерева, що мають виняткове значення для збереження біорізноманіття.

Комплекс лісосічних робіт, включаючи підготовку лісосік до рубки, буде проводитись способами, які виключають або обмежують негативний вплив на стан лісів та їх відтворення.

Рубки проводитимуться із застосуванням технологій, які забезпечують збереження дерев і підросту, що залишаються.

Переміщення лісозаготівельної та допоміжної техніки здійснюватиметься відповідно до технологічних карт за наміченими маршрутами і підготовленими волоками з урахуванням збереження життєздатного підросту.

Лісосіки з наявністю життєздатного підросту, який забезпечує лісовідновлення, та лісосіки, що проектується для паросткового поновлення будуть розроблятися переважно з 1 жовтня по 1 квітня.

З метою створення сприятливих умов для відновлення лісу та забезпечення належного санітарного стану будуть проводитись заходи з очищення місць рубок.

Очищення лісосік проводитиметься з обов'язковим запобіганням пошкодженню на лісосіці дерев, які не підлягають вирубуванню, та підросту, що підлягає збереженню.

Під час проведення рубок буде забезпечуватись збереження життєздатного підросту господарсько цінних порід. Після закінчення лісосічних робіт і очищення місць рубок збережений підріст буде взято на облік. На зрубах не забезпечених природним поновленням господарсько цінних порід дерев буде проведена підготовка ґрунту.

При веденні планованої діяльності Районного комунального спеціалізованого лісгосподарського підприємства «Корюківкаліс» будуть вживатись заходи щодо захисту земель, зайнятих об'єктами рослинного світу, від висушення, ущільнення, засмічення, забруднення промисловими і побутовими відходами і стоками, хімічними речовинами та від іншого несприятливого впливу.

При виявленні безпосередньо на території планованої діяльності (лісосіках) об'єктів рослинного світу, занесених до Червоної книги України та Зеленої книги України, підприємство

забезпечить їх охорону та відтворення відповідно до вимог чинного законодавства, в тому числі вимог Закону України «Про Червону книгу України», «Положення про Зелену книгу України».

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 499 «Порядок створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах» створити охоронні ділянки у місцезростаннях раритетних видів, їх популяцій та території навколо них.

Під час польових маршрутів протягом літнього періоду 2024 року на ділянках, де заплановано рубки головного користування не виявлено рідкісних видів рослин, а також реліктових, регіонально рідкісних, занесених до Червоної книги України і Резолюції 6 Бернської конвенції.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на об'єкти тваринного світу

В переліку ділянок, визначених для проведення рубок головного користування на 2025-2034 роки виявлено вид дрізд чорний (*Turdus merula*) в кв. ____ в мононасадженні сосни звичайної; у кв. ____ – синицю велику (*Parus major*) занесені до переліку Резолюції 6 Бернської конвенції. Рекомендуємо під час провадження планованої діяльності враховувати локалітети рідкісних і зникаючих видів тварин та у разі наявності наявність гнізд видів проводити охоронні заходи відповідно до вимог природоохоронного законодавства України.

Під час провадження планованої діяльності, у відповідності до вимог до ЗУ «Про тваринний світ» буде забезпечено:

- збереження умов існування видового і популяційного різноманіття тваринного світу в стані природної волі;
- недопустимість погіршення середовища існування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин;
- збереження цілісності природних угруповань диких тварин;
- запобігання загибелі тварин під час здійснення лісгосподарських, лісозаготівельних та інших робіт;
- надання допомоги тваринам у разі захворювання, загрози їх загибелі під час стихійного лиха і внаслідок надзвичайних екологічних ситуацій;
- охорону середовища існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин
- недоторканість ділянок, що становлять особливу цінність для збереження тваринного світу;
- розроблення і здійснення заходів, які будуть забезпечувати збереження шляхів міграції тварин;

У період масового розмноження диких тварин, з 1 квітня до 15 червня буде заборонено проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на атмосферне повітря

Під час провадження планованої діяльності підприємство:

- вживатиме заходи щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;
- здійснюватиме контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, і рівнями фізичного впливу та вестиме їх постійний облік;
- забезпечить здійснення інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарних і пересувних джерел та ефективності роботи газоочисних установок;
- не допускати експлуатацію транспортних та інших пересувних засобів та установок, у викидах та скидах яких вміст забруднюючих речовин перевищує встановлені нормативи.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на здоров'я населення

При здійсненні планованої діяльності у відповідності до вимог ст. 24 ЗУ «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» з метою відвернення і зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів будуть:

- здійснюватись відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні та інші заходи щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, встановлених санітарними нормами;
- вживатись заходи щодо недопущення впродовж доби перевищень рівнів шуму, встановлених санітарними нормами.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на водні ресурси

Відповідно до вимог Правил рубок головного користування (наказ Держлісгоспу України від 23.12.2009 № 364, зареєстрований в Мін'юсті 26.01.2010 № 85/17380) під час здійснення планованої діяльності заборонено прокладення трелювальних волоків буде здійснюватися на відстані більше ніж 20 метрів від постійних водотоків, у місцях витоків річок та навколо них.

Для попередження негативного впливу рубок під час провадження планованої діяльності:

- забороняється прокладення трелювальних волоків на відстані ближче ніж 20 метрів від постійних водотоків, у місцях витоків річок та навколо них;
- у деревостанах, що віднесені до захисних смуг лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів рубок будуть призначатися лише вузьколісосічні рубки;

– протягом року будуть проводитись роботи з очищення русел водотоків та водних об'єктів від порубкових решток;

– протягом року будуть проводитись роботи з очищення прибережних захисних смуг водних об'єктів від повалених дерев та порубкових решток.

Роботи із заготівлі деревини будуть проведені способами, що не спричиняють негативного впливу на стан водойм.

У відповідності до ст. 54 Водного кодексу України транспортування деревини лісосплавом по водних об'єктах не використовуватиметься.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного впливу шуму

Відповідно до вимог ДБН В.1.1-31:2013 «Захист території, будинків і споруд від шуму» з метою зниження рівнів шуму джерел до допустимих величин під час планованої діяльності будуть передбачені наступні заходи:

- раціональне розміщення технологічного обладнання і робочих місць;
- застосування організаційно-технічних заходів, які передбачають застосування мал шумного технологічного обладнання і мал шумних технологічних процесів, оснащення машин і механізмів засобами дистанційного управління і автоматичного контролю, змінення способів обробки і транспортування матеріалів тощо.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного впливу на об'єкти природно-заповідного фонду

Відповідно до вимог ЗУ «Про природно-заповідний фонд України» та відповідно до вимог «Правил рубок головного користування» (наказ Держлісгоспу України від 23.12.2009 № 364, зареєстрований в Мін'юсті України 26.01.2010 № 85/17380) планована діяльність на землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення заборонено.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного впливу на об'єкти Смарагдової мережі

Відповідно до законопроекту «Про території Смарагдової мережі» власники землі та землекористувачі, які внаслідок дії заборон чи обмежень їхньої діяльності, що встановлені для збереження територій Смарагдової мережі, зазнають збитків, мають право на їх відшкодування.

Відшкодування збитків надається за рахунок коштів Державного, Автономної Республіки Крим та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища, інших джерел, не заборонених законодавством.

Порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам визначається Кабінетом Міністрів України.

Компенсаційні заходи

Компенсаційними заходами, які будуть проведені РКСЛП «Корюківкаліс» є заходи, пов'язані з відновленням лісу.

Відповідно до вимог Правил рубок головного користування (наказ Держлісгоспу України від 23.12.2009 № 364, зареєстрований в Мін'юсті України 26.01.2010 № 85/17380) спосіб відновлення лісу на лісосіці, а у разі потреби на окремій її частині буде визначено під час підготовки лісосіки до рубки з урахуванням лісорослинних умов та біологічних особливостей деревних порід. Спосіб лісовідновлення може бути також змінений під час огляду місць рубок.

Відповідно до статті 79, 80, 82 Лісового кодексу України лісгосп забезпечить проведення заходів щодо відтворення лісів з метою:

- досягнення оптимальної лісистості шляхом створення в максимально короткі строки нових насаджень найбільш економічно та екологічно доцільними способами і технологіями;
- підвищення водоохоронних, ґрунтозахисних, санітарно-гігієнічних, інших корисних властивостей лісів і захисних лісових насаджень;
- поліпшення якісного складу лісів, підвищення їх продуктивності та біологічної стійкості.

Зруби підлягають залісенню протягом не більше двох років. Лісові культури, що загинули, відновлюються в наступному році. Обсяги робіт щодо відновлення лісів визначатимуться на підставі матеріалів лісовпорядкування або спеціального обстеження з урахуванням фактичних змін у лісовому фонді України та стану земель, що підлягають залісенню.

Відновлення лісів проводитимуться способами, що забезпечують створення високопродуктивних лісів з господарсько цінних деревних і чагарникових порід.

У відповідності до вимог статті 23, 24 ЗУ «Про рослинний світ» РКСЛП «Корюківкаліс» сприятиме відтворенню природних рослинних ресурсів шляхом:

- сприяння природному відновленню рослинного покриву;
- штучного поновлення природних рослинних ресурсів;
- запобігання небажаним змінам природних рослинних угруповань та негативному впливу на них господарської діяльності;
- зупинення (тимчасово) господарської діяльності з метою створення умов для відновлення деградованих природних рослинних угруповань.

Роботи, пов'язані з відтворенням природних рослинних ресурсів, будуть здійснюватися способами, що забезпечують їх відтворення в найкоротші терміни та не суперечать чинному законодавству і не завдають шкоди здоров'ю людини та довкіллю, що в свою чергу дозволяє вести максимально ефективне господарювання, і є показником раціонального ведення в комплексі всіх заходів.

У відповідності до вимог Правил відтворення лісів (постанова КМ України від 01.03.2007 № 303) відтворення лісів буде здійснюватися з урахуванням екологічних, соціально-економічних та природно-кліматичних умов регіону з відповідним цільовим вирощуванням. Відтворення лісів здійснюватиметься на лісотипологічній основі відповідно до потенційних лісорослинних умов.

Проектування об'єктів, на яких передбачається відтворення лісів буде проводитися на основі актів огляду місць рубок, матеріалів обстеження ділянок лісокультурного фонду з урахуванням наукових рекомендацій та передового досвіду.

Відповідно до вимог Податкового кодексу України підприємство під час провадження планованої діяльності матиме податкові зобов'язання з рентної плати: за спеціальне використання лісових ресурсів.

У разі порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища РКСЛП «Корюківкаліс» будуть негайно вжиті заходи щодо усунення відповідних порушень та компенсовано в установленому порядку шкоду, заподіяну довкіллю або здоров'ю і майну громадян, в повному обсязі.

Заходи протипожежної безпеки

Заходи з пожежної безпеки плануються відповідно до «Правил пожежної безпеки в Україні». Для дотримання норм пожежної безпеки при здійсненні лісозаготівельних робіт передбачається:

- устаткування будівель і споруд, а також місць тимчасового зберігання ПММ, необхідними засобами, протипожежним інвентарем;
- забезпечення на території суворого протипожежного режиму (обладнати місця куріння);
- розміщення автотранспорту на майданчиках відкритого зберігання розставляється відповідно до «Норм для підприємства з обслуговування автомобілів»;
- забезпечення навчання і регулярну перевірку знань правил протипожежної безпеки та їх суворе дотримання усіма працівниками.

Протипожежний захист забезпечується силами робітників, первинними засобами пожежогасіння.

Первинні засоби пожежогасіння (вогнегасники, ємності з піском, багри, відра, лопати та ін.) повинні бути розташовані на видному місці, підходи до яких повинні бути завжди вільними.

Усі працюючі, які безпосередньо беруть участь у роботі, повинні бути проінструктовані щодо ліквідації пожеж.

Коротка характеристика ряду заходів, які передбачають запобігання, зменшення, уникнення, відвернення потенційно-можливого негативного впливу на фактори довкілля з включеними потенційно-негативними впливами, представлено в таблиці 7.1.

Таблиця 7.1 – Ряд заходів які передбачають запобігання негативного впливу на довкілля

Фактор довкілля	Потенційні негативні впливи	Опис передбачених заходів на запобігання негативного впливу
1	2	3
<i>Лісозаготівля</i>		
<i>Ґрунти</i>	В результаті пошкодження ґрунтів, збільшується небезпека появи ерозії	Призупиняти роботи під час перезволоження верхнього шару ґрунту; розміщувати навантажувальні площадки в легкодоступних місцях
	Влаштування волоків на схилах призводить до зсувів ґрунту	Використовувати природозберігаючі технології й техніку, мінімізувати кількість волоків. Укріплювати трельовальні волоки порубковими рештками
	Ущільнення ґрунтів, зміна структури, зниження їхньої водопроникності та водоутримуючої здатності	Залишати порубкові рештки для перегнивання на лісосіці
	Внаслідок великої кількості порубкових решток підвищується пожежна небезпека	Спалювання порубкових решток проводити під час пожежобезпечного періоду та з дотриманням всіх правил протипожежної безпеки
<i>Ґрунти</i>	Забруднення ґрунту нафтопродуктами та відходами	Забезпечувати безпечне використання й зберігання ПММ для запобігання можливого забруднення ґрунту. Влаштувати місце заправки бензопил або використовувати гумові коврики. На верхніх складах, пунктах заправки ПММ, місцях заправки техніки у лісі, повинен знаходитись готовий до використання абсорбент (мішечок із сухою тирсою). Тверді відходи (шини, пляшки, промаслене ганчір'я, сміття тощо) повинні вивозитись з лісу та утилізуватись.
<i>Рослинність</i>	Знижується біорізноманіття лісових видів	Виявляти і заносити до технологічних карт місця зростання рідкісних і зникаючих рослинних видів, що зустрічаються на ділянці
	Зменшення кількості підросту в результаті проведення лісогосподарських заходів	Вибирати метод та сезон проведення рубки, що гарантує збереження благонадійного підросту господарськоцінних порід для лісовідновлення природнім шляхом
<i>Фауна</i>	Руйнування середовища існування, порушення спокою тварин внаслідок проведення рубок. Присутність машин і людей при лісозаготівлі порушують спокій тварин	Виявляти і заносити до технологічних карт місця виявлення рідкісних і зникаючих видів фауни, що зустрічаються на ділянці, планувати та виконувати заходи з їх охорони
<i>Водний режим території</i>	Водоутримуюча здатність ґрунтів знижується на зрубках, що призводить до збільшення поверхневого стоку. Забруднення вод нафтопродуктами, відходами негативно впливає на живі організми водоймищ	Зберігати лісову рослинність у буферній зоні на берегах водоймищ. Забезпечувати безпечне використання й зберігання хімікатів, ПММ для запобігання можливого забруднення вод.
<i>Лісовідновлення</i>		
<i>Ґрунти</i>	Ґрунтова ерозія після підготовки ґрунту на ділянках	Відновлювати лісовий покрив якомога швидше. Не проводити суцільну підготовку ґрунту на крутих схилах, нестабільних або ерозійно-небезпечних ґрунтах
	При використанні машин і	Використовувати природозберігаючі технологію

Фактор довкілля	Потенційні негативні впливи	Опис передбачених заходів на запобігання негативного впливу
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
	механізмів можливе ущільнення та забруднення паливномастильними матеріалами	та техніку або виконувати роботи вручну. Забезпечувати безпечне використання й зберігання ПММ

8 ОПИС ОЧІКУВАНОВОГО ЗНАЧНОГО НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ДІЯЛЬНОСТІ НА ДОВКІЛЛЯ

Як показують результати проведеної оцінки впливу на довкілля, значного негативного впливу в результаті провадження діяльності при дотриманні технічних і технологічних нормативів, нормативно-правових документів не очікується.

Комплекс технологічних, технічних, організаційних рішень, забезпечує надійну безаварійну роботу технологічних об'єктів на лісосіках. Проектні рішення забезпечують високий ступінь надійності функціонування технологічних споруд.

Ризики збитків від надзвичайних ситуацій (далі НС) природного характеру – середні. Види НС: геологічні, медико-біологічні та метеорологічні. До основних ризиків ведення планованої діяльності, які несуть потенційну небезпеку виникнення надзвичайних ситуацій відносяться лісові пожежі. Протипожежне впорядкування включає комплекс правових, організаційних технічних, лісогосподарських та інших заходів, направлених на попередження виникнення пожеж, обмеження їх розповсюдження, зниження пожежної безпеки в лісі, підвищення пожежестійкості деревостанів, своєчасне виявлення пожеж та їх гасіння. Заходи з охорони лісів від пожеж запроектовані з врахуванням економічних, біологічних і екологічних особливостей лісового фонду.

Згідно з статистичними даними інтегральний показник природно-техногенної небезпеки Чернігівської області – помірний (0,281). А отже, значного негативного впливу діяльності на довкілля при надзвичайних ситуаціях не прогнозується.

Вплив експлуатаційних чинників на виникнення аварійних ситуацій має випадковий характер, локальний по розміщенню об'єктів, короткочасний і попереджається, насамперед, суворим регламентом технологічного процесу в рамках проектного режиму; організацією надійного контролю за технічним станом устаткування.

На об'єкті можуть мати місце природні зсуви та просідання земної поверхні, інтенсивні опади, антропогенні помилки при проектуванні, техобслуговуванні, експлуатації технічного обладнання та зловмисні пошкодження.

На території планованої діяльності можуть мати місце надзвичайні ситуації воєнного характеру, пов'язані з ракетними та артилерійськими обстрілами, застосуванням безпілотних літальних апаратів, вибухами боєприпасів, виникненням пожеж, пошкодженням інженерної інфраструктури, транспортних шляхів та лісових насаджень. Наслідками таких подій можуть бути забруднення атмосферного повітря продуктами горіння, забруднення ґрунтів і водних об'єктів небезпечними речовинами, а також порушення природного стану екосистем.

Необхідно відзначити, що рубки проводяться на достатній відстані від населених пунктів і в разі виникнення надзвичайної ситуації вона не матиме негативного впливу на прилеглі території

та населення.

З метою уникнення значного негативного впливу планованої діяльності на довкілля та виникнення надзвичайних ситуацій та аварій на підприємстві передбачено:

- забезпечення виконання заходів у сфері цивільного захисту;
- забезпечення працівників засобами колективного та індивідуального захисту;
- розміщення інформації про заходи безпеки та відповідну поведінку у разі виникнення аварії;
- організацію та здійснення під час виникнення надзвичайних ситуацій евакуаційних заходів щодо працівників та майна;
- створення формувань цивільного захисту та необхідну для їх функціонування матеріально-технічну базу;
- створення диспетчерської служби, необхідної для забезпечення безпеки об'єкта;
- проведення оцінки ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на об'єкті та здійснення заходів щодо неперевищення прийнятних рівнів таких ризиків;
- здійснення навчання працівників з питань цивільного захисту, у тому числі правилам техногенної та пожежної безпеки;
- проведення тренувань і навчання з питань цивільного захисту;
- забезпечення безперешкодного доступу посадових осіб органів державного нагляду, працівників аварійно-рятувальних служб, з якими укладені угоди про аварійно-рятувальне обслуговування для проведення обстежень на відповідність протиаварійних заходів планам локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єкті, сил цивільною захисту – для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- забезпечення дотримання вимог законодавства щодо створення, зберігання, утримання, використання та реконструкції захисних споруд цивільного захисту;
- здійснення обліку захисних споруд цивільного захисту, які перебувають на балансі (утриманні);
- створення матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- розроблення заходів щодо забезпечення пожежної безпеки;
- розроблення і затвердження інструкцій та видання наказів з питань пожежної безпеки, здійснення постійного контролю за їх виконанням;
- забезпечення виконання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, а також виконання вимог приписів, постанов та розпоряджень центрального органу виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сферах техногенної та пожежної безпеки;
- утримання у справному стані засобів цивільного та протипожежного захисту,

недопущення їх використання не за призначенням;

- здійснення запланованих заходів щодо впровадження автоматичних засобів виявлення та і гасіння пожеж і використання для цієї мети виробничої автоматики;
- своєчасне інформування відповідних органів та підрозділів цивільного захисту про несправність протипожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, а також про закриття доріг і проїздів на відповідній території.

Відповідно до статті 25 Закону України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» з метою захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на підприємстві буде передбачено:

- планування і здійснення необхідних заходів для захисту працівників підприємства, об'єктів господарювання та довкілля від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- підтримання у готовності до застосування сил і засобів із запобігання виникненню та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- створення та підтримання матеріальних резервів для попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- забезпечення своєчасного оповіщення працівників підприємства про загрозу виникнення або про виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру.

Заходи запобігання чи пом'якшення впливу на довкілля та заходи реагування при виникненні аварійних забруднень атмосферного повітря

Під час проведення рубок головного користування вплив на атмосферне повітря матиме тимчасовий та локальний характер і буде пов'язаний переважно з роботою лісозаготівельної техніки, автотранспорту та переміщенням деревини. Для запобігання та мінімізації негативного впливу на довкілля передбачається використання технічно справних машин і механізмів, які проходять своєчасне технічне обслуговування відповідно до вимог виробників. Експлуатація техніки з несправними двигунами, паливною апаратурою або системами очищення відпрацьованих газів не допускається. З метою зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин передбачається обмеження роботи двигунів на холостому ходу, раціональна організація технологічних процесів та маршрутів пересування техніки, а також використання якісних паливно-мастильних матеріалів. Для зниження пилового навантаження рух транспортних засобів здійснюватиметься переважно існуючими лісовими дорогами з дотриманням встановлених швидкісних режимів.

Проведення рубок головного користування здійснюватиметься відповідно до матеріалів лісовпорядкування та затверджених технологічних карт із дотриманням вимог лісового, природоохоронного та санітарного законодавства. Під час виконання робіт вживатимуться заходи

щодо максимального збереження підросту господарсько цінних порід, недопущення надмірного пошкодження ґрунтового покриву та мінімізації порушення природних екосистем. Після завершення лісозаготівельних робіт здійснюватиметься очищення місць рубок від порубкових решток у способи, передбачені чинними нормативними документами, та проведення заходів з лісовідновлення у встановлені законодавством терміни.

Для запобігання негативному впливу на водні об'єкти та прилеглі території заправка, ремонт і технічне обслуговування машин та механізмів здійснюватимуться лише у спеціально визначених місцях за межами водоохоронних зон і прибережних захисних смуг. Зберігання паливно-мастильних матеріалів безпосередньо на лісосіках не передбачається. Усі роботи виконуватимуться з дотриманням вимог пожежної безпеки в лісах України.

У разі виникнення аварійних ситуацій, що можуть призвести до забруднення атмосферного повітря, зокрема займання лісозаготівельної техніки, транспортних засобів, паливно-мастильних матеріалів або виникнення лісової пожежі, роботи негайно припинятимуться, а джерело небезпеки локалізуватиметься наявними засобами пожежогасіння. Персонал буде зобов'язаний негайно повідомити відповідальні служби та підрозділи ДСНС України, організувати евакуацію працівників із небезпечної зони та вжити першочергових заходів щодо недопущення поширення вогню. Для ліквідації можливих загорянь лісозаготівельна техніка забезпечуватиметься справними вогнегасниками та протипожежним інвентарем. У випадку виникнення значного задимлення або поширення продуктів горіння доступ сторонніх осіб до небезпечної території обмежуватиметься до повної ліквідації наслідків аварійної ситуації.

З урахуванням передбачених природоохоронних і організаційно-технічних заходів вплив рубок головного користування на атмосферне повітря та інші компоненти довкілля оцінюється як допустимий, короткочасний та такий, що не призведе до суттєвого погіршення стану навколишнього природного середовища за умови дотримання вимог чинного природоохоронного законодавства України.

Заходи запобігання чи пом'якшення опливу на довкілля та заходи реагування при виникненні аварійних забруднень земель

Відповідно до вимог Закону України «Про охорону земель» підприємство своєчасно інформуватиме відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування про стан, деградацію та забруднення земельних ділянок.

У разі можливого забруднення земель небезпечними відходами, у тому числі аварійними, викидами від стаціонарних і пересувних джерел за рішенням місцевої державної адміністрації або органу місцевого самоврядування будуть проведені постійні або періодичні обстеження хімічного складу ґрунтів з метою виявлення та визначення їх негативного впливу на здоров'я людини, а також окремих видів природних ресурсів і довкілля в цілому.

У разі наявності в РКСЛП «Корюківкаліс» об'єктивної інформації про виникнення або загрозу виникнення надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру підприємство зобов'язується надати її Мінприроди, ДСНС та її територіальним органам та обласній держадміністрації у відповідності до вимог пункту 19 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля» від 30.03.1998 р. № 391.

Заходи реагування при виникненні надзвичайної екологічної ситуації

Надзвичайна екологічна ситуація – надзвичайна ситуація, при якій на окремій місцевості сталися негативні зміни в навколишньому природному середовищі, що потребують застосування надзвичайних заходів з боку держави.

У разі оголошення на території планованої діяльності зони надзвичайної екологічної ситуації підприємство зобов'язується:

- неухильно дотримуватись встановленого правового режиму зони надзвичайної екологічної ситуації;
- проводити мобілізацію ресурсів та зміну режиму роботи підприємства з метою проведення аварійно-рятувальних та відновлювальних робіт;
- вжити заходів щодо нормалізації екологічного стану на території планованої діяльності.

Заходи реагування на аварійні ситуації спричинені сейсмічними чинниками

Оцінювання можливості виникнення аварійної ситуації на території планованої діяльності внаслідок дії сейсмічного чинника можливе порівнянням бальності виникнення землетрусу в цій місцевості і ступеня руйнування обладнання при даній інтенсивності за шкалою М8К-64, яка аналогічна шкалі Ріхтера, але супроводжується описом можливих наслідків для кожною балу. На території планованої діяльності відзначається бал сейсмічної інтенсивності на рівні 5 за шкалою М8К-64.

Землетрус характеризується необхідністю пошуку постраждалих, забезпечення доступу рятувальників і рятування людей, надання першої невідкладної медичної допомоги тощо.

Складність проведення рятувальних робіт обумовлена великою кількістю постраждалих людей, які опинилися в завалах, необхідністю виконання складних інженерних робіт та загрозою подальшого руйнування.

Особливі вимоги ставляться до безпечного ведення рятувальних робіт у зонах руйнувань.

У разі виникнення землетрусу підприємство зобов'язується:

- створити усі умови, організувати постійний контроль за виконанням рятувальниками належних заходів щодо їх безпеки, забезпечити своєчасне надання допомоги постраждалим рятувальникам;
- встановити наявність постраждалих, їх кількість та, за можливості, стан; характер та

межі зони руйнувань; можливість подальшого руйнування конструкцій; розміщення у зоні надзвичайної ситуації небезпечних об'єктів;

- встановити наявність небезпечних факторів (вогнь, підтоплення, витік газу, потрапляння води в завал, наявність обірваних електромереж під напругою тощо) та ступінь їх загрози;

- встановити наявність та стан шляхів транспортування постраждалих з небезпечної зони;

- спільно з підрозділами оперативно-рятувальної служби цивільного захисту проводити пошуково-рятувальні роботи, а саме: візуальне обстеження постраждалої території, опитування очевидців та врятованих постраждалих;

- провести прослуховування завалів; обстеження пошкоджених (зруйнованих) будівель та споруд.

З урахуванням ймовірності виникнення аварійних ситуацій, одним з ефективних методів мінімізації збитку від потенційних аварій є готовність до них розробка сценаріїв можливого розвитку при аварії і сценаріїв реагування на них. Основними заходами попередження можливих аварійних ситуацій є суворе виконання технологічної та виробничої дисципліни, виконання проектних рішень і оперативний контроль.

Керівництво підприємства в повній мірі має усвідомлювати свою відповідальність даної проблеми, і забезпечити безпеку діяльності, взаємодіючи з органами нагляду та інспекціями, що відповідають за екологічну безпеку і здоров'я місцевого населення і працюючого персоналу, дотримуватися всіх нормативних вимог до інженерно-екологічної безпеки ведення робіт на всіх етапах здійснюваної діяльності.

При використанні намічених Звітом заходів по охороні атмосферного повітря, водного середовища, рекультиватії земель і виконанні правил безпеки, охорони надр забезпечується мінімальний вплив лісозаготівельних робіт на навколишнє середовище, запобігається деградація навколишнього середовища, забезпечується екологічно безпечна господарська діяльність, виключається загроза для життя та здоров'я місцевого населення.

Згідно з оцінкою ризиків для здоров'я людей та довкілля через можливість виникнення надзвичайних ситуацій, значного негативного впливу від провадження планованої діяльності на довкілля, зумовленою вразливістю до ризиків надзвичайних ситуацій не передбачається.

Заходи реагування при пожежах

Всі будівлі, споруди, приміщення лісгоспу повинні бути забезпечені первинними засобами пожегасіння.

Засоби пожегасіння повинні розташовуватися так, щоб ними легко було скористатися у випадку пожежі. Забороняється заставляти доступ до засобів пожегасіння і використовувати їх

не за призначенням. Первинні засоби пожежегасіння розміщуються на території лісгоспу на пожежних щитах.

Переносні вогнегасники розміщуються шляхом навішування на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника, або встановлюються в пожежні шафи поруч з пожежними кранами або на підставки.

Вогнегасники слід розміщувати так, щоб вони були захищені від попадання прямих сонячних променів, безпосередньої дії опалювальних приладів та атмосферних опадів.

Експлуатація і технічне обслуговування вогнегасників здійснюються у відповідності з паспортами заводів-виготовлювачів, затвердженими у встановленому порядку регламентами технічного обслуговування. Контроль за технічним станом вогнегасників покладається на інженера з охорони праці.

Для контролю за постійною готовністю вогнегасників до дій і наявністю в них заряду, запірні арматура кожного вогнегасника незалежно від типу, повинна бути опломбована і мати бирку з датами зарядки та чергової перезарядки.

При виникненні пожежі перший хто її помітив повинен негайно повідомити керівництво підприємства та дзвонити 101 до управління ДСНС України в Чернігівській області.

Гасіння пожежі здійснюється:

1. До прибуття пожежного підрозділу ДСНС – представником лісгосподарського підприємства на території якого виникла пожежа.

2. Після прибуття пожежного підрозділу ДСНС – старшим оперативним начальником.

Директор підприємства узгоджує дії керівника гасіння пожежі, який залучає наявні засоби та застосовує доступні заходи для гасіння пожежі та евакуації людей.

Втручатися будь-кому в дії керівника гасіння пожежі забороняється.

В умовах дії воєнного стану на території України додатковим фактором ризику виникнення надзвичайних ситуацій є наслідки військової агресії, які можуть впливати на стан лісових екосистем незалежно від планованої діяльності. До таких ризиків належать виникнення пожеж внаслідок ракетних ударів, застосування безпілотних літальних апаратів, детонації боєприпасів, пошкодження транспортної та інженерної інфраструктури, а також можливе забруднення ґрунтів, поверхневих і підземних вод продуктами горіння, паливно-мастильними матеріалами та іншими небезпечними речовинами.

Для лісових насаджень військові дії можуть призводити до механічного пошкодження деревостанів, утворення додаткових осередків всихання, збільшення кількості сухостійної та пошкодженої деревини, що підвищує пожежну небезпеку та ризики поширення шкідників і хвороб лісу. Також можливе тимчасове обмеження доступу до лісових ділянок, що може ускладнювати проведення протипожежних, санітарно-оздоровчих та лісовідновлювальних заходів.

Заходи реагування на надзвичайні ситуації воєнного характеру передбачають постійний моніторинг безпекової ситуації в регіоні, виконання вимог органів державної влади та військових адміністрацій, своєчасне оповіщення працівників про загрозу, припинення робіт у разі виникнення небезпеки, евакуацію персоналу до безпечних місць, обмеження доступу до небезпечних територій та взаємодію з підрозділами ДСНС, Національної поліції й іншими уповноваженими службами. У разі виникнення пожеж, руйнувань або забруднення компонентів довкілля здійснюватимуться заходи з локалізації та ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, оцінки завданої шкоди довкіллю та відновлення порушених екосистем відповідно до вимог чинного законодавства України.

9 ВИЗНАЧЕННЯ УСІХ ТРУДНОЩІВ (ТЕХНІЧНИХ НЕДОЛІКІВ, ВІДСУТНОСТІ ДОСТАТНІХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ АБО ЗНАНЬ), ВИЯВЛЕНИХ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЗВІТУ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

Труднощів, виявлених у процесі підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля діяльності з спеціального використання лісових ресурсів в порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок РКСЛП «Корюківкаліс», не виявлено.

10 УСІ ЗАУВАЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОБСЯГУ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РІВНЯ ДЕТАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ПІДЛЯГАЄ ВКЛЮЧЕННЮ ДО ЗВІТУ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

Повідомлення про планову діяльність №18888, що підлягає оцінці впливу на довкілля опубліковано у газетах «Про вплив на довкілля» та «GreenPost», а також на сайті ЕкоСистеми.

У відповідності до п. 7 ст. 5 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» протягом 12 робочих днів з дня офіційного оприлюднення повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, громадськість може надати уповноваженому територіальному органу зауваження і пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Протягом 12 робочих днів з дня офіційного оприлюднення повідомлення про планову діяльність, стосовно використання лісових ресурсів в порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, зауважень і пропозицій від громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту, не надходило.

Громадські слухання будуть проводитися у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

У період воєнного стану в Україні громадські слухання проводяться у режимі відеоконференції, про що зазначається в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля та у звіті про громадське обговорення.

11 СТИСЛИЙ ЗМІСТ ПРОГРАМ МОНІТОРИНГУ ТА КОНТРОЛЮ ЩОДО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ ПІД ЧАС ПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, А ТАКОЖ (ЗА ПОТРЕБИ) ПЛАНІВ ПІСЛЯПРОЕКТНОГО МОНІТОРИНГУ

Підприємства, установи і організації незалежно від їх підпорядкування і форм власності, діяльність яких призводить чи може призвести до погіршення стану довкілля, зобов'язані здійснювати екологічний контроль за виробничими процесами та станом промислових зон.

Згідно з проведеною оцінкою впливів на довкілля визначено, що під час провадження планованої діяльності на РКСЛП «Корюківкаліс» очікується допустимий вплив на довкілля та здоров'я населення, зумовлений викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, шумовим забрудненням та здійсненням операцій у сфері поводження з відходами. Значний негативний вплив на довкілля під час провадження планованої діяльності не передбачається.

Моніторинг в лісах РКСЛП «Корюківкаліс» охоплює всі види діяльності і проводиться на різних рівнях. Індикатори моніторингу встановлені та охоплюють соціальні, економічні та екологічні аспекти.

Під час ведення лісового господарства слід вивчати і збирати інформацію, необхідну для моніторингу таких показників:

- дотримання встановлених меж лісосік та правильності проведення рубок відповідно до матеріалів лісовпорядкування та лісорубних квитків;
- дотримання природоохоронних обмежень у прибережних захисних смугах, водоохоронних зонах та інших екологічно чутливих територіях;
- надавати інформацію щодо проведення лісовідновлення;
- щороку протягом реалізації планованої діяльності здійснювати дослідження щодо впливу планованої діяльності на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі, раритетні види, інформацію надавати до уповноваженого центрального органу;
- щорічно надавати до уповноваженого центрального органу квартално-видільний перелік ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України, на місці провадження планованої діяльності.

Частота, інтенсивність та обсяги моніторингу залежать від інтенсивності та обсягів робіт, які здійснюються підприємством. Моніторинг охоплює період від одного дня (поточний моніторинг за виконанням денних норм виробітку, кількості заготовленої чи переробленої продукції) до одного року (моніторинг планових показників діяльності за рік).

12 РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ

Районне комунальне спеціалізоване лісогосподарське підприємства «Корюківкаліс» розташоване в північній частині Чернігівської області на території Корюківського району.

Планована діяльність – спеціальне використання лісових ресурсів в порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок. Заготівля деревини здійснюється в межах розрахункової лісосіки, фонду рубок головного користування та Актів лісопатологічного обстеження, на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка.

Площа Районного комунального спеціалізованого лісогосподарського підприємства «Корюківкаліс» складає 14 848,9 га.

Щорічний обсяг рубок головного користування запроєктовано в об'ємі 36,23 тис. м³ ліквідної деревини на площі 153,1 га, в тому числі захисні ліси – 2,17 тис. м³ на площі 10,7 га, експлуатаційні ліси – 34,06 тис. м³ на площі 142,4 га.

Щорічний обсяг суцільних санітарних рубок запроєктовано в об'ємі 6,21 тис. м³ на площі 27,6 га, в тому числі захисні ліси – 1,56 тис. м³ на площі 6,4 га, експлуатаційні ліси – 4,65 тис. м³ на площі 21,2 га.

Проведення суцільних санітарних рубок у відповідності до Акту поточного лісопатологічного обстеження від 12 листопада 2025 року на площі 133,1 га.

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по підприємству, стану насаджень і схеми існуючої дорожньої мережі.

При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені правилами рубок ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зарубів у кварталі, що відображено в технологічних схемах.

При провадженні планованої діяльності всі роботи по звалюванню лісу виконуються послідовно. Звалювання деревини, очищення дерев від гілок та розкряжування деревини виконують бензопилами. Трелювання деревини здійснюється тракторами, вивезення – спеціальним автотранспортом.

При реалізації прийнятого варіанту планованої діяльності оцінювався вплив на здоров'я населення, рослинний і тваринний світ, ґрунти, матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину. За результатами оцінки можливі наступні ймовірні впливи на довкілля:

здоров'я населення – допустимий вплив. Розрахунковий неканцерогенний ризик для здоров'я населення при впливі забруднюючих речовин, що викидаються джерелами викидів підприємства, є допустимим, ймовірність виникнення шкідливих ефектів у населення надзвичайно мала. Соціальний ризик оцінюється як «умовно прийнятний». Джерелами шуму є технологічне обладнання, а також автотранспорт. Розрахункові еквівалентні рівні шуму, підприємства складають 6,88 дБА, при одночасній роботі обладнання;

стан фауни, флори, біорізноманіття – місцевий негативний вплив на рослинний та тваринний світ, їх популяцій та міграції. Червонокнижних видів флори та фауни і їх природних середовищ існування, які охороняються відповідно до Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі на землях лісгосподарського призначення в РКСЛП «Корюківкаліс» не виявлено. Очікуваний вплив на довкілля від проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок, що планується здійснювати на території лісового фонду РКСЛП «Корюківкаліс», не призведе до суттєвого забруднення чи деградації компонентів довкілля.

грунт – вплив планованої діяльності на ґрунт екологічно допустимий. У межах лісових масивів РКСЛП «Корюківкаліс» було діагностовано дерново-підзолисті, дернові опідзолені та дернові ґрунти.

У межах обстеженої території не виявлено явних пошкоджень ґрунтового покриву та проявів процесів його деградації, обумовлених проведенням лісгосподарських робіт. Шар лісової підстилки, розвинута підлісна рослинність захищають поверхню ґрунту від проявів ерозійних процесів.

вода – вплив планованої діяльності на водні ресурси незначний. На території запланованої лісгосподарської діяльності визначено 7 водних об'єктів: річки Убідь, Ревна, Слот, Бреч, Турчанка, Кистер, Бречиця. Всі річки відносяться до суббасейну Верхнього Дніпра та Десни. Гідроекологічний моніторинг на річці Ревна не проводився, проби води не відбиралися, у зв'язку з обмеженням доступу до прилеглої території Державною службою України з надзвичайних ситуацій.

Протягом останніх десятиліть на території Чернігівської області, зокрема в межах досліджуваної території, дедалі помітніше проявляються наслідки сучасних кліматичних змін. Спостерігається підвищення середньорічної температури повітря, збільшення тривалості посушливих періодів, зміна сезонного розподілу атмосферних опадів, а також трансформація водного режиму річок. Унаслідок цього змінюється водність водотоків, частішають періоди маловоддя та виникають нетипові для регіону екстремальні погодні явища, зокрема інтенсивні зливи, локальні паводки й тривалі посухи.

Проведений аналіз гідролого-гідроморфологічних характеристик водотоків показав, що на сучасний стан річкових систем істотно впливає господарська діяльність людини. До основних видів антропогенного впливу належать зарегулювання стоку, спрямлення русел, проведення меліоративних заходів.

Зокрема, на окремих ділянках майже всіх досліджених річок зафіксовано штучне спрямлення русел, що призводить до зміни швидкості течії, трансформації руслових процесів і порушення природного гідроморфологічного стану водотоків.

Результати виконаних гідрологічних розрахунків свідчать про значну мінливість показників стоку різної забезпеченості та їх істотне відхилення від середніх багаторічних значень. Максимальний стік весняного водопілля у окремі роки може у декілька разів перевищувати середні багаторічні показники, тоді як мінімальний стік у періоди межені, навпаки, є суттєво нижчим за середній. При цьому стік зимової межені переважає стік меженного періоду теплої частини року, що пояснюється особливостями підземного живлення річок у холодний період.

За умов водності, близької до середніх багаторічних значень, планована господарська діяльність не чинитиме суттєвого негативного впливу на гідроекологічний стан водних об'єктів. Водночас у періоди екстремальних гідрологічних умов можливе виникнення несприятливих явищ, зокрема підтоплення окремих територій під час високих водопіль або, навпаки, пересихання малих водотоків у посушливі періоди.

Результати аналізу фізико-хімічних показників якості води засвідчили відсутність суттєвих перевищень нормативних значень для більшості досліджених компонентів. Води річок характеризуються низькою мінералізацією, невисокою жорсткістю та переважно нейтральною або слабокислою реакцією середовища, що відповідає природним умовам формування гідрохімічного режиму водотоків поліського типу. Загалом гідроекологічний стан водних об'єктів оцінюється як задовільний.

При дотриманні вимог чинного природоохоронного законодавства, вплив планованої діяльності території РКСЛП «Корюківкаліс» на прилеглі водні об'єкти характеризується як незначний.

атмосферне повітря – допустимий вплив. Виконані розрахунки розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі показали, що максимальні приземні концентрації забруднюючих речовин на межі нормативної санітарно-захисної зони підприємства та найближчій житловій забудові не перевищують ГДК, що відповідає санітарним та екологічним вимогам.

клімат та мікроклімат – змін мікроклімату в результаті планованої діяльності не очікується, оскільки в результаті експлуатації лісів відсутні значні виділення теплоти, інертних газів, вологи. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні.

матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину – негативних впливів не передбачається. Планована діяльність здійснюється за межами виявлених об'єктів культурної спадщини та їх охоронних зон.

соціально-економічні умови – позитивний вплив. Здійснення планованої діяльності буде мати позитивний вплив на місцеву економіку через цілорічну роботу підприємства, зайнятість місцевого населення, податкових надходжень тощо.

Враховуючі результати оцінки впливу під час провадження планованої діяльності

РКСЛП «Корюківкаліс» передбачена програма моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля та здоров'я населення, яка здійснюється з метою зниження шкідливого впливу робіт на навколишнє природне середовище, забезпечення безпечного ведення робіт та охорони надр через інформаційне забезпечення управління в області раціонального та комплексного використання лісових ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та промислової безпеки робіт.

**13 СПИСОК ПОСИЛАНЬ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ПОСИЛАНЬ ДЖЕРЕЛ, ЩО
ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ОПИСІВ ТА ОЦІНОК, ЩО МІСТЯТЬСЯ У ЗВІТІ З
ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ**

1. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» № 2059-19 від 23.05.2017 р.
2. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». Верховна Рада України; Закон від 25.06.1991 № 1264-12.
3. Закон України «Про охорону атмосферного повітря». Верховна Рада України; Закон від 16.10.1992 № 2707-ХІІ.
4. Водний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс від 06.06.1995 № 213/95-ВР.
5. Кодекс України Про надра. Верховна Рада України; Кодекс від 27.07.1994 № 132/94-ВР.
6. Земельний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс від 25.01.2001 № 2768-ІІІ.
7. Лісовий кодекс України. Верховна Рада України. Кодекс від 21.01.1994 р. № 3852-ХІІ.
8. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 № 2456-12.
9. Закон України «Про тваринний світ». Верховна Рада України; Закон від 03.03.1993 № 3041-12.
10. Закон України «Про рослинний світ». Верховна Рада України; Закон від 09.04.1999 № 591-14.
11. Закон України «Про управління відходами»
12. Національний стандарт України. Настанова з розрахунку та проектування захисту від шуму сельбищних територій. ДСТУ-Н Б В.1.1-33:2013. – К.: Мінрегіонбуд України, 2014.
13. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 208 від 14.07.1997 р. «Про затвердження Норм радіаційної безпеки України».
14. Загальнодержавна програма формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки. Затверджено Законом України від 21 вересня 2000 року №1989-ІІІ.
15. Наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 19.10.2004 р. №126 «Про затвердження правил пожежної безпеки в Україні».
16. Бондарчук В.Г. Геоморфологія України. К.: вид-во АН УРСР, 1949. – 832 с.
17. Геоботанічне районування Української РСР. К. Наукова думка. 1977 – 304 с.
18. ДБН В.1.4-1.01.-97 «Система норм і правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві. Регламентовані радіаційні параметри. Допустимі рівні».
19. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 р. №962-ІV // Верховна Рада

України, 2003. – № 39. – с. 349.

20. Закон України «Про систему громадського здоров'я» від 06.09.2022 р. №2573-IX// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2023. – № 26. – с. 93.

21. Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання» від 14.01.1998 р. № 15/98-ВР // Верховна Рада України, 1998. – № 22. – с. 115.

22. Закон України «Про Червону книгу України» від 07.02.2002 р. № 3055-III // Верховна Рада України, 2002. – № 30. – с. 201.

23. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 р. № 1805-III // Верховна Рада України, 2000. – № 39. – с. 333.

24. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» від 18.03.2004 р. № 1626-IV // Верховна Рада України, 2004. – № 26. – с. 361.

25. Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» від 08.07.2011 р. № 3677-VI // Верховна Рада України, 2012. – № 17. – с. 155.

26. Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» від 10.01.2002 р. № 2918-III // Верховна Рада України, 2002. – № 16. – с. 112.

27. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 р. № 3038-VI // Верховна Рада України, 2011. – № 34. – с. 343.

28. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Верховна Рада України, 1997. – № 24. – с. 170.

29. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 р. – № 16.

30. Закон України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки» від 21.09.2000 р. № 1989-III // Верховна Рада України, 2000. – № 47. – с. 405.

31. Закон України «Про екологічну мережу України» від 24.06.2004 р. № 1864-IV // Верховна Рада України, 2004. – № 45. – ст. 502.

32. Закон України «Про мисливське господарство та полювання»

33. Наказ Міністерства транспорту України №420 від 08.12.1997 р. «Норми експлуатаційного пробігу автомобільних шин».

34. Наказ Міністерства внутрішніх справ №1417 від 30.12.2014 р. «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні».

35. Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України №259 від 30.07.2010 р. «Про затвердження Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів».

36. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України №309 від 27.06.2006 р. «Нормативи граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із

стаціонарних джерел».

37. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України № 91 від 05.03.2013 р. «Про затвердження Регламенту подання інформації про проведення рубок деревини у лісах».

38. Наказ Державного комітету лісового господарства України № 403 від 22.11.2010 р. «Про підвищення якості відведення лісосік».

39. Наказ Державного комітету лісового господарства України № 364 від 23.12.2009 р. «Про затвердження Правил рубок головного користування».

40. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України № 38 від 05.02.2007 р. «Про затвердження Інструкції про порядок погодження та затвердження розрахункових лісосік».

41. Наказ Державного комітету лісового господарства України № 278 від 27.12.2004 р. «Про затвердження Правил пожежної безпеки в лісах України».

42. Постанова КМУ №835 від 08.08.2023 р. «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами».

43. Постанова КМУ №556 від 07.05.2022 р. «Деякі питання подання декларації про відходи».

44. Постанова КМУ №989 від 13.12.2017 р. «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля».

45. Постанова КМУ №1026 від 13.12.2017 р. «Порядок передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля».

46. Постанова КМУ №1286 від 29.08.2002 р. «Про затвердження Положення про Зелену книгу України».

47. Постанова КМУ №465 від 25.03.1999 р. «Правила охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами».

48. Постанова КМУ №2024 від 18.12.1998 р. «Правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

49. Постанова КМУ №1100 від 11.09.1996 р. «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується».

50. Постанова КМУ №1279 від 05.12.2023 р. «Про затвердження Порядку створення та адміністрування інформаційної системи управління відходами».

51. Постанова КМУ № 724 від 12.05.2007 р. «Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів».

52. Постанова КМУ № 761 від 23.05.2007 р. «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів».

53. Постанова КМУ № 303 від 01.03.2007 р. «Про затвердження Правил відтворення лісів».
54. Постанова КМУ № 733 від 16.05.2007 р. «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок».
55. ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації.
56. РД 52.04.52-85 «Методические указания. Регулирование выбросов при неблагоприятных метеорологических условиях». – Новосибирск, 1986 г.
57. ДСТУ 7941:2015 Якість ґрунту. Рекультивація земель. Загальні вимоги.
58. ДСанПіН 2.2.4-171-10 Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною.
59. Постанова КМУ № 761 від 23.05.2007 «Порядок спеціального використання лісових ресурсів»
60. Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці №119 від 13.07.2005 р. «Правила охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості».
61. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Чернігівській області у 2024 році – м. Чернігів, 2025 рік.
62. Звіт з науково-дослідної роботи по виявленню локалітетів рідкісних видів флори та фауни, занесених до «Червоної книги України»
63. Екологічний паспорт Чернігівської області 2024 р.
64. Библиок Н.І. Екологічна сумісність наявних технологій лісозаготівлі з природнім середовищем: європейський досвід і українські реалії. / Лісівнича академія наук України: Наукові праці. – 2004, Випуск 3. – С.118-132.
65. Олійник В.С. Дискусійні питання лісової гідрології. / Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. – 2014. – Т.3 – С. 8-15.
66. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція).
67. Резолюція № 4 (1996) Постійного комітету Бернської конвенції «Про зникаючі природні середовища (оселища), що потребують спеціальних заходів для їх збереження».
68. Резолюція № 6 (1998) Постійного комітету Бернської конвенції «Про перелік видів, щодо потребують спеціальних заходів на їх збереження».
69. Національний каталог біотопів України. / За ред. А.А. Куземко, Я.П. Дідуха, В.А. Онищенко, Я.Шеффера. – К., 2018. – 442 с. – Методологія картування біотопів – у додатках.
70. Тлумачний посібник оселищ Резолюції №4 Бернської Конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони. / А.Куземко, С.Садогурська, О.Василюк. –

К., 2017. – 124 с.

71. Методичні рекомендації «Оцінка ризику для здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 17.01.2022 р. №89

72. Методичні рекомендації «Оцінка канцерогенного та неканцерогенного ризику для здоров'я населення від хімічного забруднення атмосферного повітря», затверджених Наказом МОЗ України від 18.10.2023 р. №1811.

Список виконавців

Виконавець	Кваліфікація	Підпис
Прохоренко Аліна Василівна	Диплом магістра М18 №136677 Київський національний університет будівництва і архітектури Спеціальність Екологія Освітня програма Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування Професійна кваліфікація Еколог; Інженер-проектувальник	

Додатки